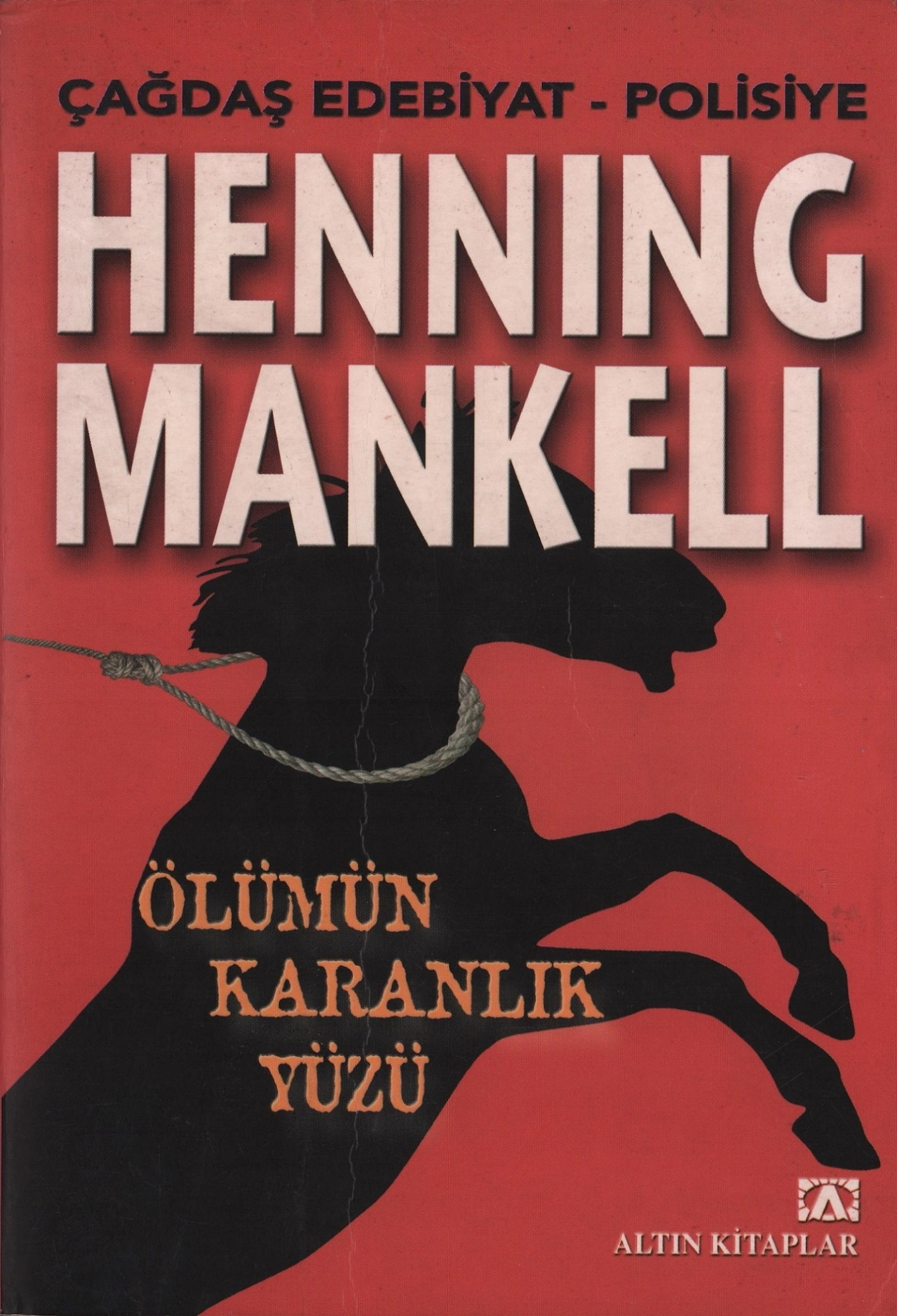
ÇAĞDAŞ EDEBİYAT - POLİSİYE

HENNING MANKELL

ÖLÜMÜN KARANLIK YÜZÜ

ALTIN KİTAPLAR

KİTABIN ORİJİNAL ADI MÖRDARE UTAN ANSIKTE
YAYIN HAKLARI © HENNING MANKELL
AKCALI Telif Hakları Ajansı
© ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
ve TİCARET A.Ş.

Bu kitabın her türlü yayın hakları Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ ve TİCARET A.Ş.'ye aittir.

BASKI 1. BASIM / NİSAN 2000
AKDENİZ YAYINCILIK A.Ş.
Matbaacılar Sitesi No: 83
Bağcılar - İSTANBUL

ISBN 975 - 21 - 0070 - 8

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Celâl Ferdi Gökçay Sk. Nebioğlu İşhanı
Cağaloğlu - İstanbul
Tel: (0212) 513 63 65 - 526 80 12
520 62 46 - 513 65 18
Faks: (0212) 526 80 11
www. altinkitaplar. com
info @altinkitaplar. com.tr.

HENNING MANKELL

ÖLÜMÜN KARANLIK YÜZÜ

TÜRKÇESİ

ELÂ YILDIRIM

1

Unuttuğu bir şeyler vardı, uyandığı an anlamıştı bunu. O gece rüyasında görmüş olduğu... Hatırlaması gereken bir şey.

Hatırlamaya çalıştı. Ama uyku kara bir delikti. İçinde ne olduğu hakkında hiçbir ipucu vermeyen dipsiz bir kuyu gibi.

Oysa rüyamda boğalarla mı boğuştum sanki, diye düşündü. Öyle olsa, gece ateşlenmiş gibi ter içinde kalmış olmam gerekirdi. Bu gece boğalar beynimi rahat bıraktı.

Karanlıkta kıpırdamadan yatarak etrafı dinledi. Yanında yatan karısının soluğu neredeyse duyamayacağı kadar sessizdi.

Bir sabah yanımda ölmüş olacak, hem de ben hiç fark etmeden, diye düşündü. Ya da ben ölmüş olacağım. Birimiz diğerinden önce. Kimbilir hangi sabahın ilk ışıkları, ikimizden birinin geride yapayalnız kaldığını bildirecek.

Yatağın yanındaki masada duran saate göz attı. Saatin göstergeleri parlıyor, dört kırk beşi gösteriyordu.

Neden uyandım ki, diye düşündü. Hep beş buçuğa kadar uyurum. Bu kırk yıldır böyleydi. Neden şimdi uyandım?

Karanlığı dinledi. Birden tüm uykusu kaçtı.

Olağandışı bir şeyler vardı. Sanki bir şey artık şimdiye dek olduğu gibi değildi.

Karısının yüzüne ulaşana dek bir eliyle etrafını dikkatle yokladı. Parmak uçlarıyla karısının sıcaklığını hissetti. Ölmemişti demek. Henüz hiçbiri yalnız kalmamıştı.

Karanlığı dinledi.

At, diye geçti hızla aklından. Kişnemiyor. Bu yüzden uyandım. Aslında bu kısrak geceleri hep kişner. Onu hep duyarım, beni uyandırmasa da duyarım. Farkında olmadan uyumaya devam edebileceğimi hissederim.

Gıcırdayan yataktan dikkatlice kalktı. Bu yatak kırk yıldır vardı. Evlenirlerken satın aldıkları tek mobilyaydı. Ve yaşamları boyunca sahip oldukları tek yataktı.

Ahşap zeminde pencereye ilerlerken sol dizindeki acıyı hissetti.

Yaşlı bir adamım, diye düşündü. Yaşlı ve tükenmiş bir adam. Her sabah yetmiş yaşıma yeniden şaşıyorum.

Dışardaki kış gecesine baktı. Günlerden 8 Ocak 1990'dı ve bu kış Schonen'e henüz kar yağmamıştı. Mutfak kapısının dışında asılı lambanın ışığı bahçeye düşüyor, yapraksız kalmış kestane ağaçlarını ve bunların ardında uzanan düzlükleri aydınlatıyordu. Gözlerini kısarak komşuları Lövgren'lerin çiftliğine baktı. Beyaz ve basık, uzunlamasına yayılan bina karanlıkta kalıyordu. Evin sağ kanadındaki ahırın siyah kapısının üzerinde etrafa loş ışık veren bir lamba asılıydı. Kısrak işte oradaki bölümünde durur ve gecenin içinden birden huzursuz kişnemesi duyulurdu.

Karanlığı dinledi.

Arkasındaki yatak gıcırdadı.

"Ne yapıyorsun?" diye mırıldandı karısı.

"Uyumaya devam et," diye karşılık verdi. "Sadece biraz bacaklarımı açayım dedim."

"Ağrın mı var?"

"Yok."

"O halde uyumana devam et. Orada öyle durma, üşüteceksin."

Karısının diğer yana döndüğünü duydu.

Bir zamanlar birbirimizi severdik, diye düşündü. Ama kendi düşüncesine karşı koydu. Sevmek fazlasıyla kibar bir sözcüktü. Bizim gibi insanlara göre değil. Kırk yılı aşkın süredir çiftçilikle uğraşan, Schonen'in ağır çamurlu toprağında yıllardır belini bükmüş biri, karısından söz ederken "sevmek" sözcüğünü ağzına almaz. Bizim yaşamımızda sevgi hep başka bir anlam taşımıştır...

Komşu evi inceledi. Gözlerini kısarak, kış gecesinin karanlığını yenmeye çalıştı.

Kişne, diye düşündü. Kişne ki; her şeyin eskisi gibi olduğunu bileyim. Böylece de bir süre daha yorganımın altına girebileyim. Emekli olmuş, ağrılara bürünmüş bu çiftçinin zaten yeterince uzun ve acımasız bir yaşamı var.

Birden komşu evin mutfak penceresini fark etti. Bir şey değişmişti. Yıllardır komşusunun pencerelerine göz atardı. Şimdi ise gözüne değişik görünen bir şey vardı. Yoksa aklını karıştıran tek şey, karanlık mıydı? Gözlerini yumdu ve dinlendirmek için yirmiye kadar saydı. Sonra tekrar pencereye baktı, şimdi bu pencerenin açık olduğundan emindi. Geceleri hep kapalı duran pencere, birden açık bırakılmıştı. Ve kısrak kişnememişti...

Kısrak kişnememişti, çünkü yaşlı Lövgren, prostatı tuttuğunda onu sıcak yatağından kaldıran o ağrıyla her zamanki gibi ahıra uzanan gece yolculuğunu bu kez yapmamıştı...

Bunların hepsi kuruntu, dedi kendi kendine. Gözlerim eskisi gibi iyi görmüyor da ondan. Her şey hep olduğu gibi. Burada ne olabilir ki zaten? Kadesee Gölü'nün az yukarsında, güzel Kra-

geholmsee Gölü'ne giden yolun kıyısındaki, Schonen'in tam ortasında yer alan küçük Lenarp kasabasında ne olabilir? Burada hiçbir şey olmaz. Bu küçük kasabada zaman durmuş gibidir, güçsüz ve isteksiz öylesine akıp duran bir derenin yaşamı gibi. Burada topraklarını başkalarına satmış ya da kiralamış birkaç çiftçi yaşar. Burada biz yaşarız ve kaçınılması mümkün olmayanı bekler dururuz...

Mutfak penceresine bir daha baktı ve ne Maria, ne de Johannes Lövgren'in bu pencereyi kapatmayı unutmayacaklarını düşündü. Yaşlanmayla birlikte sinsi bir korku yaklaşır, kilit üzerine kilit vurulur ve hiç kimse gece bastırmadan penceresini kapatmayı unutmazdı. Yaşlanmak demek, insanın içinin korku dolması demekti. Çocukken sahip olunan korkular, yaşlanınca yeniden ortaya çıkıyordu...

Giyinip dışarı çıkabilirim, diye düşündü. Buz gibi rüzgârı yüzümde hisseder, arazilerimizi birbirinden ayıran çite kadar yürürüm. Her şeyin bir kuruntudan ibaret olduğunu kendi gözlerimle görmüş olurum böylece.

Ama beklemeye karar verdi. Çok geçmeden Johannes yataktan kalkar, kahve pişirirdi. Önce tuvaletin ışığını yakar, sonra da mutfağınkini. Her şey hep nasılsa öyle olacak...

Pencerede durdu ve üşüdüğünü fark etti. Bu yaşlılık üşümesiydi, en sıcak yerlerde bile sinsice sokulan bir üşüme.

Maria'yı ve Johannes'i düşündü. Onlarla da evliydik, diye geçirdi aklından. Komşu olarak, çiftçi olarak. Birbirimize yardım ettik, emeklerimizi ve kötü geçen yıllarımızı paylaştık.

Ama güzel anlarımızı da birlikte tattık. Birlikte yaz bayramlarını ve Noel'leri kutladık. Çocuklarımız iki çiftliğin avlusunda oradan oraya koşuşturdular, birbirimizin çocuklarıymışcasına. Şimdi de yaşlılığın uzun ve bitmek bilmez dönemini paylaşıyoruz...

Nedenini bilmeden pencereyi açtı, karısını uyandırmamaya dikkat etti. Pencerenin kolunu, soğuk, kuvvetli rüzgâr elinden kapmasın diye sıkıca kavradı. Oysa hava dingindi. Radyoda Schonen bölgesinde kötü havaya dair hiçbir şey duymadığını şimdi hatırlıyordu.

Gökyüzü berrak, yıldızlar ışıl ışıldı, hava çok soğuktu. Pencereyi tekrar kapatmak üzereyken, bir ses duyar gibi oldu. Durdu ve sol kulağını dışarıya doğru uzattı. Bu onun sağ kulağına oranla, dar ve gürültülü traktörler üzerindeki tüm zamanlardan zarar görmeden kurtulmuş olanıydı. Bir kuştu, diye geçti aklından yıldırım hızıyla. Bir gece kuşunun çığlığı.

Sonra korku bastırdı. Hiçten doğan ve insanın içini kaplayan bir korku.

Bu bir insan çığlığını andırıyordu. Başkalarına sesini duyurma endişesini taşıyan.

Kalın taş duvarları aşıp, komşularını uyarma çabasında bir ses...

Sadece bana öyle geliyor, diye düşündü. Seslenen kimse yok. Kim olabilirdi ki zaten?

Bir hamleyle pencereyi kapatırken saksılardan biri sallanınca Hanna uyandı.

"Ne yapıyorsun?" diye soran Hanna'nın sesinden huzursuzlandığını anladı.

Cevap vermek üzereydi ki; neler olup bittiğine emin oldu.

Korkusu yersiz bir korku değildi.

"Kısrak kişnemiyor," diyerek yatağın kenarına oturdu. "Ve Lövgren'lerin penceresi açık. Ve sanırım biri çığlık attı."

Hanna yatakta doğruldu.

"Ne diyorsun?"

Cevap vermek istemedi, ancak duyduğu sesin bir kuşa ait olmadığından artık emindi.

"Johannes ya da Maria," dedi. "İkisinden biri yardıma çağırdı."

Hanna yataktan kalkarak pencereye gitti. Boylu boslu bir kadındı. Üzerinde geceliğiyle durdu ve dışardaki karanlığa göz attı.

"Mutfak penceresi açık değil," diye fısıldadı. "Camı kırılmış."

Karısına yaklaştı, şimdi öyle üşüyordu ki, tüm vücudu sarsılıyordu.

"Biri yardım istiyor," dedi Hanna titrek bir sesle.

"Ne yapmalıyız?" diye sordu.

"Oraya gitmelisin," dedi Hanna. "Acele et!"

"Ya tehlikeliyse?"

"En iyi dostlarımızdan yardımımızı esirgeyecek miyiz? Ya başlarına bir şey geldiyse?"

Telaşla üzerine bir şeyler giydi, mutfak dolabında sigortalarla kahve kavanozunun yanında duran el fenerini aldı. Ayaklarının altındaki çamur donmuştu. Dönüp baktığında pencerede Hanna'nın siluetini gördü.

Bahçe çitine gelince durdu. Etrafta çıt çıkmıyordu. Şimdi kendisi de mutfak penceresinin kırılmış olduğunu görüyordu. Alçak çiti dikkatlice tırmandı ve beyaz binaya yaklaştı. Hiç ses yoktu.

Her şey benim kuruntum, diye düşündü. Ben yaşlı bir bunağım, gerçekle hayali artık birbirinden ayıramayan bir bunak. Belki de bu gece gerçekten boğaları gördüm rüyamda? Şu eski rüyamı, çocukluğumda beni kovalayan ve günün birinde öleceğimi hissettiren boğaları...

Birden o çağrıyı yeniden duydu. Çok zayıftı, çığlıktan çok, bir iniltiye benziyordu. Bu Maria'nın sesiydi.

Yatak odası penceresine yöneldi, perdeyle pencere arasındaki boşluktan dikkatle içeriye göz attı.

Birden Johannes'in ölmüş olduğunu anladı. El fenerini içeriye doğrulttu ve kendisini yeniden bakmaya zorlamadan önce gözlerini sıkıca yumdu.

Maria'yı gördü. Yere düşmüştü. Onu bir sandalyeye bağlamışlardı. Yüzü kan içindeydi, takma dişleri parçalanmış, kana bulanmış geceliğinin üzerinde duruyordu.

Sonra Johannes'in bir ayağını gördü. Sadece ayağını görebiliyordu. Vücudunun geri kalan kısmını perde engelliyordu.

Aksayarak geri döndü, bahçe çitini tırmandı. Ne yapacağını bilmez bir halde donmuş çamur zeminde topallayarak ilerlerken dizi ağrıyordu.

Önce polisi aradı.

Sonra naftalin kokan gardıroptan manivelasını aldı.

"Burada kal," dedi Hanna'ya. "Senin görmeni istemiyorum."

"Neler oluyor?" dedi karısı gözleri korkudan yaşararak.

"Bilmiyorum," diye karşılık verdi. "Ama beni uyandıran şey, bu gece kısrağın kişnememiş olmasıydı. Bundan eminim."

Günlerden 8 Ocak 1990'dı.

Henüz gün ağarmamıştı.

2

Telefon görüşmesi Ystad Emniyet Müdürlüğü'nde saat 5:13'te kayda geçti. Görüşmeyi yapan, Noel'den bu yana neredeyse hiç durmadan mesai yapmış, yorgun ve uykusuz bir polisti. Hattın diğer ucundaki titrek sesi dinlemiş, önce bunun sadece aklı karışmış yaşlı bir adam olduğunu düşünmüştü. Ama sonradan bir şeyleri ilginç bulmuş olacaktı ki, sorular sormaya başlamıştı. Konuşması bitince, tekrar telefona sarılmadan önce bir süre durup düşünmüştü. Sonra da ezbere bildiği bir numarayı çevirmişti.

Kurt Wallander uyuyordu. Önceki gece çok geç saatte yatmıştı. Geç vakitlere kadar bir arkadaşının Bulgaristan'dan göndermiş olduğu Maria Callas plaklarını dinlemişti. "Traviata"sını özellikle peş peşe çalmış, böylece yatağa girdiğinde saat ikiyi bulmuştu.

Telefonun sesi onu ansızın uykusundan uyandırdığında ateşli, erotik bir rüyanın tam ortasındaydı. Gördüğünün bir rüyadan ibaret olup olmadığını anlamak istercesine kolunu yatağın diğer yanına uzatıp çarşafı yokladı. Ne onu üç ay önce terk etmiş olan karısı yanında yatıyordu, ne de biraz önce ihtirasla sevişiği zenci kadın.

Bir yandan ahizeye uzanırken saate göz attı. Bir araba kazası, diye geçti aklından. Yerler buz tuttu, buna rağmen birileri

aşırı hız yapıp E 14 yolunda savruldu. Ya da Polonya'dan gece feribotuyla gelen göçmenler sorun çıkarıyorlar.

Yatakta doğruldu ve ahizeyi omzuyla, sakalların yeni çıkmakta olduğu çenesinin arasına sıkıştırdı.

"Wallander!"

"Seni uyandırmadım ya?"

"Saçmalama, uyanıktım."

Neden yalan söylenir ki, diye düşündü. Gerçeği neden olduğu gibi söylemiyorum. Bana kalsa yine uyuyup, kaçırmış olduğum şu erotik rüyayı yakalamaya çalışmaz mıyım?

"Seni aramanın iyi olacağını düşündüm."

"Trafik kazası mı?"

"Hayır, değil, o yüzden seni aradım. Yaşlı bir çiftçi aradı. Adının Nyström olduğunu ve Lenarp'ta oturduğunu söyledi. Komşularından bir kadının elleri bağlı yerde olduğunu, bir diğerinin de öldürüldüğünü iddia etti."

Wallander bir an Lenarp'ın ne tarafta olduğunu düşündü. Marvinsholm'den pek de uzak sayılmazdı, Schonen şartlarında fazlasıyla engebeli, yükseltili bir bölgede.

"Ciddi bir sese benziyordu. Ben de seni aramanın en doğrusu olacağını düşündüm."

"Şu an merkezde senden başka kimler var?"

"Peters ve Noren dışardalar, Continental'in camını indirmiş birinin peşindeler. Telsizle çağırayım mı?"

"Söyle onlara, Kadesjö ile Katslösa arasındaki kavşağa gelsinler ve beni beklesinler. Onlara adresi ver. Telefon ne zaman geldi?"

"Birkaç dakika önce."

"Arayan kişinin sarhoşun biri olmadığına emin misin?"

"Sesi sarhoş birininkine benzemiyordu."

"İyi o zaman."

Duş almadan aceleyle giyinip termosta kalmış ılık kahveden bir fincan aldı, pencereden dışarıya göz attı. Ystad'ın merkezinde Maria Caddesi'nde oturuyordu. Apartman katı, karşıda, sıvaları yer yer çatlamış, gri renkli bir binaya bakıyordu. Bir an düşündü, acaba bu kış Schonen'de kar beklenir miydi? Böyle olmamasını umdu. Schonen'in tipileri büyük kargaşalara neden olurdu. Trafik kazaları, karda kalan doğurdu doğuracak hamile kadınlar, dış dünyayla bağlantısı kesilen yaşlı emekliler ve devrilen yüksek gerilim direkleri. Tipiler karmaşa yaratırdı ve o bu kış böylesi bir kaosa yeterince hazırlıklı olmadığını düşünüyordu. Karısının terk etmesiyle yakasına yapışmış olan bu korku onu rahat bırakmıyordu.

Doğudaki çevre yoluna gelinceye dek, arabasını Regement Caddesi boyunca sürdü. Dragon Caddesi'nde kırmızı ışıkta durduğunda haberleri dinlemek için radyoyu açtı. Heyecanlı ses uzak bir kıtada düşen bir uçaktan söz ediyordu.

Böyle işte; yaşamın da ölümün de zamanı var, diye düşündü, uykulu uykulu. Bu, yıllarca önce bulduğu bir parolaydı. O zamanlar henüz genç bir polisken memleketi Malmö'de devriye gezerdi. Günün birinde sarhoşun biri, Pildammspark'tan götürmek isterlerken elindeki büyük satırla üzerine yürümüştü. Wallander hemen kalbinin yanına derin bir darbe almıştı. Onu erken ölümden kurtaran birkaç milimetre olmuştu. O zamanlar yirmi üç yaşındaydı ve polis olmanın ne anlama geldiğini derin bir ciddiyetle kavramak zorundaydı. Bu parola, anılarındaki bu görüntüye karşı koyma çabasıydı onun.

Şehirden çıktı, yol kenarındaki yeni yapılan mobilya mağazasını geçti, kaçamak bir bakışla arkada bıraktığı denize doğru baktı. Deniz griydi. Kış ortasında oldukları düşünülürse alışılmadık bir sakinlik içinde uzanıyordu. Uzaklarda ufukta, rotası doğuya çevrili bir gemi belli belirsiz görünüyordu.

Tipiler başlayacak, diye düşündü.

Er ya da geç kar fırtınası tepemize iner.

Radyoyu kapattı ve kendisini bekleyen günü karşılamaya hazırlandı.

Şu ana kadar neler biliyordu?

Sıkıca bağlanmış, yerde oturan yaşlı bir kadın? Onu gördüğünü iddia eden yaşlı bir adam? Bjäresjö sapağında hızını artırırken tüm bunların bunaklığın pençesine düşüveren yaşlı bir adamın uydurmaları olduğuna karar verdi. Emniyet teşkilatında çalıştığı yıllar boyunca, böyle yaşlı ve dünyadan elini eteğini çekmiş insanların polise son bir yardım çağrısı yapmaya pek yatkın olduklarına çoğu kez şahit olmuştu.

Devriye arabası Kadesjö sapağında kendisini bekliyordu. Peters arabadan inmiş, bir tarlada, amaçsızca oradan oraya koşuşturan bir tavşanı izliyordu.

Mavi Peugeot'suyla yaklaşmakta olan Wallander'i görünce elini sallayarak onu selamladı ve direksiyonun başına geçti. Tekerleklerin altında donmuş molozlar takırdıyordu. Kurt Wallander polis arabasını takip etti. Trunnerupp sapağını geçtiler, birkaç tepeyi aştılar ve sonunda Lenarp'a ulaştılar. Burada bir traktör izinden fazlası sayılmayacak dar bir tarla yoluna girdiler. Yaklaşık bir kilometre kadar gittikten sonra hedefe varmışlardı. Yan yana konumlanmış iki çiftlik evi, beyaz badanalı uzun iki bina, her birinin önünde özenle bakıldığı belli birer bahçe.

Yaşlı bir adam koşarak yanlarına yaklaştı. Adamın dizi ağrıyormuşçasına aksaması Kurt Wallander'in gözünden kaçmadı.

Arabadan inerken rüzgârın başlamış olduğunu hissetti. Belki de yakında gerçekten kar yağacaktı?

Adamı görür görmez bu yerde kendisini oldukça ürpertici bir şeylerin beklediğini anlayıverdi. Adamın gözlerinin içinde hayal gücünün ürünü olmadığı apaçık belli olan bir korku fark ediliyordu.

"Kapıyı kırdım," diye durmadan tekrarlıyordu heyecanla. "Kapıyı kırdım, çünkü içerde ne olup bittiğini görmek zorundaydım. Ama hanımı da ölecek, evet o da ölmek üzere."

Kırılmış kapıdan eve girdiler. Kurt Wallander burnuna çarpan kekremsi yaşlı insan kokusunu aldı. Duvar kâğıtları eski moda ydı, karanlıkta etrafını görebilmesi için gözlerini kısması gerekiyordu.

"Neler oldu burada?" diye sordu.

"İşte içerde," diye yanıtladı yaşlı adam.

Sonra da ağlamaya başladı.

Üç polis bakıştılar.

Kurt Wallander ayağıyla kapıyı araladı.

Düşündüğünden de beter bir görüntüydü bu. Çok daha beter. Sonraki günlerde bunun gördüklerinin en kötüsü olduğunu söyleyecekti. Oysa Tanrı biliyordu ki, pek çok kötü şey görmüştü.

Yaşlı çiftin yatak odasının her yanı kana bulanmıştı. Hatta tavandan sarkan porselen lambaya kadar sıçramıştı kan. Yaşlı bir adam, vücudunun üst kısmı çıplak, altında sıyrılmış donu yüzüstü yataktaydı. Yüzü tanınmayacak halde parçalanmıştı. Öyle görünüyordu ki, birisi burnunu kesmeye çalışmıştı. Elleri arkasında

bağlanmış ve sol bacağının baldır kemiği kırılmıştı. Beyaz kemik çevresindeki kırmızının içinden açıkça seçiliyordu.

"Aman Tanrım," diye inlediğini duydu arkasındaki Noren'in ve kendi içindeki kusma isteğini fark etti.

"Ambulans," dedi yutkunarak. "Çabuk, çabuk..."

Sonra bir sandalyeye bağlanmış, yere kaykılmış kadının üzerine eğildi. Ellerindeki bağlardan başka boynu da bir ilmikle sıkılmıştı. Çok zayıf nefes alıyordu, Wallander bir bıçak bulması için Peters'e seslendi. Bileklerine ve boynuna iyice girmiş ve yer etmiş olan ince ipi kestiler, sonra kadını dikkatlice yere yatırdılar. Wallander kadının başını dizine dayadı.

Peters'e baktı ve ikisinin de aynı fikirde olduklarını anladı.

Kim böylesi bir şeyi yapacak kadar vahşi ve acımasız olabilirdi? Yaşlı ve çaresiz bir kadının boynunu bir iple sıkacak kadar?

"Dışarda bekle," dedi Kurt Wallander girişte bekleyen yaşlıya. "Dışarda bekle ve hiçbir şeye dokunma."

Sesinin sinirli olduğunu fark etti.

Sesimi yükselttim, çünkü korkuyorum, diye düşündü. Ne biçim bir dünyada yaşıyoruz böyle?

Ambulansın gelmesi yaklaşık yirmi dakika aldı. Kadının soluğu ise bu arada giderek daha düzensiz bir hale gelmişti. Kurt Wallander'i ise her türlü yardımın çok geç olacağı kaygısı almıştı.

Ambulansın şoförünü tanıyordu, adı Antonson'du. Yanındaki yardımcısı ise o güne dek hiç görmemiş olduğu bir gençti.

"Merhaba," diye selamladı Wallander. "Adam ölmüş. Ama kadın henüz yaşıyor. Onu yaşatmaya çalışın."

"Neler olmuş?" diye sordu Antonson.

"Umarım, kadın yaşarsa, bunun yanıtını bulurum. Acele edin, haydi!"

Ambulans toprak yolda uzaklaşırken Kurt Wallander ve Peters dışarı çıktılar. Noren bir mendille alnındaki teri siliyordu. Bu arada gün hiç fark ettirmeden aydınlanmaya başlamıştı. Kurt Wallander kolundaki saate göz attı. Yedi buçuğa iki vardı.

"Burası tam mezbaha," dedi Peters.

Wallander, "Daha da kötü," diye karşılık verdi. "Ara ve söyle tüm ekip toplansın. Noren buradaki her şeyi kilitlesin. Ben bu arada yaşlı adamla konuşacağım."

Bunları henüz söylemişti ki, çığlığa benzer bir ses duydular. Çığlık tekrarlanırken ürperdiğini hissetti.

Bu bir atın kişnemesiydi.

Ahıra doğru gidip kapısını açtılar. Karanlıkta bir at, bulunduğu yerin içinde huzursuzca tepiniyordu. İçersi sıcak tezek ve idrar kokuyordu.

"Ata biraz yem ve su ver," dedi Kurt Wallander. "Belki burada başka hayvanlar da vardır."

Ahırdan çıkarken soğukla ürperdi. Uzak bir tarlada yalnız başına bir ağaçta kara kuşlar bağrışıyordu. Serin havayı içine çekti ve rüzgârın daha da soğumuş olduğunu anladı.

"Adınız Nyström," dedi ağlamayı kesmiş olan adama. "Şimdi, burada neler olduysa hepsini anlatacaksınız bana. Anladığım kadarıyla komşu evde yaşıyorsunuz?"

Adam başıyla onayladı.

"Neler oldu peki?" diye sordu titrek bir sesle.

"Ben de bunu sizden öğrenmeyi umuyorum," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Size gitmemiz mümkün mü?"

Mutfakta, üzerinde eski moda bir sabahlıkla, ağlayan bir kadın sandalyenin üzerinde büzülmüştü. Ama Kurt Wallander kendini tanıtır tanıtmaz kalktı ve kahve pişirmeye başladı. Mutfak masasına oturdular. Wallander henüz pencerede asılı kalmış olan Noel süslerine baktı. Pencerenin pervazında kendisini bir an gözden ayırmayan yaşlı bir kedi yatıyordu. Sevmek için elini uzattı.

"Isırır," dedi Nyström. "İnsanlara alışık değil, ben ve Hanna dışında tabii."

Kurt Wallander kendisini terk etmiş olan karısını düşündü ve işe hangi noktadan başlaması gerektiğini bulmaya çalıştı. Vahşice bir katliam, diye geçirdi içinden. Ve gerçekten şanssızsak neredeyse bir çifte cinayetle karşı karşıya olabiliriz.

Birden aklına bir fikir geldi. Pencere camını tıklatarak dışardaki Noren'e gelmesini işaret etti.

"Bana bir dakika izin verin lütfen," diyerek yerinden kalktı.

"Atın yeterince yemi ve suyu vardı. Başka hayvan da yok."

"Hastaneye gidecek birini ayarla," dedi Kurt Wallander. "Belki kadın kendine gelir ve bir şeyler söylemek ister. Her şeyi görmüş olmalı."

Noren kafasıyla anladığını işaret etti.

"Kulakları iyi duyan birini yolla," diye ekledi Kurt Wallander. "Ya da daha da iyisi, dudak okuyabilen biri olsun."

Mutfağa döndüğünde mantosunu çıkardı ve mutfak setinin üzerine koydu.

"Anlatın," dedi. "Şimdi anlatın ve hiçbir şeyi atlamayın. Kendinize zaman ayırın."

İki fincan oldukça hafif kahveden sonra ne Nyström'ün, ne de karısının önemli sayılabilecek hiçbir şey bilmediklerini anladı.

Öğrendiği tek şey, saat hakkında birkaç bilgi ve öldürülen çiftin hayat hikâyesiydi.

İki soru yanıtlanmamıştı henüz.

"Evlerinde büyük miktarda para saklayıp saklamadıkları hakkında bir bilginiz var mı?" İlk öğrenmek istediği buydu.

"Hayır," diye yanıtladı Nyström. "Hepsini bankaya yatırmışlardı. Emeklilik maaşlarını da. Ayrıca zengin de değillerdi. Araziyi, hayvanları ve araçlarını alırlarken parayı çocuklarına vermişlerdi."

İkinci soruyu daha sormadan kendisine pek anlamsız göründü. Yine de sordu. O an başka seçeneği de yoktu zaten.

"Hiç düşmanları var mıydı?" Bilmek istiyordu.

"Düşman?"

"Birileri, yani bunları yapmış olabilecek biri."

Sorudan bir şey anlamamış gözüktüler.

O da soruyu tekrarladı.

İki yaşlı hiçbir şey anlamamış bir ifadeyle baktılar.

"Bizim gibilerin düşmanı olmaz," diye yanıtladı sonunda adam. Wallander ses tonundan, adamın suçlanma hissine kapıldığını hissetti. "Arada sırada anlaşmadığımız şeyler olmuştur. Bir tarla yolunun masrafları ya da tarla sınırlarının tam olarak nerede başlayıp bittikleri hakkında. Ancak bu nedenle birbirimizi öldürecek değiliz ya."

Wallander anlar gibi başını salladı.

"Yakında yine haberleşiriz," dedi son olarak ve elinde mantosu doğruldu. "Ve eğer aklınıza gelen yeni bir şeyler olursa, aramaktan çekinmeyin. Kurt Wallander demeniz yeterli olur."

"Ya geri dönerlerse?" diye sordu yaşlı kadın.

Kurt Wallander kafasını salladı.

"Öyle bir şey olmayacak," diye karşılık verdi. "Bunlar mutlaka hırsızlardı. Böylesi bir daha dönmez. Korkmanıza gerek yok."

Sanki onları sakinleştirici birkaç söz daha söylemesi gerekiyordu. Ama daha ne diyebilirdi ki? Hemen yakınlarındaki komşularının bu denli canice katledilişine tanık olmuş insanlara nasıl güven verebilirdi? Ve bir başka insanın ölümünü beklemekten başka hiçbir şey yapamayan bu insanlara?

"Ya at," dedi. "Onu kim yemliyor?"

"Bunu biz yaparız," diye yanıtladı yaşlı adam. "İhtiyacı olanı alacaktır."

Wallander dışardaki soğuk sabah aydınlığına çıktı. Rüzgâr artmıştı, arabasına giderken başını eğerek büzüldü. Aslında orada kalmalı ve cinayet teknisyenlerini beklemeliydi. Ancak soğuktan donuyordu ve kendisini kötü hissediyordu, bu nedenle ille de zorunlu olmadıkça orada daha fazla kalmayı istemiyordu. Ayrıca pencereden Rydberg'in devriye arabasıyla yaklaştığını görmüştü. Bu demekti ki, teknisyenler cinayet mahallindeki her parça toprağı kaldırıp incelemeden oradan ayrılmayacaklardı. Birkaç yıl sonra emekliye ayrılacak olan Rydberg, işine sadık bir polisti. Zamanla kılı kırk yaran ve fazlasıyla eli ağır bir görüntüye bürünmüşse de, bir cinayet mahallinin gerektiği titizlikle inceleneceğinin garantisi oydu.

Rydberg'in romatizması vardı, bu yüzden bir baston kullanırdı. O anda avludan aksayarak kendisine doğru ilerliyordu.

"Bu gerçekten de pek iç açıcı bir görüntü değildi," diye açıkladı düşüncesini. "İçersi bir mezbahaya dönmüş."

Kurt Wallander, "Bunu söyleyen ilk kişi değilsin," diye karşılık verdi.

Rydberg ciddi görünüyordu.

"Elimizde herhangi bir ipucu var mı?"

Kurt Wallander başını salladı.

"Hiçbir şey yok mu?" Rydberg'in sesinde yalvarırcasına bir ifade seziliyordu.

"Komşular ne bir şey görmüş ne de duymuşlar. Sanırım bunlar sıradan hırsızlarmış."

"Bu inanılmaz vahşeti sıradan diye mi tanımlıyorsun yani?"

Rydberg heyecanlanmıştı. Wallander seçtiği sözcükten pişmanlık duydu.

"Yani benim de demek istediğim; bu olayda karşı karşıya olduklarımız, yalnız ve yaşlı insanların yaşadığı, yerleşim bölgelerinden uzak çiftlikleri seçen türde olan, çok ender karşılaştığımız iğrenç tiplerden oldukları."

"Bunları yapmış olanları mutlaka yakalamalıyız," dedi Rydberg. "Onlar böyle bir işe yeniden kalkışmadan."

Kurt Wallander, "Evet," diye yanıtladı. "Bu yıl başka kimseleri yakalayamayacak da olsak; bu olaydakileri mutlaka bulmalıyız."

Arabaya bindi ve oradan ayrıldı. Dar arazi yolunda bir virajda hızla ilerleyen bir arabayla az kalsın çarpışacaktı. Sürücüyü tanıdı. Bu, en çok satan günlük gazetelerden birinde çalışan ve Ystad çevresindeki tüm bölgeyi ilgilendiren olaylarda ortaya çıkan bir haberciydi.

Wallander, Lenarp'ta oradan oraya birkaç tur attı. Pencerelerden evlerin ışıkları görünüyordu, ama insanlar henüz sokaklara çıkmamışlardı.

Bu olayı öğrendiklerinde ne düşünecekler acaba, diye düşündü.

Bitkin ve şaşkındı. Yaşlı kadının, boğazına geçirilmiş olan iple görüntüsü onu rahat bırakmıyordu. Böylesi vahşiliği anlamasına imkân yoktu. Bunu kim yapmış olabilirdi? Neden kadının kafasına bir balta indirip de birkaç saniyede işini bitirmemişti? Neden böylesi bir işkenceyi seçmişti?

Küçük kasabada arabasıyla ilerlerken incelemelerin sonuçlarını kafasında düzene koymaya çalıştı. Blentarp yönündeki kavşakta durdu, motoru susturmadan arabanın kaloriferini çalıştırdı, çünkü donuyordu. Sonra da kıpırdamadan orada oturup ufka baktı.

Soruşturmayı yürütebilecek tek kişi kendisiydi, bunu biliyordu. Bir başkasının bu işle görevlendirilmesi söz konusu olamazdı. Rydberg'den sonra Ystad'daki en deneyimli cinayet polisiydi. Oysa henüz kırk iki yaşındaydı.

Soruşturmanın büyük kısmı rutin iş olacaktı. Olay yerinin incelenmesi, Lenarp'ta ve hırsızların kaçış yolları sayılabilecek sokaklarda oturan insanların sorgulanması. Herhangi şüpheli bir durumla karşılaşan oldu mu? Olağandışı bir durumla? Bildik sorular kafasından geçiyordu.

Ama Kurt Wallander çok iyi biliyordu ki, geniş düzlüklerdeki saldırıları çözmek çok zordu.

Ümidini bağladığı tek şey yaşlı kadının hayatta kalabilmesiydi.

Kadın her şeyi görmüştü. Bir şeyler bilmek zorundaydı.

Ama eğer ölürse, işte o zaman bu çifte cinayeti çözmek çok zorlaşacaktı.

Huzursuzdu.

Olaya karşı duyduğu öfke onu güçlü ve girişimci olmaya kamçılıyordu. Bunlar her türlü polis işinin temel şartları olduğun-

dan, kendisinin iyi bir polis olduğunu düşünürdü. Ancak bu defa güvensizlik ve bitkinlik hissediyordu.

Kendisini zorlayarak arabayı birinci vitese aldı. Araba birkaç metre ilerledi. Fakat daha sonra arabayı tekrar durdurdu. Sanki bu dondurucu kış sabahında neler yaşamış olduğunu tam o anda anlamıştı.

Bu olayın hiç tereddüt edilmeden ve korkunç şekilde yaşlı, savunmasız bir çifti hedef almış olması ona korku veriyordu. Bu bölgede karşılaşılmaması gereken bir olaydı.

Pencereden dışarıya baktı. Rüzgâr arabanın kapıları arasından ıslık çalıyordu.

Artık başlamam gerek, diye düşündü.

Aynen Rydberg'in dediği gibi.

Bunu yapanlar mutlaka yakalanmalı.

Arabayı doğruca Ystad Hastanesi'ne sürdü. Hastaneye vardığında asansöre binerek yoğun bakım bölümüne çıktı. Koridorda kapının yanında sandalyeye oturmuş genç polis adayı Martinson'u fark etti.

Kurt Wallander içinde öfkenin kabardığını hissediyordu.

Genç ve deneyimsiz bir polis adayından başka hastaneye gönderebilecekleri kimse yok muydu gerçekten? Ve o da neden dışarda, kapının yanında oturmaktaydı? Neden hırpalanmış kadının en sessiz fısıltısını bile yakalayabilmek için yatağının başucunda beklemiyordu?

"Merhaba," dedi Kurt Wallander. "Durum nasıl?"

"Kadın baygın," diye yanıtladı Martinson. "Doktorlar pek ümitli görünmüyorlar."

"Sen neden dışarda bekliyorsun? Neden odada değilsin?"

"Durumu değişirse bana haber verecekler."

Kurt Wallander, Martinson'un huzursuzlandığını sezdi.

Yaşlı ve aksi bir öğretmen gibiyim, diye düşündü.

Kapıyı dikkatle bir parmak kadar aralayarak göz ucuyla içeri baktı. Bu ölümün bekleme odasında bir dizi makine oflayıp pufluyor, pompalıyordu. Duvarlarda saydam solucanları andıran hortumlar döşeliydi. Kapıyı açtığı sırada bir hemşire diyagramı incelemekteydi.

"Buraya giremezsiniz," dedi sert bir sesle.

"Ben polisim," diye karşılık verdi Wallander alelacele. "Sadece durumunu öğrenmek istemiştim."

"Size dışarda beklemeniz gerektiği söylendi," diye yanıtladı hemşire.

Wallander bir şey söyleyecekti ki, içeriye hızlı adımlarla bir doktor girdi. Doktor şaşılacak kadar genç görünüyordu.

"Buraya görevliler dışında kimsenin girmesi yasaktır," dedi genç doktor bir yandan Wallander'i incelerken.

"Hemen gideceğim. Sadece kadının durumunu öğrenmek istiyorum. Adım Wallander ve polisim. Cinayet şubesinden," diye ekledi, bunun pek de etkili olmayacağı endişesiyle. "Bu işten sorumlu kişi ya da kişiler hakkındaki soruşturmayı yönetiyorum. Durumu nasıl?"

"Hâlâ yaşıyor olması bir mucize," dedi doktor ve başıyla kendisini yatağa doğru takip etmesini işaret etti. "Ne gibi iç yaralanmalarına maruz kaldığını henüz söyleyemeyiz. Öncelikle hayati durumu atlatması önemli. Ancak gırtlak oldukça zarar görmüş. Sanki biri onu boğmaya çalışmış."

"Tam anlamıyla böyle oldu," diye açıklayan Wallander örtüler ve hortumlarla çevrili zayıf yüzü inceledi.

"Aldığı darbeler çok öldürücü," diye belirtti doktor.

Wallander, "Umarım yaşar," diye karşılık verdi. "Elimizdeki tek tanık o."

"Biz tüm hastalarımızın yaşamasını ümit ederiz," diye yanıtladı doktor umarsızca ve üzerinde yeşil çizgilerin sonsuz dalgalar görüntülediği bir ekranı inceledi.

Doktor bir kez daha henüz kesin bir yorum getiremeyeceğini söyledikten sonra Kurt Wallander odadan çıktı. Ne olacağı belli değildi. Maria Lövgren'in, tekrar kendine gelmeden ölmesi pekâlâ mümkündü. Bunu kimse bilemezdi.

"Dudak okuyabilir misin?" diye sordu Martinson'a.

"Hayır," dedi beriki şaşkın bir ifadeyle.

"Yazık," dedi Wallander ve oradan ayrıldı.

Hastaneden uzaklaşarak doğrudan şehrin doğu tarafındaki çıkışında bulunan kahverengi polis merkezine gitti.

Masasına oturdu, pencereden dışarda görünen eski, kırmızı su kulesine baktı.

Belki de günümüz farklı özellikte polisler gerektiriyor; bir ocak ayının erken saatlerinde, İsveç'in güney bölgesinde bir insan mezbahasına girdiğinde gözünü bile kırpmayan polisler?

Benim gibi korku ve endişe duymayan polisler?

Bu düşünceleri telefonun çalmasıyla bölündü.

Hastane, diye geçti yıldırım hızıyla aklında.

Maria Lövgren'in öldüğünü bildirmek için arıyorlar. Acaba ölmeden önce kendine geldi mi? Bir şeyler söyledi mi?

Çalan telefona baktı.

Kahretsin, diye düşündü. Kahretsin.

Duyacağı bir bu olmasın.

Ama ahizeyi alırken telefondakinin kızı olduğunu anladı. Öyle şaşırdı ki, neredeyse telefonu masadan düşürecekti.

Kızı "Baba," derken, Wallander telefon kutusunda düşen bozuk paranın sesini duydu.

"Merhaba," diye yanıtladı. "Nereden arıyorsun?"

Önemli olan Lima'da olmasın. Ya da Katmandu. Ya da Kinshasa.

"Ystad'dayım."

Buna sevindi. Demek kızını görebilecekti.

"Aslında seni ziyaret etmek istemiştim," dedi kızı. "Ama fikrimi değiştirdim. Şu an tren garındayım. Yine yola çıkıyorum. Seni gerçekten görmek istediğimi bilmiş olmanı istedim."

Sonra hat kesildi ve Wallander, elinde telefon öylece kala-kaldı.

Sanki bir şeyler sönüvermiş, hâlâ elinde tuttuğu bir şeyler baltalanıvermişti.

Canı çıkmayasıca, diye düşündü. Neden böyle bir şey yapıyor?

Kızının adı Linda'ydı, on dokuz yaşındaydı. On beş yaşına kadar aralarındaki bağ iyiydi. Sormaya çekindiği güç bir durumda ya da istediği bir şey olduğunda hep kendisine başvurmuştu, annesine değil. Onun tombul bir çocuktan iddialı bir çekiciliğe sahip genç bir kadına dönüşmesini yaşamıştı. On beş yaşına basmadan önce içindeki, onu aldatıcı ve gizemli bir dünyaya yönelten şeytanları hiç belli etmemişti.

On beşinci yaş gününden kısa süre sonra bir ilkbahar günü birdenbire, önceden en küçük bir uyarı sezdirmeden canına kıymaya kalkışmıştı. Bu bir cumartesi günü öğleden sonra ya-

şanmıştı. Kurt Wallander bahçe sandalyelerinden birini onarıyor, karısı da pencereleri siliyordu. İçinde ansızın uyanan bir huzursuzluk, onu elindeki çekici bir yana bırakıp eve girmeye zorlamıştı. Kızı odasında yatağında yatıyordu, bir jiletle bileklerini ve şahdamarını kesmeye çalışmıştı. Daha sonra, her şey atlatıldıktan sonra, doktor ona, eğer yetişmeseydi ve tampon bastırmayı akıl etmeseydi kızının ölmüş olacağını açıklamıştı.

Bu şoku hiçbir zaman tam olarak atlatamamıştı. Linda ile arasındaki bağ ise o günden sonra bozulmuştu. Kızı ondan uzaklaşmıştı. Kendisi de neyin kızını bu intihar girişimine sürüklediğini hiçbir zaman anlayamamıştı. Linda okulu bırakmış, geçici işlerde çalışmaya başlamıştı ve ara sıra uzun süre için ortadan kaybolduğu oluyordu. İki kez karısının ısrarı üzerine kızının kayıp olduğunu ihbar etmiş, onu aratmıştı. Kızının soruşturmalarına katılmasının onu ne kadar üzdüğüne iş arkadaşları bizzat tanık olmuşlardı. Ama günün birinde Linda geri dönmüş, o da gizlice ceplerinde ve pasaportunun sayfalarında yapmış olduğu yolculukları incelemekle kalmıştı.

Lanet olsun, diye düşündü. Neden burada kalmazsın ki? Neden aklından bambaşka düşünceler geçer?

Telefon bir kez daha çaldı. Ahizeyi kaptığı gibi kulağına götürdü.

"Alo, ben baban," dedi beklemeksizin.

"Bu da ne demek oluyor?" diye karşılık verdi öte yanda babası. "Neden kendini baba diye tanıtıyorsun telefonda? Senin bir polis olduğunu sanırdım?"

"Şimdi seninle konuşacak vaktim yok. Seni daha sonra arasam?"

"Hayır olmaz. Nedir bu kadar önemli olan?"

"Bu sabah kötü bir şey oldu. Seni ararım."

"Ne oldu?"

Babası onu hemen her gün arıyordu. Bazı günler santrale babası aradığında bağlamamalarını tembihlemişti. Ancak bu taktiği boşa çıkmıştı, çünkü babası kendisini farklı isimlerle tanıtmaya, ayrıca santral memureleri tanımasın diye sesini değiştirerek konuşmaya başlamıştı.

Kurt Wallander onu başından savabilecek tek çıkar yol görüyordu.

"Bu akşam sana uğrarım," dedi. "O zaman konuşuruz."

Babası buna isteksizce razı oldu.

"Yedide gel. O saatte seninle ilgilenebilecek vaktim var."

"Güzel, öyleyse yedide görüşmek üzere. Hoşça kal."

Ahizeyi yerine koydu ve telefonu her türlü aramalara kapattı.

Arabasını alıp tren garına gitmeyi ve orada kızını aramayı geçirdi aklından. Onunla konuşmayı, böyle esrarengiz biçimde kaybedilen o güzel bağı yeniden yaşama döndürmeyi düşündü. Ama bunu yapmaması gerektiğini biliyordu. Kızının kendisinden sonsuza dek uzaklaşmasını göze alamazdı.

Kapı açıldı ve Näslund kafasını içeri uzattı.

"Merhaba," dedi. "Onu içeriye getireyim mi?"

"Kimi içeriye getireceksin?"

Näslund saatine baktı.

"Saat dokuz," dedi. "Dün bu saatte Klas Manson'un senin tarafından sorgulanması için buraya getirilmesini istemiştin."

"Hangi Klas Manson?"

"Şu doğu çevre yolundaki dükkânı soyan adam. Unuttun mu yoksa?"

Şimdi hatırlıyordu. Ayrıca Näslund'un geçen gece yaşanan cinayetten haberdar olmadığını da anladı.

"Manson'u sen devral. Bu gece bir cinayet vardı, Lenarp'ta. Hatta belki de bir çifte cinayet. Yaşlı bir çift. Manson'u tek başına sen devralmalısın. Ama bunu da ertelesen iyi olur. Şu an en önemlisi Lenarp olayının soruşturmasını planlamak."

"Manson'un avukatı geldi bile," diye karşılık verdi Näslund. "Onu yine evine gönderecek olursam çok öfkelenecek."

"Bir delil tutanağı düzenleyiver," diye yanıtladı Wallander. "Avukat mızmızlanacak olsa da yapabileceğim bir şey yok. Benim büromda saat on için bir toplantı düzenle. Herkes katılmalı."

Birden canlanmıştı. Şimdi yine polis olmuştu. İşte şimdi katili arama çabasına girişebilirdi.

Masasındaki birkaç evrak tomarını bir yana kaldırdı, doldurmaya fırsat bulamayacağı bir toto makbuzunu yırttı, kantine giderek kendisine bir kahve doldurdu.

Saat onda herkes bürosunda toplanmıştı. Pencerenin yanındaki bir sandalyede oturan Rydberg cinayet mahallinden gelmişti. Sandalyelerde ve ayakta polisler odayı doldurmuşlardı, toplam yedi kişiydiler. Wallander hastaneyi aradı ve yaşlı kadının kritik durumunun değişmediğini öğrenmeyi başardı.

Sonra olanları ayrıntılarıyla anlattı.

"Orada olanlar hayal ettiğinizden de daha kötü," dedi. "Ya da sen ne dersin Rydberg?"

"Doğru," diye yanıtladı Rydberg. "Tıpkı bir Amerikan filmindeki gibi. Hatta kan kokusu bile var. Böylesini hiç görmemiştim."

"Onları yakalamak zorundayız," sözleriyle bitirdi raporunu Kurt Wallander. "Böyle gözü dönmüş canilerin ortalıkta dolaşmalarına göz yumamayız!"

Oda sessizliğe gömüldü. Rydberg sandalyenin dirsekliğini parmaklarıyla tıkırdatıyordu. Dışarda koridorda bir kadının kahkahası duyuluyordu.

Kurt Wallander etrafına göz gezdirdi. Bunların hepsi onun birlikte çalıştığı kişilerdi. Hiçbiriyle sıkı bir arkadaşlığı yoktu. Ama birbirlerine bağlıydılar.

"Yani," diye açıkladı. "Ne yapmalıyız? Artık işe başlamamız gerekiyor."

Saat on bire yirmi vardı.

3

Öğleden sonra saat dörde çeyrek kala Kurt Wallander acıktığını fark etti. Öğlen yemek yemeğe fırsat bulamamıştı. Sabahki soruşturma toplantısından sonra Lenarp katillerinin soruşturmasıyla meşguldü. Nedense katilin bir kişi değil de birden fazla kişi olduğunu düşünüyordu. Ona göre, bir kişinin tek başına bu kanlı katliamı gerçekleştirmiş olması imkânsızdı.

Masasındaki koltuğuna geçip basın toplantısında vereceği raporu düzenlemeye başladığında hava çoktan kararmıştı. Masanın üzerinde santral memurelerinden birinin getirdiği, telefon edenlerin adlarının yazılı olduğu bir dizi not kâğıdı duruyordu. Notların arasında kızının adını boşuna aradıktan sonra hepsini bir yığın halinde toparlayıp gelen posta bölmesine koydu. Bölge yayınının televizyon kameralarının karşısında durmanın ve polisin henüz katil ya da katillerle ilgili herhangi bir ipucu bulamadığını söylemek zorunda kalmanın doğuracağı sıkıntıdan kurtulmak için Rydberg'e adeta yalvararak bu işi üstlenmesini istedi. Buna rağmen, basına raporu kendisi sunacaktı. Ancak acaba ne yazmalıydı? Gün boyu çalışmış, ama sonuçta bir yığın soru işaretinden başka bir şey ortaya çıkmıştı.

Bu bekleyişle geçen bir gün olmuştu. Yoğun bakım ünitesinde, boynundaki ipten son anda kurtulmuş olan yaşlı kadın yatmakta ve ölüm kalım savaşı vermekteydi.

Kadının o korkunç gecede, ıssız çiftlikte neler görmüş olduğunu öğrenmeyi başarabilecekler miydi? Yoksa bunları anlatmaya fırsat bulamadan ölüp gidecek miydi?

Kurt Wallander pencereden dışarıya, karanlığa baktı.

Basın raporu yerine o gün neler yapıldığına ve hangi izlerin peşinde koştuklarına dair bir özet yazmaya başladı.

Hiçbir şey, diye düşündü yazısını bitirdiğinde. Yaşlı iki insan, saklanmış paraları da yok, vahşice hırpalanmışlar ve işkenceye tabi tutulmuşlar. Komşular hiçbir şey duymamış. Ancak katiller ortadan kaybolduktan sonra yaşlı kadının yardım çağrısını duymuşlar ve pencerelerden birinin kırılmış olduğunu fark etmişler. Hepsi bu.

Yerleşim merkezlerinden uzak çiftliklerde yaşayan yaşlı insanlar saldırganların eskiden beri tercih ettikleri kurbanlardı. Bu gibi olaylarda bu insanlar bazen bağlanmış, dövülmüş ya da hatta öldürülmüşlerdi.

Ancak bu kez bir başkalık var, diye düşündü Kurt Wallander. Boğaza geçirilmiş olan ip bu olayın endişe verici boyuttaki vahşetine ve nefretine, hatta belki de bir öç alma olayı olduğuna işaret ediyor.

Bu saldırıda alışılmadık bir şeyler vardı.

Şu an yapılabilecek tek şey umut etmekti. Bütün gün birçok polis Lenarp sakinleri ile konuşmuştu. Belki bir şeyler görmüş olan birileri vardı? Çoğu kez saldırganlar eyleme geçmeden önce çevredeki ıssız yerde oturan yaşlı insanları araştırırlardı. Ayrıca belki Rydberg de her şeye rağmen olay yerinde birkaç ipucu bulmuş olabilirdi?

Kurt Wallander saate baktı. Hastaneyi en son ne zaman aramıştı? Kırk beş dakika önce mi? Bir saat mi?

Basın raporunu tamamlayana kadar beklemeye karar verdi.

Küçük teybin kulaklıklarını taktı ve Jussi Björling'in bir kasetini koydu. Otuzlu yılların kaydı olan tiz ses 'Rigoletto' müziğinin güzelliğini bastıramıyordu.

Basın raporu sekiz sayfayı buldu. Kurt Wallander bir sekreter bulup raporu yazmasını ve kopyalayıp çoğaltmasını rica etti. Bu arada Lenarp, çevresinde yaşayan herkese postalanacak olan bir anketi okudu. Bu vahşi cinayetle bağlantılı olabilecek olağandışı bir şeyler görülmüş müydü? Bu anket formuna pek olumlu bakmıyordu, olsa olsa fazladan uğraştırmış olacaktı. Telefonların durmadan çalacağına ve iki polisin bütün gün bu olay hakkında önemsiz açıklamalar getirmeye çalışacak insanları dinlemek zorunda kalacaklarını biliyordu.

Yine de bu uygulama gerekli, diye düşündü. Böylece en azından kimsenin bir şey görmemiş olduğundan emin olacağız.

Odasına döndü ve bir kez daha hastaneyi aradı. Ancak durumda değişiklik yoktu; yaşlı kadın eskisi gibi yaşama savaşı veriyordu.

Telefonu henüz kapatmıştı ki, Näslund odaya girdi.

"Haklıydım," dedi Näslund.

"Haklı mı?"

"Manson'un avukatı öfkelendi."

Kurt Wallander umursamaz tavrını omuzlarını kaldırarak gösterdi.

"Bu gerçekle yaşamak zorundayız."

Näslund kafasını kaşıdı ve herhangi bir ilerlemenin olup olmadığını sordu.

"Henüz elimizde hiçbir şey yok. Ama her zamanki işleri tamamladık. Şimdilik bu kadar."

"Geçici adli tıp raporunun geldiğini gördüm."

Kurt Wallander kaşlarını kaldırdı.

"Benim neden haberim yok?"

"Rapor Hanson'da."

"Orada işi ne?"

Kurt Wallander kalktı ve koridora çıktı. Hep aynı, diye düşündü. Evraklar hiçbir zaman ait oldukları yere ulaşmaz. Polis işlerinin gün geçtikçe daha çok bölümü bilgisayarlar aracılığıyla da yapılıyor olsa önemli evraklar eskisi gibi yanlış adreslere ulaşıyor.

Kurt Wallander kapıyı vurup içeri girdiğinde, Hanson telefon görüşmesi yapıyordu. Hanson'un önündeki masanın beceriksizce gizlenmeye çalışılmış piyango makbuzları ve ülkenin çeşitli hipodromlarının programlarıyla kaplı olduğunu gördü. Emniyet müdürlüğünde, Hanson'un işinin çoğu vaktinde çeşitli antrenörleri arayıp, at yarışları hakkında akıl danıştığı herkesçe bilinirdi. Akşamları ise güya kendisine büyük ödülü garantileyecek en delice piyango sistemlerini bulmakla geçirirdi. Ortalıklarda dolaşan bir söylentiye göre Hanson bir zamanlar büyük bir ödül kazanmıştı. Ancak kimse bu konuda daha fazla şey bilmiyordu. Zaten Hanson da öyle bol keseden yaşamıyordu.

Kurt Wallander içeri girince Hanson ahizeyi eliyle kapattı.

"Adli tıp raporu," dedi Kurt Wallander. "Sende mi?"

Hanson Jägersro'dan bir yarış programını kenara itti.

"Ben de şimdi raporla birlikte sana gelmek üzereydim."

"Yedinci koşudaki dört numara güvenilir bir tüyo," dedi Kurt Wallander ve evrak dosyasını masadan aldı.

"Ne demek istedin?"

"Diyorum ki, bu iyi bir tüyo."

Kurt Wallander, Hanson'u ağzı açık bakakalmış bir halde orada bırakarak çıktı. Koridordaki saatte basın toplantısına kadar daha yarım saat vaktinin olduğunu gördü. Odasına gitti ve raporu iyice inceledi.

Cinayetin vahşetini, o sabah Lenarp'ta olduğundan, daha iyi kavradı, mümkün olduğunca tabii.

Cesedin ilk yüzeysel incelemesinde doktor gerçek ölüm nedenini teşhis edememişti.

Fazlasıyla olasılık vardı.

Tırtıklı ya da keskin bir nesneyle vücut sekiz yerinden kesilmiş ya da bıçaklanmıştı. Doktor bunun bir delik testeresi olabileceğini söylüyordu. Bundan başka üst bacak kemiği darbeyle kırılmıştı, sol kolun üst kemiği ve bilek kemiği de. Vücutta yanık izleri bulunmuş, hayalar şişmiş ve alın kemiği içeri göçmüştü. Asıl ölüm nedeni henüz kesin olarak teşhis edilememişti.

Doktor resmi raporun yanı sıra bir de kenara not düşmüştü.

"Çılgınca bir iş," diye yazıyordu. Bu adama öyle bir vahşet uygulanmış ki, dört ya da beş kişiyi öldürmeye de yeterdi.

Kurt Wallander raporu bir kenara bıraktı.

Gitgide kendini daha kötü hissediyordu.

Bu olayda ters giden bir şeyler vardı.

Yaşlı insanları hedef alan hırsızlar böylesi nefret dolu olmazlardı. Düşündükleri şey, sadece para olurdu.

O halde bu anlamsız vahşetin anlamı neydi?

Bu soruya kendi başına tatminkâr bir yanıt bulamadığını kabullendiğinde, yazmış olduğu özeti tekrar okudu. Unuttuğu bir şey var mıydı? Sonradan önemli olduğu anlaşılacak herhangi bir ayrıntıyı gözden kaçırmış olabilir miydi? Polis işinin büyük bölümü birbiriyle bağlantılı faktörlerin titizlik ve sabırla aranması da

olsa, deneyimlerinden öğrendiği şey, olay yerinin ilk izleniminin önemli olduğuydu. Özellikle de eğer olaydan sonra olay yerine gelen ilk kişiler polis ise.

Yazmış olduğu özette onu düşündüren bir şey vardı. Bir ayrıntıyı atlamamış mıydı?

Uzun süre oturup düşündü, ancak bunun ne olduğunu bulamadı.

Sekreter kapıyı açıp daktilo edilmiş ve kopyalanarak çoğaltılmış basın raporunu getirdi. Basın toplantısına giderken tuvalete uğradı, aynada kendisini inceledi. Berbere gitmesi gerekiyordu. Kahverengi saçları kulaklarını örtmeye başlamıştı. Ayrıca kilo da vermeliydi. Karısı onu terk ettiğinden beri yedi kilo almıştı. Dayanılmaz yalnızlık içinde pizza, yağlı hamburger ve börek gibi hazır yemeklerden başka şey yememişti.

"Seni yağ torbası," dedi yüksek sesle kendine. "Yaşlı ve çirkin bir adam olmanın zamanı geldi mi sanıyordun?"

O andan itibaren yeme alışkanlıklarını değiştirmeye karar verdi. Hatta gerekirse, kilo verebilmek için sigaraya tekrar başlamayı da düşündü.

Nedeninin ne olduğunu kendine sordu. Her iki polisten birinin boşanmış olmasının. Kadınların kocalarını terk etmesinin. Bir zamanlar bir polisiye roman okuduğunda, durumun orada da aynı yazıldığını üzülerek fark etmişti: Polisler boşanmış kişilerdi. İşte o kadar...

Basın toplantısının yapılacağı oda çoktan dolmuştu. Gazetecilerin çoğunu tanıyordu. Ama aralarında tanımadığı yüzler de vardı. Sivilceli suratlı genç bir kız, ses kayıt cihazını çalıştırırken cilveli bakışlarla kendisini süzüyordu.

Kurt Wallander, pek de fazla bilgi içermeyen basın raporunu sundu ve odanın bir köşesine kurulu küçük bir kürsüye oturdu. Aslında Ystad Emniyet Müdürü'nün de toplantıya katılması gerekirdi, ama izine çıkmıştı. İspanya'da kış tatili yapmaktaydı. Rydberg televizyoncularla görüşmesi biter bitmez geleceğine dair söz vermişti. Bu durumda Kurt Wallander yalnız sayılırdı.

"Basın raporunu aldınız," diye söze başladı. "Aslında şu an için söyleyebileceğim başka şey de yok."

"Soru sorabilir miyiz?" dedi, Kurt Wallander'in *Arbete* gazetesinin yerel redaktörü olduğunu hatırladığı bir gazeteci.

Kurt Wallander, "Burada olmamın nedeni de bu," diye yanıtladı.

"Dürüst olmak gerekirse, bu raporu oldukça yetersiz buldum," diye açıkladı gazeteci. "Biraz daha bilgi sunmanız gerekirdi."

"Katillerin izini henüz bulamadık," diyerek karşılık verdi Kurt Wallander.

"Yani birden fazla kişi mi söz konusu?"

"Büyük olasılıkla."

"Bunu nasıl anladınız?"

"Öyle sanıyoruz. Ancak bundan henüz emin değiliz."

Gazetecinin yüzü asıldı, Kurt Wallander, tanıdığı bir başka gazeteciye başıyla işaret ederek söz hakkı verdi.

"Adam nasıl öldürülmüş?"

"Güç kullanılarak."

"Bu pek çok anlama gelebilir."

"Nasıl olduğunu bilmiyoruz. Doktorlar adli tıp işlemlerini henüz bitirmediler. Bu birkaç gün sürebilir."

Gazetecinin sormak istediği başka sorular da vardı, ancak elinde ses kayıt cihazı tutan, sivilceli kız sözünü kesti. Kurt Wallander kızın üzerindeki armadan onun bölge radyosundan gelmiş olduğunu anladı.

"Hırsızlar evden ne çalmışlar?"

"Bunu bilmiyoruz," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Hatta bunun bir hırsızlık olup olmadığını dahi bilmiyoruz."

"O halde başka ne olabilir?"

"Bunu söyleyebilmek için henüz çok erken."

"Bunun bir hırsızlık olmadığını gösteren herhangi bir ipucu var mı?"

"Hayır."

Wallander bu dar odada terlemeye başladığını hissetti. Bir zamanlar genç bir polisken basın toplantılarını yönetmeyi düşlediğini hatırladı. Ama düşlerindeki görüntü, hiç de böyle sıkıntılı ve terletici değildi.

"Bir soru sormuştum," dediğini duydu odanın öte ucundaki bir gazetecinin.

"Sorunuzu anlayamadım," dedi Kurt Wallander.

"Polis bunun önemli bir saldırı olduğu görüşünde mi?" diye sordu gazeteci.

Bu soru Wallander'i şaşırttı.

"Tabii ki, bu cinayetin çözülmesi bizim için önemli. En kısa sürede olayın çözüme kavuşmasını istiyoruz. Sorunuzu hâlâ anlamış değilim."

Henüz çok genç olan ve kalın camlı bir gözlük takan gazeteci kalabalığın arasından öne ilerledi. Kurt Wallander onu daha önce hiç görmemişti.

"Demek istediğim şu: Günümüz İsveç'inde yaşlı insanlar kimsenin umurunda değil."

"Biz ilgileniyoruz," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Katilleri yakalamak için tüm gücümüzü kullanacağız. Schonen bölgesinde yerleşim merkezinden uzakta yaşayan pek çok yaşlı insan var. En azından elimizdeki tüm olanakları kullanacağımızdan emin olabilirsiniz."

Ayağa kalktı.

"Elimize yeni bir bilgi geçtiğinde size bildireceğiz. Geldiğiniz için teşekkürler."

Odadan ayrılmak üzereyken bölge radyosundan gelen kız yolunu kesti.

"Ekleyeceğim hiçbir şey yok," dedi Kurt Wallander.

"Kızınız Linda'yı tanıyorum," diye atıldı kız.

Kurt Wallander durdu.

"Tanıyor musun?" diye sordu. "Nereden?"

"Birkaç kez karşılaşmıştık."

Kurt Wallander kızı bir yerlerden tanıyıp tanımadığını hatırlamaya çalıştı. Belki de kızıyla sınıf arkadaşıydılar?

Kız düşüncelerini okumuşçasına hayır anlamında kafa salladı.

"Sizinle daha önce hiç karşılaşmadık," dedi. "Beni tanımıyorsunuz. Biz Linda'yla tesadüfen Malmö'de tanışmıştık."

"Demek öyle," dedi Kurt Wallander. "Memnun oldum."

"Ben sizi çok seviyorum. Şimdi acaba birkaç soru sorabilir miyim?"

Kurt Wallander kızın uzattığı mikrofona biraz önce söylemiş olduklarını tekrarladı. Ona kalsa Linda hakkında konuşurdu, ama buna cesaret edemiyordu.

"Ona selam söyleyin," dedi kız ses kayıt cihazını toparlarken. "Cathrin'den selamlar. Ya da Cattis."

"Söylerim," dedi Kurt Wallander. "Söz."

Odasına döndüğünde midesinde bir gerilme hissetti. Bu açlık mıydı? Yoksa huzursuzluk mu?

Aklımı başıma toplamalıyım, diye düşündü. Karımın beni terk etmiş olmasını kabullenmeliyim. Linda'nın kendi isteğiyle benimle bağlantı kurmasını beklemeyi kabullenmeliyim. Yaşamımın, işte şu anda nasılsa öyle olduğunu kabullenmeliyim...

Saat altıya doğru polis memurları yine bir toplantı için bir araya geldiler. Hastaneden yeni bir haber çıkmamıştı. Kurt Wallander çabucak gece için bir nöbet programı hazırladı.

"Bu gerçekten gerekli mi?" diye sordu Hanson. "Bir ses kayıt cihazı koy gitsin. Cihazı, yaşlı kadın kendine geldiği an her hemşire çalıştırabilir."

"Bu gerekli," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Gece yarısından sabah altıya kadar nöbeti ben alabilirim. O zamana dek nöbet tutmaya gönüllü var mı?"

Rydberg başıyla onayladı.

"Başka yerde oturabildiğim kadar hastanede de bekleyebilirim," diye açıkladı.

Kurt Wallander çevresindekileri süzdü. Tavandaki neon lambanın ışığı altında hepsi kireç gibi bembeyaz görünüyorlardı.

"Biraz ilerleme kaydedebildik mi?" diye sordu.

"Lenarp'taki işler tamamlandı," dedi civar evlerde oturanların sorgulamasını yürütmüş olan Peters. "Kimse bir şey görmemiş. Ama insanların olayı düşünüp hatırlamaları genelde de birkaç günlerini alır. Bunun yanı sıra oradakiler korku içindeler. Bu

neredeyse inanılmaz bir durum. Hemen hemen hepsi yaşlı insanlar. Bir de Polonya'dan buraya büyük olasılıkla yasadışı sığınmış olan, korku içinde genç bir aile. Ama onlarla uğraşmadım. Yarın devam edeceğiz."

Kurt Wallander başıyla onayladı ve Rydberg'e döndü.

"Bir dolu parmak izi var," dedi Rydberg. "Belki bu biraz yardımcı olur. Fakat beni ilgilendiren en önemli şey, bir düğüm."

Kurt Wallander ona soran gözlerle baktı.

"Bir düğüm mü?"

"Boğaza geçirilmiş ipe atılmış düğüm."

"Ne olmuş ona?"

"Bu alışılmadık bir düğüm. Böylesini daha önce hiç görmemiştim."

"Sanki daha önce hiç böyle boğaza geçirilen bir ilmik mi gördün?" diye atıldı, kapıda gitmek üzere sabırsızca bekleyen Hanson.

"Evet," diye yanıtladı Rydberg. "Evet, gördüm. Neyse, bu düğümden neler çıkacağını göreceğiz bakalım."

Kurt Wallander, Rydberg'in o anda konu hakkında daha fazla konuşmak istemediğini biliyordu. Ancak düğüm onu ilgilendirmişse bir anlam taşıdığı da kesindi.

"Sabah erkenden komşulara tekrar gideceğim," dedi Kurt Wallander. "Lövgren'in çocuklarına haber verildi mi acaba?"

"Bunu Martinson yapacaktı," diye yanıtladı Hanson.

"Martinson hastanede değil miydi?" diye atıldı Kurt Wallander hayretle.

"Onun nöbetini Svedlund devraldı."

"Kahretsin, peki nerede şimdi?"

Martinson'un nerede olduğunu kimse bilmiyordu. Kurt Wallander merkezi aradı ve Martinson'un bir saat erken çıkmış olduğunu öğrendi.

"Onu evden ara," dedi Kurt Wallander.

Sonra kolundaki saate baktı.

"Sabah onda toplantı yapılacak. Bugünlük bu kadar."

Merkez Martinson'un telefonunu bağladığında Kurt Wallander odasında yalnızdı.

"Üzgünüm," dedi Martinson. "Toplantıyı tamamen unutmuşum."

"Çocuklar ne oldu?"

"Hiç sorma, Rickard suçiçeği mi çıkarıyor nedir."

"Ben Lövgren'in çocuklarından bahsediyorum. Şu iki kızından."

"Martinson'un sesi yanıt verirken şaşırmış gibiydi.

"Haberimi almadın mı?"

"Ben hiçbir şey almadım."

"Haberi merkezdeki kızlardan birine vermiştim."

"Bakarım. Ama sen anlat hele."

"Kızlardan biri, elli yaşında, Kanada'da yaşıyor. Winnipeg'de, her neredeyse. Onu telefonla aradığımda oralarda gece yarısı olduğunu tamamen unutmuşum. Önce ne dediğimi bir türlü anlamadı. Ancak kocası telefona gelince neler olduğunu kavradılar. Bu arada kocası bir polis. Basbayağı Kanadalı, atlı polislerden. Yarın onları tekrar aramamız gerekiyor. Ama kızın uçağa atlayıp eve geleceği kesin. Diğer kızı bulmak ise zor oldu, İsveç'te yaşamasına rağmen. Yirmi yedi yaşında ve Göteborg Rubin'de meze bölümünde çalışıyor. Bir el topu takımının antrenörlüğünü yapıyor, takım şu an Norveç'te kayak tatilinde. Ama

ona bu olayı bildireceklerine söz verdiler. Ayrıca Lövgren'lerin diğer akrabalarının bir listesini de verdim merkeze. Epey akrabaları var. Çoğu Schonen'de yaşıyor. Belki yarın gazeteyi okuduktan sonra daha çok kişi arar."

"Bunlar iyi haberler," dedi Kurt Wallander. "Nöbetimi yarın sabah altıda hastaneden devralabilir misin? Tabii kadın o saate kadar ölmezse."

"Alırım. Ama bu nöbeti senin tutman şart mıydı? Bunun iyi bir fikir olduğundan emin misin?"

"Neden olmasın?"

"Soruşturmayı yürütecek olan sensin. Biraz dinlemeye senin de ihtiyacın olmalı."

"Bir gece dayanabilirim," dedi Kurt Wallander ve konuşmasını bitirdi.

Kıpırdamadan yerinde oturmuş önüne bakıyordu.

Bunu başarabilecek miyiz ki, diye düşündü.

Yoksa bizimle aralarını çoktan açtılar mı?

Mantosunu giydi, masa lambasını söndürerek odayı terk etti. Merkeze giden koridor bomboştu. Telefon memuresinin oturup gazete okumakta olduğu camlı bölmeye kafasını uzattı. Okumakta olduğu sayfanın bir yarış programı olduğunu gördü. Acaba buradaki herkes son zamanlarda at yarışlarına mı merak sarmış, diye düşündü.

"Martinson buraya benim için birkaç evrak bırakmış olmalı," dedi.

Telefon memuresi, adı Ebba'ydı ve otuz yılı aşkın süredir emniyette çalışıyordu. Başını dostça sallayıp masanın üzerini işaret etti.

"Gençlere iş bulma kurumundan yeni bir kızımız var burada. Çok tatlı ve sevimli, fakat son derece deneyimsiz. Acaba sana evrakı vermeyi unuttu mu?"

Wallander başıyla onayladı.

"Ben çıkıyorum," dedi. "Birkaç saate kadar evde olurum. Bir şey olursa beni babamdan bulursun."

"Hastanedeki zavallı kadıncağızı düşünüyorsun, değil mi?"

Kurt Wallander evet anlamında başını salladı.

"Korkunç bir olay."

"Evet," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Bazen kendime soruyorum; bu ülkede şu sıralar neler oluyor böyle, diye."

Emniyet müdürlüğünün cam kapısından çıkarken onu rüzgâr karşıladı. Soğuk ve iliklerine işleyen rüzgâr altında Wallander park yerine giderken büzüldü. Umarım kar yağmaz, diye düşündü. Biz Lenarp'ı ziyaret etmiş olanları yakalamadan önce.

Arabaya bindi ve uzun bir süre torpido gözünde sakladığı kasetleri karıştırdı. Doğru düzgün karar veremeden Verdi'nin 'Requiem'ini teybe koydu. Arabaya pahalı amfiler taktırmıştı, kuvvetli tonlar kulaklarını çınlatıyordu. Direksiyonu sağa kırdı ve Dragon Caddesi'nden aşağıya, doğu çevre yolu yönünde ilerlemeye başladı. Yol üzerinde birkaç yaprak uçuşuyor ve bir bisikletli rüzgârla mücadele ediyordu. Arabanın saati altıyı gösteriyordu. Yine acıkmış olduğunu hissederek "Oks Kafeteryası'nda" durdu. Beslenme alışkanlıklarımı yarından itibaren değiştiririm, diye düşündü. Babama bir dakika dahi gecikirsem, onu unuttuğuna dair her zamanki onu unuttuğum vaazını dinlemek zorunda kalırım.

Kızarmış patates ve bir hamburger yedi.

Öyle hızlı yedi ki, bağırsakları bozuldu.

Tuvalette otururken çamaşırını değiştirme zamanının da geldiğini düşündü.

Birden ne kadar yorgun olduğunu hissetti.

Ancak kapı çalındığında kalktı.

Depoyu doldurdu, Sanskogen üzerinden doğuya ilerledi ve Kaseberga Caddesi'ne saptı. Babası, deniz ve yeşillikler içindeki Löderup arasında bir evde oturuyordu.

Evin önündeki çakıllı avluya saptığında saat yediye dört vardı.

Çakıl kaplı yol, babasıyla arasındaki en son ve en uzun tartışmanın nedeni olmuştu. Eskiden avlu babasının yaşadığı ev kadar yaşlı olan parke taşlarıyla kaplıydı. Günün birinde babası birden avluyu çakılla kaplamaya karar vermişti. Kurt Wallander buna karşı çıkınca babası çılgına dönmüştü. "İtiraz istemez!" diye gürlemişti.

"Bu güzel parke taşları neden bozmak istiyorsun?" diye soracak olmuştu Kurt Wallander.

Bunun üzerine sıkı bir tartışmaya girişmişlerdi.

Ve işte, avlu tekerleklerin altında gıcırdayan gri çakıllarla kaplanmıştı.

Yan binanın ışıklarının yandığını gördü.

Sıradaki babam olabilir, diye geçti birden aklından.

Babasını bir saldırıya, belki de bir cinayete uygun kurban seçen gece katilleri.

Kimse imdat çığlıklarını duyamazdı. Bu rüzgârda ve en yakın eve beş yüz metre uzakta mümkün değildi bu, üstelik o evin sahibi de yine yaşlı bir adamdı.

Arabadan inip gerinmeden önce 'Dies Irae'yi son bulana dek dinledi.

Babasının atölyesinin bulunduğu yan binanın kapısından girdi. Babası burada her zamanki gibi resimlerini yapıyordu.

Bu Kurt Wallander'in ilk çocukluk anılarından biriydi. Babasının nasıl terebentin ve gazyağı koktuğunu hatırlıyordu. Ve hep aynı lacivert tulumu ve kesilmiş lastik çizmeleriyle boyaya bulanmış şövalesinin önünde duruşunu.

Kurt Wallander, babasının yıllar boyu hep aynı resim üzerinde çalışmadığını ancak beş altı yaşına gelince anlamıştı.

Hiç değişmeyen şey, resmettiği görüntüydü.

Babası melankolik bir güz manzarasını resmediyordu, ön planda ayna gibi düz bir göl, çıplak dallarıyla bükülmüş bir ağaç ve en arkada ufukta belli belirsiz, bulutlar içinde kaybolmuş sıradağlar seçiliyordu, hepsi de gerçeküstü parlaklıkta bir akşam güneşinin altında ışıldıyordu.

Zaman zaman resmin sol tarafına, bir kütüğün üzerine tünemiş bir yaban horozu eklerdi.

Sonra düzenli aralıklarla evlerine ipek takımlar giymiş, parmaklarında kalın, altın yüzükler taşıyan adamlar gelmeye başlamışlardı. Adamlar paslı nakliye araçlarıyla ya da kocaman, pırıl pırıl Amerikan arabalarıyla gelir ve yaban horozu var mı yok mu ayrım yapmadan resimleri satın alırlardı.

Böylece babası yaşamı boyunca hep tek ve aynı manzarayı resmetmişti. Pazarlarda ya da açık artırmalarda satılan resimleriyle geçimlerini sağlamışlardı.

Malmö'nün dışında, Klagshamn'da, eve dönüştürülmüş eski bir demirci binasında yaşamışlardı. Burada Kurt Wallander kız

kardeşi Kristina ile birlikte büyümüştü ve çocuklukları baygın bir terebentin kokusuna bürünmüştü.

Babası dul kalınca eski demirhaneyi satmış, bir çiftlik evine geçmişti. Kurt Wallander bunun nedenini bir türlü çözememişti, çünkü babası sürekli yalnızlıktan şikâyet ederdi.

Kurt Wallander yan binanın kapısını açıp babasının, yaban horozsuz bir manzara resmetmekte olduğunu gördü. O anda ön plandaki ağacı çiziyordu. Bir selam homurdanarak resmine devam etti.

Kurt Wallander yanarken isler çıkaran bir gazyağı ocağındaki kirli kahve kabından bir fincan aldı.

Neredeyse seksen yaşında olan babasına baktı. Kısa boylu ve küçülmüştü, ama yine de güç ve azim yansıtıyordu.

Yaşlandığımda ben de böyle mi görüneceğim, diye düşündü.

Çocukken anneme benzerdim. Şimdi dedeme benziyorum. Belki yaşlanınca babama benzeyeceğim?

"Kendine bir fincan kahve al," dedi babası. "İşim bitmek üzere."

"Aldım bile," diye karşılık verdi Kurt Wallander.

"O halde bir tane daha al," dedi babası.

Tamam, keyfi yok, diye düşündü Kurt Wallander. Babasının bu ne zaman değişeceği belli olmayan hali, onu canavara dönüştürüyordu. Benimle ne alıp veremediği varsa?

"Yapacak çok işim var," dedi Kurt Wallander. "Bütün gece çalışmak zorundayım. Benden bir şey istediğini sanmıştım."

"Neden bütün gece çalışmak zorundasın?"

"Hastanede nöbet tutacağım."

"Neden? Kim hasta?"

Kurt Wallander iç geçirdi. Şimdiye dek yüzlerce sorgulama yapmış olmasına rağmen babasının kendisini sorgularken gösterdiği azme asla erişemezdi. Üstelik babası kendisinin polislik mesleğine bir parça ilgi göstermediği halde. Kurt Wallander on sekiz yaşında, polis olmaya karar verdiğinde babasını hayal kırıklığına uğratmış olduğunu biliyordu. Ama babasının ondan ne gibi beklentileri olduğunu da bir türlü çözememişti.

Onunla konuşmayı denemiş, ama bu asla mümkün olmamıştı.

Kız kardeşi Kristina ile yaptığı seyrek görüşmelerden birinde -kardeşi Stockholm'de yaşıyor ve bir bayan kuaför salonu işletiyordu- ona danışmıştı, çünkü onun babasıyla arasının iyi olduğunu biliyordu. Ancak kız kardeşi de sorusuna yanıt bulamamıştı.

Ilık kahveyi yudumlarken düşündü. Herhalde babası içten içe onun günün birinde elindeki fırçayı devralıp, bir soy boyunca daha aynı manzarayı resmetmesini dilemişti.

Babası birden elindeki fırçayı bıraktı ve ellerini kirli bir beze sildi. Kendisine bir kahve almak için yaklaştığında, babasının yıkanmamış ve kirli çamaşırlar koktuğunu fark etti.

Bir babaya kötü koktuğu nasıl söylenir, diye düşündü Kurt Wallander.

Belki de artık gerçekten de yalnız başına idare edemeyecek kadar yaşlandı?

O zaman ne yaparım?

Onu yanıma alamam, bu mümkün değil. Birbirimizi öldürürüz.

Bir eliyle burnunun üzerini silerken diğeriyle kahvesini höpürdeterek yudumlayan babasını inceledi.

"Uzun zamandır beni ziyaret etmedin," dedi babası azarlarcasına.

"Daha dün buradaydım ya."

"Yarım saat için."

"Ama buradaydım."

"Neden beni görmek istemiyorsun?"

"Bunu istiyorum ya! Ama bazen çok işim oluyor."

Babası ağırlığı altında gıcırdayan eski, kırık bir kızağa oturdu.

"Sana sadece kızının dün bana uğradığını söylemek istedim."

Kurt Wallander pek şaşırmadı.

"Linda burada mıydı?"

"Beni dinlemiyor musun?"

"Neden?"

"Bir resim istedi."

"Bir resim mi?"

"Senin tersine o yaptığım işin değerini anlıyor."

Kurt Wallander artık kulaklarına inanamıyordu.

Linda, henüz küçücükken dedesine hiç özel bir ilgi göstermemişti.

"Ne istiyormuş?"

"Bir resim, dedim ya az önce. Yoksa beni hiç dinlemez mi oldun?"

"Dinliyorum. Nereden gelmiş? Nereye gitmek istiyormuş? Kahretsin, buraya nasıl gelmiş? Her şeyi kerpetenle ağzından çekmem mi gerek?"

"Bir arabayla geldi," dedi babası. "Siyah suratlı bir genç adam kullanıyordu arabayı."

"Ne demek istiyorsun? Siyah mı?"

"Zenci diye bir şey duydun mu hiç? Adam çok kibardı ve mükemmel İsveççe konuşuyordu. Ona resmi verdim ve sonra arabaya binip gittiler. Bunun seni ilgilendireceğini düşündüm, ne de olsa kızınla çok az görüşüyorsunuz."

"Nereye gittiler?"

"Bunu nereden bileyim?"

Kızımın nerede yaşadığını kimseler bilmiyor, diye geçirdi Kurt Wallander aklından. Bazen annesinde kalırdı. Ama sonra yine kendi, bilinmeyen yoluna giderdi.

Mutlaka Mona'yla konuşmam gerek, diye düşündü. Boşanmış olalım olmayalım, mutlaka konuşmalıyız. Bu böyle devam edemez.

"Bir şnaps ister misin?" diye sordu babası damdan düşercesine.

Kurt Wallander'in istediği en son şeydi bu. Ama hayır demenin boşuna olacağını biliyordu.

"Evet, lütfen," dedi.

Yan bina bir koridorla alçak duvarlı ve hayli mütevazı mobilyalarla döşenmiş eve bağlanmıştı. Kurt Wallander bir bakışta evin dağınık ve kirli olduğunu gördü.

Artık bunu fark edemiyor, diye düşündü. Ya ben neden hiç fark etmedim?

Kristina'yla bu konuda görüşmeliyim. Babam daha fazla yalnız başına yaşayamaz.

Tam bu anda telefon çaldı.

Babası açtı.

"Seni arıyorlar," dedi öfkesi fark edilir bir ses tonuyla.

Linda, diye düşündü. Kesin odur.

Ama telefondaki hastaneden arayan Rydberg'di.

"Kadın öldü," dedi Rydberg.

"Hiç kendine geldi mi?"

"Evet. On dakika için. Doktorlar krizi atlattığını sandılar. Sonra kadın öldü."

"Bir şey söyledi mi peki?"

Rydberg'in sesi yanıt verirken düşünceliydi.

"Sanırım en iyisi şehre gelmen."

"Ne söyledi?"

"Hoşuna gitmeyecek bir şey."

"Hastaneye geliyorum."

"Merkeze gelmen daha iyi olur. Dedim ya, kadın öldü zaten."

Kurt Wallander telefonu kapattı.

"Gitmek zorundayım," dedi.

Babası öfkeyle baktı.

"Benimle ilgilenmiyorsun," diye suçladı Wallander'i.

"Yarın yine geleceğim," diye yanıtladı Kurt Wallander ve kendi kendine, babasının içinde bulunduğu bu vahim durum için ne yapması gerektiğini düşündü. "Yarın mutlaka gelirim. Birlikte oturup sohbet ederiz ya da birlikte yemek yaparız. Sonra da istersen poker oynarız."

Kurt Wallander kötü bir oyuncu olmasına rağmen bunun babasını yumuşatacağını biliyordu.

"Yedide gelirim," diye söz verdi.

Sonra Ystad'a döndü.

Saat sekize beş kala iki saat önce binadan çıkarken geçmiş olduğu kapılardan geçiyordu. Ebba onu başıyla selamladı.

"Rydberg kantinde," dedi.

İşte orada bir fincan kahveye eğilmiş oturuyordu. Kurt Wallander onun yüzünü görünce kendisini kötü bir şeylerin beklediğini anladı.

4

Kurt Wallander ve Rydberg kantinde yalnızdılar. Dışardan, hapsedilmiş olmasına şiddetle itiraz eden bir sarhoşun sesi duyuluyordu. Bunun dışında ortalık sakindi. Bir tek kaloriferlerin sessiz zırıltısı duyuluyordu.

Kurt Wallander, Rydberg'in karşısına oturdu.

"Mantonu çıkarsana," dedi Rydberg. "Yoksa rüzgâra çıkınca yine üşütürsün."

"Önce bana diyeceklerini duymak istiyorum. Daha sonra da mantomu çıkarıp çıkarmamam gerektiğine karar verebilirim."

Rydberg omuzlarını kaldırıp indirdi.

"Kadın öldü," dedi.

"Bunu anladım zaten."

"Ama ölmeden önce kısa süre kendine geldi."

"Bir şey söyledi mi?"

"Söyledi dersem abartmış olurum. Fısıldadı. Ya da en azından hırıldadı."

"Kayıt edebildin mi bari?"

Rydberg başıyla hayır işareti yaptı.

"Bu mümkün olamazdı," diye yanıtladı. "Ne demek istediğini anlamak neredeyse imkânsızdı. Çoğu zaten saçma sapan şeylerdi. Anladığım her şeyi yazdım."

"Kocasının adını söyledi," diye başladı Rydberg. "Sanırım onun durumunu öğrenmeye çalıştı. Sonra anlamadığım bir şeyler mırıldandı. Sonra da ben soru sormaya çalıştım: Size gece kim saldırdı? Saldırganları tanıyor muydunuz? Onları gördünüz mü? Bunları sordum. Soruları kadının kendinde olduğu sürece tekrarladım. Ve eminim ki, ne dediğimi anladı."

"E, peki ne yanıt verdi?"

"Sadece bir sözcüğü anlayabildim. 'Yabancı'."

"Yabancı?"

"Aynen öyle. Yabancı."

"Kendisini ve kocasını hırpalamış olanların yabancı olduklarını mı söylemek istedi?"

Rydberg başıyla onayladı.

"Emin misin?"

"Emin olmadığım şey için emin olduğumu söyler miyim hiç?"

"Hayır."

"Ee, o halde. Böylece kadının bu dünyaya son mesajının yabancı sözcüğü olduğunu biliyoruz. Bu çılgınlığı kimin yaptığı sorusu üzerine yanıt olarak."

Wallander mantosunu çıkardı ve kendine bir fincan kahve aldı.

"Kahretsin, kadın bunu nasıl fark etmiş olabilir ki?" diye söylendi.

"Ben de burada oturup sen gelene kadar bunu düşündüm," diye yanıtladı Rydberg. "Belki de İsveçliye benzemiyorlardı. Başka bir dilde de konuşmuş olabilirler. Ya da başka bir ülkenin aksanıyla konuşuyorlardı. Bir sürü olasılık söz konusu."

"İsveçli olmayan biri neye benzer," diye sordu Wallander.

"Ne demek istediğimi biliyorsun," diye yanıtladı Rydberg. "Belki şöyle demek daha doğru olur: Kadının ne sanıp düşündüğünü sadece tahmin edebiliriz."

"Yani bu yanlış bir tahmin, ya da hayal de olabilir."

Rydberg başıyla onayladı.

"Evet, bu mümkün."

"Ama çok da mümkün değil."

"Neden yaşamının son anlarını gerçeğe aykırı konuşmaya harcasın ki? Yaşlı insanlar normalde yalan söylemezler."

Kurt Wallander ılık kahveden bir yudum aldı.

"Bu da demek oluyor ki; bir ya da birkaç yabancıyı soruşturmakla işe başlayacağız. Kadının başka bir şey söylemiş olmasını çok isterdim."

"Bu gerçekten son derece rahatsız edici."

Bir süre konuşmadan oturdular, ikisi de kendi düşüncelerine dalmıştı.

Koridordaki sarhoşun sesi artık duyulmuyordu.

Saat tam dokuza on dokuz vardı.

"Aklın alıyor mu?" dedi Kurt Wallander bir süre sonra. "Lenarp'ın çifte katillerinin peşinde polisin elindeki tek ipucu; saldırganların büyük olasılıkla yabancı oldukları."

"Ben daha kötüsünü düşünebiliyorum."

Kurt Wallander onun ne demek istediğini çok iyi biliyordu.

Lenarp'ın yirmi kilometre uzağında ülkeye iltica etmek isteyen göçmenlerin barındığı büyük bir kamp vardı. Bu kamp pek çok kez yabancı düşmanlarının saldırılarına hedef olmuştu. Çoğu kez alanın önünde kuklalar yakılmış, pencereler taşlarla kırıl-

mış, duvarlara sloganlar yazılmıştı. Bu kamp, çevre köylerin şiddetli itirazlarına rağmen eski Hageholm malikânesine kurulmuştu. Ve protestolar hiç bitmemişti.

Yabancı düşmanlığı içten içe kaynamaya devam ediyordu.

Kurt Wallander ve Rydberg, halkın bilmediği bir şeyi daha biliyorlardı.

Hageholm'de barınan göçmenlerden birkaçı daha geçenlerde yapılan bir operasyonda, tarım makineleri üreten bir fabrikayı soymaya çalışırken yakalanmışlardı. Neyse ki fabrika sahibi, göçmen haklarının ateşli karşıtlarından sayılmazdı. Böylece olayın halka duyurulması önlenebilmişti. Soygunu yapan iki adam zaten iltica başvuruları reddedildiğinden uzun zamandır ülkede değillerdi.

Ama Kurt Wallander ve Rydberg halk tüm olan biteni duymuş olsaydı neler olurdu, diye çok kereler konuşmuşlardı.

"Bunu bir türlü aklım almıyor," diye açıkladı Kurt Wallander. "Kaçak göçmenlerin cinayet işlemiş olabileceklerini."

Rydberg düşünceli bir tavırla Kurt Wallander'e baktı.

"Kadının boynuna geçirilmiş olan ilmikle ilgili söylediklerimi hatırlıyor musun?" dedi.

"Düğümü hakkındakini mi?"

"Böylesini hiç görmemiştim. Oysa gençlik yıllarımda, yelkenle geçirdiğim yazlardan birçok düğüm çeşidi tanırım."

Kurt Wallander, Rydberg'i ilgiyle süzdü.

"Bunu nereye vardırmak istiyorsun?"

"Bu özel düğüm İsveçli izcilerden birine ait olamaz, demek istiyorum."

"Söyler misin, ne demek istiyorsun?"

"Bu düğümün bir yabancının işi olduğunu."

Kurt Wallander karşılık verecekken Ebba kahve almak için kantine girdi.

"Sabah yine işbaşı yapmak istiyorsanız, eve gidip uyusanıza," dedi. "Ayrıca sizden bilgi almak isteyen bir sürü gazeteci arayıp duruyor."

"Ne hakkında?" diye sordu Wallander. "Hava durumu mu?"

"Anlaşılan kadının öldüğünü öğrenmişler."

Kurt Wallander, Rydberg'e bakarak başını salladı.

"Bu akşam hiçbir açıklamada bulunmayacağız," diye kararını açıkladı. "Yarına kadar bekleyeceğiz."

Kurt Wallander ayağa kalkarak pencereye yöneldi. Rüzgâr artmıştı, ama gökyüzü hâlâ bulutsuzdu. Bu gece de buz gibi ayaz olacaktı.

"Neler olduğunu gizlemek yakında mümkün olmayacak," dedi. "Kadının ölmeden önce konuşmuş olduğunu. Bunu açıklayacak olursak, kadının ne demiş olduğunu da söylememiz gerekecektir. Ve o zaman kargaşa başlayacak."

"En azından bunu gizli tutmayı deneyebiliriz," diye açıkladı Rydberg. İskemlesinden kalktı ve şapkasını başına geçirdi. "Soruşturma yöntemine aykırı olduğunu ileri sürerek gizli tutarız."

Kurt Wallander hayretle ona baktı.

"Yani önemli bilgileri bilerek basından gizlediğimizin sonradan anlaşılmasını göze alarak mı? Onların karşısına geçip yabancı katilleri gizlemiş olmamızı?"

"Bu olay fazlasıyla suçsuz insanı hedef alabilir," dedi Rydberg. "Polisin yabancı katillerin peşinde olduğu kampta duyulursa, neler olacağını sanıyorsun?"

Kurt Wallander, Rydberg'in haklı olduğunu biliyordu.

Birden aklı karıştı.

"Önce, bu olayın üzerine gidip güzelce uyuyalım," diye önerdi. "Bir kez daha olay hakkında konuşalım, sadece sen ve ben, yarın sabah sekizde. Sonra karar veririz."

Rydberg bunu onayladı ve kapıya doğru sendeleyerek ilerledi. Kapının yanına gittiğinde durdu ve bir kez daha Kurt Wallander'e döndü.

"Göz önünde bulundurmamız gereken bir olasılık daha var," dedi. "Bu işi yapanların gerçekten yabancı oldukları."

Kurt Wallander kahve fincanını çalkaladı ve bulaşıklığa koydu.

Aslında böyle olması da işime gelirdi, diye düşündü. Katiller şu göçmen kampında olsalar, bu bana yarar. Kimin, hangi nedenden olursa olsun, sorunsuzca İsveç sınırına girebildiği gerçeği karşısındaki bu umursamaz ve sorumsuz tutum belki de böylece biraz olsun düzelirdi.

Tabii böyle bir düşünceyi asla Rydberg'e açıklayamazdı. Bu kendine sakladığı görüşüydü.

Rüzgâra direnerek arabasına ilerledi.

Yorgun olduğu halde eve gitmeyi hiç istemiyordu.

Yalnızlığı her akşam yeni baştan kendisini hissettiriyordu.

Kontağı çevirdi ve kaseti değiştirdi. 'Fidelo' uvertürlerinin sesi arabanın içini doldurdu.

Karısının onu terk etmesi hiç beklemediği bir anda olmuştu. Ama tam anlamıyla düşünecek olursa tehlikeyi çok önceden kestirebilmiş olması gerektiğini kabul etmek zorundaydı - bu ne

kadar zor da olsa. Sıradan günlerinden birinde yıkılmayı bekleyen bir evlilik sürdüğü gerçeği. Çok genç evlenmişler ve birbirlerinden kopmakta olduklarını çok geç fark etmişlerdi. Hatta belki de, her ikisini de içine alan bu boşluğa en belirgin tepki veren Linda olmuştu, kim bilir?

Bir ekim akşamında Mona boşanmak istediğini söyleyince, aslında bunu uzun zamandır beklediğini düşünmüştü. Ama bu düşünce içinde öyle bir tehdit barındırıyordu ki, sürekli bu düşünceden kaçmak, onu bastırmak ve her şeyi yapacak çok işleri olduğu bahanesiyle savuşturmaya çalışmıştı. Mona'nın, onu terk edişini en ince ayrıntılarına dek hazırlamış olduğunu çok geç fark etmişti. Bir cuma akşamı karısı ona, boşanmak istediğini açıklamış ve aynı hafta pazar günü kendisini terk etmiş, Malmö'de kiraladığı bir eve taşınmıştı. Terk edilme hissi utançla beraber çılgın bir öfkeyle doldurmuştu içini. Bilincini yitirmiş bir gözü dönmüşlükle - duygularına hâkim olamayacak hale gelmiş- karısına bir tokat patlatmıştı.

Bu olaydan sonra sadece suskunluk yaşanmıştı. Kendisinin evde olmadığı günler Mona evdeki eşyalarından alıp taşınmıştı. Ancak eşyasının çoğunu bırakmıştı. İşte onu en çok inciten de bu olmuştu. Oradaki varlığına karşılık tüm geçmişini ardında bırakmaya hazır olduğunu göstermesi. Üstelik bu geçmişte kendisi bir anı rolü bile oynamıyordu.

Wallander onu aramıştı. Akşam geç vakit sesleri karşılaşmıştı. Kıskançlıktan ne dediğini bilmez halde, karısının kendisini başka bir adam için mi terk ettiğini anlamaya çalışmıştı.

"Başka bir yaşam için," diye yanıtlamıştı o da. "Başka bir yaşam için, daha da geç olmadan."

Karısına yalvarmıştı. Şimdiye dek ona tamamen ilgisiz davrandığını iddia etmişti. Tüm bu ilgisizliği için özür dilemeye çalışmıştı. Ama ne derse desin, Mona'yı kararından caydırmaya yeterli olmamıştı.

Noel gecesinden iki gün önce boşanma evrakları kendisine postayla ulaşmıştı.

Zarfı açıp da artık gerçekten bu işin sona erdiğini kabullenmek zorunda kalınca, içinde bir şeyler tuzla buz olmuştu. Her şeyden kaçma isteği duymuş, o tatil günlerinde işyerine hasta olduğunu bildirmiş, kendisini amaçsız bir yolculuğa yöneltmiş, bu yolculuk onu Danimarka'ya getirmişti. Seeland'ın kuzey tarafında birden karşılaştığı kötü hava İsveç'e dönüşünü engellemiş; Noel'i Gillesje'de bir pansiyonun yeterince ısıtılmamış odasında geçirmişti. Oradan Mona'ya uzun mektuplar yazmış, sonradan bu mektupları yırtıp denize savurmuştu; her şeye rağmen olan biteni kabul ettiğine dair sembolik bir davranış biçimi olarak. Yılbaşına iki gün kala Ystad'a dönmüş ve yine işinin başına geçmişti. Yılbaşını böylece Svarte'deki bir olayla uğraşarak geçirmişti. Olayda adamın biri karısını ağır yaralamıştı. Bu olay Mona'ya vurduğu için kendisinin de başına gelebileceği düşüncesiyle onu ürkütmüştü...

'Fidelio' müziği tiz bir sesle kesildi.

Bant sarmıştı. Otomatik olarak radyo bağlantısı açılarak bir buz hokeyi maçının özeti duyuldu.

Park yerinden çıkarak bir yola saptı ve evinin bulunduğu Maria Caddesi'ne yönelmeye karar verdi.

Buna rağmen aksi yöne doğru, Trelleborg ve Skanör'e giden kıyı yoluna çıktı. Eski hapishaneyi geçince hızını arttırdı. Araba kullanırken düşüncelerinden kurtulmayı başarabilmişti hep...

Birden Trelleborg'a uzanan tüm yolu arkasında bırakmış olduğunu fark etti. O sırada büyük bir vapur limana girmekteydi ve ani bir kararla orada kalmaya karar verdi.

Birkaç eski polisin sınır koruma göreviyle Trelleborg feribot limanına atandığını biliyordu. Belki içlerinden biri bu akşam görevde olabilirdi.

Solgun bir ışık altındaki liman arazisini geçti. Büyük bir tır, karanlık çağlardan birinden çıkmışçasına gürültüyle belirdi.

Ancak, üzerine personelden başkasının giremeyeceği yazılı kapıdan geçince oradaki iki görevliyi de tanımadığını gördü...

Kurt Wallander başıyla selam verip kendini tanıttı. İki memurdan yaşlı olanının gri sakalı ve alnında bir yara izi vardı.

"Kötü bir olay, şu sizin oradaki," dedi. "Onları enselediniz mi?"

"Henüz değil," diye yanıtladı Kurt Wallander.

Konuşmaları bölündü, çünkü feribottaki yolcular pasaport kontrolüne yaklaşmaktaydılar. Yolcuların büyük bölümü tatil günlerini Berlin'de geçirip evlerine dönen İsveçlilerdi. Ama aralarında Doğu Almanlar da vardı, yeni kazandıkları özgürlüklerini İsveç'e yolculuk yaparak değerlendirenler.

Yaklaşık yirmi dakika sonra geriye ancak dokuz yolcu kalmıştı. Hepsi de farklı şekillerde İsveç'e siyasi sığınma başvurusu yapma isteklerini açıklamaya çalışıyorlardı.

"Bu akşam sakin," dedi iki sınır memurundan genç olanı. "Bazen yüz kadar sığınmacı aynı anda aynı feribotla gelir. O zaman burada neler olup bittiğini bir düşünün."

Sığınma başvurusu yapanlardan beşi aynı Etiyopyalı ailenin mensubuydu. İçlerinden sadece birinin pasaportu vardı. Kurt Wallander onların sadece tek pasaportla nasıl olup da böylesi

uzun bir yolculuğu atlatmış, bir dizi sınırı geçebilmiş olduklarına şaştı. Etiyopyalı aileden başka iki Libyalı ve iki İranlı da pasaport kontrolünde bekliyorlardı.

Kurt Wallander bu dokuz sığınmacının umutlu mu yoksa korku içinde mi olduklarını tam kestiremedi.

"Şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Malmö'den meslektaşlarımız gelip onları götürecekler," diye yanıtladı yaşlı olan sınır memuru. "Onlar bu akşam hazırlıklı durumdalar. Feribotlarda evraksız çok insan olup olmadığını telsizle önceden öğreniyoruz. Bazen de desteğe ihtiyacımız olabiliyor."

Wallander, "Peki sonra, Malmö'de neler yapılıyor?" diye sordu.

"Aşağıdaki petrol limanında duran teknelerden birine aktarılıyorlar. Başka yerlere gönderilene kadar orada kalmalarına izin veriliyor. Tabii ülkede kalmalarına izin çıkarsa."

"Buradakilere ne olacak sence?"

Sınır memuru omuzlarını kaldırdı.

"Sanırım bunların kalmalarına izin verilir," diye yanıtladı. "Bir kahve daha ister misin? Bir sonraki feribotun gelmesi biraz zaman alır."

Kurt Wallander başıyla reddetti.

"Bir dahaki sefere. Şimdi gitmem gerek."

"Umarım, onları enselersiniz."

"Evet," dedi Kurt Wallander. "Bunu ben de umuyorum."

Ystad'a dönüş yolunda bir tavşanı ezdi. Hayvanı farın ışığında gördüğünde frene bastı, ama tavşan tok bir sesle sol ön tekerleğe çarptı. Tavşanın ölüp ölmediğini görmek için durmadı bile.

Bana neler oluyor böyle, diye düşündü.

O gece huzursuz uyudu. Saat beşi az geçe birden yatağından fırladı. Ağzı kurumuştu ve rüyasında biri onu boğmaya çalışmıştı. Bir daha uyuyamayacağını anlayınca kalktı, kendine bir kahve pişirdi.

Mutfak penceresinin dışındaki termometre sıfırın altında altı dereceyi gösteriyordu. Sokak lambaları rüzgârda şiddetle sallanıyordu. Mutfak masasına oturdu ve önceki akşam Rydberg'le yapmış olduğu konuşmayı düşündü. Korktuğu şey olmuştu. Ölen kadın onlara yardımcı olabilecek hiçbir açıklamada bulunamamıştı. Yabancılar hakkındaki sözleri fazlasıyla belirsizdi. Ellerinde peşinden gidebilecekleri hiçbir ipucunun olmadığını anlıyordu.

Saat altı buçuk olduğunda giyindi ve aradığı kalın kazağı bulana dek ortalığı epey karıştırdı.

Dışarı çıktığında kendisini soğuk, ısırgan bir rüzgâr karşıladı. Arabasını doğu yönündeki çevre yoluna yöneltti ve sonra da Malmö yönündeki ana caddeye saptı. Saat sekizde Rydberg'le buluşmadan önce öldürülen insanların komşularını bir kez daha ziyaret etmek istiyordu. Bu tür olayda da bir şeylerin yerli yerinde olmadığı düşüncesinden bir türlü kurtulamıyordu. Yalnız ve yaşlı insanlara düzenlenen saldırılar oldukça ender görülürdü. Bu olaylarda saklanmış paralar söz konusu olurdu. Ve saldırılar vahşi olsa bile, onun bu olay yerinde gördüğü biçimde dehşet verici olmazdı.

Çiftliklerdeki insanlar sabahları erken uyanırlar, diye düşündü, Nyström'lerin evine giden yola saparken. Belki de olan biten hakkında bir kez daha düşünmüşlerdir?

Arabayı durdurdu ve kontağı kapattı. Aynı anda mutfaktaki ışık söndürüldü.

Korkuyorlar, diye düşündü. Belki de katillerin geri döndüğünü sanıyorlar?

Arabadan inerken farları açık bıraktı. Çakılların üzerinden girişteki basamaklara yürüdü.

Evin yanındaki küçük koruluktan parlayan kıvılcımı gördüğünde bir silahın ateşlendiğini anlayıverdi. Kulakları sağır eden patlamayla birlikte kendini yere atmak zorunda kaldı. Bir taş yüzünü sıyırdı ve bir an için yaralandığını düşündü.

"Polis," diye seslendi. "Ateş etmeyin. Kahretsin, ateş etmeyin."

Bir el feneri yüzünü aydınlattı. Feneri tutan el öyle titriyordu ki, ışık oradan oraya gidip geliyordu. Bu Nyström'dü, eski bir av tüfeğiyle karşısında dikilmişti.

Nyström, "Siz misiniz?" diye sordu.

Wallander ayağa kalkıp üzerindeki çamurları silkeledi.

"Nereye hedef almıştınız?"

"Havaya ateş ettim," diye yanıtladı Nyström.

"Silah ruhsatınız var mı?" diye sormaya devam etti Wallander. "Eğer yoksa şu an büyük bir sorunla karşı karşıyasınız demektir."

"Bu gece nöbet tuttum," dedi Nyström. Kurt Wallander adamın ne kadar şaşkın olduğunu anladı.

"Önce şu farları kapatayım," dedi Wallander. "Sonra konuşmamıza devam ederiz, siz ve ben."

Mutfakta masanın üzerinde saçmayla dolu iki kutu duruyordu. Mutfak setinin üzerinde ayrıca bir küskü ve balyoz vardı. İçeri girerken pencerenin yanında oturan siyah kedi tehdit dolu göz-

lerle Wallander'e bakıyordu. Nyström'ün karısı ocağın başında kahve yapıyordu.

"Gelenin polis olduğunu anlayamadım," dedi Nyström özür dilercesine. "Sabahın bu saatinde."

Kurt Wallander balyozu bir kenara itip oturdu.

"Komşunuz olan kadın dün öldü," dedi. "Bunu size buraya gelip bizzat söylememin daha doğru olacağını düşündüm."

Kurt Wallander bir insanın ölüm haberini vermek zorunda kaldığı zamanlar hep aynı duyguya kapılırdı: Tanımadığı insanlara bir çocuğun ya da bir aile ferdinin öldüğünü ağırbaşlılıkla söylemek mümkün olmuyordu bir türlü. İnsanların polis aracılığıyla haberdar oldukları ölümler hep beklemedikleri anlarda, çoğu kez şiddet dolu ve gaddarca olurdu. Biri sadece alışverişe gitmek için arabasına biner ve ölüverirdi. Bisikletli bir çocuğu, oyun alanından eve dönerken araba ezerdi. Birileri dövülür ya da soyulur, intihar eder ya da boğulurdu. Polis kapı eşiğinde göründüğünde, insanlar haberin gerçekliğini kavramamakta direnirlerdi.

Mutfaktaki iki yaşlı insan sessizdi. Kadın hâlâ kahveyi pişirmekle meşguldü. Adam av tüfeğini kurcalarken Wallander çaktırmadan ateş alanından kenara çekildi.

"Yani Maria artık yok," dedi adam yavaşça.

"Doktorlar ellerinden geleni yaptılar."

"Belki de böylesi daha iyi," dedi kadın ocağın başından, beklenmedik bir sertlikle. "Neden yaşasın ki, adam zaten ölmüşken?"

Nyström tüfeği mutfak masasına bıraktı ve ayağa kalktı. Wallander adamın dizlerinin yine ağrıdığını fark etti.

"Ben gidip ata biraz ot vereyim," dedi ve başına eski bir kenarlıklı şapka geçirdi.

"Benim de gelmemde bir sakınca var mı?" diye sordu Wallander.

"Neden sakınca olsun ki?" diye karşılık verdi adam ve çıkmaları için kapıyı açtı.

Onlar içeri girerken ahırdaki kısrak kişnedi. İçersi sıcak gübre kokuyordu, Nyström el çabukluğuyla bir çatal samanı attı atın önüne.

"Gübreyi daha sonra temizlerim," dedi ve atı yelesinden okşadı.

"Neden at besliyorsunuz?" diye sordu Wallander.

"Yaşlı bir sütçü köylüsü için boş bir ahır cenaze evinden farksızdır," diye yanıtladı Nyström. "Bu bir ev hayvanı gibiydi."

Kurt Wallander sormak istediği soruları ahırda da sorabileceğini anladı.

"Bu gece nöbet tuttunuz," dedi. "Korkuyorsunuz ve sizi anlıyorum. Neden özellikle bu ikisinin öldürüldüğünü düşünmüş olmalısınız. Neden onlar? Neden biz değil, diye düşünmüş olmalısınız."

"Paraları yoktu," dedi Nyström. "Ve olağanüstü değerli sayılabilecek herhangi bir şeyleri de yoktu. Zaten hiçbir şeyleri de çalınmamış. Bunu dün buraya gelen polise de anlattım. Benden bir kez odalara göz atmak için izin istedi. Kaybolmuş olabilecek tek şey var, eski bir duvar saati."

"Olabilecek?"

"Belki de kızlardan biri almıştır. İnsanın her şeyi hatırlaması mümkün olmuyor."

"Para yok," dedi Wallander. "Düşman da yok."

Birden aklına bir fikir geldi.

"Evinizde para saklıyor musunuz?" diye sordu. "Acaba katilin evleri karıştırmış olma ihtimali var mı?"

"Sahip olduğumuz her şey bankada," diye yanıtladı Nyström. "Ve bizim de düşmanımız yoktur."

Eve dönüp kahve içtiler. Kurt Wallander kadının gözlerinin kızarmış olduğunu gördü. İki adam dışardayken ağlamış olmalıydı.

"Son günlerde olağandışı bir şey fark ettiniz mi hiç?" diye sordu. "Örneğin Lövgren'lere gelen sizin tanımadığınız ziyaretçiler gibi?"

İki yaşlı birbirlerine baktılar ve sonra ikisi de kafalarını salladılar.

"Onlarla en son ne zaman konuşmuştunuz?"

"Dün onlara kahve içmeye gitmiştik," dedi Hanna. "Olağandışı bir şey yoktu. Biz her gün birlikte kahve içerdik. Kırk yıl boyunca."

"Korkar gibi bir halleri var mıydı?" diye sordu Wallander. "Tedirgin?"

"Johannes soğuk almıştı," diye yanıtladı Hanna. "Ama bunun dışında her şey olağandı."

Durum ümitsizdi. Kurt Wallander artık ne sorması gerektiğini bilmiyordu. Aldığı her yanıt yüzüne kapatılan bir başka kapı gibiydi.

"Yabancı tanıdıkları var mıydı?" diye sordu.

Adam hayretle kaşlarını kaldırdı.

"Yabancı tanıdıklar?"

"İsveçli olmayan biri," diye açıklamaya çalıştı Wallander.

"Birkaç yıl önce birkaç Danimarkalı, yaz ortasında onların arazisinde çadır kurmuşlardı."

Kurt Wallander saate baktı. Neredeyse yedi buçuktu. Saat sekizde Rydberg'le buluşacaktı ve geç kalmak istemiyordu.

"Her şeyi yeniden düşünmeyi deneyin," dedi. "Aklınıza gelen her şey bizim için önemli olabilir."

Nyström arabasına kadar ona eşlik etti.

"Tüfek için ruhsatım var," diye açıkladı. "Ve kesinlikle sizi hedef almamıştım. Sadece korkutmak istemiştim."

"Bunu da başardınız," diye yanıtladı Wallander. "Ama geceleri uyusanız sanırım daha iyi olur. Bu işi yapmış olanların bir daha gelmeyecekleri kesin."

"Siz uyuyabilir miydiniz?" diye sordu Nyström. "Siz uyuyabilir miydiniz? Komşularınız suçsuz hayvanlar gibi katledilseler!"

Kurt Wallander, aklına uygun bir yanıt gelmediği için susmayı tercih etti.

"Kahve için teşekkür ederim," diye ekledi çarçabuk, sonra da arabasına binerek oradan ayrıldı.

Her şey ters gidiyor, diye düşündü. İpucu yok, hiçbir şey yok. Sadece Rydberg'in komik düğümü ve yabancı sözcüğü. Yaşlı bir çift, kenarda köşede paraları yok, değerli eşyaları yok. Öyle bir yöntemle öldürülüyor ki, olağan bir saldırıdan başka bir şeyler olduğunu düşündürüyor insana. Nedeni kin olan bir cinayet ya da öç girişimi.

Başka bir şeyler olmalı, diye düşündü. Bu iki insanın alışılmış ve normal düzeniyle bağdaşmayan.

Ne olurdu, şu at konuşabilseydi.

Bu atla ilgili bir şey vardı, onu huzursuz eden. Bunu şimdiye dek hayal meyal seziyordu. Ama deneyimli bir polis olarak bu huzursuzluk hissini görmezden gelmemesi gerektiğini biliyordu. Bu atla ilgili yolunda gitmeyen bir şey vardı.

Sekize dört kala arabasını Ystad Emniyet Müdürlüğü'nde durdurdu. Rüzgâr daha da artmış, artık fırtınaya dönüşmüştü. Buna rağmen hava birkaç derece ısınmış gibiydi.

Kar yağmasın yeter, diye düşündü. Santraldeki yerinde oturan Ebba'yı başıyla selamladı.

"Rydberg geldi mi?" diye sordu.

"Bürosunda," diye yanıtladı Ebba. "Şu ana dek herkes aradı. Televizyon, radyo, basın. Ve eyalet polis şefi."

"Onları bir süre daha benden uzak tut," diye rica etti Wallander. "Önce Rydberg'le konuşmak istiyorum."

Ceketini odasına astı, sonra da bürosu aynı koridor üzerinde birkaç kapı ötede olan Rydberg'e gitti. Kapıyı tıklattığında karşılık olarak bir homurtu duydu.

İçeri girdiğinde Rydberg odanın ortasında durmuş pencereden dışarı bakıyordu. Wallander onun pek de uykusunu almış gözükmediğini fark etti.

"Merhaba," dedi Wallander. "Kahve getireyim mi?"

"Bu çok iyi olur. Ama şeker istemez. Şekeri bıraktım."

Wallander plastik bardaklarda kahve alarak Rydberg'in odasına döndü.

Kapıda birden durdu.

Nasıl bir karara vardım ki, diye düşündü. Kadının son sözlerini gizli mi tutmalıyız, bu gibi olaylarda hep dediğimiz gibi soruşturma yöntemleri nedeniyle? Yoksa açıklamalı mıyız? Benim kararım ne ki?

Hiçbir fikrim yok, diye düşündü aklı karışmış olarak ve ayakkabısının ucuyla kapıyı iteledi.

Rydberg yazı masasının ardında oturmuş seyrek saçlarını tarıyordu. Wallander, yayları yıpranmış ziyaretçi koltuğuna çöktü.

"Yeni bir koltuk edinmelisin," dedi.

"Para yok," diye yanıtladı Rydberg ve tarağını masanın çekmecesine koydu.

Kurt Wallander kahve bardağını koltuğun yanına yere koydu.

"Bu sabah inanılmayacak kadar erken uyandım," dedi. "Nyström'lere gittim ve onlarla bir kez daha görüştüm. Yaşlı adam bir çalılıkta pusuya yatmıştı ve av tüfeğiyle üzerime ateş etti."

Rydberg, Wallander'in yüzünü işaret etti.

"Saçmadan değil," diye açıkladı bunun üzerine. "Sadece kendimi yere attım. Nyström silah ruhsatının olduğunu söylüyor. Ne bileyim."

"Yeni bir haberleri var mıydı?"

"Yok. Olağanüstü hiçbir şey yok. Para yok, hiçbir şey yok. Yalan söylemiyorlarsa tabii."

"Niye yalan söylesinler ki?"

"İşte, neden söylesinler ki?"

Rydberg kahvesini yudumladı ve yüzünü ekşitti.

"Polislerin büyük bir kısmının ülser olduğunu biliyor musun?" diye sordu.

"Bunu bilmiyordum."

"Bu doğruysa, nedeni böyle içilen kahvendedir."

"Ne yapalım, olayları kahve bardaklarıyla çözümlüyoruz."

"Şimdi olduğu gibi mi?"

Wallander başıyla onayladı.

"Ne gibi ipuçlarımız var? Hiç yok."

"Çok sabırsızsın, Kurt."

Rydberg bir yandan eliyle burnunu silerken ona baktı.

"Yaşlı bir öğretmen gibi konuştuğum için beni affet," diye devam etti. "Ama bana öyle geliyor ki, bu olayda sabrımızı bu kadar çabuk tüketmemeliyiz."

Araştırma bulgularını bir kez daha gözden geçirdiler. Teknisyenler parmak izlerini araştırmışlar ve kayıtlardakilerle karşılaştırmışlardı. Hanson yaşlı insanlara saldırmış oldukları bilinen kişilerin şu an nerede, hapishane de mi olduklarını yoksa bir olaya mı karıştıklarını araştırıyordu. Lenarp'ta yaşayan insanlarla yapılan görüşmelere devam edilecek, göndermeyi düşündükleri soru şablonu da belki yeni bilgileri açığa çıkaracaktı. Wallander de Rydberg de Ystad'daki polisin işini özenle ve uygun yöntemlerle yapacağını biliyordu. Er ya da geç bir şeylere rastlayacaklardı. Bir ize, bir ipucuna. Onlara beklemekten başka şey kalmıyordu. Sistemli ilerlemek ve beklemek.

"Olayın nedeni," diye atıldı Wallander. "Eğer neden para değilse. Ya da saklanmış para olduğuna dair bir söylenti. Ne olabilir başka? Ya da boyundaki ilmik? Sen de benim gibi düşünüyor olmalısın. Bu çifte cinayette öç ya da kin kokusu var. Ya da her ikisi de."

"Gözünün önünde oldukça kafaları karışmış birkaç hırsız canlandır," diye karşılık verdi Rydberg. "Farz et ki, Lövgren'lerin para saklamış olduklarından kesinlikle eminler. Farz et; oldukça gözleri dönmüş ve insan yaşamı onlar için bir rol oynamıyor. Böylesi durumda işkence fazla olağandışı sayılmaz."

"Kim bu denli gözü dönmüş olabilir ki?"

"Benim gibi sen de çok iyi biliyorsun ki, insanları akıl almaz işler yapmaya sevk eden bir dizi uyuşturucu var."

Tabii ki Kurt Wallander bunu biliyordu. Şiddetin giderek artmasına çok yakından tanık olmuştu ve hemen her defasında işlerin arkasında uyuşturucu ticareti ve bağımlılık yatıyordu. Ystad polis bölgesi gittikçe artan şiddetin bu görülür sonuçlarıyla henüz oldukça ender karşılaşıyorsa da, tüm bunların daha da yakınlaşmayacağı hayalini kurmuyordu.

Huzurlu ve sakin bölgeler giderek azalıyordu. Lenarp gibi küçük ve kendi halinde bir kasaba bunun en iyi kanıtıydı.

Rahatsız koltukta doğruldu.

"Ne yapmalıyız?" diye sordu.

"Burada şef sensin," diye yanıtladı Rydberg.

"Senin fikrini öğrenmek istiyorum."

Rydberg ayağa kalkıp pencereye doğru gitti. Parmağıyla saksının toprağını yokladı. Toprak kuruydu.

"Ne düşündüğümü bilmek istiyorsan, bunu öğreneceksin. Ama sakın unutma ki; haklı olup olmadığıma kesinlikle emin değilim. Çünkü öyle sanıyorum ki, biz nasıl davranırsak davranalım bir kargaşa çıkacak. Yine de kendimize birkaç gün ayırmamız belki akıllıca olur. Araştırabileceğimiz birkaç şey var pekâlâ."

"Ne gibi?"

"Lövgren'lerin yurtdışından tanıdıkları var mıydı?"

"Bunu bu sabah sordum. Bir olasılıkla birkaç Danimarkalı tanıdıkları varmış."

"Bak gördün mü işte?"

"Kamp kurmuş birkaç Danimarkalı bu işi yapmış olamazlar ya."

"Neden olmasın? Her neyse, bunu araştırmamız gerek. Ayrıca soru sorabileceğimiz, komşularından başka kişiler de var.

Dün seni doğru anladıysam, Lövgren'lerin geniş bir çevresi olduğunu söylemiştin."

Kurt Wallander, Rydberg'in haklı olduğunu kabul etti. Gerçekten de polisin bir ya da birkaç yabancı uyruklu kişiyi aradığını gizlemeyi gerektirecek teknik nedenler vardı.

"İsveç'te yasadışı işlere karışmış yabancılar hakkında neler biliyoruz?" diye sordu. "Bu konuda istatistikler var mı?"

"İstatistikler her konuda var," diye yanıtladı Rydberg. "Biri bir bilgisayarın başına oturmalı ve merkez sistemdeki suçlular hakkındaki verileri tıklatmalı. Belki orada bir şeyler buluruz."

Kurt Wallander kalktığında Rydberg ona hayretle baktı.

"Boyuna geçirilmiş ilmik hakkında hiçbir şey bilmek istemiyor musun?" diye şaşırdı.

"Bunu unutuvermişim bir an."

"Limhamn'da yaşlı bir yelken yapımcısı var anlaşılan, düğümler, ilmikler hakkında her şeyi biliyor olmalı. Geçen sene gazetede onun hakkında bir haber okumuştum. Düşündüm ki; kendime zaman ayırıp oraya gitsem iyi olur. Bunun bir şey kazandıracağına emin olduğumdan değil. Ama ne olur ne olmaz."

"Toplantıya katılmanı istiyorum," dedi Kurt Wallander. "Sonra Limhamn'a gitmenin bence hiçbir sakıncası yok."

Saat ona doğru herkes Kurt Wallander'in odasında toplandı.

Toplantı çok uzun sürmedi. Wallander ölen kadının ölmeden önce ne söylediğini açıkladı. Bunun öncelikle, duyurulmaması gereken bir bilgi olduğu yolunda kesin talimat verdi. Kimse bu talimata karşı çıkmış gözükmedi.

Martinson, kayıtlarda yer alan yabancı uyruklu suçluların listesini çıkarmak üzere bilgisayar başında görevlendirildi. Le-

narp'taki anketi yürütecek olan polisler yola çıktı. Wallander, ülkede muhtemelen yasadışı bulunan Polonyalı aileyle ilgilenmesi için Svedberg'i görevlendirdi. Onu ilgilendiren, bu ailenin neden Lenarp'ta yaşadığıydı. Saat on bire çeyrek kala Rydberg, yelken yapımcısını bulmak üzere yola çıktı.

Kurt Wallander bürosunda nihayet yalnız kaldığında bir süre orada öylece durup, duvarda asılı haritayı inceledi. Katiller nereden gelmişlerdi? Cinayetten sonra hangi yolu kullanmışlardı?

Sonra masasına oturdu ve Ebba'ya o saate dek santralde karşılık verdiği görüşmeleri kendisine sunmasını rica etti. Ardından bir saatten fazla çeşitli gazetecilerle konuştu. Yerel radyodaki kız ise hiç ortaya çıkmamıştı.

Saat on ikiyi çeyrek geçe Noren kapıyı çaldı.

"Lenarp'ta olman gerekmiyor muydu senin?" diye sordu Wallander hayretle.

"Evet," dedi Noren. "Ama buradayken aklıma bir şey daha geldi."

Noren oldukça ıslanmış olduğundan iskemlelerden birinin kenarına ilişti. Yağmur yağmaya başlamıştı. Hava sıcaklığı sıfırı birkaç derece aşmıştı.

"Tabii, bunun hiçbir anlamı olmayabilir de," diye açıkladı Noren. "Bu sadece aklıma geliveren bir şey."

Wallander, "Genellikle çoğu kez bir anlamı vardır," diye karşılık verdi.

"Atı hatırlıyor musun?" diye sordu Noren.

"Tabii ki hatırlıyorum."

"Ona ot vermemi söylemiştin bana."

"Ve su."

"Ot ve su. Ama bunu yapmadım."

Kurt Wallander kaşlarını çattı.

"Neden yapmadın?"

"Buna gerek yoktu. Otu vardı. Ve suyu da."

Kurt Wallander bir an konuşmadan durdu ve Noren'i inceledi.

"Devam et," dedi sonra. "Aklında bir şey var sanırım."

Noren omuzlarını kaldırdı.

"Ben çocukken evimizde bir atımız vardı," diye devam etti. "Ahırdayken ve ot verildiğinde ona verilmiş olan tüm otu yerdi. Yani demek istediğim, biri ata ot vermiş olmalı. Biz oraya varmadan belki bir ya da iki saat önce."

Wallander telefona uzandı.

"Nyström'ü aramayı düşünüyorsan gerek yok," dedi Noren.

Kurt Wallander elini çekti.

"Buraya gelmeden önce onunla konuştum. O, ata ot vermemiş."

"Ölüler atlarını beslemez," dedi Kurt Wallander. "O halde bu işi kim yaptı?"

Noren ayağa kalktı.

"Bu oldukça tuhaf," dedi. "Biri önce birini döve döve öldürüyor. Sonra başka birini bir ilmikle boğuyor. Ardından dışarı, ahıra gidip ata biraz ot veriyor. Bunu hangi allahın cezası yapar?"

"İyi soru," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Böyle bir şeyi kim yapar?"

"Belki de bunun hiçbir anlamı yoktur," dedi Noren.

"Ya da tam tersi," diye yanıtladı Wallander. "Gelip bunu bana anlatman iyi oldu."

Noren vedalaşıp oradan ayrıldı.

Kurt Wallander oturduğu yerde kalıp biraz önce duyduklarını düşündü.

İçinde sürüklemiş olduğu şüphenin doğruluğu kanıtlanıyor gibiydi. Bu atla ilgili bir şeyler vardı.

Düşüncelerini telefon böldü. Yine, kendisiyle konuşmak isteyen bir gazeteciydi.

Bire çeyrek kala emniyet müdürlüğünden ayrıldı. Eski bir dostunu ziyaret etmek istiyordu. Bu uzun, çok uzun yıllardır görmediği bir dostuydu.

5

Kurt Wallander, bir tabelanın Stjärnsund harabesini gösterdiği yerde E 14 yolundan saptı. Arabadan inerek işedi. Rüzgâr aracılığıyla Sturup Havaalanı'ndaki jet motorlarının gürültüsünü duyabiliyordu. Tekrar arabaya binmeden önce ayakkabısının altındaki çamuru sıyırdı. Hava değişimi aniden çıkagelmişti. Arabasındaki termometre dışarsının sıcaklığını beş derece olarak gösteriyordu. Yola devam ederken gökyüzünde dağınık bulutlar geziniyordu.

Kale harabesinin hemen arkasında moloz yol ayrılıyordu, o ise sola yöneldi. Bu yolu daha önce hiç kullanmamış olmasına rağmen doğru yol olduğunu biliyordu. Bu yol ona tarif edileli on yıl geçmişti, ama hâlâ her ayrıntıyı hatırlıyordu. Beyni araziler ve yollar için programlanmış olmalıydı.

Yaklaşık bir kilometre sonra yol oldukça kötüleşti. Dikkatle ilerlerken, büyük taşıma araçları bu yolu nasıl aşabildiler acaba, diye sordu kendine.

Yol birden aşağıya inen dik bir yokuşa dönüştü ve önünde, üzerinde geniş ahırlar bulunan büyük bir arazi belirdi. Büyük avluya ilerledi ve durdu. Arabadan inerken başının üzerinde uçan bir sürü karganın sesini duydu.

Avlu tuhaf bir terk edilmişlik yansıtıyordu. Bir ahır kapısı rüzgârla çarpıyordu. Kısa bir an için yoksa yanlış mı gelmiş olduğunu sordu kendine.

Bu yalnızlık, diye düşündü. Schonen'in kışı, havada daireler çizen, kara kuş sürüleriyle.

Ayakkabılarının altına yapışan çamur.

Ahır kapılarından birinden birden genç, sarışın bir kız çıktı. Kısa bir an için kız ona Linda'yı anımsattı. Onun da saçları da aynıydı, aynı ince yapı ve yürürken aynı ani hareketler. Kızı merakla inceledi.

Kız, samanlığa dayalı bir merdiveni sürüklemeye başladı.

Wallander'i fark edince merdiveni bıraktı ve ellerini gri binici pantolonuna sildi.

"Merhaba," dedi Wallander. "Sten Widen'i arıyorum. Doğru yerde miyim acaba?"

"Siz polis misiniz?" diye sordu kız.

"Evet," diye yanıtladı Kurt Wallander şaşkınlıkla. "Bunu nasıl anladınız?"

"Sesinizden anlaşılıyor," dedi kız ve bir yerlere takılmış gözüken merdivene asıldı yine.

"Evde mi?" diye sordu Kurt Wallander.

"Bana şu merdiveni çekmeye yardım edin," dedi kız sadece.

Wallander, basamaklardan birinin ahır duvarının ahşap kaplamasına takılmış olduğunu görünce merdiveni kavrayarak, basamak takıldığı yerden kurtuluncaya dek çevirdi.

"Teşekkürler," dedi kız. "Sten de eminim ofisindedir."

Ahırdan biraz uzaktaki kırmızı tuğladan bir binayı işaret etti.

"Burada mı çalışıyorsunuz?" diye sordu Kurt Wallander.

"Evet," diye yanıtladı kız ve çarçabuk merdivene tırmandı. "Şimdi çekilin oradan."

Hayret verici güçlü kollarıyla saman balyalarını zemindeki delikten atmaya başladı. Kurt Wallander kırmızı binaya yöneldi. Tam kapıyı çalacakken binanın köşesinde bir adam belirdi.

Sten Widen'i en son gördüğünden bu yana aradan on yıl geçmişti. Yine de hiç değişmemiş gibiydi. Aynı karışık saçlar, aynı sıska yüz ve alt dudağında aynı kızarık döküntü.

"Şu sürprize bakın," dedi adam sinirli bir gülüşle. "Ben de nalbant geldi sanmıştım. Şuna bak ki, sensin bu! Uzun zaman oldu görüşmeyeli."

"On bir yıl," diye yanıtladı Kurt Wallander. "1979 yazı."

"Tüm hayallerin gerçekleştiği o yaz. Kahve ister misin?"

Kırmızı tuğla binaya girdiler. Duvarlardan Kurt Wallander'in burnuna gazyağı kokusu çarptı. Karanlıkta paslı bir biçerdöver duruyordu. Sten Widen bir başka kapıyı açtı, bir kedi kenara atladı ve Kurt Wallander büro ve ev karışımı olduğu görülen bir odaya girdi. Duvarlardan birine, dağınık bırakılmış bir yatak dayalıydı. Ayrıca bir televizyon ve bir video vardı. Masalardan birinde de bir mikrodalga fırın durmaktaydı. Eski bir koltuğun üzerine bir sürü giysi yığılmıştı. Odanın geri kalan bölümünü ise büyük bir çalışma masası işgal etmişti. Sten Widen, geniş pencere pervazlarından birinde duran faksın yanındaki bir termostan kahve koydu.

Kurt Wallander, Sten Widen'in gerçekleşemeyen opera hayallerini anımsadı. Yetmişli yılların sonunda nasıl bir gelecek hayal etmiş oldukları, ikisinin de hiçbir zaman gerçekleştiremeyecekleri... Kurt Wallander emprezaryo olacak, Sten Widen'in tenor sesi ise dünya operalarında yankılanacaktı.

O günlerde Wallander polisti. Bugün de hâlâ polisti.

Sten Widen, sesinin yeterli olmayacağını kabullenince babasının batmakta olan yarış atı ahırını devralmıştı; yarış atları eğitmek için. Arkadaşlıkları bu ortak düş kırıklığına dayanamamıştı. Eskiden her gün görüştükleri halde, şimdi son karşılaşmalarının üzerinden on bir yıl geçmişti. Evlerinin arasındaki uzaklık elli kilometreden fazla olmadığı halde.

"Şişmanlamışsın," dedi Sten Widen ve koltukların birinde duran bir tomar gazeteyi kenara çekti.

"Sen de şişmanlamamışsın," diye karşılık verdi Kurt Wallander ve bu tanımlamaya şaşırdığını hissetti.

"Yarış atı yetiştiricileri nadir kilo alırlar," diye karşılık verdi Sten Widen ve yine o asabi gülüşüyle güldü. "Sıska kemikler ve sıska cüzdanlar; başarılı yetiştiriciler dışında tabii. Khan veya Strasser. Onların parası var."

"Ee, işler nasıl gidiyor?" diye sordu Kurt Wallander ve koltuğa oturdu.

"Ne iyi ne de kötü," diye yanıtladı Sten Widen. "Ne çok şanslı ne de şanssız sayılmam. Yetiştirdiğim, iyi yetişen hep bir atım var. Düzenli olarak genç atlar alıyor, yuvarlanıp gidiyorum. Ama aslında..."

Cümlesini bitirmeden kesti.

Sonra uzanarak masanın çekmecesini açtı ve yarısı boşalmış bir viski şişesi çıkardı.

"İster misin?" diye sordu.

Kurt Wallander hayır anlamında başını salladı.

"Direksiyon başında alkollü yakalanan bir polis iyi bir etki uyandırmıyor," diye yanıtladı.

"Yine de şerefe," dedi Sten Widen ve şişeden bir yudum aldı.

Ezilmiş paketten bir sigara alarak evraklar ve yarış programları arasında çakmağını arandı.

"Ya Mona nasıl?" diye sordu. "Ve Linda? Ya baban? Kız kardeşinin adı neydi? Kerstin?"

"Kristina."

"Tamam. Kristina. Eh, bilirsin işte! Belleğim pek de güçlü sayılmazdı hiç."

"Notaları hiç unutmazdın ama."

"Öyle mi?"

Şişeden bir yudum daha aldı. Kurt Wallander, onun bir şeylerden rahatsız olduğunu fark etti. Ziyarete gelmemeliydi mi acaba? Belki de geçmişi hatırlamak istemiyordu.

"Mona ve ben ayrıldık," dedi. "Ve Linda'nın kendi evi var. Babam eskisi gibi. Resimlerini yapıyor. Ama korkarım artık bunamaya başladı. Ona ne yapmam gerektiğinden pek emin değilim."

"Benim evlendiğimi biliyor musun?" diye sordu Sten Widen. Wallander onun kendisini hiç dinlememiş olduğu hissine kapıldı.

"Hayır, nereden bileyim?"

"Biliyorsun, ben bu kahrolası ahırı devraldım. Babam sonunda, atlarla çalışamayacak kadar yaşlandığını kabul edince, adamakıllı içmeye başladı. Eskiden içtiklerinin hesabını kontrol edebilirdi gerçi. Anladım ki; onu ve içkici takımını daha fazla çekemeyeceğim. Bu ahırda çalışan kızlardan biriyle evlendim. Nedeni de babama sabredebiliyor olmasıydı. Ona yaşlı bir atmışçasına davranıyordu. Alışkanlıklarına karışmıyor ama sınırlar koyuyordu. Babamın üstü başı kirlendiğinde, bahçe hortumunu alıp üzerine su sıkıyordu. Ama babam öldüğünde, sanki onun gibi kokmaya başladı gibi. O zaman ondan boşandım."

Şişeden bir yudum daha aldı. Kurt Wallander onun yavaş yavaş sarhoş olmaya başladığını fark etti.

"Her gün bu ahırı satmayı geçiriyorum aklımdan," dedi. "Bütün mülk benim üzerime. Hepsi için bir milyon alırım. Borçları çıkarıldığında bana belki dört yüz bin kalır. Ben de bir karavan alır ve yola çıkarım."

"Nereye ki?"

"İşte sorun da bu ya. Bilmiyorum. Gitmek istediğim hiçbir yer yok."

Kurt Wallander bu duyduğundan hoşlanmadı. Sten Widen görünüşte on yıl önceki gibi de olsa, içinde büyük değişiklikler olduğu belliydi. Kendisiyle konuşan bu ses, kırılmış ve çelişkili birine aitti. On yıl önce Sten Widen neşeli ve keyifliydi; bir partiye ilk çağırılacak kişiydi. Bugün yaşama sevincinin her türü sanki havaya uçmuştu.

Kurt Wallander'e polis olup olmadığını sormuş olan kız, pencerenin önünden atın üstünde geçti.

"Bu kız kim?" diye sordu Kurt Wallander. "Benim polis olduğumu hemen anladı."

"Adı Louise," diye yanıtladı Sten Widen. "Biliyor musun, bir polisin kokusunu yüz metreden alır. On iki yaşından beri yetimhanelerin birinden diğerine dolaşıyor. Ben onun sosyal bakıcısıyım. Atlarla iyi geçiniyor. Ama polislerden nefret eder. Bir zamanlar bir polisin kendisine tecavüz ettiğini iddia ediyor."

Şişeden bir yudum daha aldı ve başıyla dağınık yatağı işaret etti.

"Bazen benimle yatıyor. En azından öyle gibi. O benimle yatıyormuş gibi, tersi değil. Bu suç sayılır mı acaba?"

"Neden suç sayılsın? Kız herhalde küçük değildir?"

"On dokuz yaşında. Ama belki de sosyal bakıcılar, bakmakla yükümlü oldukları kızlarla yatamıyorlardır?"

Kurt Wallander, Sten Widen'in sesinin giderek saldırganlaştığını sezdi.

Birden buraya gelmiş olmaktan pişmanlık duydu.

Onu ziyaret etmiş olması soruşturmayla ilgili bir temele dayanıyor olsa da, bunu bahane mi edinmiş olduğunu sordu kendine. Sten Widen'i, onunla Mona hakkında konuşmak için mi aramıştı? Teselli bulmak için mi?

Bunu bilmiyordu artık.

"Buraya seninle atlar hakkında konuşmak için geldim," dedi. "Belki gazetede okumuşsundur, geçen gece Lenarp'ta bir çifte cinayet işlendi."

"Gazete okumuyorum," diye yanıtladı Sten Widen. "Yarış programlarını ve çıkış listelerini okuyorum. Hepsi bu. Dünyada olup bitenle ilgim yok."

"Olayda yaşlı bir çift öldürüldü," diye devam etti Kurt Wallander. "Ve bu çiftin bir atları vardı."

"O da mı öldürüldü?"

"Hayır. Ama sanıyorum ki; katiller sıvışmadan önce atı yemlediler. Ve benim seninle konuşmak istediğim de işte buydu: Bir at bir balya samanı ne kadar zamanda bitirir?"

Sten Widen şişeyi bitirdi ve yeni bir sigara yaktı.

"Bu bir şaka mı?" diye sordu. "Buraya, bana, bir atın bir balya samanı ne kadar zamanda yediğini sormak için mi geldin?"

"Aslında senden, benimle gelip ata bir bakmanı isteyecektim," diye karşılık verdi Kurt Wallander kısaca. Kendisinin de yavaş yavaş öfkelendiğini fark etti.

"Vaktim yok," diye yanıtladı Sten Widen. "Nalbant bugün gelecek. Ayrıca vitamin iğnesi yapmam gereken on at var."

"Peki yarın?"

Sten Widen donuk gözlerle baktı.

"Bundan kazancım olacak mı?" diye sordu.

"Paranı alırsın."

Sten Widen kirli bir kâğıda telefon numarasını yazdı.

"Belki," dedi. "Beni sabah erkenden ara."

Dışarı, avluya çıktıklarında Kurt Wallander rüzgârın daha da şiddetlenmiş olduğunu gördü.

Kız, atın üzerinde ona doğru ilerledi.

"Güzel at," dedi Wallander.

"Masquerade Queen," diye açıkladı Sten Widen. "Hayatı boyunca tek bir koşu kazanamayacak. Sahibi, Trelleborglu bir müteahhidin dul karısı. Hatta ona, bu atı bir binicilik okuluna satmasını önerecek kadar dürüst davrandım. Ama, o atın kazanacağına inanıyor. Ben de işimin karşılığını alıyorum. Yine de bu at hiç yarış kazanamayacak."

Arabaya gelince ayrıldılar.

"Babam nasıl öldü biliyor musun?" diye sordu Sten Widen damdan düşercesine.

"Hayır."

"Bir sonbahar gecesi yolunu şaşırıp kale harabelerine gitti. Orada içmek için oturduğu çok olurdu. Sonra bataklığa düşüp boğuldu. Bilirsin, orası yosunla öyle dolu ki, hiçbir şey görmek mümkün olmaz. Ama kenarlıklı şapkası yüzeye çıkmıştı. Kenarlığında, 'Yaşasın hayat' diye yazardı. Bu da Bangkok'a seks tatili düzenleyen bir turizm acentesinin reklamıydı."

"Seni görmek güzeldi," dedi Kurt Wallander vedalaşırken. "Yarın ararım."

"Nasıl istersen," diye karşılık verdi Sten Widen.

Kurt Wallander oradan ayrıldı. Dikiz aynasında Sten Widen'in atın üzerindeki kızla konuştuğunu görebiliyordu.

Neden buraya geldim ki, diye geçirdi aklından.

Uzun zaman önce çok iyi dosttuk. İmkânsız bir hayali paylaşmıştık. Hayalimiz bir sabun köpüğü gibi dağılıverince geriye hiçbir şey kalmamıştı. Sanırım ikimizin de operayı sevdiği doğruydu. Kimbilir! Belki de bu bir aldatmacaydı?

İçinde kabaran duygular gaz pedalına baskı yapıyormuşçasına hızını arttırdı.

Tam anayolun kenarındaki dur levhasında frene basmıştı ki, araç telefonu çaldı. Bağlantı çok kötüydü. Hattın diğer ucundaki Hanson'un sesini duymakta güçlük çekiyordu.

"En iyisi hemen gel," diye sesleniyordu Hanson. "Beni duyabiliyor musun?"

"Ne oldu?" diye seslendi Kurt Wallander karşılık olarak.

"Burada, Hagestad'tan gelen bir çiftçi, katilleri bildiğini iddia ediyor," diye bağırdı Hanson.

Kurt Wallander kalp atışlarının hızlandığını sezdi.

"Kim?" diye seslendi heyecanla. "Kim?"

Bağlantı ansızın koptu. Kulaklıkta vızıltı ve uğultu duyuldu.

"Lanet olsun," diye söylendi sesli sesli.

Ystad'a döndü. Fazla hızlı, diye düşündü. Noren ve Peters bugün trafik kontrolünde olsalardı epey bir hır çıkardı.

Şehir merkezine inen yokuşta motor teklemeye başladı.

Depo boşalmıştı.

Onu uyarması gereken kontrol ışığı anlaşılan çalışmıyordu.

Motor tamamen pes etmeden, hastanenin çapraz karşısındaki benzin istasyonuna yetişti. Bozuk parayla çalışan benzin tankına para atmak istediğinde yanında hiç bozukluk olmadığını fark etti. Atölyesi benzin istasyonuyla aynı binada yer alan çilingire gitti. Kendisini birkaç yıl önce bir hırsızlık olayındaki soruşturmadan hatırlayan çilingirden yirmi kron borç aldı.

Kendisine ait park yerinde durdu ve aceleyle emniyet müdürlüğüne girdi. Ebba ona bir şeyler söylemeye çalıştıysa da eliyle reddetti.

Hanson'un odasının kapısı açıktı. Kurt Wallander kapıyı çalmadan içeri girdi.

Oda boştu.

Koridorda Martinson'la karşılaştı. Martinson'un elinde bir tomar bilgisayar çıkışı vardı.

"Ben de seni aramıştım," dedi Martinson. "İlginç sayılabilecek malzeme topladım biraz. Bunu yapanlar Finliler bile olabilir."

"Hiçbir şey bilmediğimiz zaman bu tür şeyleri Finlilerin yaptığını söylüyoruz hep," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Şimdi hiç vaktim yok. Hanson'un nereye kaybolduğunu biliyor musun?"

"Hiç odasından çıkar mıydı?"

"O halde onu aramamız gerek. En azından şu anda odasında değil."

Kantine göz attı, ama kantinde sadece kendisine omlet yapan bir memur vardı.

Şu kahrolası Hanson da nereye kayboldu, diye düşündü ve kendi odasının kapısını ayağıyla iterek açtı.

Burada da kimse yok. Santraldeki Ebba'yı aradı.

"Hanson nerede?" diye sordu.

"İşte, eğer önümden bu denli hızla geçip gitmeseydin, gelir gelmez sana bunu söyleyecektim," diye yanıtladı Ebba. "Raiffeisen Bankası'na gideceğini bildirmemi istedi."

"Ne yapacakmış orada? Yanında biri var mıydı?"

"Evet. Ama kim olduğunu bilmiyorum."

Kurt Wallander ahizeyi sertçe yerine kapattı.

Hanson ne işler çeviriyordu böyle?

Yine ahizeyi eline aldı.

"Bana Hanson'u bulabilir misin?" diye rica etti Ebba'ya.

"Raiffeisen Bankası'ndan mı?"

"Oradaysa evet."

Kendi görüşmek istediği insanları ararken Ebba'dan yardım istemesi sık görülür şey değildi. Kendine ait bir sekreter edinme fikrine bir türlü alışamamıştı. Bir iş yapması gerekiyorsa, kendisi ilgilenmek isterdi. Bu gibi ıvır zıvır işleri halletmek için sekreter kullanmak ancak zenginlere ve iktidar sahiplerine göreydi. Bizzat telefon rehberine bakamamak ya da ahizeyi kaldıramamak tam anlamıyla tembellikti ve bunun hiçbir özrü olamazdı.

Telefonun zili onu düşüncelerinden uyandırdı. Telefondaki, Raiffeisen Bankası'ndan arayan Hanson'du.

"Sen gelmeden dönerim sanmıştım," dedi Hanson. "Burada ne yaptığımı merak ediyorsundur herhalde."

"Bundan emin olabilirsin."

"Lövgren'in banka hesaplarına bir göz atalım dedik."

"Biz dediğin de kim?"

"Adamın adı Herdin. Ama en iyisi onunla senin bizzat konuşman. Yarım saate kadar döneriz."

Kurt Wallander'in Herdin adlı adamla karşılaşması yine de bir saat on beş dakika sonra gerçekleşti. Adam yaklaşık iki metre, adaleli ve ince yapılı biriydi. Kurt Wallander onu selamlarken kendini bir cüce gibi hissetti.

"İşimiz biraz uzun sürdü," diye özür diledi Hanson. "Ama faydası da oldu. Herdin'in söyleyeceklerini bir dinle. Ve bankadan öğrendiklerimizi."

Herdin suskun bir şekilde sandalyeye oturdu.

Kurt Wallander onun bir polis ziyareti için en iyi elbiselerini giymiş olduğu hissine kapıldı. Üzerindeki daha önce çok kereler giyilmiş bir takım ve yakası yıpranmış bir gömlek bile olsa.

"En iyisi en baştan başlayalım," diye giriş yaptı Kurt Wallander ve eline bir not defteri aldı.

Herdin hayretle Hanson'a baktı.

"Yani her şeyi bir kez daha mı anlatmam gerekiyor?" diye sordu.

"Çok iyi olur," diye karşılık verdi Hanson.

"Bu uzun bir hikâye," diye başladı söze Hanson çekingenlikle.

"Adınız nedir?" diye sordu Kurt Wallander. "Sanırım adınızla başlamalıyız işe."

"Lars Herdin. Hagestad'ta bir çiftliğim var. Kesim hayvanı yetiştiriciliği yaparak geçimimi sağlıyorum. Ama bu pek yeterli olmuyor."

"Elimde kişisel bilgileri var," diye atıldı Hanson. Kurt Wallander da onun at yarışı programlarına dönebilme telaşı içinde olduğunu düşündü.

"Sizi doğru anladıysam, buraya geliş nedeniniz, Lövgren çiftine düzenlenen cinayeti aydınlatacak açıklamalarda bulun-

mak," dedi Kurt Wallander ve anlaşılır bir ifade kullanabilmiş olmayı diledi.

"Bunun para için olduğu besbelli," dedi Lars Herdin.

"Hangi para?"

"Sahip oldukları bütün para."

"Biraz daha açık konuşabilir misiniz?"

"Almanların parası."

Kurt Wallander, belli etmemeye çalışarak omuzlarını kaldıran Hanson'a baktı ve ona, sabretmeleri gerektiğini işaret etti.

"Biraz daha ayrıntıya girmeliyiz," diye açıkladı. "Biraz daha açıklayıcı olabilirsiniz belki?"

"Lövgren ve babası savaş süresince yığınla para kazandılar," diye anlattı Lars Herdin. "Smaland'da birkaç otlakta gizli gizli kesim hayvanı yetiştiriyorlardı. Ve artık iş görmez olmuş atları satın alıp gizli yollardan Almanya'ya satıyorlardı. Et konusunda işlerinin ehli olmuşlardı. Onları kimseler yakalayamadı. Ayrıca Lövgren kurnaz olduğu kadar da hırslıydı. Parayı bankaya yatırdı ve yıllar geçtikçe para da çoğaldı."

"Lövgren'in babasını mı kastettiniz?"

"O savaştan hemen sonra öldü. Ben Lövgren'i kastediyorum."

"Yani, Lövgren'lerin servet sahibi mi olduklarını da söylüyorsunuz?"

"Aileyi demiyorum. Sadece Lövgren. Kadının bir şeyden haberi yoktu."

"O halde servetini karısından gizledi, öyle mi?"

Lars Herdin başıyla onayladı.

"Hiç kimse kız kardeşim gibi aldatılmamıştır."

Kurt Wallander hayretle kaşlarını kaldırdı.

"Maria Lövgren benim kız kardeşimdi. Kocası servetini sakladığı için o da öldürüldü."

Kurt Wallander adamın güçlükle bastırabildiği öfkesini sezdi. Belki de bu işte nefretin parmağı olduğu doğrudur, diye düşündü.

"Ve bu para evde gizlenmişti, öyle mi?"

"Bazen," diye yanıtladı Lars Herdin.

"Bazen?"

"Adam büyük miktarlar kazandığında."

Birden sanki, bu aşınmış giysiler içindeki adamın sabrını bir şeyler taşırıverdi.

"Johannes Lövgren domuzun biriydi," diye döküldü dudaklarından. "Ölmesi çok iyi oldu. Ama Maria'nın da ölmek zorunda kalmasını asla affetmeyeceğim..."

Lars Herdin'in patlaması öyle beklenmedik olmuştu ki, ne Hanson, ne de Kurt Wallander ona müdahale edememişti. Herdin önünde duran masadaki kalın camdan kül tablasını kaptığı gibi hınçla duvara fırlattı, tam Wallander'in başının yanına. Cam parçaları etrafa saçıldı ve Kurt Wallander parçalardan birinin üst dudağına isabet ettiğini hissetti.

Patlamadan sonraki sessizlik kulakları sağır edecek gibiydi.

Hanson ayağa kalkmış, uzun boylu Lars Herdin'in üzerine atılmaya hazır görünüyordu. Ama Kurt Wallander eliyle durmasını işaret etti. Hanson tekrar yerine oturdu.

"Üzgünüm," dedi Lars Herdin. "Eğer faraş ve süpürge varsa, cam kırıklarını toparlarım. Tabii giderini de karşılayacağım."

"Bununla temizlikçi kadınlar ilgilenirler," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Şimdi önemli olan konuşmamızı sürdürmemiz."

Lars Herdin yine son derece sakinleşmiş görünüyordu.

"Johannes Lövgren domuzun biriydi," diye tekrarladı. "Herkes gibi davranıyordu. Ama düşündüğü tek şey paraydı, kendisinin ve babasının savaş zamanında pis işlerden kazandıkları para. Her şeyin çok pahalı ve çiftçilerin ne kadar fakir olduğundan nasıl da yakınırdı. Ama onun parası vardı, durmadan çoğalan parası."

"Ve parayı bir banka hesabına yatırmıştı, öyle mi?"

Lars Herdin omuzlarını silkeledi.

"Bankaya, hisse senetlerine, tahvillere, ne bileyim..."

"O halde parayı neden bazen evinde muhafaza ediyordu?"

"Johannes Lövgren bir metres tutmuştu," dedi Lars Herdin. "Kristianstad'ta bir metresi vardı, ondan ellili yıllarda bir çocuk sahibi olmuştu. Maria'nın bundan da haberi yoktu. O kadına yıllık, Maria'ya tüm yaşamı boyunca verdiğinden daha çok para ödüyordu."

"Bu işte ne kadar paradan söz ediyoruz?"

"Yirmi beş, otuz bin. Yılda iki üç kez. Parayı nakit çekerdi. Sonra bir bahane uydurup Kristianstad'a giderdi."

Kurt Wallander bir an durup anlatılanları düşündü.

En önemli soruların hangileri olabileceğini bulmaya çalıştı. Ayrıntıların doğruluğunu kontrol etmek ise saatler sürebilirdi.

"Bankadakiler ne dedi?" diye sordu Hanson'a.

"İnceleme için gerekli evraklar yoksa banka genellikle hiçbir bilgi vermiyor," diye açıkladı Hanson. "Servetini incelememe izin verilmedi. Ama bir soruya yanıt alabildim. Son zamanlarda bankaya uğrayıp uğramadığı sorusuna."

"Peki uğramış mı?"

Hanson başıyla onayladı.

"Geçen perşembe. Birisi onu katletmeden üç gün önce."

"Emin misin?"

"Kasiyer bayanlardan biri onu hatırlıyor."

"Ve yüklü bir miktar çekmiş, öyle mi?"

"Bu soruyu, elimde hiçbir belge yokken yanıtlamak istemediler. Ama kasiyer bayan, banka müdürünün arkasını döndüğü bir an başıyla onayladı."

"Bu tanık ifadesini tutanağa geçirdikten sonra savcıyla görüşmeliyiz," dedi Kurt Wallander. "Böylece serveti hakkında bilgi edinebilelim."

"Kanlı para," diye atıldı Lars Herdin. Kurt Wallander bir an, onun yine eşyaları fırlatmaya başlamasından korktu.

"Henüz yanıtlanmamış birçok soru var," dedi. "Ama işte, şimdi diğerlerinden çok daha önemli bir soru var. Nasıl oluyor da, siz bütün bunları biliyorsunuz? İddialarınıza göre Lövgren'in kendi karısından gizlemiş olduğu şeyleri. Bunları siz biliyorsunuz, öyle mi?"

Lars Herdin soruyu yanıtlamadı.

Sessizce yere baktı.

Kurt Wallander soru soran gözlerle Hanson'a bakınca, o da başını salladı.

"Bu soruyu nasılsa yanıtlamak zorundasınız," diye açıkladı Kurt Wallander.

"Hiçbir şey yapmak zorunda değilim," diye karşılık verdi Lars Herdin. "Onu öldüren ben değilim. Kendi kız kardeşimi mi öldürecektim?"

Kurt Wallander soruya başka yoldan yaklaşmayı denedi.

"Bu anlattıklarınızı sizden başka kim biliyor?" diye sordu.

Lars Herdin yine yanıt vermedi.

"Söylediğiniz her şey aramızda kalacak," diye devam etti Kurt Wallander.

Lars Herdin hâlâ yere bakıyordu.

Kurt Wallander biraz daha beklemesi gerektiğini hissetti.

"Bize biraz kahve getir," diye rica etti Hanson'a. "Biraz çörek de kalmış mı bakıver."

Hanson kapıdan çıkarak gözden kayboldu.

Lars Herdin yere bakmaya devam ediyor, Kurt Wallander ise bekliyordu.

Hanson kahveyle geri döndü. Lars Herdin, Hanson'un getirdiklerinden kuru bir börek parçası yedi.

Kurt Wallander soruyu yeniden sorma zamanının geldiğini düşündü.

"Er ya da geç bu soruyu yanıtlamanız gerekecek," dedi tekrar.

Lars Herdin başını kaldırarak gözlerinin tam içine baktı.

"Daha evlendiklerinde anlamıştım; Johannes Lövgren'in cana yakın ve sessiz görünüşünün altında nasıl bir kişilik gizlediğini. Bana göre sinsi bir yanı vardı. Maria benim küçük kız kardeşimdi. Onun mutlu olmasını istiyordum. Johannes Lövgren ailece yaşadığımız eve gelip Maria'yı ayartmaya çalıştığı ilk andan itibaren, içimde ona karşı bir güvensizlik uyanmıştı. Onun gerçekte kim olduğunu öğrenmek otuz yılımı aldı. Bunu nasıl ortaya çıkardığım ise beni ilgilendirir."

"Kız kardeşinize bulgularınızdan söz ettiniz mi?"

"Asla. Tek kelime bile etmedim."

"Bunları anlattığınız başka biri oldu mu? Kendi karınıza?"

"Ben evli değilim."

Kurt Wallander karşısında oturan adamı süzdü. Bu adamın sert ve öfke dolu bir yanı vardı. İçine acımasızlık ta anne sütünden dolmuş bir adam gibiydi.

"Son bir soru daha," dedi Kurt Wallander. "Artık Johannes Lövgren'in çok parası olduğunu biliyoruz. Belki öldürüldüğü sırada evinde yüklü miktarda parası vardı. Bunu araştırıp bulacağız. Ama bundan kimin haberi olmuş olabilir? Sizden başka kimin?"

Lars Herdin ona baktı. Kurt Wallander birden onun gözlerindeki korkuyu fark etti.

"Pekâlâ bu konuda hiçbir fikrim yok," diye karşılık verdi Lars Herdin.

Kurt Wallander başıyla onayladı.

"Burada bırakıyoruz," dedi ve konuşma boyunca tuttuğu notları yazdığı defterini bir yana bıraktı. "Ama sizin yardımınıza yine başvuracağız."

"Şimdi gidebilir miyim?" diye sordu Lars Herdin ve ayağa kalktı.

"Gidebilirsiniz," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Ama bize haber vermeden buralardan uzaklaşmayın. Ve eğer aklınıza bize anlatmak isteyeceğiniz başka bir şey gelirse bize haber verin."

Lars Herdin bir an kapıda durdu, bir şey daha söylemek ister gibiydi.

Sonra kapıyı açtı ve gitti.

"Martinson'a söyle, onu iyice araştırsın," diye talimat verdi Kurt Wallander. "Bir şey bulacak değiliz, ama yine de emin olmakta fayda var."

"Bu hikâye hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu Hanson.

Kurt Wallander yanıt vermeden önce düşündü.

"İnandırıcı görünüyor. Adam, bana yalan söylüyormuş gibi görünmedi ya da tüm bunları kafasında kuruyormuş, hayal ediyormuş gibi değildi. Sanırım sadece Johannes Lövgren'in çifte yaşam sürdüğünü keşfetti. Ve sanırım kız kardeşini korumak istedi."

"Onun da bir şekilde bu işe bulaştığını düşünüyor musun?"

Kurt Wallander yanıt verirken kendinden emindi.

"Kadını öldüren Lars Herdin değildi. Sanıyorum ki; bunu kimin yaptığını da bilmiyor. Bence bize gelmesinin iki nedeni var. Bir ya da birkaç kişiyi bulmamız için bize yardım etmek istiyor; bu kişilere bir yandan teşekkür etmek diğer yandan onların yüzüne tükürebilmek için. Johannes'i öldürmüş ve onun görüşüne göre böylece iyi bir iş yapmış olanların. Ve Maria'yı öldürmüş, böylece herkesin önünde idam edilmesi gerekenlerin."

Hanson ayağa kalktı.

"Martinson'a söylerim. Şu an senin için yapabileceğim başka bir şey var mı?"

Kurt Wallander saatine baktı.

"Bir saat sonra benim orada buluşuruz. Rydberg'i yakalamaya çalış. Malmö'ye gitmeyi düşünüyordu. Orada yelken tamir eden birini bulmak için."

Hanson hiçbir şey anlamamışcasına baktı.

"İlmik," dedi Kurt Wallander. "Düğüm. Daha sonra anlayacaksın."

Hanson gitti. Wallander yalnızdı.

Bir çıkış, diye düşündü. Başarıyla sonuçlanan tüm soruşturmalarda duvarda açtığımız bir çıkış noktası var. Sadece ardında ne göreceğimizi tam olarak bilmiyoruz. Ama çözüm oralarda bir yerde.

Pencereye giderek dışardaki günbatımına baktı. Pencerenin yeterince yalıtılmamış kenarlarından içeriye soğuk sızıyordu. Sallanan sokak lambalarından birinden, rüzgârın şiddetlenmiş olduğunu anladı.

Nyström'ü ve karısını düşündü.

Tüm yaşamları boyunca, hiç de zannettikleri gibi bir kişi olmayan bir adamla birlikte yaşamışlardı.

Gerçeği öğrenseler nasıl bir tepki verirlerdi?

İnanmazlar mıydı? Öfkelenirler miydi? Hayret mi ederlerdi?

Yine masasına döndü ve oturdu. Soruşturmada beliren bir çıkışın sağladığı ilk rahatlama hissi genellikle yine hızla yok olurdu. Artık akla yatan bir neden vardı, diğer her tür nedenden daha sık karşılaşılan: Para. Ancak hâlâ katillere ilişkin bir işaret yoktu.

Ortada bir katil yoktu.

Kurt Wallander yine saatine göz attı. Elini çabuk tutarsa, toplantı başlamadan önce istasyondaki büfede bir şeyler yemeyi başarabilirdi. Yemek alışkanlıklarını değiştiremeden bugün de geçip gitmişti.

Tam ceketini giyecekken telefon çaldı.

Aynı anda kapı vuruldu.

Telefonun ahizesine uzanıp, "Gel," diye seslenirken ceketi yere düştü.

Kapıda duran Rydberg'di. Bir elinde büyük bir plastik torba tutuyordu.

Telefonda Ebba'nın sesini duydu.

"Televizyondan gelen insanlar mutlaka seninle konuşmak istiyorlar," dedi.

Yine televizyoncularla görüşmeden önce Rydberg'le bir konuşmaya karar verdi çabucak.

"Bir toplantım olduğunu ve ancak yarım saat sonra onlarla görüşebileceğimi söyle," diye karşılık verdi.

"Emin misin?"

"Ne?"

"Yarım saate kadar onlarla konuşacağına? İsveç televizyonu beklemeyi sevmez. Dediklerine bakılırsa herkesi dize getirirlermiş."

"Şu dize getirmeyi unutabilirsin. Ama onlarla ancak yarım saat sonra konuşabilirim."

Ahizeyi yerine koydu.

Rydberg pencere kenarındaki sandalyeye oturmuştu. Bir kâğıt peçeteyle saçlarını kurulamaya çalışıyordu.

"Güzel haberlerim var," dedi Kurt Wallander.

Rydberg saçlarını kurulamayı sürdürdü.

"Sanırım bir neden bulduk. Para. Ve sanıyorum katilleri, Lövgren'lerin yakınında oturan insanların arasında aramalıyız."

Rydberg ıslak peçeteyi çöp kutusuna attı.

"Kötü bir gün geçirdim. Güzel haberlere ihtiyacım var."

Kurt Wallander çiftçi Lars Herdin'le karşılaşmasını beş dakikada anlattı. Rydberg yerde duran cam kırıklarına endişeyle baktı.

"Tuhaf hikâye," diye açıkladı Rydberg, Kurt Wallander sözünü bitirince. "Ve tümüyle gerçek olmak için fazlasıyla tuhaf."

"Bir özet hazırlamayı deneyeceğim," diye devam etti Kurt Wallander. "Johannes Lövgren'in zaman zaman evde yüklü miktarda parasının olduğunu bilen biri vardı. Bu açıdan neden ola-

rak soygun akla geliyor. Ve soygun girişimi bir cinayete dönüşmüş. Lars Herdin'in Johannes Lövgren'in cimri olduğu yolundaki tanımları doğruysa, pek tabii ki; parayı gizlediği yeri söylememekte direnmiş olabilir. Yaşamının son gecesinde olup biteni pek anlamamış olan Maria Lövgren ise Johannes'e son yolculuğunda eşlik etmek zorunda kaldı. O halde soru, düzensiz aralıklarla ama yüklü miktardaki nakit paradan Lars Herdin'den başka kimin haberi olduğu. Buna bir yanıt bulduğumuzda diğer sorulara da açıklık getireceğiz."

Rydberg, Wallander sözünü bitirdiğinde düşünceliydi.

"Unuttuğum bir şey mi var?" diye sordu Wallander.

"Kadının ölmeden önce söylediği şeyi düşünüyorum," diye yanıtladı Rydberg. 'Yabancı.' Ve plastik torbada getirdiğim şeyi düşünüyorum."

Ayağa kalktı ve plastik torbanın içindekileri masaya boşalttı.

Ortada bir yığın halat ucu duruyordu. Her birinde ustalıkla atılmış bir düğüm vardı.

"Yaşlı yelken yapımcısının, hayal edebileceğinden beter kokan evinde dört saat geçirdim," dedi Rydberg ve yüzünü buruşturdu. "Bu adam neredeyse doksan yaşında ve tamamen bunamaya birkaç adımı kalmış meğer. Acaba sosyal bir kuruma mı başvursam, diye düşünüyorum. Yaşlı adamın aklı öyle karışıktı ki, beni kendi oğlu sandı. Komşulardan biri sonradan bu oğlunun otuz yıldır ölmüş olduğunu anlattı. Ama ilmik ve düğümleri beceriyordu. Sonunda oradan ayrılmayı başardığımda dört saat geçmişti. Ve bu düğümler de hediyeydi."

"İstediğini öğrenebildin mi?"

"Yaşlı adam ilmeğe baktı ve düğümü çirkin bulduğunu söyledi. Sonra onu kötü düğüm hakkında anlatması için ikna etmem üç saatimi aldı. Arada sırada uykuya daldığı da oldu."

Rydberg düğümleri yine naylon torbaya doldurdu, bir yandan anlatmaya devam etti. "Birden denizde yaşadığı zamanları anlatmaya başladı. Sonra bu düğümü Arjantin'de görmüş olduğunu söyledi. Arjantinli denizciler bu düğümü köpeklerine tasma niyetine yaparlarmış."

Kurt Wallander başını salladı.

"Yani haklıymışsın," dedi. "Düğümün özel bir anlamı varmış. Şimdiki soru ise bunun Lars Herdin'in anlattıklarıyla nasıl bir bağlantısının olduğu."

Koridora çıktılar. Kurt Wallander bilgisayar çıkışlarını incelemek üzere Martinson'un odasına girerken Rydberg kendi odasına kapandı. Burada, İsveç'te suç işlemiş ya da şüpheli olan yabancılar hakkında hayret verici ayrıntılı bir istatistik vardı. Martinson, ayrıca yaşlı insanlara geçmişte yapılan saldırıları da kontrol etmişti. Geçen yıl içinde Schonen'de en az dört farklı kişi ya da çete saldırılarında yaşlı ve uzakta yaşayan insanları hedeflemişti. Ama Martinson bu saldırganların hepsinin şu anda çeşitli cezaevlerinde tutuklu olduklarını da öğrenmişti. Beklediği bir haber vardı, bu kişilerden herhangi birinin olay günü izinli olup olmadığı.

Soruşturma toplantısını, tutanak görevlilerinden biri Kurt Wallander'in odasını süpürmeyi teklif ettiği için Rydberg'in odasında gerçekleştirdiler. Wallander'in telefonu hiç durmadan çalıyordu, ama görevli kadın açmaya yanaşmıyordu.

Soruşturma toplantısı uzun sürdü. Hepsi Lars Herdin'in ifadesinin bir çıkış anlamına geldiğinde hemfikirdi. Aynı zamanda,

Lenarp sakinleriyle ve polisi arayanlarla ya da anketteki soruları yanıtlayanlarla yapılan görüşmelerde elde edilen bilgiler gözden geçirildi. Pazar gecesi geç saatte, Lenarp'a ancak birkaç kilometre uzaklıktaki bir kasabadan hızla geçen bir araba üzerinde yoğunlaştı ilgiler. Gece saat üçte Göteborg'a doğru yola çıkan bir kamyon şoförü arabayla dar bir virajda karşılaşmış ve neredeyse yoldan çıkmak zorunda kalmıştı. İşlenen çifte cinayeti öğrenince şüphelenmiş, bunun üzerine polisi aramıştı. Çeşitli arabaların resimlerine baktıktan sonra biraz tereddütle bunun büyük olasılıkla bir Nissan olduğu sonucuna varmıştı.

"Kiralık arabaları unutmayın," dedi Kurt Wallander. "Günümüzde acelesi olanların işi kolay. Hırsızlar, arabaları çaldıkları kadar kiralıyorlar da."

Toplantı bittiğinde saat altıydı. Kurt Wallander artık tüm elemanlarının saldırı durumuna geçtiklerini fark etti. Lars Herdin'in ziyaretinin ardından ortalığa gözle görülür bir iyimserlik hâkim olmuştu.

Bürosuna giderek Lars Herdin'le yaptığı konuşma boyunca tutmuş olduğu notları temize çekti. Hanson karşılaştırması için kendi notlarını getirmişti. Lars Herdin'in tutarsız konuşmadığını anladı. Notları birbirini doğruluyordu.

Yediyi az geçe evrakları bir yana bıraktı. Birden televizyoncuların bir daha aramamış oldukları geldi aklına. Santralı arayıp Ebba'nın eve gitmeden önce bir haber bırakıp bırakmadığını sordu. Sorusunu, Ebba'nın yerine geçici olarak bakan bir kız yanıtladı.

"Buraya hiçbir şey bırakılmamış," dedi kız.

Kendisinin de anlam veremediği bir ilhamla kantine çıkıp televizyonu açtı. Yerel haber yayını henüz başlamıştı. Bir masa-

ya dayanarak Malmö şehrinin kötüye giden ekonomisi hakkındaki haberi pek umursamadan dinledi.

Sten Widen'i düşündü.

Ve Johannes Lövgren'i, savaş yıllarında Nazilere et satan Johannes Lövgren'i.

Kendisini düşündü, fazlasıyla şişman olan göbeğini.

Televizyonu kapatmaya karar vermişken sunuculardan biri Lenarp'ta işlenen çifte cinayet hakkında haberleri sunmaya başladı.

Şaşkınlık içinde, Ystad polisinin arama çalışmalarını şimdiye dek bilinmeyen yabancı uyruklu şehir sakinleri üzerinde yoğunlaştırdığını duydu. Habere göre polis, olayda yabancıların söz konusu olduğundan şüpheleniyordu. Saldırganların sığınma hakkı başvurusu yapan göçmenler arasında olmaları da mümkündü.

Sunucu kadın son olarak Wallander hakkında konuştu.

Israrlı başvurulara rağmen sorumlu soruşturma amirlerinden biriyle görüşülüp, ismi açıklanmayan ancak güvenilir kaynaktan elde edilen bilgileri yorumlamasını istemek mümkün olmamıştı.

Sunucu Ystad Emniyet Müdürlüğü'nün önünde konuşuyordu.

Sonra haberi hava durumuna bağladı.

Batı yönünden kötü hava yaklaşmaktaydı. Rüzgâr şiddetini arttıracaktı. Ama kar yağışı beklenmiyordu, hava sıcaklığı sıfırın üstünde seyredecekti.

Kurt Wallander televizyonu kapattı.

Karar veremiyordu; kırgın mıydı yoksa sadece yorgun mu? Yoksa bu halinin nedeni açlık mıydı?

Yani polisten biri dışarıya bilgi sızdırmıştı.

Belki güvenilir bilgileri iletmek bugünlerde iyi para getiriyordu? Devlet televizyonu rüşvet mi yediriyordu? Kim, diye düşündü.

Benden başka herkes olabilir bu.

Peki neden?

Paradan başka bir açıklaması var mıydı?

Irkçılık? Yabancıların çoğalmasından korkmak?

Odasına döndü. Daha koridordayken telefonun çaldığını duyabiliyordu.

Uzun bir gün olmuştu. Ona kalsa yiyecek bir şeyler hazırlamak için eve giderdi. Bir iç çekişiyle koltuğa oturdu ve telefonu kendine yaklaştırdı.

Öyleyse dalgayı başa alıp televizyonda yayınlanan haberleri yalanlayacağım, diye düşündü.

Ve önümüzdeki günlerde yeniden ahşap haçların yakılmamasını umacağım.

6

Gece Schonen üzerinde fırtına esiyordu. Fırtınanın çatıdaki kiremitleri titrettiği sırada Kurt Wallander dağınık evinde oturuyordu. Viski içiyor ve 'Aida'nın' Almanca kayıtlarından birini dinliyordu. Birden çevresindeki her şey karanlığa ve sessizliğe gömüldü. Pencereye giderek karanlığa baktı. Rüzgâr uğulduyor ve bir yerlerde bir reklam panosu bir evin duvarına çarpıyordu.

Kolundaki saatin fosforlu göstergeleri üçe on kalayı işaret ediyordu. Tuhaf bir şekilde hiç uykusu yoktu. Oysa akşam, sonunda emniyet müdürlüğünden çıkabildiğinde saat neredeyse on bir buçuktu. Arayan son kişi adını vermek istemeyen bir adamdı. Polise yerli milliyetçi hareketlerle birlik olmasını önermiş, bir kalemde tüm yabancıları ülkeden atılması gerektiğini belirmişti. Kısa bir an için bu isimsiz adamın söylemek istediklerini dinlemeye çalışmıştı. Sonra telefonu kapatmış, santralı aramış ve diğer görüşmeleri durdurmuştu. Bürosunun ışıklarını söndürmüş, sessizlik içindeki koridora çıkmış ve doğruca eve gitmişti. Evinin kapısını açarken polis teşkilatından kimin kesin olmayan bu bilgiyi dışarıya sızdırmaktan sorumlu olduğunu bulmaya karar vermişti. Aslında bu onun işi değildi. Polis bünyesinde yaşanan çatışma durumlarında işe el koymak polis şefinin göreviydi. Birkaç gün içinde Björk kış tatilinden dönerdi. Sonra da bunu o devralabilirdi. Gerçek mutlaka ortaya çıkmalıydı.

Ama Kurt Wallander ilk viski bardağını bitirdiğinde Björk'ün hiçbir şey yapmayacağını anladı. Her bir polis sır saklamakla yükümlü olsa da, bir polisin İsveç televizyonundan birini arayıp, soruşturma gurubunun toplantılarında neler konuşulduğunu anlatmasını yasadışı bir davranış saymak neredeyse mümkün değildi. Benzer şekilde televizyonun gizli bir bilgi için gerçekten para ödemiş olduğu durumda da bunu kanıtlamak mümkün olmazdı. Kurt Wallander bir an için, televizyon şirketinin böyle bir ödemeyi hangi hesaba yatırdığını sordu kendine.

Ayrıca Björk'ün bir cinayet araştırmasının tam ortasında meslektaşların birbirlerine olan güvenlerini tehlikeye atmaya kalkışmayacağı da bir gerçekti.

İkinci bardak viskide bu bilgi sızıntısından kimin sorumlu olduğu aklını kurcalamaya devam etti. Kendisinden başka sadece Rydberg'in kesinlikle hiçbir suç taşımadığına kanaat getirdi. Ama neden Rydberg'den bu denli emin olabiliyordu ki? Onun içini daha mı derinine okuyabiliyordu diğerlerine nazaran?

İşte şimdi fırtına bir de elektrikleri kesmişti ve o karanlıkta yalnız başına oturuyordu.

Öldürülen çift, Lars Herdin ve ilmeğe atılmış tuhaf düğüm hakkındaki düşünceleri Sten Widen, Mona, Linda ve kendi yaşlı babası hakkındakilerle karışıyordu. Karanlıkta bir yerlerden anlamsızlık ona el sallamaktaydı. Boşa çabalamasına alayla gülümseyen sırıtkan bir surat, yaşamına bir çekidüzen vermesini söyler gibiydi...

Elektriğin gelmesiyle uyandı. Saate bakınca bir saatten fazla uyumuş olduğunu gördü. Pikabın üzerindeki plak yine dönmeye başlamıştı. Bardağını boşaltıp yatağa uzandı.

Mona'yla konuşmalıyım, diye düşündü. Olan biten her şey hakkında onunla konuşmalıyım. Ve kızımla da konuşmalıyım.

Babama uğrayıp onun için ne yapmam gerektiğini görmeliyim. Bu arada ne yapıp edip bir de katil bulmalıyım...

Yine uykuya dalmıştı. Telefon çaldığında bürosunda olduğunu sanıyordu. Yarı uykulu halde tökezleyerek mutfağa gitti ve ahizeye uzandı. Onu sabahın bu saatinde, saat dördü çeyrek geçe kim arıyor olabilirdi?

Kendisini arayanın Mona olmasını dilemeyi de ihmal etmedi telefona çıkmadan önce.

İlk anda hattın diğer ucundaki adamın Sten Widen gibi konuştuğunu düşündü.

"Bu durumu düzeltmek için şimdi tam üç gününüz var," dedi adam.

"Kimsiniz?" diye sordu Kurt Wallander.

"Kim olduğum önemli değil," diye yanıtladı adam. "Ben 'on bin intikamcıdan' biriyim."

"Adını bile bilmediğim biriyle neden konuşayım?" dedi birden uykusu açılmış olan Kurt Wallander.

"Telefonu kapatmayın," diye yanıtladı adam. "Şu andan itibaren üç gününüz var, halktan birkaç yabancı saldırganı gizleme hatasını gidermek için. Üç gün, başka vaktiniz yok."

"Neden söz ettiğinizi anlamıyorum," dedi Kurt Wallander. Tanımadığı bu sesten hoşlanmamıştı.

"Üç gün, katilleri enseleyip halkın önüne çıkarmak için," dedi adam. "Yoksa işi biz devralacağız."

"Ne devralması? Biz dediğin kim?"

"Üç gün. Başka vakit yok. Sonra ortalık ısınacak."

Telefon kapandı.

Kurt Wallander mutfak ışığını yakıp masaya oturdu. Mona'nın alışveriş listesi için tuttuğu eski bir not defterine yaptığı konuşmayı yazdı. "Ekmek" yazıyordu sayfanın en başında. Altındaki yazı okunaklı değildi.

Emniyette çalıştığı yıllar boyunca Kurt Wallander pek çok kereler kimliği belirsiz kişilerden tehdit almıştı. Adam yaralamaktan haksız yere cezalandırıldığını düşünen bir adam, birkaç yıl önce onu sinir bozucu mektuplarla ve gece yarıları arayarak huzursuz etmişti. Sonunda Mona'nın sabrı taşmış ve ondan bir tepki göstermesini istemişti. Kurt Wallander, Svedberg'i adama bir haber ulaştırmakla görevlendirmiş, ona yaptıklarına devam ettiği takdirde daha uzun bir hapis cezasını göze alması gerektiğini söylemesi için göndermişti. Başka bir defasında ise biri arabasının lastiklerini yarmıştı.

Ama bu adamın mesajı çok farklıydı.

Ortalığın ısınmasından bahsetmişti. Kurt Wallander bununla her türlü şeyin kastedilmiş olabileceğini düşündü. Göçmen kamplarından restoranlara ya da yabancı uyrukluların evlerine dek her şey yakılabilirdi.

Üç gün. Ya da üç kez yirmi dört saat. Bu cuma günü demekti, en geç cumartesi günü, ayın on üçü.

Tekrar yatağına uzanarak uyumaya çalıştı.

Rüzgâr evin duvarlarına çarpıp uğulduyordu.

Ama adamın tekrar aramasını beklerken nasıl uyuyabilirdi ki?

Saat altı buçukta emniyet müdürlüğündeydi. Nöbetçilerle birkaç kelime konuşup gecenin fırtınaya rağmen sakin geçtiğini öğrendi. Bir traktör Ystad girişinde yoldan çıkıp devrilmiş, Skarby'de bir yapı iskelesi rüzgâr nedeniyle yıkılmıştı. Hepsi bu.

Kahve alarak bürosuna gitti. Masanın çekmecesinde bulundurduğu eski bir tıraş makinesiyle yüzündeki yeni çıkan sakalları kazıdı. Sonra dışarı çıkarak gazeteleri aldı. Gazetelere göz attıkça huzuru arttı. Geçen akşam geç saatlere dek bir dizi gazeteciyle konuştuğu halde, polisin soruşturmalarını kesinlikle

birkaç yabancı üzerinde yoğunlaştırmadığına dair yaptığı açıklamalar belirsiz ve yetersiz bir şekilde yazılmıştı. Gazeteler bu gerçeği oldukça isteksiz kabullenmiş gibiydi.

Öğleden sonra yeni bir basın toplantısı düzenleyerek soruşturma durumu hakkında ayrıntılı bir rapor sunmaya karar verdi. Ayrıca gece aldığı isimsiz tehdidi de halka duyuracaktı.

Arkasındaki raftan bir dosya çıkardı. Bu dosyada, sığınma başvurusu yapan yabancıların kaldığı, yakın çevredeki tüm kamplar hakkındaki bilgiler vardı. Ystad'daki büyük toplama kampından başka tüm bölgeye yayılmış küçük kamplar mevcuttu.

Ancak tehdidin Ystad emniyet bölgesindeki bir barınağı hedef aldığına dair bir işaret var mıydı ki? Yoktu. Ayrıca tehdit pekâlâ bir restoranı ya da evi de hedef alabilirdi. Örneğin Ystad çevresinde kaç pizzacı vardı? On beş? Daha fazla?

Ama bir şeyden emindi: Gece gelen tehdit ciddiye alınmalıydı. Geçen yıl, tüm ülkede, İsveç'te yaşayan yabancı uyruklu vatandaşlara ya da sığınma başvurusu yapan kaçaklara saldırmaktan çekinmeyen, az çok organize olmuş grupların olduğunu ispatlayan fazlasıyla olay yaşanmıştı.

Saate baktı. Sekize çeyrek vardı. Telefonun ahizesini alarak Rydberg'in ev numarasını çevirdi. On kez çaldıktan sonra kapattı. Rydberg yola çıkmıştı.

Martinson kapıdan başını uzattı.

"Merhaba," dedi. "Bugün toplantımız kaçta?"

"Saat onda," diye yanıtladı Kurt Wallander.

"Ne pis bir hava."

"Kar yağmadığı sürece istediği kadar esebilir, bence mahsuru yok."

Rydberg'i beklerken Sten Widen'in vermiş olduğu kâğıt parçasını aradı. Lars Herdin'in ziyaretinden sonra, olay gecesi biri-

sinin atı yemlemiş olmasının her şeye rağmen belki de o kadar da tuhaf olmadığını anlamıştı. Katiller Johannes ve Maria Lövgren'in tanıdıkları ya da hatta ailesinden iseler, tabii ki, attan da haberleri vardı. Belki hatta Johannes Lövgren'in her gece ahıra gittiğini de biliyorlardı?

Aslında Sten Widen'in bu işe ne gibi bir yardımda bulunabileceği hakkında oldukça az bir beklentisi vardı. Belki de onu sadece bir daha bağlantılarını koparmamak için arardı.

Telefonu bir dakika çaldırdığı halde kimse açmadı. Ahizeyi tekrar yerine koyup daha sonra aramaya karar verdi.

Rydberg gelmeden önce halletmek istediği bir telefon görüşmesi daha vardı. Numarayı çevirip bekledi.

"Savcılık," diyerek açtı, keyifli olduğu belli bir kadın sesi.

"Benim, Kurt Wallander. Akeson orada mı?"

"Bütün bahar için izin aldı. Unuttun mu?"

Gerçekten unutmuştu bunu. Şehir savcısı Per Akeson'un bir geliştirme eğitimine katıldığı tamamen aklından çıkmıştı. Oysa daha kasım sonu birlikte yemeğe çıkmışlardı.

"İstersen seni onun vekiliyle görüştüreyim," dedi sekreter kadın.

"Evet, lütfen," diye yanıtladı Kurt Wallander.

Karşısına bir kadın çıkınca şaşırdı.

"Anette Brolin."

Kurt Wallander, "Savcıyla görüşmek istiyordum," dedi.

"Savcı benim," diye yanıtladı kadın. "Sorun nedir?"

Kurt Wallander kendini daha tanıtmamış olduğunu hatırladı. Adını söyleyip söze başladı: "Çifte cinayetle ilgili. Düşündüm ki; soruşturmaların durumu hakkında savcılığa bilgi verilmesinin zamanı geldi. Per'in işinde olmadığını unutmuşum."

"Bugün öğleden önce aramasaydınız, ben zaten sizi arayacaktım," dedi kadın.

Kurt Wallander kadının sesinde suçlayıcı bir ifade sezer gibi oldu. Sersem keçi, diye geçirdi içinden. Bana polisin savcılıkla nasıl bir işbirliği yapması gerektiğini sen mi öğreteceksin?

"Gerçeği söylemek gerekirse, bizim de iletebileceğimiz kayda değer pek bir bilgi yok," derken kendi sesinin de tersleyici bir ifade içerdiğini fark etti.

"Yakın bir zamanda herhangi bir tutuklama bekleniyor mu?"

"Hayır. Ben her şeyden önce kısa bir bilgilendirme görüşmesi düşünmüştüm."

"Güzel," diye karşılık verdi kadın. "Saat on bir de benim ofisimde nasıl olur? Saat onu çeyrek geçe bir duruşmam var. Ama saat on birde dönmüş olurum."

"Biraz geç kalabilirim. Saat onda bir soruşturma toplantım var. Uzayabilir."

"Saat on bire yetişmeye çalışın lütfen."

Konuşmayı bitirdiler, Wallander ahize elinde kalakaldı.

Polisle savcılık arasındaki işbirliği hep kolayca yürümezdi. Ama Kurt Wallander, Per Akeson ile güvenli ve bürokratik olmayan bir ilişki yaratmayı başarmıştı. Sık sık birbirlerini arar ve karşılıklı akıl danışırlardı. Bir tutuklama ya da serbest bırakma kararının yerinde olmadığı konusunda anlaşamadıkları çok nadir görünürdü.

"Lanet," dedi sesli olarak kendi kendine. "Anette Brolin, kimdir ki bu?"

O sırada dışarda koridorda Rydberg'in belli belirsiz aksak yürüyüşünü duydu. Kafasını kapıdan dışarıya uzatarak ona içeri gelmesini söyledi. Rydberg'in üzerinde eski moda, kürklü bir ceket ve başında bir bere vardı. Oturunca yüzünü buruşturdu.

"Ağrın mı var?" diye sordu Kurt Wallander onun bacağını işaret ederek.

"Yağmur sorun değil," dedi Rydberg. "Ya da kar. Veya soğuk. Ama bu lanet bacak rüzgâra dayanamıyor. Sen ne istiyorsun?"

Kurt Wallander o gece almış olduğu kimliği belirsiz tehdit telefonunu anlattı.

"Ne düşünüyorsun," diye sordu sonunda. "Sence ciddi miydi değil miydi?"

"Ciddi bir tehdit. En azından bunu böyle varsaymalıyız."

"Bugün öğleden sonra bir basın toplantısı düzenlemeyi planlıyorum. Soruşturmaların son durumu hakkında açıklama yapıp Lars Herdin'in hikâyesini ortaya atarız. Tabii adını açıklamadan. Sonra tehdit hakkında bilgi verir, yabancı uyruklular hakkında çıkan tüm söylentilerin asılsız olduğunu söyleriz."

"Ama bu da gerçekle tam bağdaşmıyor ki," diye açıkladı Rydberg kaygıyla.

"Nasıl yani?"

"Kadın söylediğini söyledi bir kez. Ayrıca olaydaki düğüm de bir Arjantin düğümü."

"Bunun Johannes Lövgren'i çok iyi tanıdığı sanılan insanlar tarafından işlenen bir cinayetle nasıl bağdaşabildiğini açıklayabilir misin bana?"

"Hayır. Henüz değil. Ben herhangi bir yargıya varmak için henüz çok erken olduğu görüşündeyim. Sence de öyle değil mi?"

"Erken yargılar," dedi Kurt Wallander. "Polisin bütün işi bunun üzerine kuruludur, yargılara varmak, sonra bunları çürütmek ya da geliştirmek."

Rydberg hasta bacağını başka bir konuma yerleştirdi.

"Buradaki sızdıran yerle ilgili ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sordu.

"Toplantı sırasında öfkemi göstermeyi düşünüyorum," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Sonra da Björk döndüğünde işi devralır."

"Onun ne yapacağını sanıyorsun?"

"Hiçbir şey."

"Doğru."

Kurt Wallander çaresizlik anlamında kollarını iki yana açtı.

"Bu durumu baştan kabullenmek daha iyi. Olayı televizyoncular a duyuran her kimse bunun cezasını çekmeyeceği kesin. İsveç televizyonu, kendisine bir şeyler yumurtlayan bir polise sence ne ödemiştir?"

"Sanırım oldukça fazla bir miktar. Bu nedenle doğru düzgün bir program yapmak için paraları yok..."

Rydberg sandalyesinden kalktı.

"Bir şeyi unutmamalısın," dedi, kapının yanında bir eli kapı koluna uzanmış dururken. "Bildiklerini yumurtlayan bir polis bunu tekrar yapabilir."

"Ne demek istiyorsun?"

"Önümüzdeki günlerde bulgularımız katil zanlılarının yine yabancı uyruklu olduğunu gösterebilir. Ayrıca bu zaten gerçekle de bağdaşıyor."

"Bu bir bulgu değil," dedi Kurt Wallander. "Bu zihni bulanmış ve ölmek üzere olan yaşlı bir kadının ne anlama geldiği anlaşılmayan son sözleri."

Rydberg omuzlarını silkti.

"Sen ne yaptığını biliyorsundur," diye karşılık verdi. "Birazdan görüşürüz."

Toplantı, böyle bir soruşturma toplantısı nasıl geçebilirse öyle kötü geçti. Kurt Wallander, teşkilattaki sızdıran noktayla ve sonuçlarının korku verici olabileceğiyle başlamayı tercih etti. Sonra kendisine gelen isimsiz telefondan söz etti, ardından da tehdit süresinin bitimine kadar neler yapılabileceğine ilişkin önerileri olup olmadığını sordu. Ancak aralarında, gizli bilgileri yayacak, hatta buna karşılık para alacak kadar güvenilmez birinin bulunduğundan öfkeyle bahsedince, kendisi kadar öfkeli itirazlarla karşılaştı. Polislerden bazıları, bilginin pekâlâ hastaneden de sızdırılmış olabileceği görüşünü savundular. Yaşlı kadın son sözlerini sarf ederken yanında hemşireler ve doktorlar da yok muydu?

Kurt Wallander bu iddiayı çürütmeye çalıştıysa da karşılığında itirazlar tekrarlandı. Tartışma konusu, sonunda araştırma sonuçlarına dönüştürülebildiğinde odaya sıkıcı bir hava hâkim olmuştu. Öğleden öncenin iyimserliği toplantının sonunda gergin bir havaya dönüşmüştü. Kurt Wallander yanlış bir sıralama yaptığını kabul etmek zorundaydı.

Kamyon şoförünün çarpışmaktan kıl payı kurtulduğu arabayı tespit etme girişimi henüz bir sonuca ulaşmamıştı. Bir sonuç elde etme şansını artırabilmek için araba konusuyla ilgilenen bir adam görevlendirilmişti.

Lars Herdin'in geçmişi hakkındaki araştırmalar henüz devam ediyordu. İlk bakışta pek ilgi çekici bir şey bulunmamıştı. Lars Herdin daha önce hiç ceza almamıştı, anlaşılan kayda değer borçları da yoktu.

"Onu tersyüz etmeliyiz," dedi Kurt Wallander. "Hakkında öğrenebileceğimiz her şeyi ortaya çıkarmalıyız. Birazdan savcı kadınla görüşeceğim ve bankada soruşturma yapmak için gerekli belgeleri isteyeceğim."

Peters, en önemli yeniliği getiren kişiydi.

"Johannes Lövgren'in bankada iki gizli kasası varmış," dedi. "Biri Raiffeisen Bankası'nda diğeri Handelsbank'ta. Lövgren'in anahtarlığındaki anahtarları denedim."

"Güzel," dedi Kurt Wallander. "Onlara bugün bakarız."

Lövgren'lerin ailesi, arkadaşları ve yakınları hakkındaki dosya henüz hazırlanıyordu.

Rydberg'in, Lövgren'lerin Kanada'da yaşayan ve öğleden sonra saat üçe doğru deniz otobüsüyle Malmö'ye varacak olan kızlarıyla ilgilenmesine karar verildi.

"Diğer kız nerede?" diye sordu Kurt Wallander. "El topu oynayan sporcu kız?"

"O şu an burada," diye yanıtladı Svedberg. "Yakınlarında kalıyor."

"Onunla sen konuşabilirsin," dedi Wallander. "Bizi herhangi bir sonuca ulaştırabilecek başka bir bulgumuz var mı? Ha, bir de, kızlara sorun; içlerinden birine bir duvar saati hediye edilmiş mi?"

Martinson kasaba sakinlerinden elde edilen bilgileri incelemiş ve polise verilen tüm bilgiler bilgisayarlara geçirilmişti. Ardından Martinson kabaca bir düzenleme yapmıştı. Saçma sapan bilgiler bu bilgisayar çıktılarından öteye gitmiyordu.

"Vallby'den Hulda Yngveson aradı ve bu olayın, Tanrı'nın kılıcını tutan öfkeli eli olduğunu söyledi," dedi Martinson.

"Bu kadın her defasında arar," diye söylendi Rydberg. "Yavru bir inek de kaçmış olsa yine Tanrı'nın öfkeli eli görünmüştür."

"Onu VW adı altında bilgisayara yükledim," diye yanıtladı Martinson. Martinson bu harflerin 'deli ve ukala' anlamına gelen "verrückt ve wichtigtuer" sözcüklerini temsil ettiğini söyleyince o ana kadar ortama hâkim olan tatsız havaya biraz canlılık yayıldı.

Ancak konunun ilgi çeken bir yanı yoktu. Yine de zaman içinde tabii ki, her şey incelemeye alınacaktı. Ne de olsa Johannes Lövgren'in sevgilisi ve birlikte sahip oldukları çocuk konusu açıklanmayı bekliyordu.

Kurt Wallander odada etrafına şöyle bir baktı. Otuz yaşlarında bir polis olan, çok nadir, aslında hiç kendini göstermeyen, ama özenli çalışan Thomas Näslund bir köşede oturmuş, konuşulanları dinlerken alt dudağını çiğniyordu. "Sen benimle gelebilirsin," dedi Kurt Wallander . "Herhangi bir hazırlık çalışması yapabilir misin, bir bak bakalım. Herdin'i ara ve Kristianstad'taki şu kadın hakkında her şeyi öğrenmeyi çalış. Bir de oğlu hakkında tabii."

Basın toplantısı saat dörde planlanmıştı. Toplantı zamanına kadar Kurt Wallander ve Thomas Näslund, Kristianstad'a gitmek için yeterli vakit bulacaklardı. Yine de geç kalmaları halinde, Rydberg toplantıyı yöneteceği sözünü verdi.

"Basına verilecek raporu yazarım," dedi Kurt Wallander. "Başka bir konu kalmadıysa toplantıyı bitirelim."

Per Akeson'un emniyet müdürlüğünün başka bir bölümündeki kapısı çalınırken saat on bir buçuğa beş vardı.

Kendisine kapıyı açan kadın çok güzel ve çok gençti. Kurt Wallander kadına bakakaldı.

"Umarım çok geçmeden gözlerinizi doyurursunuz," dedi kadın. "Yarım saat geç kaldığınızın farkında mısınız?"

"İşimin uzayacağını söylemiştim ya," diye yanıtladı Wallander.

Kadının bürosuna girdiğinde Kurt Wallander, odayı tanımakta zorlandı. Per Akeson'un tekdüze ve renksiz çalışma odası, duvarlar boyunca uzanan renkli perdeler ve çiçek saksılarıyla donanmış bir odaya dönüşmüştü.

Kadın masaya otururken Wallander'in bakışları onu izledi. Wallander, kadının otuzunu neredeyse aşmamış olduğunu düşündü. Üzerinde kaliteli görünen ve çok pahalı olduğu anlaşılan kızıl kahve bir elbise vardı.

"Oturun," dedi kadın. "Ama belki de önce tokalaşmamız gerekir. Akeson'un burada olmayacağı süre içinde onu temsil edeceğim. Yani uzunca bir süre birlikte çalışacağız."

Wallander elini uzattı ve aynı anda kadının parmağındaki alyansı fark etti. Evliydi. Bu yüzüğün kendisini düş kırıklığına uğrattığını hayretle kabullenmek zorunda kaldı.

Kadının yüz hatlarını daha belirgin kılan koyu kahve, kısa kesimli saçları vardı. Sarıya boyanmış bir lüle kulaklarından biri boyunca kıvrılarak sallanıyordu.

"Ystad'a hoş geldiniz," dedi Wallander. "Per'in bir süre için izinli olduğunu tamamen unuttuğumu itiraf edeyim."

"Ben birbirimizle 'sen'li konuşmamızı öneriyorum," diye açıkladı kadın. "Adım Anette."

"Ben de Kurt Wallander. Ystad'ı nasıl buldun?"

Kadın soruyu kısa bir yanıtla geçiştirdi.

"Şimdilik pek fikrim yok. Belki de Stockholmlü biri için Schonen'in ağır temposuna alışmak zordur."

"Ağır tempo?"

"Ne de olsa yarım saat geciktin."

Kurt Wallander öfkelenmeye başladığını fark etti. Bu kadın kendisini kışkırtmaya mı çalışıyordu? Bir soruşturma toplantısının planlanandan daha uzun sürebileceğini anlamıyor muydu? Sırf bu nedenle Schonenli olan herkes onun gözünde eli ağır insanlar mı oluyordu?

"Biz Schonenlilerin diğerlerinden daha tembel olduğumuzu sanmıyorum," dedi "Sonuçta bütün Stockholmlüler de kibirli değildir herhalde?"

"Efendim?"

"Her neyse."

Kadın koltuğunun arkasına yaslandı. Wallander onun gözlerine bakmaya çekindiğini fark etti.

"Belki bana öncelikle bir özet vermelisin," dedi kadın.

Kurt Wallander mümkün olduğunca açık ve net konuşmaya çalıştı. Bilerek yapmadığı halde savunma konumuna geçtiğini fark etti.

Kendi adamları arasındaki haber sızdıran noktadan hiç söz etmedi.

Kadın onun sözlerini birkaç kısa soruyla kesti. Bu sorulara çok kısa yanıtlar geldi. Wallander onun yaşına rağmen işinde deneyimli olduğunu anlamıştı.

"Lövgren'in banka hesaplarına ulaşmamız gerekiyor," dedi Wallander. "Ayrıca iki de gizli kasası varmış, onları da açmak istiyoruz."

Kadın Wallander'in bu iş için ihtiyacı olan evrakı imzaladı.

"Bunun bir yargıç tarafından onaylanması gerekmiyor mu?" diye sordu Kurt Wallander, kadın evrakı masanın üzerinden kendisine uzatırken.

"Bunu sonradan hallederiz," diye açıkladı kadın. "Bundan başka, tüm araştırma malzemesinin kopyalarından edinebilirsem memnun olurum."

Wallander başıyla onayladı ve gitmeye hazırlandı.

"Şu gazetelerde yazılan habere ne oldu," diye sordu kadın. "Olaya karıştıkları iddia edilen yabancı uyruklular?"

"Söylenti," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Bu işin nasıl olduğunu bilirsin."

"Öyle mi, bilir miyim?" diye sordu kadın.

Sonunda kadının odasından çıktığında, terlemiş olduğunu fark etti.

Ne biçim bir kadın, diye düşündü. Böylesi ne diye savcı olur ki? Yaşamını, küçük dolandırıcıları parmaklıklar ardına göndermek ve sokaklarda düzeni sağlamak görevine adamak için mi?

Aklı karışmış halde emniyet müdürlüğünün geniş giriş salonunda durdu. Şimdi ne yapması gerektiğine karar veremiyordu.

Yemek, diye karar verdi. Şimdi bir şeyler yemezsem bütün bir gün boyunca buna hiç fırsatım olmayacak. Basına verilecek raporu da yemek yerken yazabilirim.

Emniyet müdürlüğünden çıkarken neredeyse rüzgârda uçacaktı.

Fırtına dinmemişti.

En iyisinin eve gidip kendisine bir salata hazırlamak olduğunu düşündü. O ana dek bir şey yememiş olduğu halde midesi dolu ve şişmiş gibiydi. Ama sonunda şeytana uyup pazar yerindeki "Zum Trompeter" restoranında yemeye karar verdi. Yani bugün de yemek alışkanlıklarını ciddi olarak değiştirmeyi beceremişti.

Saat bire çeyrek kala yine polis merkezindeydi. Bu defa da çok hızlı yediği için mide kramplarıyla boğuşuyordu, tuvalete kaçtı. Sonunda midesi sakinleştiğinde basın raporunu sekreterlerden birine verdi, sonra da Näslund'un bürosuna yöneldi.

"Herdin'i bulamıyorum," diye selamladı onu Näslund. "Fyletal'da çevre koruma derneğinin bir çeşit kış gezisindeymiş."

"O halde onu bulmak için oraya gitmemiz gerekecek," dedi Kurt Wallander.

"Bunun üstesinden yalnız başıma gelebileceğimi düşündüm. Böylece sen de bu arada gizli kasaları araştırabilirsin. Bu kadın ve çocuğuyla ilgili her şey bu denli gizliyse, belki adam kasalarda bir şeyler gizlemiştir. Böylece zaman kazanırız, diye düşündüm."

Kurt Wallander başıyla onayladı. Näslund tabii ki haklıydı. Sözleri üzerine sabırsız bir lokomotif gibi atıldı.

"Öyle yaparız," dedi. "Kristianstad'a gitmeyi bugün hallede-mezsek, yarın erkenden hallederiz."

Bankaya gitmek için arabaya binmeden önce bir daha Sten Widen'e ulaşmayı denedi. İlk seferdeki gibi telefona yine kimse çıkmadı.

Telefon numarasının yazılı olduğu kâğıt parçasını santraldeki Ebba'ya verdi.

"Bakalım senin şansın benimkinden fazla mı?" dedi. "En iyisi önce numaranın doğru olup olmadığını kontrol et. Sten Widen'e ait olmalı. Ya da benim bilmediğim bir koşu çiftliğine."

"Hanson biliyordur mutlaka," dedi Ebba.

"Koşu dedim tırıs değil."

"O hareket eden her şeye oynar," diye karşılık verdi Ebba gülerek.

"Önemli bir şey olursa ben Raiffeisen Bankası'ndayım," dedi Kurt Wallander.

Arabayı pazar meydanındaki kitapçının karşısına park etti. Kuvvetli rüzgâr neredeyse, otomata parasını attığı park fişini elinden alıp uçuracaktı. Şehir bomboş görünüyordu. Şiddetli fırtınalar insanların evlerinde kalmalarına neden oluyordu.

Pazar meydanındaki bir elektronik eşya dükkânında durdu. Her akşamki yapayalnızlığını gidermek için bir video aleti almayı düşünmüştü. Fiyatlara baktı ve bu ay alıp alamayacağını he-

saplamaya çalıştı. Yoksa bir müzik seti mi alsaydı? Sonuçta geceleri yatakta uykusuz oradan oraya dönüp durduğunda kendisini sakinleştiren şey, genellikle müzik olurdu ya.

Kendini vitrinden kurtarıp bir Çin restoranının yanından yaya yoluna saptı. Raiffeisen Bankası restoranın hemen yanı başındaydı. Cam kapılardan girerken içerdeki küçük vezne salonunda tek bir müşteri vardı. İşitme cihazı taşıyan ve kulakları tırmalayan yüksek bir sesle faizlerin yüksek oluşundan şikâyet eden bir çiftçi. Sol tarafında bilgisayarının başında bir adamın oturduğu bir büronun kapısı açıktı. Wallander bu adama başvurması gerektiğini düşündü. Kapının eşiğinde durduğunda adam, Kurt Wallander'i banka soyguncusu sanmışçasına ürkerek başını kaldırdı.

Wallander odaya girdi ve kendini tanıttı.

"Bu olaydan pek memnun değiliz," dedi masadaki adam. "Bu bankada bulunduğum süre boyunca bugüne kadar hiç polisle işimiz olmamıştı."

Kurt Wallander adamın iş titizliğine sinir oldu. Sanki İsveç, insanların her şeyden çok işlerinde rahatsız edilmekten korktukları bir ülkeye dönüşmüştü. Alışkanlıkları her şeyden kutsaldı onlar için sanki.

"Ne yazık ki, bu bir şeyi değiştirmez," dedi Kurt Wallander ve adama Anette Brolin'den aldığı evrakı uzattı.

Adam evrakı ilgiyle okudu.

"Bu gerçekten gerekli mi?" diye sordu ardından. "Bir gizli kasanın anlamı, başkalarının müdahalesinden korunmuş olmasında kaynaklanır."

"Bu gerekli," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Ve ne yazık ki, bugün başka işlerim de var."

Adam içini çekerek masadan kalktı. Kurt Wallander onun, polisin bankasına geleceğine hazırlıklı olduğunu anladı.

Parmaklıklı bir kapıdan geçerek gizli kasaların bulunduğu bir odaya girdiler. Johannes Lövgren'in kasası bir köşenin en altındaydı. Kurt Wallander kilidi açarak kasayı çıkardı ve bir masanın üzerine koydu.

Sonra kapağı kaldırdı ve kasanın içindekileri incelemeye başladı. Lenarp'taki çiftlikle ilgili birkaç belge ve tapu sicili kayıtları buldu. Ayrıca birkaç eski fotoğraf ve üzerinde eski pullar bulunan, rengi ağarmış bir zarf. Hepsi buydu.

Hiçbir şey, diye düşündü. Umduğum hiçbir şey yok.

Banka memuru yanında durmuş sürekli kendisini izliyordu. Kurt Wallander tapu sicil numarasını ve belgelerin üzerindeki isimleri not etti. Sonra kasayı yine kapattı.

"Bitti mi?" diye sordu banka memuru.

"Şimdilik," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Şimdi banka hesaplarına göz atmak istiyorum."

Kasa odasından çıkarlarken aklına bir şey daha geldi.

"Bu gizli kasa üzerinde Johannes Lövgren'den başka birinin daha hakkı var mı?" diye sordu.

"Hayır," diye yanıtladı banka memuru.

"Kısa süre önce kasasını açıp açmadığını biliyor musunuz?" diye sordu sonra da.

"Ziyaret kayıt defterini inceledim," diye yanıtladı banka memuru. "Kasayı en son yıllar önce açmış olmalı."

Çiftçi hâlâ oradaydı ve vezne salonuna girerlerken hâlâ şikâyette bulunuyordu. Bu arada konu tahıl fiyatlarının düşmesine gelmişti.

"Evrakların tümü büromda," dedi adam.

Kurt Wallander masaya oturdu ve bilgisayardan çıkmış, birbirine bitişik yazılı iki sayfayı incelemeye koyuldu. Johannes Lövgren'in dört ayrı hesabı vardı. İkisinde Maria Lövgren ortak gösterilmişti. Bu iki hesapta toplam doksan bin kron vardı. İki hesapta da son zamanlarda hiçbir hareket olmamıştı. Sadece kısa süre önce faizler hesaba işlenmişti. Üçüncü hesap, Johannes Lövgren'in girişken bir çiftçi olduğu zamanlardan kalmıştı. Bu hesapta hepsi hepsi yüz otuz iki kron ve doksan yedi or duruyordu.

Sonunda sıra son hesaba gelmişti. Bu hesaba yaklaşık bir milyon işlenmişti. Ayrıca Maria Lövgren hesaba ortak gösterilmemişti. Bir ocak tarihinde doksan bin krondan fazla faiz eklenmişti. Dört ocakta Johannes Lövgren hesabından 27.000 kron çekmişti.

Kurt Wallander masanın diğer ucunda oturan adama baktı.

"Bu hesabın ne kadar sürelik geçmişini araştırabilirsiniz?" diye sordu.

"Kurallara göre on yıllık. Ancak bu tabii biraz zaman alır. Bunu bilgisayar yardımıyla araştırmamız gerekiyor."

"Lütfen geçen yıldan başlayın. 1989 yılı içindeki tüm hesap değişikliklerini görmek istiyorum."

Banka memuru kalktı ve odadan ayrıldı. Kurt Wallander diğer evrakları da inceledi. Böylece Johannes Lövgren'in banka tarafından gözetilen, yedi yüz bin kron değerinde hisse senetleri olduğu ortaya çıktı.

Buraya kadar Lars Herdin'in hikâyesi tutuyor, diye düşündü.

Nyström'le yaptığı konuşmayı, onun komşusunun parasının olmadığını tekrar tekrar iddia ettiğini hatırladı.

İnsan komşusu hakkında ne kadar az şey biliyor, diye düşündü.

Yaklaşık beş dakika sonra adam vezne salonundan döndü. Kurt Wallander'e yeni bir bilgisayar çıkışı uzattı. Johannes Lövgren hesabından üç ayrı zamanda toplam 78.000 kron çekmişti. Paranın çekildiği tarihler ocak, temmuz ve eylül aylarıydı.

"Bu belgeleri alabilir miyim?" diye sordu.

Adam başıyla onayladı.

"Johannes Lövgren'e en son para ödemiş olan veznedarla konuşmak istiyorum," dedi.

"Britta-Lena Boden," diye karşılık verdi adam. "Onu çağırayım."

Odaya giren kadın çok gençti. Kurt Wallander onun yirmisini henüz geçtiğini tahmin ediyordu.

"Konuyu biliyor," dedi adam.

Kurt Wallander başıyla anladığını işaret edip kızı selamladı.

"Anlatın," dedi.

"Oldukça yüklü bir miktardı," dedi kız. "Yoksa hatırlamazdım."

"Lövgren tedirgin miydi? Huzursuz ya da?"

"Hatırladığım kadarıyla, değildi."

"Parayı nasıl almak istemişti?"

"Binlikler halinde."

"Sadece binlikler mi?"

"Birkaç da beş yüzlük almıştı."

"Parayı nereye koymuştu?"

Kızın iyi bir hafızası vardı.

"Kahverengi bir evrak çantasına. Şu tokalı eski çantalardan biriydi."

"Çantayı tekrar görseniz tanır mıydınız?"

"Belki. Sapı kopuktu."

"Kopukla ne demek istediniz?"

"Derisi lime lime olmuştu."

Kurt Wallander başını salladı. Kızın belleği gerçekten mükemmeldi.

"Hatırlayabildiğiniz başka bir şey var mı?"

"Parayı alıp gitmişti."

"Yalnız mıydı?"

"Evet."

"Dışarda birinin onu bekleyip beklemediğini görmediniz?"

"Bunu vezneden görmek mümkün değil."

"Saatin kaç olduğunu hatırlıyor musunuz?"

Kız yanıt vermeden önce düşündü.

"Kısa süre sonra öğle tatiline çıkmıştım. Yani saat on iki civarı olmalıydı."

"Bize çok yardımcı oldunuz. Aklınıza başka bir şey gelecek olursa bizi arayın."

Wallander kalktı ve vezne salonuna çıktı. Bir an durup etrafına baktı. Kız haklıydı. Vezne bölümünden dışarda birinin bekleyip beklemediğini görmek mümkün değildi.

Kulakları ağır işiten çiftçi sonunda gitmiş ve yerine başka müşteriler gelmişti. Başka bir dilde konuşan birisi o sırada veznelerden birinde parasını İsveç kronuna çeviriyordu.

Kurt Wallander bankadan çıktı. Handelsbank'ın şubesi hemen köşeyi döner dönmez, Hafen Caddesi üzerindeydi.

Burada diğer bankadakinden oldukça daha cana yakın bir banka görevlisi onu gizli kasa bölümüne götürdü. Kurt Wallander çelik kasayı açtığı an hayal kırıklığına uğradı. Kasa bomboştu.

Bu kasa üzerinde de Johannes Lövgren'den başka kimsenin hakkı yoktu. Kasa 1962'den beri ona aitti.

"En son ne zaman buradaydı?" diye sordu Kurt Wallander.

Aldığı yanıtla donakaldı.

"4 Ocakta," diye yanıtladı banka görevlisi, ziyaretçi kayıt defterine göz attıktan sonra. "Tam olarak saat 13:15'te. Yirmi dakika kalmış."

Ama Wallander tüm görevlilere sorduğu halde hiçbiri onun bankadan çıkarken yanında bir şey olup olmadığını anımsamıyordu. Ayrıca kimse onun evrak çantasını da hatırlamıyordu.

Raiffeisen Bankası'ndaki kız, diye düşündü. Onun gibileri her bankada bulunmalı.

Kurt Wallander, rüzgârla boğuşarak yan sokaklardan Fridolf pastanesine ulaştı. Orada bir kahve içip yanında tarçınlı çörek yedi.

Johannes Lövgren'in saat on ikiyle biri çeyrek geçe arasında ne yapmış olduğunu bilmeyi çok isterdim, diye düşündü. Birinci ve ikinci banka ziyaretleri arasında ne yaptı? Hem Ystad'a nasıl gelmiş olabilir? Sonra ya buradan neyle ayrıldı? Bir arabasının olmadığını biliyoruz.

Not defterini çıkardı ve masanın üzerindeki kırıntıları temizledi. Yarım saat sonra, en kısa zamanda yanıtlanması gereken soruların bir listesini çıkarmıştı.

Arabaya dönerken yolda bir mağazaya uğrayıp birkaç çorap aldı. Fiyatın yüksek olmasına şaştıysa da hiç itiraz etmeden parayı ödedi. Eskiden giysilerini hep Mona alırdı. En son ne zaman kendine çorap aldığını hatırlamaya çalıştı.

Arabasına döndüğünde sileceğe bir ceza makbuzu iliştirilmişti.

Cezayı ödemezsem günün birinde bana dava açılır, diye düşündü. O zaman savcımız Anette Brolin, bana bunun hesabını sormak zorunda kalır.

Ceza makbuzunu buruşturup torpido gözüne sıkıştırdı ve yine savcının ne kadar güzel olduğunu düşündü. Güzel ve alımlı. Sonra da az önce yemiş olduğu tarçınlı çöreği düşündü.

Thomas Näslund telefon ettiğinde saat üç olmuştu. Kurt Wallander tam o sırada Kristianstad'a ziyaretin ertesi güne ertelenebileceğine karar vermişti.

"İliklerime kadar ıslandım," diye açıkladı Näslund telefonda. "Fyletal'in çamurunun tamamını aştım."

"İyice araştırsaydın," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Ona biraz baskı yapmanda hiçbir sakınca yok. Bildiği her şeyi açığa çıkarmalıyız."

"Onu getireyim mi?" diye sordu Näslund.

"Onu evine götür. Belki evinde mutfak masasında otururken daha rahat konuşabilir."

Basın toplantısı saat dörtte başlayacaktı. Kurt Wallander Rydberg'i aradı, ama kimse onun nerede olduğunu bilmiyordu.

Oda gazetecilerle tıka basa doluydu. Kurt Wallander yerel radyodaki röportajcı kızın da orada olduğunu gördü ve anında kızın Linda hakkında neler bildiğini öğrenmeye karar verdi.

Midesinin başkaldırmaya başladığını hissetti.

Sürekli bastırıyorum, diye düşündü. Sonra bir de yetişemediğim tüm şu işler. Ölenlerin katillerini arıyor ve yaşayanlara yönelmeyi unutuyorum.

Baş döndürücü kısa bir an için bilinci tek bir istekle doluydu.

İsyan etmek. Kaçmak. Yeni bir hayata başlamak.

Sonra küçük kürsüye geçerek basın toplantısına gelenleri selamladı.

Elli yedi dakika sonra her şey bitmişti. Kurt Wallander, polisin katil olarak birkaç yabancı uyruklunun peşine düşmüş olduğu iddiasını çürütmeyi oldukça iyi başardığına inanıyordu. Yanıtlamakta güçlük çektiği hiçbir soruyla karşılaşmamıştı. Kürsüden inerken halinden memnundu.

Yerel radyodan gelen kız, Wallander televizyoncular tarafından sorgulanırken onu bekliyordu. Her zamanki gibi, bir televizyon kamerası kendisine çevriliyken huzursuzlanır ve dili dolaşırdı. Ama röportajcı memnundu, daha fazla çekim yapması gerekmedi.

"Kendinize daha iyi kaynaklar bulmalısınız," diye açıkladı düşüncesini Kurt Wallander, her şey bittikten sonra.

"Belki de," diye yanıtladı röportajcı ve aynı anda alaylı bir şekilde gülümsedi.

Televizyoncular çekildikten sonra Kurt Wallander yerel radyodan gelen kıza kendisiyle odasına gelmesini önerdi.

Bir radyo mikrofonu önünde daha önce hiç bu kadar heyecanlanmamıştı.

Kız işini bitirince kayıt cihazını kapattı. Kurt Wallander tam onunla Linda hakkında konuşmak üzereydi ki, Rydberg kapıyı çalarak içeri girdi.

"İşimiz bitmek üzere," dedi Kurt Wallander.

"Aslında bitti bile," dedi kız ve ayağa kalktı.

Kurt Wallander düş kırıklığıyla kızın ardından bakakaldı. Linda hakkında tek bir sözcük bile söyleyememişti.

"Yeni sorunlar," dedi Rydberg. "Biraz önce, burada Ystad'daki göçmen kampından aradılar. Birisi bir arabayla binanın avlusuna girerek Lübnanlı bir adamın kafasına çürük turplarla dolu bir torba fırlatmış. "

"Lanet olsun," dedi Kurt Wallander. "Adama bir şey olmuş mu?"

"Hastanedeymiş. Acil serviste ve başı sarılacakmış. Ama kamp müdürü tabii huzursuzmuş."

"Arabanın plakasını alan var mı?"

"Her şey çok çabuk olup bitmiş."

Kurt Wallander bir süre düşündü.

"Şu an hiçbir şey yapmayacağız," dedi. "Yarın tüm gazeteler yabancı uyruklular hakkında çıkan söylentileri yalanlayacak. Bu haber televizyonda bugün görülecek. Böylece bu durumun yatışacağını umalım. Aksi takdirde gece vardiyasının normalden daha sık kampa uğramasını rica edebiliriz."

"Bunu onlara iletirim," dedi Rydberg.

"Sonra yine gel. Birlikte bir özet çıkaralım."

Kurt Wallander ve Rydberg nihayet görüşmelerini bitirdiklerinde saat sekiz buçuktu.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu Kurt Wallander, çalışma kâğıtlarını toplarlarken.

Rydberg kafasını kaşıdı.

"Şu Herdin'in ipucunun iyi olduğu kesin," dedi. "Sadece şu esrarlı kadını ve oğlanı bulmamız gerekiyor. Tüm bunların çözümünün çok yakınımızda olduğunu gösteren pek çok şey var. O kadar yakında ki, aynı zamanda onu görmek çok zorlaşıyor..."

Rydberg sözlerini kesiverdi.

"Aynı zamanda?"

"Bilmiyorum," diye devam etti Rydberg. "Bu işte acayip bir şeyler var. Sadece ilmik de değil. Ne olduğunu bilmiyorum."

Omuzlarını silkti ve ayağa kalktı.

"Yarın devam ederiz," dedi.

"Lövgren'in evinde eski, kahverengi bir evrak çantası hiç gördün mü?" diye sordu Kurt Wallander.

Rydberg başını hayır anlamında salladı.

"Hatırladığım kadarıyla, görmedim," diye karşılık verdi. "Ama dolaplar ağzına kadar böylesi eski ıvır zıvırla doluydu. Yaşlı insanların neden hamsterlere benzediklerini anlamıyorum."

"Çantayı araması için yarın, oraya birini gönder," dedi Kurt Wallander. "Sapı kopuk."

Rydberg gitti. Kurt Wallander bacağının onu zorladığını fark etti. Ebba'ya, Sten Widen'i bulup bulamadığını sorması gerektiğini düşündüyse de sormadı. Bunun yerine emniyetin adres defterinde Anette Brolin'in özel adresine baktı. Hayretle neredeyse komşu sayılabileceklerini gördü.

Onu bir gün akşam yemeğine davet edebilirim, diye düşündü.

Sonra kadının parmağındaki yüzük aklına geldi.

Fırtınada evine gitti ve banyo yaptı. Ardından yatağa uzanıp Giuseppe Verdi'nin yaşamını anlatan bir kitabı karıştırmaya koyuldu.

Birkaç saat sonra üşüyerek uyandı.

Kolundaki saat vaktin gece yarısına yaklaştığını gösteriyordu.

Uyanmış olduğuna içerledi. Şimdi yine uyuyamadan orada öylece yatacaktı.

Ümitsizlik içinde giyindi. Geceleri de bürosunda pekâlâ birkaç saat geçirebileceğini düşündü.

Sokağa çıktığında rüzgârın dinmiş olduğunu fark etti. Hava yine soğuyacak gibi görünüyordu.

Kar, diye düşündü. Yakında yağacak.

Çevre yoluna çıktı. Yalnız bir taksi karşı yönde seyretmekteydi. Yavaşça bomboş şehirde yol aldı.

Birden kentin batı girişinde yer alan göçmen kampından geçmeye karar verdi.

Kamp, boş bir arazi üzerinde uzun sıralar halinde dizilmiş birkaç barakadan oluşuyordu. Güçlü projektörler yeşile boyalı, basık kulübeleri aydınlatıyordu.

Bir park yerinde arabayı durdurarak indi. Çok yakınında kıyıya vuran dalgaların sesi duyuluyordu.

Kampı inceledi.

Çevresine bir de dikenli tel çek; toplama kampına benzeyiverir, diye düşündü.

Tam arabaya bineceği sırada uzaktan bir takırtı duydu.

Ardından gümbürtülü bir patlama duyuldu.

Sonra barakalardan birinden alevler yükseldi.

7

Kış gecesini aydınlatan alevlerin karşısında donmuşçasına ne kadar kaldığını bilmiyordu. Belki birkaç dakika, belki de birkaç saniye. Sonunda şoku atlatmayı başardığında araç telefonuna atılıp alarm vermeyi aklına getirebildi.

Cızırtılı telefonda yanıt veren adamın sesi güçlükle duyulabiliyordu.

"Ystad'daki göçmen kampı yanıyor!" diye bağırdı Kurt Wallander. "Tüm araçlara ihtiyacımız var. Rüzgâr çok şiddetli."

"Kiminle görüşüyorum?" diye sordu acil telefon servisindeki adam.

"Ben Wallander, Ystad Emniyet Müdürlüğü'nden. Yangın başladığı sırada tesadüfen buradaydım."

"Kimliğinizi kanıtlayabilir misiniz?" diye devam etti hattın diğer ucundaki ses.

"Kahretsin! 471121! Haydi acele et!"

Daha fazla soru yanıtlamak zorunda kalmamak için telefonu kapattı. Ayrıca acil telefon servisinin bölgede görevli polislerin kimliğini çıkartabileceğini biliyordu.

Sonra yolu geçerek yanmakta olan barakaya koştu. Rüzgârla birlikte alevler daha da artıyordu. Bu yangın geçen geceki fırtınada çıkmış olsaydı neler olurdu, diye sordu kendine. Ama şimdi bitişik baraka da alev almaya başlamıştı.

Alarmların hiçbiri neden çalışmıyor, diye düşündü. Bütün barakalarda mültecilerin kalıp kalmadığını da bilmiyordu. O ana dek alevlerin sadece yaladığı barakanın kapısını açınca yangının sıcaklığını yüzünde hissetti.

Yangının başladığı baraka artık tamamen alevler içindeydi. Kapıya yaklaşmaya çalıştıysa da yangın buna imkân vermedi. Binanın diğer yanına gitti. Burada tek bir pencere buldu. Camı tıklattı ve içeriyi görmeye çalıştı, ama içersi öyle yoğun bir dumanla kaplanmıştı ki; sadece beyaz bir sis tabakasını görebildi. Camı kırabileceği bir şeyler arandı, bulamadı. Ceketini çıkardı, koluna doladı ve yumruğuyla pencere camını kırdı. Dumandan korunmak için nefesini tutarak pencere kolunu bulmaya çalıştı. Pencereyi açmayı başarana kadar iki kez geri çekilip nefes almak zorunda kaldı.

"Dışarı," diye bağırdı pencereden içeriye doğru. "Dışarı, dışarı!"

Barakada iki ranza duruyordu. Pencerenin kenarına tutunarak kendini yukarıya çekti. Aynı anda da cam kırıklarının bacağını kestiğini hissetti. Üst ranzalar boştu. Ama alttakilerden birinde biri yatıyordu.

Bir kez daha seslendi, ama yanıt alamadı. Sonra pencereden içeri girip, yere inmeden önce başını bir masanın köşesine çarptı. Yatağa ulaşmaya çalışırken neredeyse dumandan boğulacaktı. Önce ölü bir bedene dokunduğunu sandı. Ardından insan sandığı bu şeyin rulo yapılmış bir şilte olduğunu anladı. Aynı anda ceketi alev aldı ve kendini baş aşağı pencereden dışarı attı. Uzaklarda bir yerlerde siren seslerini duydu. Üzerindeki ateşi silkeleyip söndürmeye çalışırken, barakaların önünde yarı çıplak insanların kaynaştığını gördü. Yangın şimdi iki binaya daha sıçramıştı. Kapıları açınca barakalarda insanların yaşadıklarını gördü. Ama burada yatmış olan insanlar dışarıya çıkmışlardı.

Başı ve bacağı acıyor, ciğerlerine çekmiş olduğu dumandan midesi bulanıyordu. Tam o sırada ilk itfaiye arabası geldi; hemen ardından bir ambulans. Görev başındaki itfaiye şefinin Peter Edler olduğunu gördü. Peter Edler otuz yaşlarındaydı. Hakkında hep iyi şeyler duymuştu. Her zaman kendine güvenen biri olarak bilinirdi. Ona doğru aksayarak ilerlerken bir yandan kolunun yanmış olduğunu fark etti.

"Yanan barakalar boş," dedi. "Diğerlerini bilmiyorum."

"Tanrım, bu halin ne?" dedi Peter Edler. "Sanırım diğer barakaları kurtarabiliriz."

İtfaiye erleri bitişikteki barakalara su tutmaya başlamışlardı bile. Kurt Wallander, Peter Edler'in, yangının yayılmasını önlemek için, o an yanmakta olan barakaları uzaklaştıracak bir traktör istediğini duydu.

İlk polis arabası son sürat, sirenlerini açmış halde geldi. Kurt Wallander onların Peters ve Noren olduklarını gördü. Aksayarak arabaya yöneldi.

"Durum nasıl?" diye sordu Noren.

"Halledilecek," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Çevreyi kapatmaya başlayın ve yardım gerekiyor mu diye Edler'e sorun."

Peter, Wallander'e baktı.

"Biraz kötü görünüyorsun sanırım," dedi. "Hem buraya nasıl geldin?"

"Arabayla çevrede dolaşıyordum," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Şimdi işe koyulun."

Bundan sonraki bir saat kargaşa ve yangın söndürme çalışmalarıyla geçti. Kampın aklı karışmış yöneticilerinden biri şaşkınlıkla ortalarda koşuşturuyordu. Kurt Wallander, bir sayım yapabilmek üzere kampta kaç kişinin kaldığını öğrenmek için epey-

ce çaba gösterdi. Göçmen bürosunun Ystad'daki göçmenler hakkında tam ve kesin bilgisinin olmadığını anlayınca hayrete düştü. Aklı karışmış yöneticiden de herhangi bir yardım beklemek mümkün değildi. Tüm bunlar olurken bir traktör dumanlar içindeki barakaları yangın yerinden uzaklaştırdı, böylece itfaiye görevlileri kısa sürede yangını kontrol altına aldılar. Sadece birkaç göçmenin ambulansla hastaneye yetiştirilmesi gerekti. Neyse ki, çoğu sadece yangının şokuna girmekle kalmıştı. Ama içlerinde Lübnanlı bir genç tökezlemiş ve başını bir taşa çarpmıştı.

Peter Edler, Kurt Wallander'i kenara çekti.

"Haydi git artık da bir doktora görün," dedi.

Kurt Wallander olur anlamında başını salladı. Kolu acıyor ve bacağının kan içinde olduğunu hissediyordu.

"Yangının çıktığı an burada olmamış, alarm vermemiş olsaydın neler olurdu? Bunu düşünmek bile istemiyorum," diye açıkladı Peter Edler.

"Nasıl olur da, barakaları birbirine bu kadar yakın yapabilirler!" dedi öfkeyle Kurt Wallander.

Peter Edler başını salladı.

"Yaşlı şefimin sabrı taşmak üzere," diye karşılık verdi. "Tabii ki haklısın, lanet olası şeyler, birbirlerine fazlasıyla yakınlar."

Kurt Wallander çevreyi kapatma işini henüz bitirmiş olan Noren'in yanına gitti.

"Bu yöneticiyi yarın erkenden büromda görmek istiyorum," diye talimat verdi.

Noren başıyla onayladı.

"Gördüğün bir şey var mı?" diye sordu Noren.

"Bir tıkırtı duydum. Ardından patlamalar. Ama araba yoktu. Hiç kimse yoktu. Yangın çıkartıcı düzenek önceden yerleştirildiyse, zaman ayarlı bir ateşleyiciye bağlı bir patlayıcı kullanılmıştır."

"Seni evine ya da hastaneye götürmem gerekir mi?"

"Kendim hallederim. Ama şimdi gidiyorum."

Hastanenin ayakta tedavi bölümünde durumunun düşündüğünden çok daha kötü olduğunu gördü. Alt kolunda büyük bir yanık yarası vardı. Kasığı ve üst bacağı camlardan kesilmiş, sağ gözünün üzerinde kocaman bir şişlik, birkaç da kötü sıyrık oluşmuştu. Ayrıca fark etmeden bir de dilini ısırmıştı.

Sonunda hastaneden çıkabildiğinde saat neredeyse dörttü. Sargıları sıkıyor ve ciğerlerine çekmiş olduğu tüm o dumandan hâlâ midesi bulanıyordu.

Hastaneyi terk ederken yüzünde bir flaş patladı. Schonen'in en büyük gazetelerinden birinin fotoğrafçısını tanıdı. Karanlığın içinden bir gazeteci çıkıp kendisiyle röportaj yapmak istediğini söyleyince onu önlemek istercesine elini salladı. Sonra da eve gitti.

Hayretle kendini yorgun hissettiğini fark etti. Üzerindekileri çıkardı ve yorganın altına girdi. Tüm kemikleri sızlıyor, başı cayır cayır yanıyordu. Buna rağmen hemen uykuya daldı.

Saat sekizde, birisinin başına indirdiği balyoz darbesiyle uyandı. Gözlerini açtığında şakaklarının zonkladığını hissetti. Daha önceleri de rüyalarında kendisini ziyaret etmiş olan şu tanımadığı, zenci kadını görmüştü rüyasında. Ama tam elini ona uzattığı sırada birden elinde viski şişesiyle Sten Widen belirmiş, kadın da Kurt Wallander'a sırtını dönüp Sten'in peşinden gitmişti.

Kıpırdamadan öylece durdu. Sonra da dikkatle kendisinin nasıl bir durumda olduğunu yokladı. Boğazı ve kolu yanıyordu. Başının içi zonkluyordu. Bir an için neredeyse, tüm cinayet soruşturmalarını ve gece birdenbire çıkan büyük yangını unutmak için arkasını dönüp uyumaya devam edecekti.

Karar vermek için fırsatı olmadı, çünkü düşüncelerini telefon bir kez daha böldü.

Açmayacağım, diye düşündü.

Sonra bir hamleyle yataktan çıkıp aksayarak mutfağa yöneldi.

Arayan Mona'ydı.

"Kurt Wallander," diyordu. "Ben Mona."

Birden içini büyük bir sevinç kapladı.

Mona, diye düşündü. Tanrım! Mona! Seni nasıl da özledim!

"Resmini gazetede gördüm. Nasılsın?"

Geçen gece hastanenin önündeki fotoğrafçıları anımsadı. Birden patlayan flaşları.

"İyiyim," diye yanıtladı. "Sadece biraz hırpalandım."

"Gerçekten mi?"

Birden tüm mutluluğu üflenmişçesine sönüverdi. Geriye sadece bir acı kaldı, midesine bir darbe yemişçesine.

"Nasıl olduğum gerçekten umurunda mı?"

"Neden umurumda olmasın ki?"

"Neden olsun ki?"

Kulağında onun nefesini duydu.

"Senin cesur biri olduğunu düşünüyorum," dedi Mona. "Seninle gurur duyuyorum. Gazetede, kendi yaşamını tehlikeye atarak başkalarınınkini kurtardığın yazıyor."

"Kimsenin hayatını kurtarmadım ben. Bu ne saçmalık böyle?"

"Sadece senin yaralanıp yaralanmadığını öğrenmek için aramıştım."

"Öyle olsaydı ne yapardın?"

"Ne mi yapardım?"

"Yaralanmış olsaydım. Ölmek üzere olsaydım? O zaman ne yapardın?"

"Neden bu kadar saldırgansın?"

"Saldırgan değilim. Sadece soruyorum. Senin yine dönmeni istiyorum. Buraya. Bana."

"Bunu yapmayacağımı biliyorsun. Birlikte konuşabilmemizi isterdim sadece."

"Hiç aramıyorsun ki! Bu durumda nasıl konuşabiliriz?"

Onun iç çekişini duydu. Bu onu deli etti. Ya da korkuttu.

"Tabii ki buluşabiliriz," dedi Mona. "Ama burada benim evimde değil ya da seninkinde."

Çabucak bir karara vardı. Söyledikleri gerçi çok da doğru değildi, ama tamamen yalan da sayılmazdı.

"Birkaç konu hakkında konuşmamız gerek," dedi. "Kolay konular. İstersen Malmö'ye gelebilirim."

Mona'nın yanıt vermesi biraz zaman aldı.

"Bu akşam olmasın," diye açıkladı. "Ama yarın uygun."

"Nerede? Birlikte yemeğe çıkalım mı? Bildiğim bir 'Savoy' var bir de istasyondaki restoran."

"Savoy çok pahalı."

"O halde istasyondaki? Kaçta?"

"Sekiz nasıl?"

"Tamam."

Konuşma bitmişti. Gardırobun aynasında yara bere içindeki yüzünü gördü.

Seviniyor muydu? Ya da heyecanlanmış mıydı?

Emin değildi. Aklında çılgın fikirler dolaşıyordu. Mona'yla buluşacağı yerde kendini birden Savoy'da Anette Brolin'le gördü. Hâlâ Ystad'da savcıydı ama bir zenciye dönüşmüştü.

Giyindi, kahveden vazgeçip dışarı arabasına gitti. Rüzgâr dinmişti. Hava yine biraz ısınmıştı. Deniz yönünden şehir üzerine nemli bir sisten arta kalan parçalar yaklaşmaktaydı.

Merkeze geldiğinde kendisine dostça selam verildi ve omuzlarına vuruldu. Ebba onu kucaklayarak bir kavanoz armut reçeli hediye etti. Kendini hem biraz mahcup, hem de biraz gururlu hissetti.

Şimdi Björk burada olmalıydı, diye düşündü.

Burada olmalıydı, İspanya'da değil.

Burada bu olanlar hep düşlediği şeydi. Polislerin kahramanı...

Saat dokuz buçukta işler yine günlük akışına dönmüştü. O saate kadar göçmen kampının yöneticisini orada kalan göçmenler hakkındaki baştan savma kontrolleri nedeniyle adamakıllı paylamıştı bile. Yönetici kısa boylu, yuvarlakça bir adamdı ve oldukça tembel bir havası vardı. Hararetle, göçmen bürosunun kurallarını ve talimatlarını en ufak ayrıntılarına dek uyguladığını savunuyordu.

"Güvenliği sağlamak polisin işidir," diyordu ve tüm tartışmayı kendi yararına çevirmeye çalışıyordu.

"Sizin lanet olası barakalarda kaç kişinin ya da kimlerin kaldığına dair en ufak bir bilginiz bile yoksa biz güvenliği nasıl sağlayalım ki?"

Kurt Wallander'in odasından çıkarken yöneticinin yüzü hiddetten kıpkırmızı olmuştu.

"Şikâyet edeceğim," diye söylendi. "Göçmenlerin güvenliğini sağlamak polisin görevidir."

"Krala şikâyet edin," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Başbakana ya da Avrupa Savcılığı'na. Kime isterseniz şikâyet

edin. Ama bundan sonra kampta kaç kişinin kaldığına, isimlerinin ne olduğuna ve hangi barakalarda kaldıklarına dair ayrıntılı listeler bulundurulacak."

Cinayete yönelik araştırmalar hakkındaki toplantı başlayacaktı ki, Peter Edler aradı.

"Nasılsın?" diye sordu. "Günün kahramanı."

"Hadi oradan," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Bir şeyler buldunuz mu?"

"Bu pek zor olmadı," diye yanıtladı Peter Edler. "Üzerlerine benzin dökülmüş bez parçalarını tutuşturmuş olan basit bir patlayıcı."

"Emin misin?"

"Tabii ki eminim. Raporu birkaç saat içinde alırsın."

"Yangın hakkındaki araştırmaları çifte cinayetinkilerle paralel yürütmeye çalışmalıyız. Ama olaylar büyürse Malmö'den destek istemek zorunda kalacağım."

"Simrishamn'da bir karakol daha var mı? Kapatıldığını sanıyordum?"

"Gönüllü itfaiye dağıtıldı. Burada bizlere yeni görevler ekleneceğine dair söylentiler de var."

Soruşturma toplantısı Kurt Wallander'in, Peter Edler'le yaptığı görüşmeyi bildirmesiyle başladı. Ardından suikastı gerçekleştiren kişiler hakkında kısa bir tartışma yapıldı. Herkes, bu işin ardında çok iyi teşkilatlanmış olduğu sanılan bir serseri gençler çetesinin olduğunda hemfikirdi. Ama duruma hâkim olan ciddiyetin kimse farkında değildi.

"Onları bir an önce yakalamamız çok önemli," diye açıkladı Hanson. "Lenarp katillerini yakalamak kadar önemli."

"Belki de bu, yaşlı herifin kafasına turpları atmış olan kişidir," dedi Svedberg.

Kurt Wallander onun sesinde belli belirsiz bir aşağılama sezdi.

"Onunla konuş. Belki o kişiyi tanımlayabilir."

"Ben Arapça konuşamam," diye karşılık verdi Svedberg.

"Tercümanlar ne güne duruyor? En geç bugün öğleden sonra o adamın neler anlattığını bilmek istiyorum." Wallander öfkelendiğini hissetti.

Toplantı çok kısa sürdü. O gün, polis memurlarının yoğun araştırmaların tam ortasında bulundukları dönemlerden biriydi. Bulgular ve varılan sonuçlar yetersizdi.

"Öğleden sonraki toplantıyı iptal ediyoruz," dedi Kurt Wallander sonunda. "Olağanüstü bir durumla karşılaşmadıkça iptal edilmiştir. Martinson kampla ilgilenecek. Svedberg! Sen eğer acilse Martinson'un şu anki görevini üstlenebilirsin."

"Ben kamyon şoförünün görmüş olduğu arabayı araştırıyorum," diye yanıtladı Martinson. "Dosyalarımı veririm."

Toplantı bittiğinde Kurt Wallander'in odasında Näslund ve Rydberg kaldılar.

"Şu andan itibaren fazla mesai yapmamız gerekecek," dedi Kurt Wallander. "Björk İspanya'dan ne zaman dönüyor?"

Bunu hiçbiri bilmiyordu.

"Burada olanlardan haberi var mı acaba?" diye sordu Rydberg.

"Onu ilgilendirir mi?" diye karşılık verdi Kurt Wallander.

Ebba'yı aradı ve bunun cevabını hemen aldı. Ebba hatta onun hangi havayoluyla eve döneceğini bile biliyordu.

"Cumartesi akşamı," dedi Wallander. "Ama onun temsilcisi olduğum için gerekli olan tüm fazla mesaileri ben düzenleyeceğim."

Rydberg bunun üzerine, cinayetin işlenmiş olduğu çiftliğe yaptığı son ziyaretini anlatmaya başladı.

"Her yeri karıştırdım ve ortalığı allak bullak ettim," dedi. "Hatta ahırdaki saman balyalarını bile araştırdım. Ama kahverengi bir evrak çantası bulmak mümkün olmadı."

Kurt Wallander bundan emindi. Rydberg kendinden yüzde yüz emin olmadan hiçbir şeyden vazgeçmezdi.

"O halde en azından bir şeyden eminiz: Kahverengi bir evrak çantası 27.000 kronla ortadan kayboldu."

"Bugüne kadar bundan çok daha az paralar için insanlar öldürüldü," diye atıldı Rydberg.

Konuşmadan oturup Rydberg'in az önce söylediklerini düşündüler.

"Şu arabanın bulunmasının bu kadar zor olması," diye belirtti Kurt Wallander ve alnındaki ağrıyan şişliğe bastırdı.

"Arabanın tarifini basın toplantısına sundum ve sürücüden bizi aramasını istedim."

"Sabırlı olmalıyız," dedi Rydberg.

"Kızlarla yapılan görüşmenin sonucu ne oldu? Eğer onlarla yapılan görüşmeye ait dosyalar varsa Kristianstad'a giderken bunları yolda okuyabilirim. Bir de, aranızda geçen geceki kundakçılığın bana gelen tehditle ilişkili olduğunu düşünen var mı?"

Rydberg de Näslund da başlarını salladılar.

"Ben de sanmıyorum," dedi Kurt Wallander. "Bu da, cuma ya da cumartesi günü olası herhangi bir saldırı için önlem anlamlıyız demek oluyor. Bunun için seni uygun gördüm Rydberg. Bugün bu konuyu düşünebilir ve öğleden sonra planladığın önlemlerle ilgili önerileri sunabilirsin."

Rydberg yüzünü astı.

"Böyle bir şey için pek de becerikli olduğum söylenemez."

"Sen iyi bir polissin, üstesinden gelirsin."

Rydberg ona eleştiren gözlerle baktı.

Sonra ayağa kalktı ve odadan çıkmak için yürüdü. Kapıda durdu.

"Benim görüştüğüm kız, şu Kanadalı olan, yanında eşi de vardı. Atlı polis olan. Bana neden silah taşımadığımızı sordu."

"Belki birkaç yıl içinde biz de taşımak zorunda kalabiliriz," diye yanıtladı Kurt Wallander.

Näslund'a tam Lars Herdin'le aralarında geçen konuşmayı anlatacaktı ki, telefon çaldı. Arayan Ebba'ydı, göçmen bürosu şefinin hatta olduğunu söylüyordu.

Hattın diğer ucunda bir kadın sesi duyunca şaşırdı. Kendisi, devletin genel müdürlerinin hâlâ oldukça vakur tavırlı ve kibirli, kendini olduğundan üstün gören adamlar olduğunu sanırdı.

Kadının hoş bir sesi vardı. Ama söyledikleri onu hemen öfkelendirdi. Bir an için, devlet makamının başrahibine karşı gelirse, taşralı bir polis şefi vekilinin görev suçu işlemiş sayılabileceği geçti aklından.

"Hiç memnun değiliz," dedi kadın. "Polis, göçmenlerimizin ve mültecilerimizin güvenliğini sağlamak zorundadır."

Bu da aynen şu aptal yönetici gibi konuşuyor, diye düşündü.

"Elimizden geleni yapıyoruz," diye karşılık verdi ve hoşnutsuzluğunu gizlemek için hiçbir çaba harcamadı.

"Anlaşılan bu yeterli olmuyor."

"Çeşitli kamplarda ne kadar sayıda göçmenin kaldığı konusunda sürekli bilgi edinmiş olsaydık, işimiz oldukça kolaylaşırdı."

"Makamımızın göçmenler hakkında tam kontrolü vardır."

"Bana öyle gelmiyor."

"Göçmen bakanı endişeleniyor."

Kurt Wallander düzenli aralıklarla televizyonda konuşma yapan kızıl saçlı kadını görmüştü.

"Her zaman arayabilirsiniz," dedi Kurt Wallander ve önündeki birtakım evrakı karıştıran Näslund'a doğru yüzünü buruşturdu.

"Öyle görünüyor ki; göçmenleri koruyabilmesi için polis tarafından yeterli destek sağlanmamış."

"Ya da fazlasıyla göçmen akını var. Nerede kaldıklarından da haberdar değilsiniz."

"Ne demek istiyorsunuz?"

Kadının hoş sesi birden soğudu.

Kurt Wallander içinde kabaran öfkeyi hissetti.

"Geçen geceki yangında kampta olağanüstü bir düzensizlik olduğunu gördük. Bunu demek istiyorum. Göçmen bürosundan açık ve net bir talimat alabilmekse çok zor. Polis sık sık sizden, sürgünlere ilişkin talimatlar alıyor. Ama siz, sürülmesi gereken bu insanların nerede olduklarını bilmiyorsunuz. Bazen bu insanları haftalarca aramak zorunda kalıyoruz."

Bu gerçekti. Wallander, Malmö'deki, görevlerini kurallara uygun yerine getiremeyen göçmen bürosunun beceriksizliği yüzünden ne yapacağını bilmez hale gelmiş iş arkadaşlarından duymuştu bunları.

"Bu pis bir yalan," diye karşılık verdi kadın hiddetle. "Değerli zamanımı sizinle daha fazla tartışarak harcamaya niyetim yok."

Konuşma bitmişti.

"Kahrolası," diye söylendi Kurt Wallander öfkeyle ve ahizeyi yerine çarptı.

"Kimdi o?" diye sordu Näslund.

"Bir genel müdire," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Gerçekten olan bitenden bir nebze haberi olmayan biri. Bize bir kahve alır mısın?"

Rydberg , Svedberg'le birlikte Lövgren'in kızlarıyla yaptıkları konuşmaların tutanağını uzattı.

Kurt Wallander da ona telefon konuşmasını özetledi.

"Göçmen bakanı yakında mutlaka arayacak ve endişelerinden söz edecektir," diye açıkladı Rydberg ve sinirle güldü.

"Onunla sen görüşürsün," dedi Kurt Wallander. "Saat dörde kadar Kristianstad'tan dönmeye çalışırım."

Näslund iki fincan kahveyle döndüğünde artık kahve içecek keyfi kalmamıştı. Bir an önce binadan çıkmak istiyordu. Sargılar sıkıyor ve başı ağrıyordu. Biraz araba kullanmak belki iyi gelirdi.

"Arabada anlatabilirsin," dedi ve kahveyi bir yana itti.

Näslund kararsız göründü.

"Aslında nereye gitmemiz gerektiğini pek bilmiyorum. Lars Herdin, tam bilgilenmiş göründüğü Lövgren'in para işlerinin aksine sevgilinin kimliği hakkında çok az şey biliyor."

"Bir şeyler biliyor olmalı yine de?"

"Onu iyice deştim," dedi Näslund. "Gerçeği söylediğinden son derece eminim. Kesin bildiği tek şey, Lövgren'in sevgilisinin olduğu."

"Bunu nereden biliyormuş?"

"Bir defasında tesadüfen Kristianstad'tayken Lövgren'le kadını yolda görmüş."

"Bu ne zaman olmuş?"

"On bir yıl önce."

Kurt Wallander kahve konusundaki fikrini değiştirerek bir yudum kahve aldı.

"Burada yanlış olan bir şeyler var," dedi. "Daha fazla şey bilmesi gerekir, çok daha fazla. Yoksa bir çocuğunun olduğundan nasıl bu kadar emin olabilir? Paraların miktarını nereden biliyor? Onu sıkıştırmadın mı?"

"Birinin kendisine bir mektup yazıp, hikâyeyi anlattığını iddia etti."

"Kim yazmış?"

"Bunu söylemek istemedi."

Kurt Wallander düşündü.

"Yine de Kristianstad'a gideceğiz," diye kararını bildirdi. "Oradaki meslektaşlarımızın bize yardım etmeleri gerekecek. Sonra Lars Herdin'le kendim ilgilenirim."

Bir devriye arabasını aldılar. Kurt Wallander arka koltuğa yerleşti ve Näslund'u direksiyona geçirdi. Şehirden çıkarlarken Kurt Wallander, Näslund'un arabayı çok hızlı kullandığını fark etti.

"İşe yetişmemiz gerekmiyor," diye hatırlatma gereği duydu. "Yavaş sür. Dosyaları incelemek ve düşünmek istiyorum."

Näslund, Kurt Wallander'in uyarısı üzerine yavaşladı.

Dışarsı gri ve pusluydu. Kurt Wallander dışarda uzanıp giden ıssızlığa baktı. Schonen'in ilkbahar ve yazında kendini evinde hissederken, sonbahar ve kışın kuru sessizliğinde bir yabancı gibi hissederdi.

Arkasına yaslanarak gözlerini kapattı. Her yanı sızlıyor ve kolu yanıyordu. Ayrıca kalbinde çarpıntı hissediyordu.

Boşanmış erkekler kalp sektesinden ölürler, diye düşündü. Fazla yağlı yiyeceklerle besleniyor ve yalnızlığımızla boğuşuyoruz. Ya da yeni ilişkilere atılıyoruz ve sonunda kalp bunlara ayak uyduramıyor.

Mona'yı düşünmek onu hem öfkelendirdi, hem de üzdü.

Gözlerini açıp yine dışardaki Schonen manzarasına baktı.

Ardından polisin Lövgren'in kızlarıyla yaptığı konuşmanın tutanaklarını okudu.

Tutanaklarda kendilerine biraz olsun yardımcı olacak hiçbir şey bulamadı. Ne düşmanlar, ne birikmiş anlaşmazlıklar, ne de para.

Johannes Lövgren kızlarına da servetinden hiç söz etmemişti. Kurt Wallander adamı anlamaya çalıştı. Nasıl biriydi? Onu bunları yapmaya iten ne olmuştu? Tüm bu parayı ölmesi durumunda ne yapmayı düşünüyordu?

Bunları düşünürken birden durdu.

Bir vasiyet düzenlenmiş olmalıydı.

Ama bu bankadaki gizli kasaların hiçbirinde yoksa, o halde nerede olabilirdi? Cinayet kurbanının başka bir gizli kasası daha mı vardı?

"Ystad'da kaç banka var?" diye sordu Näslund'a.

Näslund bu gibi şeyleri iyi bilirdi.

"On kadar," diye yanıtladı.

"Yarın şimdiye kadar gitmediğin bankaları araştır. Johannes Lövgren'in başka gizli kasaları var mıydı? Ayrıca kasaların bulunduğu bankalara nasıl gidip sonra Lenarp'a tekrar nasıl döndüğünü bilmek istiyorum. Taksiler, otobüsler, her şey."

Näslund başıyla onayladı.

"Okul otobüsünü kullanmış olmalı," diye açıkladı.

"Biri onu görmüş olmalı."

Tomelilla üzerinden gidiyorlardı. Malmö'ye giden anayoldan sapıp kuzey yönünde ilerlemeye başladılar.

"Lars Herdin'in evi nasıl görünüyordu?" diye sordu Kurt Wallander.

"Eski moda. Fakat düzenli ve temiz. Tuhaf ama yemeğini mikrodalga fırında yapıyor. Bana kendi yaptığı tarçınlı çörekler-den ikram etti. Bir kafesin içinde büyük bir papağanı var. Bahçe-si de oldukça bakımlıydı. Bütün arazi iyi durumda. Bahçe çitle-rinden hiçbiri kırık değil."

"Arabası ne marka?"

"Kırmızı bir Mersedes."

"Bir Mersedes?"

"Evet. Bir Mersedes. "

"Masraflarını kıl payı karşılayabildiğinden bahsetmemiş miydi sanki?"

"Sahip olduğu Mersedes üç yüz binden fazla eder."

Kurt Wallander bir süre düşündü.

"Lars Herdin hakkında biraz daha bilgi edinmeliyiz," dedi. "Katillerin kim olduğundan haberi yoksa bile, belki de farkında olmadan bildiği bir şeyler vardır."

"Bunun Mersedes'le ne ilgisi var?"

"Yok. Sadece, Lars Herdin'in bizim için kendisinin sandığın-dan daha önemli olduğu yönünde bir his var içimde. Ayrıca bir çiftçinin bugün üç yüz bin kronluk bir arabasının olması insanı ne de olsa şüphelendiriyor. Belki makbuzun üzerinde bir traktör satın aldığı yazıyordur."

Kristianstad'a varıp emniyet müdürlüğünün önünde durduk-larında karla karışık yağmur yağmaya başlamıştı. Kurt Wallander boğazında bir soğuk algınlığının işareti olan ağrıları hissetti.

Lanet olsun, diye düşündü. Şimdi hasta olamam. Mona'nın karşısına ateş ve nezleyle çıkmak istemiyorum.

Ystad polisi ve Kristianstad'taki polisin birbiriyle sıkı ilişkisi yoktu, sadece gerektiğinde işbirliği yaparlardı. Ama Kurt Wallan-

der bölgede çeşitli soruşturmalarda çalışan birkaç meslektaşını yakından tanıyordu. Aslında Göran Boman'ın görev başında olmasını diliyordu. Göran Boman, Wallander'le aynı yaştaydı, Tylösand'da viski içerken tanışmışlardı. Orada, bölge polisinin eğitim komitesinin düzenlemiş olduğu uzun, sıkıcı bir eğitim günü geçirmişlerdi. Eğitimin amacı, onları iş yerlerinde daha iyi ve etkili bir kişisel politikaya teşvik etmekti. Akşamları birlikte yemek yemişler, yarım şişe viskiyi paylaşmışlar ve ortak birçok yönlerinin bulunduğunu fark etmişlerdi. Örneğin oğulları polis olmaya karar verdiklerinde ikisinin de babası şiddetle karşı çıkmıştı.

Wallander ve Näslund emniyet müdürlüğünden içeri girdiler. Tuhaf bir biçimde Kuzey Norveçlilerin melodik aksanıyla konuşan kız, Göran Boman'ın görevde olduğunu söyledi.

"Şu anda bir sorguda," dedi kız. "Ama eminim fazla uzun sürmez."

Kurt Wallander tuvalete gitti. Aynaya bakınca görüntüsünden kendisi de ürktü. Şişlikler ve sıyrıklar kıpkırmızıydı. Yüzünü soğuk suyla yıkadı. Aynı anda Göran Boman'ın sesini koridordan duydu.

Tekrar karşılaşmaları oldukça içtendi. Kurt Wallander, Göran Boman'ı tekrar görmekten çok memnundu. Kahve alıp onun odasına oturdular. Wallander, Göran Boman'ın masasının kendisininkiyle aynı olduğunu fark etti. Ama bunun dışında Boman'ın odası daha güzeldi. Hemen hemen Anette Brolin'in bürosunu döşediği stildeydi.

Göran Boman, Lenarp'taki çifte cinayeti pek tabii ki duymuştu. Göçmen kampına düzenlenen saldırıyı ve Kurt Wallander'in abartılarak anlatılan kurtarma operasyonunu da. Göçmen politikası hakkında konuştular. Göran Boman aynı Kurt Wallander gibi, göçmen adaylarının kabulünün karmaşık ve düzensiz

olduğunu düşünüyordu. Kristianstad'taki polis de, ancak büyük çabalar sonucu gerçekleştirilebilen sürgün kararlarına pek çok örnek gösterebilirdi. Henüz Noel'den bir hafta önce, birkaç Bulgarı sürme görevi almışlardı. Göçmen bürosunun verdiği bilgiye göre bu kişiler Kristianstad'taki bir kampta olmalıydılar. Ancak günler süren yoğun aramalar sonucunda polis, Bulgarların Kuzey İsveç'teki Arjeplog'da bir kampta kaldıklarını tespit etmeyi başarmıştı.

Bu konuşmalardan sonra ziyaretin asıl nedenine geçtiler. Wallander davayı ayrıntılarıyla özetledi.

"Yani onları senin için aramalıyız," dedi Göran Boman, Wallander sözlerini bitirdiğinde.

"Bu fena olmazdı."

O ana dek Näslund hiç söz almadan yanlarında oturmuştu.

"Burada aklıma bir şey geldi," dedi. "Eğer Johannes Lövgren'in bu kadından bir çocuğu varsa ve biz çocuğun bu şehirde doğduğundan yola çıkarsak, mutlaka nüfus dairesinde kayıtlıdır. Tabii Johannes Lövgren de baba olarak gösterilmiş olmalı değil mi?"

Kurt Wallander başını salladı.

"Evet," dedi. "Ayrıca çocuğun ne zaman doğduğunu da tahmin ediyoruz. On yıllık bir süreç üzerinde yoğunlaşabiliriz, yaklaşık 1947 ile 1957 arası, eğer Lars Herdin'in anlattığı hikâye doğruysa, ki bu hikâyeye benim aklım yattı."

"Kristianstad'ta on yıl içinde kaç çocuk doğuyor?" diye söze katıldı Göran Boman. "Bilgisayarlarımız yokken bunu araştırıp bulmak bir hayli vakit alırdı."

"Tabii şu da olabilir, belki Johannes Lövgren kendini 'babası bilinmiyor' olarak kayıt ettirmiştir," diye ekledi Kurt Wallander. "Bu durumda bu gibi kayıtlara özellikle dikkat etmeliyiz."

"Neden kadının kayıtlarını araştırmıyorsun?" diye sordu Göran Boman. "Ondan seni aramasını iste."

"Çünkü bunu yapmayacağına neredeyse eminim," diye yanıtladı Kurt Wallander. "İçimde böyle bir his var. Belki sadece polislik hissi değil bu. Ama bu araştırmayı önce bu yoldan yapmayı tercih ederim."

"Onu buluruz," dedi Göran Boman kesin bir ifadeyle. "Kaybolmanın neredeyse imkânsız olduğu bir toplumda ve zamanda yaşıyoruz. Vücudun havaya uçup kaybolacağı kadar akıllıca bir intihar dışında. Böyle bir olayla geçen yaz karşılaşmıştık. Her şeyden bunalmış bir adam. Karısı onun kaybolduğunu bildirdi. Teknesi kaybolmuştu. Onu bulamadık. Günün birinde bulabileceğimizi de hiç sanmıyorum. Denize açılıp teknesiyle birlikte hayatına son verdiğini düşünüyorum. Ama bu kadın ve çocuk varsa, o zaman onları buluruz. Bu iş için hemen birisini görevlendireceğim."

Kurt Wallander terlemeye başladığını fark etti.

Boğazı yanıyordu.

Ona kalsa kalıp Göran Boman'la rahatça çifte cinayet hakkında konuşurdu. Boman'ın iyi bir polis olduğunu düşünüyordu ve bu olay hakkındaki görüşleri önemli olabilirdi. Ancak birden yorgun olduğunu hissetmişti.

Konuşmayı bitirdiler. Göran Boman onları arabaya kadar geçirdi.

"Onları bulacağız," diye tekrarladı.

"Sonra da bir akşam buluşuruz," dedi Kurt Wallander. "Huzur içinde. Ve viski içeriz." Göran Boman başıyla onayladı.

"Belki yine öyle anlamsız bir eğitim günümüz olur," dedi vedalaşırken.

Karla karışık yağmur dinmemişti. Kurt Wallander ayaklarının ıslandığını fark etti. Arka koltuğa geçerek bir köşeye büzüldü. Kısa süre içinde uyuyakaldı ve ancak, Näslund'ın, Ystad'da emniyet müdürlüğü önünde frene basmasıyla uyandı. Ateşi vardı ve kendini çok kötü hissediyordu. Eve gidip yatağına girmesi gerektiğini bilmesine rağmen o gün neler yaptıklarını gözden geçirmeden yapamadı. Ayrıca Rydberg'in alınacak önlemler konusunda vardığı sonucu da merak ediyordu.

Masası, kendisini arayanların isimlerinin yazılı olduğu kâğıtlarla doluydu. Arayanlar arasında Anette Brolin de vardı. Ve babası. Linda yoktu. Sten Widen de yoktu. Kâğıtlara göz attıktan sonra Anette Brolin ve babası dışında diğerlerini bir yana itti. Sonra da Martinson'u aradı.

"Bingo," dedi Martinson. "Sanırım, arabayı bulduk. Tanıma uyan bir araba geçen hafta Göteborg'daki 'Avis'den kiralanmış. Ama önceden belirlenen zamanda geri getirilmemiş. Garip olan bir şey daha var."

"Nedir?"

"Arabayı bir kadın kiralamış."

"Bunun neresi tuhaf?"

"Çifte cinayeti bir kadının işlediğini düşünmekte zorlanıyorum."

"Şimdi yanlış düşünüyorsun. Bize araba lazım. Ve sürücüsü. Kadın ya da değil. Onların bu olayla ilgili olup olmadıklarını daha sonra inceleyeceğiz. Birini araştırma listesinden çıkartmak, birini tutuklamak kadar önemlidir. Ama kamyon şoförüne arabanın plakasını söyle ve sor bakalım, arabayı hatırlayabilecek mi?"

Telefonu kapatarak Rydberg'in yanına gitti.

"Baş edebildin mi?" diye sordu.

"Pek kolay olmadı," diye yanıtladı Rydberg sıkıntıyla.

"Polis işinin eğlenceli olacağını kim demiş?"

Ama Rydberg işini her zamanki gibi özenle yapmıştı, Kurt Wallander'in tahmin ettiği gibi. Çeşitli kampların etrafı çevrilmiş ve Rydberg her biri hakkında kısa birer rapor hazırlamıştı. İlk önlem olarak kampları önceden belirlenen zaman planına uygun bir şekilde düzenli aralıklarla gezecek gece devriyeleri düşünmüştü.

"Güzel," dedi Kurt Wallander. "Devriyelerin işi ciddiye almalarına dikkat et."

Rydberg'e, Kristianstad'a yaptığı ziyaretin sonucundan bahsetti. Sonra koltuğundan kalktı.

"Şimdi eve gidiyorum," dedi.

"Çok kötü görünüyorsun."

"Üşütmüşüm. Ama zaten her şey kendiliğinden ilerliyor gibi değil mi?"

Doğruca eve gidip kendine çay yaptı ve yatağa girdi. Birkaç saat sonra uyandığında hiç dokunmadığı çay fincanı yatağın başucunda duruyordu. Saat yediye çeyrek vardı. Soğuk çayı boşaltı ve bu kez kahve hazırladı.

Sonra babasını aradı.

Kurt Wallander babasının geçen geceki yangın hakkında hiçbir şey duymadığını hemen anladı.

"Hani kâğıt oynayacaktık?" diye sordu babası öfkeyle.

"Hastayım," diye yanıtladı Kurt Wallander.

"Sen hiç hasta olmazsın ki!"

"Üşütmüşüm."

"Bunun bence hasta olmayla hiçbir ilgisi yok."

"Herkes senin gibi yedi canlı olamaz ya."

"Bu da ne demek oluyor?"

Kurt Wallander iç çekti.

Eğer bir an önce söyleyecek bir şeyler bulamazsa, babasıyla yaptığı konuşma çekilmez olacaktı.

"Yarın sabah erkenden gelirim. Sekiz gibi. Tabii eğer o saatte uyanmış olursan."

"Asla saat dört buçuktan geçe kalmam ben."

"Ama ben kalırım."

Konuşmayı bitirdi ve ahizeyi yerine koydu.

Aynı anda yarın için babasına buluşma sözü verdiğine pişman oldu. Güne onu ziyaretle başlamak demek, sıkıntı ve suçluluk duygularıyla bezenmiş bir günü kabullenmek demekti.

Evine göz gezdirdi. Her şey kalın bir toz tabakasıyla kaplanmıştı. Sık sık havalandırdığı halde etraf küf kokuyordu. Terk edilmişlik ve küf.

Birden aklına, son zamanlarda rüyasında gördüğü zenci kadın geldi. Her gece ihtirasla karşısında beliren. Bu kadın nereden geliyordu? Onu nerede görmüştü? Gazeteden bir resim miydi, yoksa televizyonda mı çıkmıştı?

Mona'yla yaşadığından çok farklı erotik bir tutkuya boğulmuş bu rüyaları görmesine neyin neden olduğunu sordu kendine.

Düşünceleri onu uyardı. Bir kez daha Anette Brolin'i arayıp aramaması gerektiğini düşündü. Ama buna cesaret edemedi. Öfke içinde, çiçekli kanepeye oturdu ve televizyonu açtı. Saat yediye bir dakika vardı. Bu saatte haberleri yayınlayacak olan Danimarka kanallarından birini buldu.

Haber spikeri haber özetlerini sunuyordu. Yine bir açlık felaketi. Romanya'daki terör yayılıyordu. Odense'de büyük miktarda uyuşturucu yakalanmıştı.

Uzaktan kumandayı alarak televizyonu kapattı. Birden haberlere daha fazla katlanamayacağını anlamıştı.

Mona'yı düşündü. Ama düşünceleri değişmeye başlamıştı. Birden onun gerçekten kendisine dönmesini istediğinden pek de emin olmadığını düşündü. Dönerse aralarının düzeleceğini kim söyleyebilirdi ki?

Evet: Bu tam anlamıyla kendini kandırmak demekti.

Huzursuzluk içinde mutfağa giderek bir bardak meyve suyu içti. Oturdu ve soruşturmaların son durumunu bir kez daha ayrıntılarıyla gözden geçirdi. İncelemeyi bitirdiğinde, inceleme sırasında aldığı notları masaya yaydı ve bir yapbozun parçalarıymış gibi gözden geçirdi onları. Birden çözümden belki de hiç de sandıkları kadar uzak olmadıkları hissine kapıldı. Hâlâ ipuçları havada asılı gibi duruyorsa da, birbirini tamamlayan birçok ayrıntı vardı.

Ellerinde bir katil yoktu. Şüpheli birileri bile yoktu. Yine de polisin çözüme çok yaklaştığını seziyordu. Bu onu memnun etmekle birlikte huzursuz da etmişti. Bugüne kadar çoğu kez zor soruşturmaların çözümünde görevlendirilmişti. Büyük ipuçlarıyla başlayan ama sonradan dönüşü olmayan çıkmazlara götüren, en kötü halde ise çözümsüz kapatılan dosyalar olmuştu.

Sabır, diye düşündü. Sabır...

Saat neredeyse on olmuştu. Bir kez daha Anette Brolin'i aramayı düşündü. Ama bundan hemen vazgeçti. Ona ne söyleyeceğini gerçekten bilmiyordu. Belki telefona kocası çıkardı.

Kanepeye oturarak tekrar televizyonu açtı. Karşısında kendi yüzünü görünce şaşırdı. Arka planda röportajcı bir kadının tekdüze sesi duyuluyordu. Haber, Wallander ve tüm Ystad polisinin, göçmenlerin kaldığı çeşitli kampların güvenliğine karşı son derece sorumsuz bir tutum sergileyerek ilgisiz kaldıklarından bahsediyordu.

Yüzü görüntüden kayboldu ve yerini bir kadın aldı. Kadın büyük bir işyeri binasının önünde durarak kendisine sorulan soruları yanıtlıyordu. Adı verildiğinde onu yeniden tanıdı. Bu kadın, göçmen bürosunun şefiydi, daha bugün onunla görüşmüştü.

"Polisin ilgisizliğinin altında ırkçı eğilimlerin yatması mümkündür," diye anlatıyordu kadın.

İçinde müthiş bir öfkenin kabardığını hissetti.

Aptal inek, diye düşündü. Söylediklerin pis bir yalan. Hem neden bu lanet olası röportajcılar benimle görüşmediler ki? Onlara Rydberg'in önlem planlarını gösterebilirdim.

Irkçılar? Bununla ne demek istedi bu kadın? Öfkesi, halkın önünde haksız yere suçlanmaktan duyduğu utançla karıştı.

Tam o sırada telefon çaldı. Önce açmak istemedi. Sonra yine de koridoru geçip ahizeyi öfkeyle kaldırdı.

Daha önce kendisine tehdit telefonu edenle aynı sesti bu. Biraz daha kısık sesle konuşuyordu. Wallander adamın ahizeyi bir mendille kapattığını tahmin ediyordu.

"Sonuçları bekliyoruz," dedi adam.

"S..... git!" diye bağırdı Kurt Wallander.

"En geç cumartesiye kadar," diye devam etti adam.

"Geçen geceki yangını siz mi çıkardınız?" diye bağırdı telefona.

"En geç cumartesi," diye yineledi adam umursamadan. "En geç cumartesi."

Konuşma kesildi.

Kurt Wallander birden artık bütün huzurunu kaybettiğini düşündü. Aklındaki kötü düşünceleri savuşturamıyordu. Tüm vücuduna yayılan bir ağrı gibi.

İşte şimdi korkuyorsun, diye düşündü. Şimdi Kurt Wallander korkuyordu.

Mutfağa döndü, pencereye yanaşarak sokağa baktı.

Rüzgârın dinmiş olduğunu fark etti. Sokak lambaları sallanmıyordu.

Bir şeyler olacaktı, buna emindi.

Ama ne? Ve nerede?

8

Ertesi sabah dolaptan en güzel takımını çıkardı.

Ceketin kollarının birinde bir leke fark edince yıkıldı.

Ebba, diye düşündü. Bu tam ona göre bir iş. Mona'yla buluşacağımı bir duysun; bu lekeyi çıkartmak için her şeyi yapacaktır. Ebba hâlâ daha, boşanma davalarının ülkemiz için, giderek artan ve vahşileşen suç girişimlerinden daha büyük bir tehdit oluşturduğunu düşünen bir kadındır...

Saat yediyi çeyrek geçe takımı arabanın arka koltuğuna yerleştirdi ve yola koyuldu. Şehrin üzeri kalın bir bulutla kaplanmıştı.

Acaba bu kar mı, diye sordu kendine. Asla yağmasını istemediğim kar.

Sandskogen'in içinden, terk edilmiş golf alanının yanından geçerek, doğu yönünde Kaseberga'ya doğru ilerledi.

Birkaç günden beri ilk kez uykusunu aldığını düşündü. Dokuz saat deliksiz uyumuştu. Alnındaki şişlik yavaş yavaş inmeye başlamıştı, kolundaki yanık yarası ise acı vermiyordu artık.

Geçen akşam çıkardığı tabloya daha dikkatli göz attı. Şimdi durumu değiştirecek olan şey, Johannes Lövgren'in sevgilisini bulmak olacaktı. Ve oğlunu. Katiller mutlaka bu insanların yakınlarında bir yerlerde olmalıydı. Çifte cinayetin, ortadan kaybolan 27.000 kronla ve belki Johannes Lövgren'in diğer gelirleriyle

ilişkili olduğu besbelliydi. Tüm bunları bilen ve tanıyan, sonra bir de ortadan kaybolmadan önce atı yemlemeye vakit ayıran biri. Johannes Lövgren'in her zamanki davranışlarını bilen biri ya da birileri.

Bir tek şu Göteborg'dan kiralanan araba tüm bu resme pek uymuyordu. Bu arabanın bütün bu olup bitenlerle bir ilişkisi yok muydu acaba?

Saate baktı. Sekize yirmi var. Perşembe, 11 Ocak.

Babasının evine doğrudan giden yol yerine birkaç kilometre daha ilerledi, sonra da sahilin dalgalı kumu arasından geçen küçük çakıl yola saptı, Backakra'ya kadar devam etti. Boş park alanında arabayı durdurdu. Önünde uzanan denizi görebilmek için küçük bir kum tepesine tırmandı.

Biraz ilerde taşlardan yapılmış bir daire vardı. Birkaç yıl önce yapılmış, derin düşüncelere dalmayı simgeleyen taştan bir daire. İnsanı yalnız kalmaya ve iç huzuruna çağıran.

Taşlardan birine oturdu ve uzaklara, denize baktı.

Bugüne kadar hiç felsefi düşünceleri olmamıştı. Hiçbir zaman kendi içine dalıp gitme ihtiyacı duymamıştı. Yaşam ona, çözümlerini bekleyen çeşitli pratik soruların sürekli değişmesinden oluşuyor gibi görünürdü. Bunların dışındakiler, sonunda hiç var olmadığı ortaya çıkan bir düşünceye kafa yormakla bağdaşmayacak, kaçınılmaz bir şeylerdi.

Ancak, birkaç dakika yalnızlık bambaşka bir olaydı. Bu birkaç dakika, düşünmeyi kesinlikle gerektirmeyen büyük huzur anlamına geliyordu. Sadece dinlemek, görmek, hareketsiz durmak.

Bir yerlere giden bir tekne vardı. Büyük bir deniz kuşu sessizce, kendini rüzgâra kaptırmış uçuyordu. Her şey çok sakindi.

On dakika öylece oturduktan sonra kalktı ve arabaya döndü.

Atölyeye girdiğinde babası ayakta resim yapıyordu. Bu seferki resim 'yaban horoz'lu olacaktı.

Babası ona keyifsizce baktı.

Kurt Wallander onun pis olduğunu fark ediyordu. Ayrıca kokuyordu da.

"Neden geldin?" diye sordu babası.

"Ama bunu dün kararlaştırmıştık, değil mi?"

"Saat sekizde demiştin."

"Hay allah! On bir dakika gecikmişim."

"Randevularına zamanında gelmeyi beceremezken, nasıl oluyor da polislik yapabiliyorsun?"

Kurt Wallander soruyu yanıtsız bıraktı. Bunun yerine kız kardeşi Kristina'yı düşündü. Bugün vakit ayırıp, onu aramalıydı. Ona, babasının giderek bunadığından haberi olup olmadığını sormalıydı. Bunamanın yavaş bir süreç olduğunu düşünmüştü hep. Ancak şimdi, bunun gerçekte böyle olmadığını kabullenmek zorundaydı.

Babası fırçayla, palet üzerinde renk aradı. Elleri hâlâ sakindi. Sonra hiç tereddüt etmeden, yaban horozunun tüylerine hafif bir kırmızı ekledi.

Kurt Wallander eski kızağın üzerine oturmuş onu izliyordu.

Babasının vücudundan yüzüne çarpan pis koku keskindi. Kurt Wallander, Mona'yla birlikte balayına çıktıklarında Paris Metrosu'nda bir bankın üzerine yatmış iğrenç kokulu bir adamı hatırladı.

Ona bunu söylemeliyim, diye düşündü. Babam çocukluğuna dönmek üzere de olsa onunla bir yetişkinmiş gibi konuşmalıyım.

Babası sadece resimle ilgilenerek boyamaya devam ediyordu.

Bu motifi kaç kez yapmıştır kim bilir, diye düşündü Kurt Wallander.

Hızlı ve yuvarlak tahmini bir hesapla 7.000 rakamını buldu.

İspirto ocağında buharlar çıkararak duran kaptan kahve koydu.

"Nasılsın?" diye sordu.

"Benim gibi yaşlı olunca insan nasılsa işte öyle," diye yanıtladı babası terslercesine.

"Buradan taşınmayı hiç düşünmedin hiç değil mi?"

"Nereye taşınacaktım ki? Hem ne diye taşınacakmışım?"

Sorularına karşılık aldığı bu yanıtlar kırbaç darbeleri gibiydi.

"Bir huzurevine."

Babası birden fırçayı ona doğrulttu, bir silah gibi.

"Yoksa ölmemi mi istiyorsun?"

"Tabii ki hayır. Sadece senin için en iyisinin ne olabileceğini düşünüyorum."

"Benim bir yığın yaşlı cadı ve bunak arasında hayatta kalmayı nasıl başaracağımı umuyorsun? Hem eminim insana kendi odasında resim yapmaya bile izin yoktur."

"Artık kendine ait daire bile veriyorlar."

"Benim kendime ait bir evim var. Bunu bugüne kadar anlayamadın mı yoksa? Bunu anlamanı engelleyen bir hastalığın mı var?"

"Sadece biraz üşütmüşüm."

Soğuk algınlığının tam anlamıyla belirmediğini ancak şimdi fark ediyordu. Başladığı hızla kaybolup gidivermişti. Daha önceleri de birkaç kez böyle olmuştu. Çok işi varsa, kendisine hasta olmaya fırsat tanımıyordu. Sonra da bir soruşturma sona erer ermez enfeksiyon tekrar ortaya çıkardı.

"Bu akşam Mona'yla buluşacağım," dedi.

Huzurevi ya da bakıcıyla bir dairede yaşamak konusu üzerinde daha fazla konuşmayı anlamsız buldu. Bu konuyu önce kız kardeşiyle konuşmalıydı.

"Seni bir kez terk ettiyse yapılabilecek bir şey yok. Unut onu."

"Ama onu unutmaya hiç niyetim yok."

Babası resim yapmaya devam etti. Şimdi pembe bulutlarla uğraşıyordu. Konuşmaları tıkanmıştı.

"Herhangi bir ihtiyacın var mı?" diye sordu Kurt Wallander.

Babası ona bakmadan yanıtladı.

"Yine gidiyor musun?"

Sözcüklerin arasından sitem seziliyordu. Kurt Wallander vicdan rahatsızlığını engellemeye çalışıyordu. Ama boşuna çabaladığını anladı.

"Başında olmam gereken bir işim var. Ben polis şefi vekiliyim. Bir çifte cinayeti çözmeye çalışıyoruz. Ve birkaç kundakçıyı enselemeye."

Babası öfkeyle iç çekip poposunu kaşıdı.

"Polis şefi," dedi. "Bu da bir şey olsa!"

Kurt Wallander doğruldu.

"Yakında yine gelirim baba," dedi. "Sonra da buradaki karışıklığı biraz düzene koyarız."

Babasının öfkeyle patlaması onu hazırlıksız yakaladı. Fırçayı yere fırlatıp birden önüne geçti ve yumruğunu salladı.

"Yani buraya, buranın dağınık göründüğünü mü söylemeye geldin sadece?" diye gürledi. "Buraya hayatıma burnunu sokmaya mı geldin? O halde şunu bil ki; bir temizlikçim de var, yardımcım da. Ayrıca kış tatili için Rimini'ye gideceğim. Orada bir sergim var. 25. 000 kron, her bir resmim için istediğim fiyat bu. Sen-

se gelmiş, bana huzurevinden söz ediyorsun. Ama beni gömmeyi beceremeyeceksin. Bundan hiç şüphen olmasın."

Babası kapıyı ardından çarparak atölyeden ayrıldı.

Delirdi, diye düşündü Kurt Wallander. Buna bir son vermeli. Acaba gerçekten bir temizlikçi ve bakıcı kadını olduğunu mu sanıyor? Sergi açmak için İtalya'ya gideceğini mi hayal ediyor?

Mutfakta gürültüler çıkaran babasının ardından gitmekte tereddüt etti. Etrafına tencereler fırlatıyor gibiydi.

Wallander arabaya gitti. En iyisi kız kardeşini aramaktı. Hem de hemen, şimdi. Belki ikisi birlik olursa babasını, bunun böyle devam edemeyeceği konusunda ikna edebilirlerdi.

Saat dokuzda emniyet müdürlüğünün kapısından girdi. Takımını, öğleden sonraya kadar temizletip ütületeceğine söz veren Ebba'ya verdi. Saat onda görev için dışarda olmayan polisler, soruşturma toplantısı için bir araya gelmişlerdi. Önceki akşam haberleri izlemiş olanlar, onun öfkesini paylaşıyorlardı. Kısa bir tartışmadan sonra Wallander'in keskin bir üslupla karşılık yazmasına ve bunu medya aracılığıyla duyurmasına karar verildi.

"Neden emniyet genel müdürü böyle bir duruma tepki göstermiyor?" diye sordu Martinson.

Sorusu alaycı bakışlarla yanıt buldu.

"O mu?" dedi Rydberg. "O ancak kendi çıkarına uygun bir şey olursa tepki verir. Taşradaki polisin ne yaptığı umurunda değil."

Bu yorum üzerine dikkatler tekrar çifte cinayet üzerine yöneltildi.

Polis memurlarını hareketlendirecek sıradışı herhangi bir şey yoktu. Hâlâ araştırmaların daha başlangıç aşamasındaydılar.

Konuyla ilgili malzeme toplandı ve gözden geçirildi, çeşitli ipuçları kontrol edilip tutanaklara geçirildi.

Polisler, Kristianstad'taki metres ve oğlunun o an için en önemli ipucu olduğu görüşünde hemfikirdiler. Üstelik bunun bir soygun cinayeti olduğundan artık kimsenin şüphesi yoktu.

Kurt Wallander göçmenlerin kaldığı kampların sakin olup olmadığını sordu.

"Geçen geceye ait görev raporlarını inceledim," diye yanıtladı Rydberg. "Her şey sakin. Bu gece yaşanan en acı olay E 14'e çıkan bir geyik."

"Yarın cuma," dedi Kurt Wallander. "Dün gece yine bir isimsiz telefon aldım. Arayan aynı kişiydi. Tehdidini tekrarladı, yarın, cuma günü, bir şeyler olacağını söyledi."

Rydberg, emniyet genel müdürlüğüyle bağlantıya geçmeyi önerdi. Böylece güvenlik için planladıklarının dışında önlemler gerekip gerekmediğine onlar karar verirler.

"Evet, bu iyi olur," dedi Kurt Wallander. "Kendimizi sağlama almak en iyisi. Kendi bölgemiz içinde özellikle göçmenlerin kaldığı yerlerle ilgilenecek bir gece devriyesi daha koyarız."

"O halde fazla mesaileri göze almalısın," diye açıkladı Hanson.

"Biliyorum," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Bu ek devriyeler için Peters ve Noren'i istiyorum. Sonra birinin tüm yöneticilerle teker teker görüşmesini de istiyorum. Onları korkutmayın. Sadece, her zamankinden biraz daha dikkatli davranmalarını isteyin."

Yaklaşık bir saat sonra toplantı bitmişti.

Kurt Wallander odasında yalnız kalıp televizyon için karşı görüş bildiren yazıyı yazmaya hazırlanıyordu ki, telefon çaldı.

Arayan Kristianstad'tan Göran Boman'dı.

"Seni dün haberlerde gördüm," dedi gülerek.

"İğrenç değil mi?"

"Evet. Protesto etmeyi düşünmüyor musun?"

"Şimdi bir mektup yazmak üzereyim."

"Haberciler bu gibi haberleri ne için yaparlar ki?"

"Neyse de, neyin doğru neyin yanlış olduğunu düşünmedikleri kesin. Öte yandan böylece patlayacak manşetlere yeterince kafa yorarlar."

"Bu arada sana iyi haberlerim var."

Kurt Wallander meraklanmıştı.

"Onları buldun mu?"

"Belki. Birkaç belge birazdan sana fakslanmış olur. Bu konuyla ilgili olabilecek dokuz kadın bulduk. Nüfus dairesi pek de işe yaramaz bir kurum değilmiş. En azından bizim bulduklarımıza bir göz atman gerekir, diye düşünüyorum. Sonra beni arayıp, hangisini öncelikle araştırmamız gerektiğini söylersin."

"Mükemmel, Göran," dedi Kurt Wallander. "Seni ararım."

Faks dışarda santralde duruyordu. O güne dek hiç görmediği genç bir bayan makineden çıkan bir sayfayı alıyordu.

"Kurt Wallander kim?" diye sordu.

"Benim," diye yanıtladı. "Ebba nerede?"

"Temizleyiciye gitmek istiyordu," diye yanıtladı kız.

Kurt Wallander mahcup oldu. Özel işlerini Ebba'ya yaptırıyordu.

Göran Boman toplam dört sayfa yollamıştı. Kurt Wallander odasına dönerek sayfaları masasına yaydı.

Kadınların isimlerinin ve doğum yıllarının ve babası belli olmayan çocukların doğum kayıtlarının yazılı olduğu listeyi gözden geçirdi. Dört kadını oldukça kısa sürede eledi, böylece geriye sadece oğulları ellili yıllarda doğmuş beş kadın kalmıştı.

İkisi hâlâ Kristianstad'ta yaşıyordu. Biri Gladsax'ta, Simrishamn'ın dışında bir adreste kayıtlıydı. Geriye kalan iki kadından biri Strömsund'da yaşarken diğeri Avustralya'ya göçmüştü.

Soruşturmalar çerçevesinde birini yeryüzünün diğer yarısında aramak gerekebileceği düşüncesine gülümsemek zorunda kaldı.

Sonra Göran Boman'ı aradı.

"Mükemmel," diye övdü bir kez daha. "Bu oldukça umut verici gözüküyor. Doğru iz üzerindeysek beş adayımız var."

"Onları sorgulamaya başlayayım mı?"

"Yo. Bununla bizzat ilgilenmek istiyorum. Daha doğrusu, bunu birlikte yapabileceğimizi düşünmüştüm. Zamanın var mı?"

"Sorun değil. Vakit ayırırım. Bugün başlıyor muyuz?"

Kurt Wallander saate baktı.

"Yarına dek bekleyelim," diye yanıtladı. "Şöyle dokuz gibi senin orada olmaya çalışacağım. Bu gece kötü bir şeyler olmazsa."

Kısaca aldığı isimsiz tehditten söz etti.

"Geçenlerde yangını çıkaranı enseleyebildiniz mi?"

"Henüz hayır."

"Yarın için her şeyi hazırlayıp kadınlardan herhangi birinin taşınıp taşınmadığını kontrol edeceğim."

"Belki Gladsax'ta buluşabiliriz," diye önerdi Kurt Wallander. "Orası yolun yarısı üzerinde."

"Saat dokuzda Simrishamn'da Otel Svea'ya ne dersin," dedi Göran Boman. "Böylece güne bir fincan kahveyle başlarız."

"Kulağa hoş geliyor. Tamam o zaman, yardımın için tekrar teşekkürler."

Tamam o zaman, diye düşündü Kurt Wallander, ahizeyi yerine koyduğunda. İşte şimdi işler kızışıyordu.

Sonra televizyona göndereceği mektubu yazdı. Açık sözlerden çekinmedi ve mektubun kopyasından devlet göçmen makamına, ilgili bakana, bölge emniyet müdürüne ve emniyet genel müdürüne göndermeye karar verdi.

Rydberg yazdıklarını koridorda ayaküstü okudu.

"Güzel," dedi. "Ama onların bunu haber yapacaklarını sanmıyorum, özellikle televizyoncular, bu ülkede asla yanılmazlar."

Mektubu yazı odasına götürdü ve bir kahve içmek için kantine gitti. Henüz yemeği düşünecek fırsatı olmamıştı. Saat neredeyse birdi ve yemeğe gitmeden önce telefonla arayanların yazılı olduğu kâğıtları gözden geçirmeye karar verdi.

Önceki akşam, isimsiz tehdit telefonu aldığında kendisini yenik düşmüş hissetmişti. Oysa şimdi tüm olumsuz duygularını yok etmişti. Herhangi bir şey olacak olursa, polis hazırlıklıydı.

Sten Widen'in numarasını çevirdi. Ama daha ilk sinyalde aceleyle kapattı. Siten Widen bekleyebilirdi. Bir atın, bir balya samanı ne kadar zamanda yediğini araştırmakla uğraşarak vakit kaybedemezdi.

Bunun yerine savcılığın numarasını çevirdi.

Santraldeki kız Anette Brolin'in binada olduğunu söyledi.

Ayağa kalkarak emniyet müdürlüğünün diğer bölümüne gitti. Tam kapıyı çalmak için elini kaldırmıştı ki, kapı açıldı.

Kadının üzerinde güzel bir manto vardı.

"Öğle yemeğine çıkmak üzereydim," dedi.

"Birlikte yiyelim mi?"

Anette Brolin bir an için düşünmüş göründü, ama hemen ardından da gülümsedi.

"Neden olmasın?"

Kurt Wallander "Continental"i önerdi. İstasyonu gören bir masaya geçip ikisi de tütsülenmiş somon balığı ısmarladılar.

"Dün seni haberlerde gördüm," diye açıkladı Anette Brolin. "Böylesine eksik ve tahminlerden ibaret röportajları nasıl oluyor da yayınlayabiliyorlar?"

Kadının eleştirileceğini sanıp, kendini buna hazırlanmış olan Wallander rahatladı.

"Haberciler, polisleri aslında minnet duydukları birer kurban görüyorlar," diye açıkladı. "Hep eleştiriliyoruz. Yaptıklarımız onların her zaman gözünde ya çok az ya da çok fazla. Hem bazen soruşturmalarla ilgili bilgileri gizlemeye zorunlu olduğumuzu da anlamıyorlar."

Sonra da polislerden biri tarafından haber sızdırılması olayıyla ilgili konuşmaya başladı. Soruşturma toplantısı bilgilerinin, olduğu gibi televizyona ulaşmış olmasının kendisini nasıl da üzmüş olduğundan söz etti.

Anette Brolin, onu gerçekten de dinliyordu. Birden savcı rolünün ve zevkli giysilerin ardında başka bir insanı fark ettiğini düşündü.

Yemekten sonra kahve ısmarladılar.

"Ailen de seninle birlikte buraya taşındı mı?" diye sordu.

"Kocam Stockholm'de kaldı," diye yanıtladı Anette Brolin. "Ve çocuklar için de bir yıl için okul değiştirmek doğru olmayacaktı."

Kurt Wallander düş kırıklığına uğradı.

Nedense kadının parmağındaki alyansın her şeye rağmen pek de önemli olmadığını düşünmüştü.

Garson hesabı getirdi, Kurt Wallander ödemek istedi.

"Bölüşeceğiz," dedi Anette Brolin.

Birer kahve daha ısmarladılar.

"Bana bu şehir hakkında bir şeyler anlat," dedi kadın. "Geçen yıllara ait bazı olaylara göz attım. Stockholm'e kıyasla büyük farklar var."

"Olaylar küçülüyor," diye karşılık verdi Wallander. "Yakında, İsveç'in taşradaki yerleşim yerleri büyük şehirlerin tek ve birbirine bağlı banliyölerine dönüşecek. Yirmi yıl önce buralarda uyuşturucuya rastlanmazdı. On yıl önce Ystad ve Simrishamn gibi şehirlerde başladı. Yine de durum bir bakıma kontrolümüzdeydi. Bugün ise burada her yerde uyuşturucu var. Şu güzel, eski çiftliklerin yanından geçerken bazen düşünürüm: Belki orada dev bir amfetamin fabrikası gizlidir."

"Saldırı olayları çok fazla değil," dedi kadın. "Olanlar da ağır özellikte değiller."

"O da olacak," dedi Wallander. "Ne yazık ki demeliydim aslında. Ama büyük şehirlerle taşra arasındaki farklar yakında tamamen yok olacak. Malmö'de geniş kapsamlı teşkilatlanmış suçlar uzun zamandır var. Feribotlar aracılığıyla Danimarka'ya açılan sınır, serseriler için bulunmaz nimet. Cinayet şubesinde, birkaç yıl önce Stockholm'den gelen bir meslektaşımız var. Adı Svedberg. Buraya geldi, çünkü Stockholm'e artık tahammül edemiyordu. Birkaç gün önce bana, tekrar Stockholm'e dönmeyi düşündüğünü anlattı."

"Yine de burada huzur verici ortam gibi bir şey var," dedi Anette Brolin düşünceli bir tavırla. "Stockholm'de tamamen yok olup gitmiş bir şey."

"Continental"den çıktılar. Kurt Wallander arabasını hemen yan taraftaki sokağa park etmişti.

Anette Brolin, "Buraya park edebiliyor musun ki?" diye sordu.

"Hayır," diye yanıtladı Wallander. "Ceza makbuzu alırsam öderim. Ama bir kez de ödemezsem ve hakkımda dava açılacak olursa ilginç bir deneyim olabilir belki de."

Emniyet müdürlüğüne döndüler.

"Bir akşam birlikte yemeğe çıkabiliriz," diye önerdi Wallander. "Böylece sana çevreyi de göstermiş olurdum."

"Memnuniyetle," dedi Anette Brolin.

Wallander, "Eve ne kadar sıklıkta gidiyorsun?" diye sordu.

"Her on dört günde bir."

"Ya kocan? Çocuklar?"

"Kocam vakit buldukça gelir. Çocuklarsa ne zaman canları isterse."

Seni seviyorum, diye düşündü Kurt Wallander.

Bu akşam Mona'yla buluşacağım ve ona, başka bir kadını sevdiğimi söyleyeceğim.

Emniyet müdürlüğünün giriş salonunda ayrıldılar.

"Pazartesi günü gelişmelerimiz hakkında sana rapor vereceğim," dedi Kurt Wallander. "Şu anda peşinde olduğumuz bir sürü iz var."

"Planında tutuklamalar var mı?"

"Hayır, henüz yok. Ama bankalarda yapılan incelemeler, bizi bazı sonuçlara ulaştırdı."

Anette Brolin başını salladı.

"En iyisi pazartesi günü saat ondan önce," dedi. "Günün geri kalanında tutuklamalar ve duruşmalarla uğraşmak zorundayım."

Saat dokuz için sözleştiler.

Anette Brolin koridorda uzaklaşırken Kurt Wallander onun ardından baktı.

Odasına döndüğünde kendini olağanüstü iyi hissediyordu.

Anette Brolin, diye düşündü. Her şeyin mümkün olduğu bir dünyada neler olmuyor ki?

Günün geri kalanını, uzun zamandır fırsat bulamadığı sorgu tutanaklarını incelemekle, onlara göz atmakla geçirdi. Sonunda otopsi raporu da gelmişti. Yaşlı çifte uygulanan akıl almaz şiddete bir kez daha hayret etti. İki kızla yapılan konuşmaların özetini ve Lenarp'ta yapılan anket sonuçlarını okudu.

İfadeler birbirlerine uyuyor ve birbirlerini tamamlıyordu.

Hiç kimse Johannes Lövgren'in kendisini dışarıya gösterdiğinden farklı, çeşitli kişilikleri olan biri olduğunu anlayamamıştı. Bu basit çiftçinin gizli bir çifte kişilik barındırdığı anlaşılıyordu.

1943 yılı sonbaharında, savaş sırasında, adam yaralamaktan mahkeme önüne çıkarılmıştı. Ama onu serbest bırakmışlardı. Biri o günlere ait soruşturmaların kopyasını bulmuştu, onları da dikkatle okudu. Birinin ondan intikam almasını gerektirecek yeterli herhangi bir sebep bulamadı. Olay daha çok Erikslund Belediye Binası'nda sonunda saç saça baş başa kavgaya dönüşen sıradan bir tartışmayı andırıyordu.

Saat üç buçukta Ebba, temizletilmiş takımıyla odasına girdi.

"Sen bir meleksin," dedi Wallander.

"Umarım senin için gerçekten güzel bir akşam olur," dedi Ebba gülümseyerek.

Kurt Wallander boğazında bir düğümlenme hissetti. Ebba bu dileğinde gerçekten samimiydi.

Saat beşe kadar bir loto kuponu daha doldurdu, Teknik Denetim Kurumu'ndan randevu aldı ve ertesi gün yapması gereken önemli görüşmeleri bir kez daha aklından geçirdi. Björk dönmeden önce bir rapor hazırlaması gerektiğini hatırlayabilmesi için bunu bir kâğıda not etti.

Saat beşe üç kala Näslund başını kapıdan içeri uzattı.

"Hâlâ burada mısın?" dedi. "Senin çoktan gitmiş olduğunu sanıyordum."

"Bunu da nereden çıkardın?"

"Ebba öyle söyledi."

Ebba beni gözetiyor, diye düşündü gülümseyerek. Yarın Simrishamn'a gitmeden önce ona çiçek vereceğim.

Näslund odaya girdi.

"Vaktin var mı?" diye sordu.

"Fazla değil."

"Çabuk biter. Konu şu Klas Manson hakkında."

Kurt Wallander onun kim olduğunu hatırlamak için bir an düşünmek zorunda kaldı.

"Şu büfeyi soyan adam mı?"

"Tamam, işte o. Soygun sırasında yüzüne bir çorap geçirmiş olduğu halde onu tanıyan tanıklarımız var. Bileğindeki bir dövme. O, olduğu kesin. Ama yeni savcı böyle düşünmüyor."

Kurt Wallander kaşlarını kaldırdı.

"Nasıl yani?"

"Kadın, soruşturmaların ciddiyetsiz yürütüldüğünü söylüyor."

"Öyle miydi peki?"

Näslund hayretle Wallander'e baktı.

"Diğer soruşturmalardan daha ciddiyetsiz yürütülmedi. Olayın ne olduğu besbelli değil mi?"

"Savcı ne söyledi ki?"

"Daha esaslı bir kanıt bulamazsak tutuklama kararını uzatmayacakmış. Böyle bir cadalozun Stockholm'den gelip boy göstermesi iğrenç bir durum."

Kurt Wallander öfkelendiğini fark etti. Ama bunu göstermemeye çalıştı.

"Pelle bize böyle zorluklar çıkarmazdı," diye devam etti Näslund. "Dükkânı soyanın bu dolandırıcı olduğu kesin."

"Dosya yanında mı?" diye sordu Kurt Wallander.

"İncelemesi için Svedberg'e verdim."

"Bir de bana getir, yarın göz atarım."

Näslund gitmek üzereydi.

"Birinin şu kadına ne düşündüğümüzü açıkça söylemesi gerek," diye açıkladı.

Kurt Wallander başını sallayarak gülümsedi.

"Ben hallederim," dedi. "Birden Stockholm'den bir savcı kadın geliversin, her şeyi alıştığımızdan farklı yapmaya kalkışsın, gerçekten olacak şey değil."

"Bunu senin söyleyebileceğini düşündüm," diye karşılık verdi Näslund ve gitti.

Bir akşam yemeği için mükemmel bir fırsat, diye düşündü Kurt Wallander. Ceketini giydi, temizletilmiş takımını koluna astı ve ışığı kapattı.

Çabucak bir duş aldıktan sonra, saat yediden önce Malmö'deydi. Pazar yerinin yakınında bir park yeri buldu. "Kokska Krogen" birahanesine inen merdivenleri indi. İstasyon restoranında Mona'yla buluşmadan önce birkaç kadeh içki içmek için yeterli zamanı vardı.

Fiyatına sinirlendiği halde bir duble viski ısmarladı. En sevdiği Malt viskisiydi, ama bu defalık daha basit bir markayla yetinmek zorundaydı.

İlk yudumda üzerine bir damla viski döküldü.

Bu ceketine yeni bir leke ekleyecekti. Neredeyse eskisiyle aynı yerde.

Yine de gideyim, diye düşündü umursamazlıkla. Eve gidip yatayım. Üzerime dökmeden bir bardak bile tutamıyorum artık. Aynı zamanda bunun abartılmış bir kibir olduğunun da farkındaydı. Mona'yla buluşmaktan duyduğu kibir ve kontrol edemediği heyecan. Belki de ona evlenme teklifinde bulunduğundan beri, bu en önemli karşılaşmalarıydı.

Amacı, karara vardırılmak üzere olan bir boşanma davasını engellemekti.

Ama aslında ne istiyordu?

Ceketin kolunu bir kâğıt peçeteyle kuruladı, içkisini içti ve bir viski daha ısmarladı.

On dakikaya kadar gitmesi gerekiyordu.

O zamana dek bir karar vermeliydi. Mona'ya ne diyecekti?

Ve onun yanıtı ne olacaktı?

Viskisi geldi ve hemen içti. Alkol şakaklarını yakıyor ve terlemeye başladığını hissediyordu.

Bir karar vermeyi başaramamıştı.

Aslında, Mona'nın çözüm olacak sözcükleri söylemesini umuyordu.

Boşanmayı isteyen de o olmuştu.

Bu nedenle davayı iptal ettirmek için girişimde bulunmak da yine ona düşerdi.

Vall Caddesi'nde trafik lambalarının değişmesini beklerken iki şeye karar verdi.

Mona ile ciddi ciddi Linda hakkında konuşacaktı. Ve ona babası konusunda akıl danışacaktı. Mona babasını iyi tanırdı. Hiçbir zaman pek yakın bir ilişkileri olmamış olsa da babasının değişken yapısını bilirdi.

Aslında bugün Kristina'yı arayacaktım, diye düşündü yolun karşısına geçerken.

Sanırım bunu bilerek unuttum.

Kanalın üzerindeki köprüyü geçerken serseri gençlerle dolu bir araba kendisini solladı. Sarhoş bir genç beline kadar arabadan sarkarak bir şeyler bağırdı.

Kurt Wallander bu köprünün yirmi yıl önce nasıl olduğunu hatırladı. Şehrin özellikle bu bölümü o zamanlar aynı bugünkü gibiydi. Genç bir polisken, çoğunlukla kendisinden büyük bir meslektaşıyla birlikte buralarda devriye gezmişti. Bazen de sarhoş ve biletsiz olan birinin içeri girmesine engel olmuşlardı. Çok ender de olsa hiçbir zaman itiş kakış olayları yaşamamışlardı.

O günler yok artık, diye düşündü.

Geçti, sonsuza dek yok oldu.

İstasyona girdi. Devriye gezdiği zamanlardan beri çok şey değişmişti. Ama taş zemin aynıydı. Tıpkı gıcırdayan ve fren yapan lokomotiflerin çıkardığı sesler gibi.

Birden kızını gördü.

Önce benzettiğini düşündü. Bu, Sten Widen'in çiftliğinde saman balyaları atan kız da olabilirdi pekâlâ. Ama sonra bundan emin oldu. Bu Linda'ydı.

Kömür karası bir adamla birlikteydi. Bir otomattan bilet almaya çalışıyordu. Afrikalı ondan neredeyse yarım metre uzundu. Uzun kıvırcık saçları vardı ve eflatun bir tulum giymişti.

Wallander, birini takip etmeye çıkmış gibi aceleyle geri çekilerek direklerden birinin arkasına gizlendi.

Afrikalı bir şeyler söyledi, Linda güldü.

Kızını gülerken gördüğünden bu yana yıllar geçtiğini düşündü.

Gördüğü şey onu çelişkiye düşürdü. Ona ulaşamayacağını hissetti. Kızı onun için kaybedilmişti, şu anda çok yakınında duruyor da olsa.

Ailem, diye düşündü. Bir istasyonda duruyor ve gizlice kendi kızımı gözetliyorum. Annesi, yani karım şu an belki restorana gelmişken, orada buluşmak ve belki birbirimize küfretmeden, bağırmadan konuşmayı başarmak için.

Birden artık pek iyi göremediğini fark etti. Gözleri dolmuştu.

Afrikalı ve Linda perona doğru ilerliyorlardı. Kızının ardından koşmak, ona sıkı sıkı sarılmak istedi.

Sonra ikisi de görüş alanından çıktılar, o da bir anda ortaya çıkan bu takip işine devam etti. Gizlice perona yöneldi, istasyonun açık tarafından soğuk bir rüzgâr esiyordu. El ele yürüyüp güldüklerini gördü. Görebildiği son şey, kapıların şakırtıyla kapanması ve trenin Landskrona ya da Lund yönünde hareket etmesi oldu.

Onun nasıl da mutlu göründüğünü gözünün önüne getirdi. Tıpkı kızı henüz çok gençken sorunsuz olduğu zamanlardaki gibi. Ama hissedebildiği tek şey, kendisinin acınacak hali oldu.

Kurt Wallander. Acınacak bir aile yaşamı olan ateşli polis.

Üstelik bir de geç kalmıştı. Belki Mona gitmişti bile? O hep dakik olan ve birini beklemekten nefret eden Mona.

Özellikle de kendisini.

Peronu geçmek için koşmaya başladı. Ateş kırmızısı bir lokomotif çılgın bir hayvan gibi ıslık çalarak hızla geçti yanından.

Öyle acelesi vardı ki; restoranın merdivenlerini tırmanırken tökezledi. Kafası neredeyse tamamen tıraşlanmış kapı görevlisi ona aşağılarcasına baktı.

"Nereye böyle?" diye sordu kapı görevlisi.

Bu soru Kurt Wallander'i gafil avladı. Sorunun ne anlama geldiğini pekâlâ anlıyordu.

Kapı görevlisi onun sarhoş olduğunu düşünüyordu. Restorana girmesini engellemek niyetindeydi.

"Burada karımla akşam yemeği için sözleşmiştik," dedi.

"Böyle randevuları iyi bilirim," diye karşılık verdi kapı görevlisi. "Şimdi eve gitmen en iyisi."

Kurt Wallander kontrolünü kaybettiğini hissetti. "Ben polisim," diye gürledi. Sandığın gibi sarhoş da değilim. Şimdi gerçekten öfkelenmeden bırak da içeri gireyim."

"S..... git!" dedi kapı görevlisi. "Aynasızları çağırmadan evine git."

Kısa bir an için kapı görevlisine vurmayı düşündü. Ama her şeye rağmen sakinleşmek için yeterince kontrollü davrandı. Cebinden iş kimliğini çıkardı.

"Ben polisim," dedi. "Ve sarhoş değilim. Ayağım takıldı. Ayrıca karımın içerde oturmuş beni beklediği de doğru."

Kapı görevlisi inanmaz gözlerle kimliği inceledi.

Birden yüzü yumuşadı.

"Şimdi tanıdım seni," dedi. "Daha geçen gün televizyondaydın."

Sonunda televizyonun yararını görebildim, diye düşündü Wallander.

"Ben de senin gibi düşünüyorum," dedi kapı görevlisi. "Tam tamına."

"Benim gibi düşünmek mi?"

"Ee, işte, şu lanet olası itlere gerektiği gibi davranmalı. Ne pis bir iş bu böyle, ülkemize bir sürüsünün girmesine izin veriyoruz, onlar da yaşlı insanları öldürüyorlar? Gerçekten senin görüşüne katılıyorum, hepsini kapı dışarı etmeli. Tekme tokat atmalı hepsini birden."

Kurt Wallander kapı görevlisiyle tartışmanın anlamsız olacağını hemen anladı. Gülümseyerek geçiştirdi.

"Şimdi gerçekten acıktım," dedi.

Kapı görevlisi ona kapıyı açtı.

"Benim burayı korumak zorunda olmamı anlayışla karşılıyorsundur, değil mi?"

"Tabii ki," diye yanıtladı Kurt Wallander ve restoranın sıcak ortamına daldı.

Mantosunu asıp etrafına baktı.

Mona, kanala bakan bir pencerenin yanındaki masada oturuyordu.

Acaba orada oturmuş ve kendisinin geldiğini görmüş müydü?

Göbeğini mümkün olduğunca içine çekerek eliyle saçlarını düzeltti ve ona doğru ilerledi.

Sonra her şey aksilikle başladı.

Onun ceketinin üzerindeki lekeyi fark ettiğini gördü ve kendine olan güvenini yitirdi.

Aynı zamanda bunu gizlemeye çalıştı.

"Merhaba," diyerek karşısına oturdu.

"Her zamanki gibi çok geç kaldın," diye yanıtladı Mona. "Bir güzel kilo almışsın!"

Başından itibaren sadece gücendiğini fark etti. Yakınlık yoktu, sevgi yoktu.

"Ama sen değişmemişsin. Ne kadar da bronzlaşmışsın."

"Bir hafta Madeira'daydık."

Madeira. Önce Paris, ardından Madeira. Balayı tatili. Resiflerin kenarında dengede durur gözüken otel, aşağıda, sahildeki küçük balık lokantası. İşte şimdi o yine oraya gitmişti. Başka biriyle.

"Bak bak," dedi. "Madeira'nın bizim adamız olduğunu sanıyordum."

"Çocuklaşma."

"Ciddiyim!"

"O halde bu çocukça."

"O halde çocukça. Bunun neresi kötü?"

Konuşma uzuyordu. Sevimli bir garson kız masalarına yaklaştığında, buz gibi bir kuyudan kurtarılmışlardı sanki.

Şarap gelince ortam biraz yumuşadı.

Kurt Wallander orada oturmuş, bir zamanlar karısı olan kadını inceliyor ve onun çok güzel olduğunu düşünüyordu, en azından kendi gözünde. İçinde kabarmaya başlayan kıskançlığı, büyük bir rahatlık içindeymiş gibi görünerek bastırmaya çalıştı.

Kadeh kaldırdılar.

"Geri dön," diye yalvardı. "Yeniden başlamamıza fırsat ver."

"Hayır," dedi. "Artık bittiğini anlamalısın."

"Az önce seni beklerken istasyondaydım ve kızımızı gördüm."

"Linda'yı mı?"

"Şaşırdın mı?"

"Onun Stockholm'de olduğunu sanıyordum."

"Stockholm'de ne işi olsun ki?"

"Bir okula bakacaktı, kendisine göre olup olmadığını görmek için."

"Yanlış görmedim. Gördüğüm oydu."

"Onunla konuştun mu?"

Kurt Wallander başını salladı.

"Bir trene binmek üzereydi," dedi. "Yetişemedim."

"Hangi trene?"

"Lund ya da Landskrona. Bir Afrikalıyla beraberdi."

"İyi, o zaman her şey yolunda."

"Ne demek istiyorsun?"

"Demek istediğim, Herman uzun zamandan beri Linda'nın başına gelebilecek en iyi şey."

"Herman?"

"Herman Mboya. Kenyalı."

"Üzerinde eflatun bir tulum vardı."

"Bazen biraz çılgınca giyinir."

"İsveç'te ne işi var?"

"Tıp okuyor, bitirmek üzere."

Kurt Wallander kulaklarına inanamıyordu. Kendisiyle dalga mı geçiyordu?

"Bir doktor mu?"

"Evet, doktor. Ya da sen nasıl tanımlamak istersen. Cana yakın, yardımsever, esprili."

"Birlikte mi yaşıyorlar?"

"Lund'da küçük bir dairesi var."

"Birlikte mi yaşıyorlar diye sordum."

"Sanırım Linda buna sonunda karar verdi."

"Neye karar verdi?"

"Onunla birlikte yaşamaya."

"O zaman Stockholm'deki okula nasıl gidebilir ki?"

"Bu Herman'ın önerisiydi."

Garson boşalan kadehlerini doldurdu. Kurt Wallander sarhoş olmaya başladığını fark etti.

"Birkaç gün önce aradı," dedi. "Ystad'daydı. Ama bana uğramadı, gelmedi. Onu görürsen, lütfen onu özlediğimi söyle."

"Canı ne isterse onu yapıyor."

"Senden sadece bunu iletmeni istedim."

"Tamam, iletirim. Böyle bağırma."

"Bağırmıyorum."

O anda tatar bifteği geldi. Konuşmadan yediler. Kurt Wallander bifteği tatsız tuzsuz buldu. Bir şişe şarap daha ısmarlayarak eve nasıl gitmesi gerektiğini düşündü.

"Keyfin yerinde görünüyor," dedi.

Mona ısrarlı bir tutumla başını salladı, hatta biraz da mağrurdu belki.

"Ya sen?"

"Ben berbatım. Ama diğer işler yolunda."

"Benimle asıl konuşmak istediğin neydi?"

Buluşmaları için bir de bahane uydurması gerektiğini tamamen unutmuştu. Şimdi ne demesi gerektiğini bilmiyordu hiç.

Gerçek, diye düşündü alayla. Neden gerçeği söylemeyi denemiyorum?

"Seni görmek istemiştim," dedi. "Bahsettiğim diğer şeyler yalandı."

Mona gülümsedi.

"Buluştuğumuza sevindim," dedi.

Birden Wallander'in gözleri yaşla doldu.

"Seni öyle özlüyorum ki," diye mırıldandı.

Mona elini uzatıp onunkinin üzerine koydu. Ama bir şey söylemedi.

Ve işte tam o an Kurt Wallander, her şeyin bittiğini anladı. Onu boşanma kararından hiçbir şey vazgeçiremezdi. Belki zaman zaman birlikte yemeğe çıkacaklardı. Ama yollarının ayrılması kaçınılmazdı. Suskunluğu bunu gösteriyordu.

Anette Brolin'i düşünmeye başladı. Bir de rüyalarında kendisine gelen zenci kadını.

Yalnızlık onu hazırlıksız yakalamıştı. Bundan böyle kendisinden başka kimsenin sorumluluğunu taşıyamayacağı yeni bir yaşamı bulabilmek için, bu yalnızlığı kabullenmeye zorlamalıydı kendini.

"Sadece bir soruma yanıt ver," dedi. "Beni neden terk ettin?"

"Seni terk etmeseydim yaşam beni terk edecekti," diye yanıtladı Mona. "Bunun senin hatan olmadığını anlamanı isterdim. Bir şeylerin değişmesi gerektiğini hisseden ben oldum. Buna karar veren bendim. Bir gün ne demek istediğimi anlayacaksın."

"Bunu şimdi anlamak istiyorum."

Gitmek istediklerinde Mona kendi hesabını kendi ödemeye yeltendi. Ama Wallander, her ikisinin hesabını da ödeme konusunda ısrar ettiğinde, boyun eğdi.

"Eve nasıl gideceksin?" diye sordu Mona.

"Son bir otobüs daha var," diye yanıtladı. "Ya sen eve nasıl gideceksin?"

"Giderim," dedi Mona.

"Sana bir parça eşlik ederim."

Mona başını salladı.

"Burada ayrılıyoruz," dedi. "Böylesi daha iyi. Ama istediğin zaman beni arayabilirsin. Bağlantımızın kopmasını istemem."

Mona onu çabucak yanağından öptü. Wallander onun hızlı adımlarla kanal köprüsünden geçtiğini gördü. Savoy'la trafik müdürlüğü arasında gözden kaybolduğunda peşinden gitti. Bu akşam önce kızını takip etmişti. Şimdi de karısını izliyordu.

Pazar yerinin köşesindeki elektronik aletler satan dükkânın yanında bir araba duruyordu. Mona sürücünün yanındaki koltuğa

geçti. Kurt Wallander araba yanından geçip giderken bir apartman girişine gizlendi. Kısa bir an için direksiyonda oturan adamı gördü.

Kendi arabasına gitti. Tabii ki Ystad'a giden bir otobüs yoktu bu saatte. Bir telefon kulübesi bulup Anette Brolin'i aradı. Anette Brolin ahizeyi kaldırır kaldırmaz, Wallander telaşla kapattı.

Arabasına bindi, Maria Callas'ın kasetini teybe koydu ve gözlerini kapattı.

İrkilerek uyandı, donmak üzereydi. Yaklaşık iki saat uyumuştu. Henüz ayılmadığı halde eve gitmeye karar verdi. Svedala ve Svaneholm üzerinden geçen bir yolu kullanacaktı. Orada devriyelerle karşılaşma ihtimali yok denecek kadar azdı.

Ama devriyelerle karşılaştı. Göçmenlerin kamplarını kontrol eden Ystad gece devriyesini Wallander tamamen unutmuştu. Oysa bunu düzenlemiş olan kendisiydi.

Peters ve Noren, Hageholm'de her şeyin sakin olduğunu tespit ettikten sonra Svaneholm ve Slimminge arasında zikzaklar çizerek giden bir araba keşfetmişlerdi. Aslında Wallander'in arabasını tanıdıkları halde, gecenin bu vakti yalpalayanın o olacağı akıllarının ucundan geçmemişti. Hem arabanın plakası öyle eğri tutturulmuştu ki, okunması mümkün değildi. Ancak arabayı durdurup ön cama tıkladıklarında ve Kurt Wallander camı açtığında vekil amirlerini tanıyabildiler.

Hiçbiri ses çıkarmadı. Noren'in el feneri Wallander'in kan oturmuş gözlerini aydınlattı.

"Ortalık sakin mi?" diye sordu Wallander.

Noren ve Peters birbirlerine baktılar.

"Evet," dedi Peters sonunda. "Her yer sakin görünüyor."

"O halde her şey yolunda," diye karşılık verdi Wallander ve camı yine kapatacak oldu.

O anda Noren kendisine yanaştı.

"Arabadan insen iyi olur," dedi. "Hemen şimdi."

Kurt Wallander soru dolu bakışlarla, el fenerinin parlak ışığında seçemediği yüze baktı.

Sonra teslim olup söylenene uydu.

Arabadan indi.

Gece soğuktu. Donduğunu hissetti.

Bir şeyler son bulmuştu.

9

Kurt Wallander cuma sabahı saat yediyi az geçe, Simrishamn'daki Svea Oteli'nin kapısından girerken, kendini hiç de keyifli bir polis gibi hissetmiyordu. Schonen üzerine neredeyse aralıksız bir kar yağmuru yağıyordu ve arabadan otele kadar olan kısa mesafede ayakkabıları ıslanıp yumuşamıştı bile.

Ayrıca başı da ağrıyordu.

Garson kadından birkaç baş ağrısı pastili istedi. Kadın elinde, içinde beyaz bir tozun fokurdadığı bir bardak suyla döndü.

Kahvesini içerken, elinin titrediğini gördü.

Birkaç saat önce Svaneholm'le Slimminge arasındaki ara yolda Noren kendisine arabadan inmesini söylediğinde, her şeyin bittiğini, polislik yaşamının sona erdiğini düşünmüştü. Alkollü araba kullanmak, doğrudan meslekten men edilmeye neden olabilirdi. Yatacağı hapis cezasından sonra polislik işine dönecek olsa bile meslektaşlarının yüzlerine bakamaz olurdu.

Belki bir firmanın güvenlik işinde çalışabileceğini aklından geçirmişti çabucak. Ya da daha az özenli olan bekçilikle kendini avutmayı. Ne var ki polis memurluğundaki yirmi yıllık işi son bulacaktı. Çünkü o bir polisti, başka bir şey değildi.

Peters ve Noren'e rüşvet teklif etmeyi aklının ucundan geçirmemişti. Bunun imkânsız olduğunu biliyordu. Tek şansı onlara ısrarla dil dökmek, takım ruhundan ve meslektaşlıktan söz etmekti ve aralarında aslında hiç de var olmayan dostluktan.

Ancak bunlara gerek kalmamıştı.

"Sen Peters'le git, ben de senin arabanı kullanır evine getiririm," demişti Noren.

Kurt Wallander rahatladığını hatırlıyordu, ama Noren'in sesindeki fark edilmesi imkânsız küçümsemeyi de.

Tek kelime etmeden devriye arabasının arka koltuğuna geçmişti. Peters, Ystad'daki Maria Caddesi'ne kadar geçen yol boyunca konuşmamış, yüz vermemişti.

Noren de peşlerinden gelmiş, arabayı park ederek anahtarı kendisine teslim etmişti.

Noren, "Seni gören oldu mu?" diye sormuştu.

"Sizden başka hiç kimse."

"Şansın varmış."

Peters onaylarcasına başını sallamıştı. Ve o an Kurt Wallander bu sırrı kimsenin öğrenmeyeceğini anlamıştı. Ona yardım etmek için Peters ve Noren büyük bir meslek suçu işlemişlerdi. Nedenini bilmiyordu.

"Teşekkürler," demişti.

"Önemi yok," diye yanıtlamıştı Noren.

Sonra da gitmişlerdi.

Kurt Wallander dairesine çıkmış ve bitmek üzere olan bir şişe viskiyi bitirmişti. Sonra birkaç saat sonra ise yatakta sızmıştı. Düşünmeden, rüya görmeden. Saat altıyı çeyrek geçe üstünkörü bir tıraştan sonra yine arabasına binmişti.

Hâlâ henüz ayılamamış olduğunu kendisi de biliyordu pekâlâ. Ancak artık Peters ve Noren'le tekrar karşılaşma tehlikesi kalmamıştı. Onların işi saat altıda sona ermişti.

Kendisini bekleyen işlere yoğunlaşmayı denedi. Birkaç saat sonra Göran Boman gelecek, birlikte Lenarp çifte cinayeti soruşturma zincirindeki eksik halkaların peşine düşeceklerdi.

Kafasındaki diğer bütün düşünceleri bir yana itti. Onlara, onlarla baş edebileceği zaman tekrar izin verecekti. Acısını yenip her şeyden biraz uzaklaşabildiği zaman.

Otelin yemek salonundaki tek müşteri kendisiydi. Dışarıya, kar yağışının içinde gri bir örtü gibi belli belirsiz seçilen denize baktı. Bir balıkçı teknesi limandan ayrılıyordu, teknenin bordasına siyah renkle yazılmış numarayı seçmeye çalıştı.

Bir bira, diye düşündü. Fıçısından güzelce çekilmiş bir bira tam benim istediğim şey şimdi.

Şeytan kuvvetle dürtüyordu. Bir yandan da akşamları bir şeyler içebilmek için resmi alkol dükkânlarından alışveriş yapması gerektiğini düşünüyordu.

Öyle hemen ayılıvermemenin daha iyi olacağını hissediyordu.

Ben lanet bir polisim, diye düşündü.

Ne idüğü belirsiz bir aynasız.

Garson kadın ona kahve verdi. Wallander, otelden bir oda aldığını ve kadının ona geldiğini düşledi. Kapalı perdelerin ardında kendi varlığını ve çevresindeki her şeyi unutur, gerçekle hiçbir ilgisi olmayan bir dünyaya dalardı.

Kahveyi içip evrak çantasını aldı. Soruşturma dosyalarını inceleyebilmek için hâlâ yeterince zamanı vardı.

Birden beliren bir huzursuzlukla resepsiyona gidip Ystad Emniyet Müdürlüğü'nü aradı. Telefona Ebba çıktı.

"Akşamın güzel geçti mi?" diye sordu Ebba.

"Daha güzel olamazdı," diye yanıtladı Wallander. "Takım elbisemi temizlettiğin için tekrar teşekkür ederim."

"Memnuniyetle yaptım."

"Simrishamn'daki Svea Oteli'nden arıyorum. Yalnızca her şeyin yolunda olup olmadığını öğrenmek istedim. Biraz sonra Kristianstad polisinden Boman'la çıkacağız. Ama tekrar ararım."

"Burada her şey sakin. Kamplarda olay çıkmamış."

Telefonu kapattı, tuvalete gidip yüzünü yıkadı. Aynaya bakmaktan kaçındı. Parmaklarının ucuyla alnındaki şişliği yokladı. Acıyordu. Kolundaki yanık ise kaybolmak üzereydi.

Sadece üzerine bastığında bacağındaki keskin acıyı hissediyordu.

Yemek salonuna döndüğünde bir kahvaltı ısmarladı. Kahvaltı sırasında dosyalarını inceledi.

Göran Boman dakikti. Tam dokuzda yemek salonuna girdi.

"Ne pis bir hava," dedi.

"Kar fırtınasından iyidir yine de," diye yanıtladı Kurt Wallander. Göran Boman kahvesini içerken o gün neler yapacaklarını planladılar.

"Şansımız varmış gibi görünüyor," diye açıkladı Göran Boman. "Gladsax'taki kadın ve Kristianstad'taki kadınların ikisini de bulmamız zor olmayacak."

Gladsax'taki kadından başladılar.

"Adı Anita Hessler," dedi Göran Boman. "58 yaşında. Birkaç yıldır bir emlakçıyla ikinci evliliğini sürdürüyor."

"Hessler onun kızlık soyadı mı?" diye sordu Kurt Wallander.

"Şimdiki adı Johanson. Kocasının adı Klas Johanson. Şehrin biraz dışında, müstakil evlerin bulunduğu bir mahallede oturuyorlar. Haklarında biraz bilgi topladık. Öğrenebildiğimiz kadarıyla ev kadını."

Belgelerini inceledi.

"Dokuz mart 1951 günü Kristianstad hastanesinin doğum bölümünde bir oğlu olmuş. Tam olarak saat 4:13'te. Elimizdeki bilgilere göre, bu onun tek çocuğu. Ama Klas Johanson'un ilk evliliğinden dört çocuğu var. Ayrıca adam kadından altı yaş küçük."

"O halde oğlu bugün 39 yaşında," diye hesapladı Kurt Wallander.

"Çocuğa Stefan adı koyulmuş," diye ekledi Göran Boman. "Ahus'ta yaşıyor ve Kristianstad'ta vergi danışmanlığı yapıyor. Maddi durumu yerinde. Apartman, karısı, iki çocuk."

"Vergi danışmanları sık cinayet işler mi?" diye sordu Kurt Wallander.

Göran Boman, "Pek sık sayılmaz," diye yanıtladı.

Gladsax'a gittiler. Kar yağmuru, ince kara dönüşmüştü. Göran Boman yerleşim yerini gösteren tabelanın tam önünden sola saptı.

Mahalle, çevreye hâkim alçak, beyaz evlerden büyük bir farkla ayrılıyordu. Kurt Wallander burasının varlıklı ailelerin oturduğu bir büyük şehir banliyösü olabileceğini düşündü.

Ev, bir sıranın en sonuncusuydu. Evin yanındaki bir beton zeminde dev bir çanak anten vardı. Bahçe bakımlıydı. Birkaç dakika arabada oturup kırmızı tuğladan yapılmış evi incelediler. Garaj kapısının önüne beyaz bir Nissan park edilmişti.

"Adam kesin evde değildir," diye açıkladı Göran Boman. "İşyeri Simrishamn'da. Varlıklı Almanlara arazi satmakta ustalaşmış olmalı."

"Buna izin veriyorlar mı?" diye sordu Kurt Wallander hayretle.

Göran Boman omuzlarını kaldırdı.

"Dalavereciler," diye karşılık verdi. "Almanlar güzel para ödüyor, satış sözleşmesini de İsveçli eller imzalıyor. Schonen'de, arazilerin kurallara aykırı satışından elde ettiği kazançla yaşayan pek çok insan var."

Birden perdenin arkasında bir hareket fark ettiler. Bu öyle kaçamak bir kıpırtıydı ki, ancak bir polisin deneyimli gözleri fark edebilirdi.

"Evde biri var," dedi Kurt Wallander. "İçeri girelim mi?"

Onlara kapıyı açan kadın son derece çekiciydi. Üzerinde bol bir eşofman olmasına rağmen çok etkileyici bir havası vardı. Kurt Wallander'in aklından bu kadının tipik bir İsveçli için pek tipik bir görüntüsünün olmadığı geçti.

Kendilerini tanıtırken sergileyecekleri tavrın, soracakları bütün sorular kadar önemli olduğunu da düşündü.

Kendilerini polis memuru olarak tanıtacak olsalar, kadın acaba nasıl bir tepki gösterirdi?

Yakalayabildiği tek tepki, kadının hayretle kaşlarını kaldırması oldu. Sonra gülümseyerek, düzgün beyaz dişlerini sergiledi. Kurt Wallander, Göran Boman'ın gerçekten haklı olup olmadığını düşündü. Bu kadın gerçekten 58'inde var mıydı? Bunu bilmeseydi 45'inde olduğunu tahmin ederdi.

"Nasıl da sürpriz bir ziyaret," dedi kadın. "İçeri girin."

Zevkle döşenmiş bir salona girdiler. Duvarlarda rafları kitaplarla dolu kitaplıklar vardı. Bir köşede Bang&Olufsen markalı, en pahalı televizyonlardan biri duruyordu. Bir akvaryumun içinde kaplan desenli balıklar yüzüyordu. Kurt Wallander bu salonu Johannes Lövgren'le bağdaştırmakta zorlanıyordu. Herhangi bir bağlantı kurabilecek hiçbir şey yoktu.

"Size bir şeyler ikram edebilir miyim beyler?" diye sordu kadın.

Teşekkür edip ikram teklifini reddederek oturdular.

"Birkaç rutin soru sormak için geldik," diye başladı Kurt Wallander. "Ben Kurt Wallander ve bu da Kristianstad emniyetinden Göran Boman."

"Polislerin evde olmaları ne kadar heyecan verici," diye açıkladı kadın gülümsemeye devam ederek. "Burada, Gladsax'ta beklenmedik hiçbir şey olmaz aslında."

"Bilmek istediğimiz şey, Johannes Lövgren adında birini tanıyıp tanımadığınız," diye devam etti Kurt Wallander.

Kadın anlamamış bir ifadeyle baktı.

"Johannes Lövgren? Hayır. Kimmiş bu?"

"Emin misiniz?"

"Tabii ki eminim."

"Birkaç gün önce Lenarp adında bir köyde karısıyla birlikte öldürüldü. Belki bunu gazetede okumuşsunuzdur?"

Kadının şaşkınlığı hiç de sahte görünmüyordu.

"Hiçbir şey anlamıyorum," dedi. "Bu konu hakkında gazetede bir şeyler okuduğumu hatırlıyorum. Ama bunun benimle ne ilgisi var?"

Hayır, diye düşündü Kurt Wallander ve aynı şekilde düşündüğü belli olan Göran Boman'a baktı. Bu kadının Johannes Lövgren'le ne ilgisi olabilirdi?

"1951 yılında Kristianstad'ta bir erkek çocuk dünyaya getirdiniz," dedi Göran Boman. "Çocuğun babasını hiçbir makama bildirmediniz. Bu isimsiz babanın Johannes Lövgren olması ihtimali var mı acaba?"

Kadın, yanıt vermeden önce her iki adamı da uzunca süzdü.

"Bunu neden sorduğunuzu gerçekten anlamıyorum," diye yanıtladı. "Ayrıca, bunun öldürülen çiftçiyle ne gibi bir ilgisinin olabileceğini de. Ama eğer size yardımcı olacaksa, Stefan'ın babasının adının Rune Stierna olduğunu söyleyebilirim. O zamanlar başka biriyle evliydi. Ne yapmam gerektiğini bilememiştim, çocuğumla yetinerek onun kimliğini gizli tutmaya karar verdim. On iki yıl önce öldü. Ve Stefan tüm bu zaman boyunca babasıyla sürekli görüştü."

"Sorularımızın size tuhaf geldiğini biliyoruz," diye özür diledi Kurt Wallander. "Ama bazen böyle zorunluluklarla karşılaşabiliyoruz işte."

Birkaç soru daha sorup notlar aldılar. Sonra hepsi bitti.

"Umarım sizi rahatsız ettiğimiz için bizi bağışlarsınız," dedi Kurt Wallander, koltuktan kalkarken.

"Gerçeği söylediğime inanıyor musunuz?" diye sordu kadın birden.

"Evet," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Gerçeği söylediğinize inanıyoruz. Eğer söylemediyseniz bunu ortaya çıkarırız zaten. Er ya da geç."

Kadın güldü.

"Gerçeği söylüyorum. Ben yalan söylemeyi beceremem. Ama yine böyle tuhaf sorular sormak isterseniz buyurun gelin."

Evden çıkıp arabaya döndüler.

"Bunu bitirdik," dedi Göran Boman.

"Bu o değildi," diye karşılık verdi Kurt Wallander.

"Ahus'taki oğluyla da konuşmamız gerekir mi?"

"Sanırım bunu yapmasak da olur. En azından şimdilik..."

Kurt Wallander'in arabasını alıp doğrudan Kristianstad'a gittiler.

Brösarpshügel yükseltisinden geçerlerken yağış durmuş, bulutlar dağılmaya başlamıştı.

Kristianstad'taki emniyet müdürlüğü önünde arabaları değişip, birlikte bir devriye arabasına geçtiler.

"Margareta Velander," diye başladı Göran Boman. "49 yaşında, Krokarp Caddesi'nde bir bayan kuaför dükkânı var, dükkânın adı Die Welle. Üç çocuklu, boşanmış, tekrar evlenmiş, yine boşanmış. Blekinge yönündeki sıra evlerde oturuyor. 1958 aralık ayında bir oğlu olmuş. Oğlanın adı Nils. Oldukça macerape-

rest bir çocuğa benziyor. Çeşitli pazarlarda boy gösterip ithal ıvır zıvır satmış. Ayrıca seksi iç çamaşırları üreten bir firmanın sahibi. İlk adresi Sölvesburg'da kayıtlıymış. Böyle bir şehirden postayla gönderilen iç çamaşırlarını kimler alır allah aşkına?"

"Pek çok kişi," diye açıkladı Kurt Wallander.

"Bir kez adam yaralamaktan hapis yatmış," diye devam etti Göran Boman.

"Raporu görmedim. Ama bir yıl yatmış. Bu da yeterince ağır bir yaralama olduğuna işaret ediyor."

"Raporu mutlaka görmek istiyorum," dedi Kurt Wallander. "Olay nerede olmuş?"

"Kalmar mahkemesinde yargılanmış. Şu anda oradakiler dosyayı arıyorlar."

"Ne zaman olmuş bu?"

"1981'de sanırım."

Göran Boman şehirden geçerken Kurt Wallander düşündü.

"O halde oğlunu dünyaya getirdiğinde kadın henüz 17 yaşındaydı. Ve Johannes Lövgren gerçekten babasıysa aralarında büyük bir yaş farkı var demektir."

"Bunu ben de düşündüm. Ama bunun aslında hiçbir önemi yok."

Kuaför salonu Kristianstad'ın dışına doğru normal bir apartmanın bodrum katındaydı.

"Belki bu fırsattan yararlanıp saçları kestirmeli," diye açıkladı Göran Boman. "Sen hangi kuaföre gidersin genelde?"

Kurt Wallander neredeyse, şimdiye dek saçlarını hep karısının kesmiş olduğunu söyleyecekti. "Belli olmaz," diye açıkladı kaçamak bir cevapla.

Kuaför salonunda üç koltuk vardı. İçeri girdiklerinde üçünde de müşteri vardı.

İki kadın saç kurutma aletinin altında otururken, diğerinin saçları yıkanıyordu.

Saçları yıkayan kadın, başına masaj yaparken onlara şaşkınlıkla baktı.

"Randevuyla çalışıyorum," dedi. "Bugün tamamen doluyum. Yarın da. Eğer karılarınız için randevu almak istiyorsanız."

"Margareta Velander?" diye sordu Göran Boman.

Göran Boman kimliğini gösterdi.

"Sizinle konuşmak istiyoruz," diye devam etti.

Kurt Wallander kadının korktuğunu gördü.

"Şu an buradan ayrılamam," diye atıldı kadın.

"Biz de bekleriz," diye karşılık verdi Göran Boman.

"Lütfen şu arka odada," dedi Margareta Velander. "Uzun sürmez."

Oda çok küçüktü. Muşamba kaplı bir masa ve birkaç koltuk neredeyse tüm alanı işgal ediyordu. Bir rafta kahve fincanlarıyla pis bir kahve makinesi arasında birkaç dergi duruyordu. Kurt Wallander duvarda asılı olan siyah beyaz bir fotoğrafa göz attı. Fotoğraf net değildi, sararmıştı. Fotoğrafta, denizci üniforması içinde genç bir adam görünüyordu. Kurt Wallander adamın kepinin yanındaki "Halland" adını seçebiliyordu.

"Halland," dedi. "Bir kruvazör müydü yoksa bir destroyer mi?"

"Kruvazör. Çoktan hurdaya çıktı."

Margareta Velander odaya geldi. Bir havlu peçeteyle ellerini kurulamaktaydı.

"Şimdi birkaç dakika zamanım var," diye açıkladı. "Konu nedir?"

"Johannes Lövgren adında bir adamı tanıyıp tanımadığınızı bilmek istiyoruz," diye başladı Kurt Wallander.

"Senli konuşmamızda bir sakınca yok," diye karşılık verdi kadın ve oturdu. "Kahve ister misiniz?"

İkisi de bu ikramı reddetti. Kurt Wallander sorusunu yöneltiği sırada kadının sırtını dönmesiyle bocalamıştı.

"Johannes Lövgren," diye tekrarladı. "Ystad'ın dışında küçük bir köyde çiftçi. Onu tanıdın mı?"

"Öldürülen mi?" diye sordu kadın ve gözlerinin ta içine baktı.

"Evet," diye onayladı Wallander. "Öldürülen. İşte onu diyorum."

"Hayır," diye yanıtladı kadın ve plastik bir bardağa kahve koydu. "Onu neden tanımış olayım?"

Polisler bir an için göz göze geldiler. Kadının sesinde kendisini baskı altında hissettiğine dair bir iz vardı.

"Aralık 1958'de bir oğlun oldu ve çocuğa Nils adı verildi," diye devam etti Kurt Wallander. "Babasını kayıtlara vermedin."

Wallander kadının oğlunun adını söylediği an kadın ağlamaya başladı.

Kahve bardağı düştü, kahve yere yayıldı.

"Ne yaptı?" diye sordu. "Yine ne yaptı?"

Tekrar soru sormadan önce sakinleşmesini beklediler.

"Ona bir şeyler olduğunu söylemek için gelmedik," dedi Kurt Wallander. "Ama Nils'in babasının Johannes Lövgren olup olmadığını araştırıyoruz."

"Hayır."

Kadının yanıtı pek inandırıcı değildi.

"O halde babasının adı ne?"

"Bunu neden bilmek istiyorsunuz?"

"Soruşturmalar için gerekli."

"Söyledim ya, Lövgren adında kimseyi tanımıyorum."

"Nils'in babasının adı ne?"

"Bunu söylemem."

"Yanıt aramızda kalacak."

Yanıt için oldukça uzun bir süre bekledi.

"Nils'in babasının kim olduğunu bilmiyorum."

"Kadınlar bunu bilirler genellikle."

"O zamanlar birkaç adamla ilişkim vardı. Bu nedenle zaten babasını kayıtlara geçirmedim."

Hızla koltuğundan kalktı.

"İşe devam etmem gerek," dedi. "Yoksa kurutma cihazındaki kadınlar pişmeye başlayacaklar."

"Bizim vaktimiz var."

"Ama benim söyleyecek başka sözüm yok."

Sesi sinirlenmiş gibiydi.

"Ama bizim başka sorularımız var."

On dakika sonra tekrar geldi. Elindeki birkaç banknotu koltuklardan birinde asılı duran el çantasına koydu. Şimdi biraz toparlanmış ve daha cesaretli görünüyordu.

"Lövgren adında tanıdığım hiç kimse yok," dedi bir daha.

"1958 doğumlu oğlunun babasının kim olduğunu bilmediğine de emin misin hâlâ?"

"Evet."

"Bu soruları gerekirse yemin altında yanıtlamak zorunda olduğunu da biliyor musun?"

"Yalan söylemiyorum."

"Oğlun Nils'i nerede bulabiliriz?"

"Sık sık seyahat eder."

"Elimizdeki bilgilere göre ilk adresi Sölvesburg'da, doğru mu?"

"O halde oraya gidin."

"Zaten biz de öyle yapacağız."

"Söyleyecek başka sözüm yok."

Kurt Wallander bir an duraksadı. Sonra duvarda asılı, net olmayan, sararmış fotoğrafı gösterdi.

"Bu Nils'in babası mı?" diye sordu.

Kadın bir sigara yakmıştı. Çektiği dumanı üflerken sesi kısık çıktı.

"Lövgren diye birini tanımıyorum. Neden söz ettiğinizi anlamıyorum."

"Peki öyleyse," dedi Göran Boman ve konuşmayı kesti. "O halde gidiyoruz. Ama yine görüşeceğiz."

"Söyleyecek başka sözüm yok. Neden bana rahat vermezler ki?"

"Polis bir çifte cinayeti araştırıyorsa kimseye rahat verilmez," diye karşılık verdi Göran Boman. "Bu böyledir işte."

Sokağa çıktıklarında güneş parlıyordu. Arabanın yanında durdular.

"Ne diyorsun?" diye sordu Göran Boman.

"Pek emin değilim. Ama burada yolunda gitmeyen bir şeyler var."

"Üçüncü kişiyle devam etmeden önce oğlunu bulalım mı?"

"Bence bu iyi olur."

Sölvesburg'a gittiler. Doğru adresi bulmakta epeyce zorlandılar. Şehir merkezinin dışında yıkık dökük ahşap bir evdi bu, etrafında hurdalık arabalar ve makine parçaları vardı. Zincirini zorlayan, saldırgan bir kurt köpeği. Ev terk edilmiş görünüyordu. Göran Boman eğilerek kapıya çakılmış isim tabelasının üzerindeki, özensiz yazıyı inceledi.

"Nils Velander," dedi. "İşte doğru yerdeyiz."

Birkaç kez kapıyı tıkladı. Ama yanıt veren olmadı. Evin çevresini bir kez dolaştılar.

"Bu ne pis bir fare yuvası," dedi Göran Boman.

Başladıkları yere geri döndüklerinde Kurt Wallander kapı kolunu bastırdı.

Kapı kilitli değildi.

Kurt Wallander soru soran gözlerle Göran Boman'a bakarken, o da omuzlarını kaldırmıştı.

"Madem açık, biz de içeri gireriz," diye karar verdi.

Küf kokan bir salona girip etrafı dinlediler. Her şey sakindi. Karanlık bir köşeden tıslayarak atlayıp merdivenlerden üst kata çıkıp gözden kaybolan bir kedi ikisini de ürküttü. Soldaki oda bir çeşit büroyu andırıyordu. Rafları yamulmuş iki evrak dolabı, bir telefon ve tele sekreterin bulunduğu üzeri dolu bir yazı masası vardı. Wallander masanın üzerinde duran bir kutunun kapağını kaldırdı. İçinde siyah deriden birtakım iç çamaşırı ve bir isim etiketi vardı.

"Bunu Alingsas'ta Dragon Caddesi'nden Fredrik Aberg ismarlamış," diyerek alaylı bir şekilde gülümsedi. "Gizli bir gönderici anlaşılan."

Nils Velander'in iç çamaşırlarına depo olarak kullanılan yan odaya geçtiler. Burada da birkaç kırbaç ve köpek tasması vardı.

Tüm bunlar, belli belirsiz bir düzen içinde depoya atılıvermiş gibiydi.

Diğer oda ise bulaşıklığında kirli tabaklar duran bir mutfaktı. Yerde yarısı yenmiş bir piliç duruyordu. Her yer kedi pisliği kokuyordu.

Kurt Wallander yemek odasının kapısını ayağıyla iteledi.

Burada bir ısıtma aletiyle iki geniş kadeh vardı.

Göran Boman başını salladı.

Üst kata çıktılar. Kirli çarşaflar ve bir yığın giysiyle dolu yatak odasına göz attılar. Perdeler kapalıydı, yaklaştıkça etrafa kaçışan toplam yedi kedi saydılar.

"Ne pis bir fare yuvası," dedi Göran Boman tekrar. "Böyle nasıl yaşanır?"

Ev beklenmedik bir zamanda terk edilmişe benziyordu.

"Şimdi gitsek iyi olacak sanırım," diye açıkladı Kurt Wallander. "Tüm bunları ciddi bir şekilde inceleyebilmek için önce bir araştırma izni almamız gerekiyor."

Merdivenleri indiler. Göran Boman bir kez daha büroya giderek tele sekreteri çalıştırdı.

Nils Velander, eğer oysa, "Raff-Sets" Bürosunda şu anda kimsenin olmadığını, ama siparişlerin tele sekretere bırakılabileceğini söylüyordu.

Dışarı çıktıklarında kurt köpeği zincirini zorlamaya devam ediyordu.

Kurt Wallander verandanın hemen sol tarafında eski bir mengeneyle üzeri neredeyse tamamen kapatılmış bir kiler kapısı keşfetti.

Kilitsiz kapıyı açarak karanlığa indi. Eliyle yoklayarak bir elektrik şalteri buldu. Bir köşede eski bir soba duruyordu. Kilerin kalanı tıka basa boş kuş kafesleriyle doluydu. Göran Boman'a seslenince o da kilere geldi.

"Deri külotlar ve boş kuş kafesleri," dedi Kurt Wallander. "Bu adam ne yapıyor dersin?"

"Bunu ortaya çıkarmalıyız bence," diye yanıtladı Göran Boman.

Tam gitmek üzereyken Kurt Wallander sobanın arkasında küçük çelik bir kasa fark etti. Yere eğilip kapağın kolunu bastırdı. Bu evdeki her şey gibi bu da kilitlenmemişti. Elini içine sokunca bir naylon torbaya değdi. Çıkarıp açtı.

"Bir de şuna bak," dedi Göran Boman'a.

Naylon torbanın içinde bir yığın binlik vardı.

Kurt Wallander 23 tane saydı.

"Belki de şu çocukla görüşsek gerçekten iyi olacak," diye açıkladı Göran Boman.

Parayı yerine koyup dışarı çıktılar. Kurt köpeği havlıyordu.

"Burada, Sölvesburg'daki meslektaşlarımızla konuşabiliriz," diye önerdi Göran Boman. "Şunu bize bulsunlar."

Sölvesburg Emniyet Müdürlüğü'nde Nils Velander'i gayet iyi tanıyan bir polisle karşılaştılar.

"Birbirinden çeşitli şekillerde kanunları çiğnediği kesin," diye açıkladı polis memuru. "Ama ona karşı elimizdeki tek şey Tayland kökenli ötücü kuşları yasadışı ithal ettiği şüphesi. Bir de içki damıtımı."

"Birkaç yıl önce ağır yaralamadan hüküm giymiş," diye atıldı Göran Boman.

"Aslında saldırı eğilimi yoktu," diye karşılık verdi memur. "Ama onu sizin için bulmaya çalışacağım. Gerçekten insanları öldürecek kadar ileri gittiğini sanıyor musunuz?"

"Bunu bilmiyoruz," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Ama onu bulmalıyız."

Kristianstad'a döndüler. Yağmur tekrar yağmaya başlamıştı. Sölvesburg'daki polis memuru her ikisinde de iyi bir izlenim bırakmıştı. Nils Velander'i bulacağını düşünüyorlardı.

Ama Kurt Wallander bunun onlara fayda sağlayacağı konusunda pek iyimser değildi.

"Aslında hiçbir şey bilmiyoruz," diye açıkladı. "Bir naylon torba içindeki binlikler aslında hiçbir anlama gelmiyor."

"Ama burada yanlış olan bir şeyler var," diye karşılık verdi Göran Boman.

Kurt Wallander ona hak verdi. Kuaför kadın ve oğlunda yanlış olan bir şeyler vardı.

Durup Kristianstad çıkışındaki bir motelde öğle yemeği yediler.

Kurt Wallander Ystad karakolunu aramak istedi.

Buna teşebbüs ettiğinde ise telefon aletinin bozuk olduğunu gördü.

Kristianstad'a döndüklerinde saat bir buçuktu. Üçüncü kadını araştırmaya başlamadan önce Göran Boman'ın bürosuna uğraması gerekti.

Giriş salonundaki telefoncu kız onu durdurdu.

"Ystad'dan aradılar," diye bildirdi. "Kurt Wallander'in araması gerekiyormuş."

"Büromdan arayabilirsin," dedi Göran Boman.

Kurt Wallander huzursuzca numarayı çevirdi, Göran Boman kahve alırken.

Ebba tek kelime söylemeden onu Rydberg'e bağladı.

"Hemen gelsen iyi olur," dedi Rydberg. "Delinin biri Hageholm'de Somalili bir göçmeni vurdu."

"Ne demek istiyorsun?"

"Aynen dediğim gibi. Bu Somalili kısa bir yürüyüşe çıkmış. Biri bir av tüfeğiyle onu vurmuş. Sana ulaşmaya çalıştım. Nerelerdesin allah aşkına?"

"Ölmüş mü?"

"Kafası parçalanmış."

Kurt Wallander midesinin bulandığını hissetti.

"Geliyorum," dedi.

Ahizeyi yerine koyduğu anda Göran Boman ellerinde kahve bardakları ile içeri girdi. Kurt Wallander kısaca olan biteni aktardı.

"Eskortlu bir devriye arabası alırsın," diye belirtti Göran Boman. "Kendi arabanı genç meslektaşlardan biriyle göndertirim."

Her şey hızla gelişti. Kurt Wallander birkaç dakika içinde sirenleri bağıran bir arabada Ystad'a doğru yoldaydı. Rydberg onu müdürlükte bekliyordu, sonra da hemen Hageholm'e devam ettiler.

"Herhangi bir ipucumuz var mı?" diye sordu Kurt Wallander merakla.

"Yok, ama *Sydsvenskan* gazetesi cinayetten birkaç dakika sonra bir telefon almış. Bir adam bunun Johannes Lövgren'in öcü olduğunu söylemiş. Bir sonraki hareketlerinde Maria Lövgren için bir kadını hedefleyeceklermiş."

"Bu tam bir çılgınlık," dedi Kurt Wallander. "Artık yabancı uyruklardan bahsetmiyorduk ki?"

"Biri bunun aksini düşünüyor olmalı. Yani bazı yabancıları korumaya çalıştığımızı."

"Bunu yalanmıştım ya."

"Senin yalanlamaların bu işin sorumlularına vız geliyor. Bu onların silahlarını alıp göçmen avına başlamaları için mükemmel bir fırsat."

"Delilik bu."

"Tabii ki delilik. Ama gerçek."

"Gazete telefon konuşmasını banda kaydetmiş mi?"

"Evet."

"Dinlemek istiyorum. Belki beni arayanla aynı kişidir."

Araba Schonen manzarasından hızla geçiyordu.

"Şimdi ne yapmamız gerekiyor?" diye sordu Kurt Wallander.

"Lenarp katillerini yakalamalıyız," diye karşılık verdi Rydberg. "Hem de bir an önce."

Hageholm'de ortalık karışıktı. Heyecan içinde ve ağlaşan göçmen adayları yemek salonunda toplanmış, haberciler röportaj yapıyorlar, telefonlar çalıyordu. Wallander evlerden birkaç yüz metre uzaklıkta, çamurlu bir yolda arabadan indi. Rüzgâr çıkmıştı. Mantosunun yakasını kaldırdı. Yolun etrafındaki bölge kapatılmıştı. Ceset yüzükoyun çamurun içinde yatıyordu.

Kurt Wallander cesedin üzerindeki örtüyü dikkatle biraz kaldırdı.

Rydberg abartmamıştı. Kafadan geriye neredeyse hiçbir şey kalmamıştı.

"Oldukça yakından ateş edilmiş," dedi hemen yanında duran Hanson. "Katil saklandığı bir yerden çıkıp birkaç metre yakından birkaç el ateş etmiş olmalı."

"Birkaç el ateş?" dedi Kurt Wallander sorarcasına.

"Kamp müdiresi kısa aralıklarla iki el ateş edildiğini duyduğunu iddia ediyor."

Kurt Wallander etrafına baktı.

"Tekerlek izleri," diye belirtti. "Bu yol nereye gidiyor?"

"İki kilometre aşağıda E 14'e çıkarsın."

"Ve kimse bir şey görmemiş mi?"

"On beş farklı dilde konuşan göçmenleri soruşturmak zor. Ama soruşturmaya başladık."

"Cesedin kimliğini biliyor muyuz?"

"Bir karısı ve dokuz çocuğu vardı."

Kurt Wallander inanmaz gözlerle Hanson'a baktı.

"Dokuz çocuk?"

"Yarınki manşetleri bir düşün!" diye yanıtladı Hanson. "Masum göçmen yürüyüş sırasında öldürüldü. Dokuz çocuk babasız kaldı."

Devriye arabalarından birinden koşarak Svedberg geldi.

"Polis şefi telefonda," dedi.

Kurt Wallander hayretle ona baktı.

"Ama o İspanya'dan ancak yarın dönecek."

"O değil. Emniyet genel müdürü."

Kurt Wallander arabaya oturarak ahizeyi aldı. Emniyet genel müdürü sinirli konuşuyordu, Kurt Wallander onun söylediklerine hemen öfkelendi.

"Bu olay çok kötü. Bu ülkede ırkçı nedenlerle cinayet işlenmesini istemiyoruz."

"Hayır," diye yanıtladı Kurt Wallander.

"Bu soruşturmaya tam öncelik verilmesi şart."

"Evet. Ama Lenarp çifte cinayetiyle de ilgilenmek zorundayız."

"İlerleme var mı?"

"Sanırım var. Ama biraz zaman alıyor işte."

"Bana bizzat rapor hazırlamanızı istiyorum. Bu akşam bir televizyon programına katılmam gerekiyor ve bu nedenle eldeki tüm bilgilere ihtiyacım var."

"Yerine getireceğim."

Konuşma bitmişti.

Kurt Wallander bir süre daha arabada kaldı.

Bununla Näslund ilgilenmeli, diye düşündü. Stockholm'ü evraklarla besleyebilir.

Kendini iyi hissetmiyordu. Baş ağrısı geçmişti. Geçen gece olanları düşünüyordu. Bunu da az önce gelen devriye arabasından kendisine doğru ilerleyen Peters'le hatırlamıştı.

Sonra Mona'yı düşündü ve arabayla onu alan adamı.

Ve gülen Linda'yı. Yanındaki zenci adamı.

Her zamanki tablolarını yapan babasını.

Kendisini de düşündü.

Yaşamın da ölümün de vakti var. Soruşturmalara başlayabilmek için kendini arabadan inmeye zorladı.

Olaylar büyümemeli, diye düşündü.

Yoksa ayvayı yeriz.

Saat üçü çeyrek geçiyordu. Yağmur yine başlamıştı.

10

Kurt Wallander sağanak yağmurda durmuş üşüyordu. Şimdi saat neredeyse beşti ve polis olay yerinin çevresini ışıklarla donatmıştı. Bir sedyeyle çamura bata çıka ilerleyen iki sağlık görevlisine bakıyordu. Ölü Somalilinin götürülmesi gerekiyordu. Her yanı kaplayan vıcık vıcık çamura bakarken, burada herhangi bir izi tespit etmeyi Rydberg gibi becerikli bir polisin bile başarıp başaramayacağından endişe duydu.

Buna rağmen kendini biraz rahatlamış hissediyordu. On dakika öncesine kadar polisin çevresi kriz halinde ağlayan bir kadın ve dayanılmaz çığlıklar atan dokuz çocukla çevriliydi. Kurbanın karısı kendini çamura atmıştı, çığlıkları öyle dokunaklıydı ki, birkaç polis dayanamayıp uzaklaşmıştı. Kurt Wallander acılı kadın ve şaşkın çocuklarla baş edebilen tek kişinin Martinson olduğunu hayretle fark etti. O güne kadarki polislik hayatında bir kez olsun, bir kurbanın yakınlarına ölüm haberini vermek zorunda kalmamış olan biriydi Martinson ve polislerin en genciydi. Yanında çamura diz çökerek kadını tutmuş, aralarındaki tüm dil engellerine rağmen bir şekilde birbirlerini anlamışlardı. Aceleyle olay yerine yetiştirilen bir rahip tabii ki kadına hiçbir şey iletememişti. Martinson ise nasıl olduysa kadını ve çocukları ana binaya dönmeye ikna edebilmişti, orada onlarla ilgilenmek üzere bekleyen bir doktor vardı.

Rydberg çamura bata çıka yaklaştı. Pantolonu beline kadar çamurlanmıştı.

"Korkunç bir kargaşa," dedi. "Ama Hanson ve Svedberg canları çıkana kadar uğraştılar. Sonunda gerçekten bir şeyler gördüklerine inanan iki göçmen ve çevirmen bulmayı başardılar."

"Bir şeyler görmüş olan mı?"

"Ne bileyim? Ne Arapça ne de Suahelice konuşamam. Ama şimdi Ystad'a gidiyorlar. Göçmen bürosu bize çevirmen sağlayacağını söyledi. Soruşturmaları sen yapsan iyi olur bence."

Kurt Wallander başıyla onayladı.

"Elimizde işe koyulabileceğimiz herhangi bir ipucu var mı?"

Rydberg yıpranmış not defterini çıkardı.

"Saat tam birde öldürülmüş," dedi. "Ateş edildiği sırada buradaki müdire radyodaki haberleri dinliyormuş. İki el ateş edilmiş. Bunu biliyorsun zaten. Yere düşmeden önce ölmüş. Bildik av saçmaları kullanıldığı sanılıyor. Gyttorp markası, diye tahmin ediyorum. Büyük bir olasılıkla Nitrox 36. İşte hepsi bu."

"Pek fazla sayılmaz."

"Bence de, çok yetersiz ve ne yazık ki, hiçbir şey değil. Ama belki tanıklardan bir şeyler öğreniriz."

"Tüm fazla mesaileri kullanacağımızı bildirdim," dedi Kurt Wallander. "Şimdi gerçekten çalıştığımızı göstermek zorundayız, gerekirse yirmi dört saat çalışacağız."

Emniyet müdürlüğüne henüz dönmüştü ki; daha ilk sorgulamada neredeyse ümitsizliğe kapılacaktı. Suaheli dilini bildiği iddia edilen çevirmen tanığın kullandığı şiveyi anlamıyordu. Bu Malavili genç bir adamdı. Çevirmenin, tanığın söylediği en küçük şeyi bile aktaramadığını anlamak Kurt Wallander'in yaklaşık yarım saatini aldı. Sonunda bir yirmi dakika daha çabayla, Malavi-

linin anlaşılamayan bir nedenden ötürü Luvalece konuştuğu ortaya çıktı, bu Zaire ve Zambiya'nın bazı kesimlerinde konuşulan bir dildi. Bu kez şanslıydılar. Göçmen bürosu temsilcilerinden biri çok iyi Luvacele konuşan bir misyoner kadın tanıyordu. Kadın yaklaşık doksan yaşındaydı ve Trelleborg'da bir huzurevinde yaşıyordu. Oradaki meslektaşlarıyla bağlantı kurduktan sonra misyoner kadının polis eskortuyla Ystad'a getirileceği söylendi Wallander'e. Kurt Wallander doksan yaşındaki bir kadının pek de formunda olmayacağını tahmin ediyordu. Oysa yanılmıştı. Küçük, beyaz saçlı bir bayan, cin gibi gözlerle birden odasının kapısında belirdi ve Wallander neler olup bittiğini anlamadan genç adamla hararetli bir konuşmaya daldı.

Ne yazık ki, Malavilinin hiçbir şey görmemiş olduğu ortaya çıktı.

"Lütfen ona neden tanık olarak başvurmuş olduğunu sorun," dedi Kurt Wallander yorulmuş halde.

Misyoner kadın ve genç adam bir kez daha uzun bir sohbete daldılar.

"Sadece heyecanlı olacağını düşünmüş," dedi kadın sonunda. "Ve bunu anlayışla karşılamak zor olmasa gerek."

"Öyle mi?" diye sordu Kurt Wallander merakla.

"Siz de bir zamanlar gençtiniz," diye karşılık verdi yaşlı kadın.

Malavili Hageholm'e geri gönderildi, misyoner kadın da Trelleborg'a döndü.

Sıradaki tanığın ise gerçekten bir ifadesi vardı. Bu İsveççeyi iyi konuşan İranlı bir çevirmendi. Aynı öldürülen Somalili gibi o da ateş edildiği sırada Hageholm yakınlarında yürüyüş yapmaktaymış.

Kurt Wallander kurmay haritasından Hageholm çevresini gösteren bir parça çıkardı. Olay yerini çarpıyla işaretledi, çevirmen iki el ateş edildiğini duyduğu sırada nerede bulunduğunu hemen gösterdi. Kurt Wallander aradaki mesafeyi yaklaşık üç yüz metre olarak hesapladı.

"Silah seslerinden sonra bir araba gürültüsü duydum," dedi çevirmen.

"Ama onu görmediniz?"

"Hayır. Ormandaydım. Bulunduğum yerden yol görünmüyordu."

Çevirmen yine haritayı işaret etti. Olay yerinin güneyini.

Sonra Kurt Wallander gerçekten sevindirecek bir şey söyledi.

"Bir Citroen'di," dedi.

"Bir Citroen mi?"

"Sizin burada, İsveç'te kurbağa diye adlandırdıklarınızdan."

"Bundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?"

"Ben Tahran'da büyüdüm. Biz çocukken, çeşitli araba markalarını motorlarının sesinden tanımayı öğrenmiştik. Citroen çok basittir. Özellikle de kurbağa olanı."

Kurt Wallander bu hikâyeye inanıp inanmaması gerektiğinden emin değildi. Sonra birden karar verdi.

"Lütfen benimle avluya gelin," dedi. "Dışarı çıktığınızda da arkanızı dönüp gözlerinizi kapatın."

Dışarda yağmurda Peugeot'sunu çalıştırıp park yerinde bir tur attı. Gözünü de çevirmenden ayırmıyordu.

"Evet?" diye sordu sonra. "Neydi bu?"

"Bir Peugeot," diye yanıtladı adam duraksamadan.

"Güzel," dedi Kurt Wallander. "Gerçekten inanılmaz."

Tanığı evine yollayıp Hageholm'le E 14 arasında batı yönünde seyrettiği görülen bir Citroen'i aramalarını bildirdi. Haber ajanslarına da, polisin şimdi, cinayetle ilgisi olduğu sanılan bir Citroen'in peşinde olduğu bildirilecekti.

Üçüncü tanık Romanyalı genç bir kadındı. Kurt Wallander'in bürosunda oturmuş sorgulama sırasında çocuğunu emziriyordu. Çevirmen çat pat İsveççe konuşuyor ama Kurt Wallander yine de kadının gördüklerinin oldukça doğru aktarıldığını seziyordu.

Bu kadın da öldürülen Somaliliyle aynı yolda yürüyordu ve kampa dönerken onunla karşılaşmıştı.

"Süre ne kadar?" diye sordu Wallander. "Karşılaşmanızla silah seslerini duyduğunuz an arasında ne kadar bir süre var?"

"Belki üç dakika."

"Başka birini gördünüz mü?"

Kadın başıyla onayladı ve Kurt Wallander sabırsızlıkla masaya eğildi.

"Nerede?" diye sordu. "Haritada gösterin."

Kadın haritada bulunduğu yeri ararken çevirmen onun çocuğunu tuttu.

Kurt Wallander kadının bulunduğu yerin, olay yerinin hemen yanı olduğunu gördü.

"Anlatın," dedi. "Acele etmeyin. İyice düşünün."

Çevirmen Wallander'in söylediklerini aktardı, kadın da düşünmeye başladı.

"Mavi tulumlu bir adam," dedi kadın sonunda. "Orada, tarlada duruyordu."

"Nasıl biriydi?"

"Az saçı vardı."

"Uzun boylu muydu?"

"Normal boydaydı."

"Ben normal boyda bir adam mıyım?"

Kurt Wallander kadının önünde durdu.

"O daha uzundu."

"Kaç yaşlarındaydı?"

"Genç değildi, ama yaşlı da değildi. Belki kırk beş yaşında."

"Sizi gördü mü?"

"Sanmıyorum."

"Orada, tarlada ne yapıyordu?"

"Yiyordu."

"Yiyordu?"

"Bir elma yiyordu."

Kurt Wallander düşündü.

"Mavi tulumlu bir adam, yolun kenarındaki bir tarlada durmuş bir elma yiyor. Doğru anlamış mıyım?"

"Evet."

"Yalnız mıydı?"

"Başka birini görmedim. Ama yalnız olduğunu sanmıyorum."

"Neden sanmıyorsunuz?"

"Birini bekliyor gibiydi."

"Yanında silah var mıydı?"

Kadın yine düşündü.

"Belki yanında, ayaklarının dibinde kahverengi bir paket duruyordu," dedi kadın. "Belki de bu sadece çamurdu."

"Adamı gördükten sonra neler oldu?"

"Bir an önce eve varabilmek için hızlandım."

"Neden bu kadar aceleniz vardı?"

"Ormanda yabancı adamlara rastlamak iyi bir şey değil."

Kurt Wallander başını salladı.

"Bir araba gördünüz mü?" diye sordu.

"Hayır. Araba görmedim."

"Adamı daha iyi tarif edebilir misiniz?"

Kadın yanıt vermeden önce uzun süre düşündü. Bu sırada çocuğu çevirmenin kollarında uykuya dalmıştı.

"Güçlü görünüyordu," dedi kadın. "Sanırım büyük elleri vardı."

"Saçları ne renkti? Şu az kalmış saçları?"

"İsveç rengi."

"Sarışın mı?"

"Evet. Keli de şöyleydi."

Havaya bir yarım ay çizdi.

Sonra kampa dönmesine izin verildi. Wallander bir fincan kahve aldı. Svedberg ona pizza isteyip istemediğini sordu. Wallander başıyla onayladı.

Akşam saat dokuza çeyrek kala polisler, toplantı için kantinde buluştular. Kurt Wallander, Näslund dışında hepsinin hâlâ daha hayret edilecek kadar dinç göründüklerini düşündü. Näslund üşütmüştü, ateşi vardı, ama bütün bunlara rağmen eve gitmemekte direniyordu.

Pizzalarını ve yağlı ekmeklerini aralarında bölüşürlerken Kurt Wallander da toplantının konusuyla igili bir özet çıkarmaya çalıştı. Duvardan bir resmi indirmiş, şimdi de tepegöz ışığında, cinayet yerinin çevresini haritanın resmedildiği folyoyu yansıtıyordu. Olay yerini bir çarpıyla işaretlemiş, tanıkların bulundukları yerleri ve hareket yönlerini işaretlemişti.

"Boşa kürek çekmiyoruz yani," diyerek başladı konuşmasına. "Olayın zamanını tam olarak biliyoruz ve iki tanığımız var. Silah sesleri duyulmadan birkaç dakika önce tanık kadın, yolun hemen kenarındaki tarlada mavi tulumlu bir adam görmüş. İfa-

desi, kurbanın bu noktaya varmak için ihtiyacı olan zamanla tamamen uyuşuyor. Ayrıca katilin bir Citroen'le kaçıp güneybatı yönünde gittiğini de biliyoruz."

Konuşması Rydberg'in kantine girmesiyle kesildi. Toplanmış olan polisler gülmeye başladılar. Rydberg çenesine kadar çamura bulanmıştı. Çamurlu ve ıslak ayakkabılarını çıkarıp kendisine sunulan ekmeği minnetle aldı.

"Tam zamanında geldin," dedi Kurt Wallander. "Ne buldun?"

"İki saat şu tarlada süründüm," diye yanıtladı Rydberg. "Romanyalı kadın bana adamın durduğu yeri tam olarak göstermeyi becerdi. Ayak izleri bulduk. Lastik çizmelere ait. Kadın, onun lastik çizmeleri olduğunu söyledi. Bildik adi lastik çizmeler. Sonra bir de elma koçanı buldum."

Rydberg cebinden bir naylon poşet çıkardı.

"Küçük bir ihtimalle parmak izi bulabiliriz," dedi.

"Bir elma koçanında parmak izi bulunabilir mi gerçekten?" diye sordu Kurt Wallander hayretle.

"Parmak izleri neredeyse her şeyde bulunabilir," diye yanıtladı Rydberg. "Ama örneğin bir saç teli de bulunabilir, biraz tükürük ya da bir parça deri."

Naylon poşeti büyük bir dikkatle masanın üzerine bıraktı, bir porselen parçasıymışçasına.

"Sonra ayak izlerini takip ettim," diye devam etti. "Ve eğer bu elma adam gerçekten bizim katilimizse, şu yolu izlediğini sanıyorum."

Rydberg not defterinden kalemini çekip tepegöze yaklaştı.

"Adam, Somalilinin yoldan yaklaşmakta olduğunu gördü. Sonra elma koçanını fırlattı ve adamın karşısına çıktı. Lastik çizmelerin tarladan yolun üzerine taşınan bir parça çamuru gördü-

ğümü sanıyorum. Sonra orada yaklaşık dört metrelik bir mesafeden silahını ateşledi. Sonra gerisin geri dönerek olay yerinden yaklaşık elli metre, yol boyunca uzaklaştı. Burada yol bir kavis çiziyor, ayrıca bir arabanın yol alabileceği küçük bir payı var yolun. Orada olmasını umduğumuz tekerlek izleri de var. Ayrıca iki de sigara izmariti buldum."

Cebinden bir naylon poşet daha çıkardı.

"Adam arabaya atladığı gibi güney yönünde uzaklaştı. Sanırım, olay hemen hemen böyle. Bunların yanı sıra temizleyici faturasını emniyet adına yazdıracağım."

"Faturayı imzalarım," diye söz verdi Kurt Wallander. "Ama şimdi düşünmemiz gerekiyor."

Rydberg bir okulun sınıfındaymış gibi parmağını kaldırdı.

"Benim birkaç fikrim var bile," dedi. "Öncelikle iki kişi olduklarından eminim. Biri arabada bekledi, ikincisi ateş etti."

"Bu fikre nasıl vardın?" diye sordu Kurt Wallander.

"Böylesi önemli bir olayda bir elma yemeyi tercih eden birinin sigara içmediği kesin. Arabada bekleyen biri vardı, sanıyorum. Sigara içen biri. Ve elma yiyen bir katil."

"Bu akla yatkın."

"Ayrıca her şeyin en ince ayrıntısına dek planlanmış olduğu görüşündeyim. Hageholm'deki göçmenlerin yürüyüş için bu yolu kullandıklarını öğrenmek çok zor olmasa gerek. Çoğu bir arada dolaşıyor. Ama bazen tek başına yürüyenler de oluyor. Bir de bir çiftçi gibi giyindin mi kimse senden şüphelenmez. Ayrıca düşünülecek olursa, yer de iyi seçilmişti; araba görünmeyecek bir yerde ama yine de çok yakında bekleyebilirdi. Yani bence, bu çılgın iş soğukkanlılıkla gerçekleştirilen bir katliamdı. Katillerin bilemedikleri tek şey, yoldan kimin yalnız başına geçeceğiydi. Ama bu onları zaten hiç ilgilendirmiyordu."

Kantinde çıt çıkmıyordu. Rydberg'in vardığı sonuçlar öyle akla yatkındı ki; kimsenin diyecek lafı yoktu. Cinayetin acımasızlığı açıkça gözler önüne serilmişti.

Sonunda sessizliği bozan Svedberg oldu.

"Bir haberci, Sydsvenskan'dan kaseti getirdi," dedi.

Kurt Wallander sesi hemen tanıdı. Bu kendisini iki kez arayıp tehdit etmiş olan adamdı.

"Kaseti Stockholm'e yollayalım," dedi Kurt Wallander. "Belki orada inceleme sonucu bir şey çıkar?"

"Ben de hangi cins elmayı yemiş olduğunu araştıralım derim," diye açıkladı Rydberg. "Biraz şansımız varsa, elmayı aldığı dükkânı bulabiliriz."

Sonra cinayet nedeni hakkında konuşmaya başladılar.

"Irkçılık," dedi Kurt Wallander. "Bunu yapabilecek pek çok kişi var. Ama, sanırım, aşırı sağcı hareketlerin tümünü ciddi olarak ele almakla işe başlamalıyız. Öyle görünüyor ki, yeni ve gerçekten giderek ciddileşen bir sürece girdik. Artık duvarlara sloganlar yazılmayacak. Bundan sonra yangın bombaları atılıp insanlar öldürülecek. Ama bu olaydakilerin Ystad'daki barakalarda yangın çıkaranlarla aynı kişiler olduğunu hiç sanmıyorum. Bu olayın hâlâ, bütün göçmenlere öfke duyan birkaç serserinin işi ya da kötü bir şakası olduğunu düşünüyorum. Bu cinayet biraz farklı. Bu işi yapanlar ya bağımsız hareket eden birileri ya da bir çeşit hareketin üyeleri. Ve onları esaslı bir araştırmaya tabi tutacağız. Halka da açılmak zorundayız ve halktan bize yardım etmesini isteyeceğiz. Stockholm'den, tüm yeni aşırı sağcı gruplar hakkında ayrıntılı bir rapor göndermesini isteyeceğim. Bu cinayetin derecesi devlet düzeyinde. Yani istediğimiz tüm araçlar sağlanacak. Ayrıca biri şu Citroen'i görmüş olmalı."

"Bir Citroen kulübü var," dedi Näslund daha da kısılmış bir sesle. "O kulübün üye listesini taşıt dosyalarıyla karşılaştırırız. Klüptekiler büyük olasılıkla bu ülkedeki tüm Citroen'leri biliyorlardır."

Görev dağılımı yapıldı. Saat neredeyse on buçuk olmuş ve toplantı henüz bitmemişti. Kimse eve gitmeyi düşünmüyordu.

Kurt Wallander emniyet müdürlüğünün giriş salonunda olağandışı bir basın toplantısı düzenledi. Bir kez daha, E 14 yolu üzerinde bir Citroen görmüş olanların aramalarını vurguladı. Ayrıca katilin, şimdilik ellerinde olan tanımını da duyurdu.

Sözlerini bitirdiğinde soru bombardımanına tutuldu.

"Şimdi olmaz," diye geçiştirdi. "Söyleyeceklerimi söyledim."

Bürosuna dönerken yolda Hanson'la karşılaştı. Hanson ona emniyet genel müdürünün katılmış olduğu tartışma programının tutanağını görmek isteyip istemediğini sordu.

"Görmesem daha iyi," diye yanıtladı. "En azından şu an olmaz."

Masasını topladı. Kız kardeşini aramak istediğini hatırlatan notu telefon ahizesinin üzerine yapıştırdı. Sonra Göran Boman'ın evini aradı. Telefona Boman'ın kendisi çıktı.

"Nasıl gidiyor?" diye sordu Boman.

"Peşinden gidebileceğimiz birkaç şey var," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Hazırlıklı olmalıyız."

"Her şeye rağmen sana iyi haberlerim var."

"Bunu ümit etmiştim."

"Sölvesburg'daki meslektaşlarımız Nils Velander'i buldular. Anlaşılan, bir tersanede, ara sıra uğraştığı bir teknesi var. Sorgulamanın tutanağı yarın gelecek, ama ben en önemli şeyi öğrendim. Naylon poşetteki parayı iç çamaşırlarından kazandığını iddia ediyor. Ayrıca parmak izlerini incelememiz için paraları değiştirmeyi de kabul etti."

"Burada, Ystad'daki Raiffeisen Bankası," dedi Kurt Wallander. "Paraların seri numaralarının incelenip incelenemeyeceğini sormalıyız."

"Para yarın gelecek. Ama ben bunun pek de işe yaracağını sanmam."

"Neden olmasın?"

"Bilmiyorum."

"İyi haberlerden söz ettiğini sanmıştım."

"Evet, öyle. Şimdi üçüncü kadının yanından geliyorum. Onu tek başıma sorgulamamın sence bir sakıncası olmayacağını düşünmüştüm."

"Tabii ki sakıncası yok."

"Hatırlıyor musun? Adı Ellen Magnuson'du. Altmış yaşında ve burada, Kristianstad'ta bir eczanede çalışıyor. Daha önce bir kez onunla görüşmem gerekmişti ayrıca. Birkaç yıl önce bir trafik kazasında bir yol işçisinin ölümüne neden olmuştu. O zamanlar gözünün güneşten kamaştığını iddia etmişti. Doğruydu da. 1955'te babası tanımsız olarak kayda geçen bir erkek çocuk dünyaya getirdi. Oğlanın adı Erik ve bugün Malmö'de yaşıyor. Belediyede görevli. Kadının evine gittim. Korkmuş gibiydi, biraz da paniğe kapıldı. Sanki polisin ziyaretini bekliyormuş gibi bir hali vardı. Johannes Lövgren'in oğlunun babası olduğunu inkâr etti. Ama bana sürekli yalan söylüyormuş gibi geldi. Bana soracak olursan, onun üzerinde yoğunlaşalım, derim. Tabii bu yüzden kuşçuyu ve annesini de gözden çıkaracak değilim."

"Önümüzdeki yirmi dört saat buradaki olayla ilgilenmekten başka hiçbir işle ilgilenemeyeceğim," dedi Kurt Wallander. "Beni hafifletebildiğin her iş için sana minnettarım."

"Sana dosyaları gönderirim," dedi Göran Boman. "Ve paraları. Sanırım teslim aldığını onaylaman gerekiyor."

"Tüm bunları atlattıktan sonra birlikte bir viski içeriz," diye karşılık verdi Kurt Wallander.

"Mart ayında Snogeholm köşkünde, eski doğu bloğundaki yeni uyuşturucu yolları hakkında bir konferans yapılacakmış," diye açıkladı Göran Boman. "Bu fırsata ne dersin?"

"Kulağa hoş geliyor," diye yanıtladı Kurt Wallander.

Konuşmayı bitirdiler. Wallander, peşlerine düştükleri Citroen hakkında herhangi bir bilgi gelip gelmediğini sormak için Martinson'a uğradı.

Martinson başını salladı. Henüz hiçbir bilgi yoktu.

Kurt Wallander bürosuna dönerek ayaklarını masanın üzerine uzattı. Saat on bir buçuktu. Yavaş yavaş düşüncelerini düzenlemeye başladı. Önce göçmen kampı yakınındaki cinayeti adım adım aklından geçirdi. Atladığı bir nokta var mıydı? Rydberg'in olayların gelişimi hakkında söylediklerinde ele alınması gereken bir nokta?

Soruşturmaların mümkün olan en hızlı şekilde ilerlemiş olmasından memnundu. Şimdi her şeyden önce teknik analizlerin sonuçlarını beklemek ve arabanın bulunmasını ümit etmek kalıyordu.

Koltuğundaki konumunu değiştirdi, kravatının düğümünü çözdü ve Göran Boman'ın raporunu düşündü. Bu raporun tahminlerine güveni tamdı.

Eğer Boman, kadının yalan söylediği izlenimine kapılmışsa bunda mutlaka doğruluk payı demekti.

Ama neden Nils Velander'den bu kadar çabuk vazgeçiyordu?

Ayaklarını masadan indirerek boş bir sayfaya uzandı. Sonraki günlerde mutlaka halletmesi gereken işleri hatırlatacak notlar aldı. Hemen ertesi gün cumartesi olmasına rağmen Raiffeisen Bankası'ndan bir şeyler bulması gerektiğine karar verdi.

Notları bitirince ayağa kalkıp gerindi. Vakit gece yarısını biraz geçiyordu. Koridorda Hanson'un Martinson'la konuştuğunu duydu. Ama ne konuştuklarını anlayamadı.

Dışarda, pencerenin önünde bir sokak lambası rüzgârda sallanıyordu. Kendini terlemiş ve pis hissediyor, emniyet müdürlüğünün soyunma odasında bir duş alıp almaması gerektiğini düşünüyordu. Pencereyi açarak serin havayı soludu. Yağmur dinmişti.

Huzursuz olduğunu fark etti. Katilin bir kez daha saldırmasını nasıl engelleyeceklerdi?

Sıradaki kurban bir kadın olacaktı, Maria Lövgren'in öldürülmesine yanıt olarak.

Tekrar masasına oturdu ve Schonen'deki tüm göçmen kamplarını gösteren dosyayı kendine çekti. Katil Hageholm'e geri dönemezdi. Ama bu durumda yeterince seçeneği vardı. Katil son olaydaki gibi kurbanını yine tesadüfen seçecek olursa ellerindeki ipuçları azalıyordu.

Ayrıca göçmenlere binayı terk etmeyi yasaklamak da mümkün değildi.

Dosyayı bıraktı ve daktiloya bir sayfa yerleştirdi.

Saat neredeyse bir olmuştu. Björk'e vereceği raporunu şimdi de yazabileceğini düşündü.

Aynı anda kapı açıldı, Svedberg içeri girdi.

"Yeni bir şey?" diye sordu Kurt Wallander.

"Bir bakıma evet," diyen Svedberg endişeyle baktı.

"Ne var?"

"Nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum. Ama az önce Löderup'tan bir çiftçi aradı."

"Citroen'i mi görmüş?"

"Hayır. Ama babanın pijamasıyla bir tarlada koşuşturduğunu söylüyor. Elinde bir bavul varmış."

Kurt Wallander dondu kaldı.

"Ne diyorsun?"

"Arayan gayet aklı başında gibiydi. Aslında seninle konuşmak istemişti ama yanlış bağlanmış, bu nedenle karşısına ben çıkmışım. Ne yapılacağına senin karar vermen gerektiğini düşündüm."

Kurt Wallander koltuğunda hiç kıpırdamadan öylece kaldı, bakışları boştu.

Sonra ayağa kalktı.

"Hangi tarla?" diye sordu.

"Sanırım baban anayola doğru ilerliyor."

"Bununla kendim ilgilenirim. Mümkün olduğunca çabuk dönerim. Bir şey olursa ulaşabilmeniz için bana telsizli bir araba ayarlamaya çalış."

"Benim ya da bir başkasının seninle gelmesini ister misin?"

Kurt Wallander başıyla reddetti.

"Babam bunadı," dedi. "Onu bir bakımevine yerleştirmem gerek."

Svedberg ona telsizli bir arabanın anahtarının verilmesini sağladı.

Kapıdan çıkarken binanın gölgesinde duran bir adamı fark etti. Akşam gazetelerinden birinde çalışan bir haberciydi bu, onu tanıdı.

"Beni takip etmesini istemiyorum," dedi Svedberg'e.

Svedberg anladığını işaret etti.

"Benim çıktığımı görene kadar bekle, onun arabasının önünü kapatacağım, sonra gidersin."

Kurt Wallander arabaya geçerek bekledi.

Habercinin de hızla arabasına koştuğunu gördü. Svedberg otuz saniyede kendi arabasıyla geldi ve arabasını durdurdu.

Araba habercinin arabasının önünü tıkıyordu. Kurt Wallander oradan uzaklaştı.

Süratlendi. Fazla hızlı gidiyordu. Sandskogen boyunca yer alan hız sınırlarını dikkate almıyordu, ama yolda kendisinden başka araç yok sayılırdı. Yağmurdan ıslanmış asfaltın üzerinde ürkek tavşanlar kaçışıyordu.

Babasının yaşadığı köye vardığında onu fazla araması gerekmedi. Arabanın farları onu buldu, mavi çizgili pijamasıyla çıplak ayak bir tarlanın üzerinde bata çıka ilerliyordu. Başında eski şapkası, elinde büyük bir bavul vardı. Farlar ortalığı aydınlatınca şaşkınlıkla elini yüzüne siper etti. Sonra yürümeye devam etti. Azimle, sanki tam istediği hedefe gidiyormuş gibi.

Kurt Wallander arabayı durdurdu, farları yanık bıraktı.

Sonra tarlaya çıktı.

"Baba," diye seslendi. "Burada n'apıyorsun allah aşkına?"

Babası yanıt vermedi, yürümeye devam etti. Kurt Wallander peşinden gitti. Ayağı takılıp yere düşünce göbeğine kadar ıslandı.

"Baba!" diye seslendi bir kez daha. "Dur! Nereye gidiyorsun?"

Karşılık gelmedi. Babası hızını artırmışa benziyordu. Yakında anayola varmış olacaklardı. Kurt Wallander koşa aksaya ona yetişerek kolundan kavradı. Ama babası kendisini kurtarıp yoluna devam etti.

Şimdi de Kurt Wallander öfkelenmişti.

"Polis," diye gürledi. "Olduğunuz yerde kalmazsanız ateş edilecek."

Babası bir an için durdu ve döndü. Kurt Wallander farların ışığında onun gözlerini gördü.

"Ne demiştim ben?" diye bağırdı babası. "Beni öldürmek istiyorsun sen!"

Sonra bavulu Kurt Wallander'e doğru fırlattı. Bavul açıldı, kirli çamaşırlar, boya tüpleri ve fırçalardan oluşan eşyalar etrafa saçıldı.

Kurt Wallander, içinde müthiş bir üzüntünün yayıldığını hissetti. Demek babası gerçekten de İtalya'ya gidecekmiş gibi çılgın bir varsayımla gecenin bu vakti kendini dışarlara vurmuştu.

"Lütfen sakin ol, baba," dedi. "Seni istasyona götürmek için geldim. Böylece yürümek zorunda kalmayacaksın."

Babası tereddütle baktı.

"Sana inanmıyorum," dedi.

"Tabii ki, doğru söylüyorum. Yolculuk yapmak isterse kendi babamı pekâlâ istasyona götüreceğim."

Kurt Wallander bavulu yerden kaldırdı, yine kapattı ve arabaya doğru yola koyuldu. Bavulu bagaja koyarak beklemeye başladı. Tarlada duran babası farların ışığına yakalanmış bir av hayvanı gibi görünüyordu. Ümitsiz bir sonda yakalanmış ve artık sadece ölüm ateşini bekleyen bir hayvan gibi.

Sonra arabaya yaklaşmaya başladı. Kurt Wallander bu görüntünün gurur mu yoksa aşağılanma mı olduğuna karar veremedi. Arka kapıyı açtı, babası içeriye yerleşti. Arka koltukta bir örtü duruyordu, onun omuzlarına örttü.

Birden karanlıktan bir adam belirince ürktü. Kirli bir tulum içinde yaşlı bir adam.

"Arayan bendim," dedi adam. "Durumu nasıl?"

"Her şey yolunda," diye yanıtladı Wallander. "Aradığınız için teşekkür ederim."

"Onu görmüş olmam büyük tesadüf."

"Anlıyorum. Tekrar teşekkürler."

Direksiyona geçti. Dönüp baktığında babasının örtünün altında titreyecek kadar üşüdüğünü fark etti.

"Şimdi istasyona gidiyoruz, baba," dedi. "Uzun sürmez."

Doğrudan hastanenin acil servisine gitti. Serviste kısa süre önce Maria Lövgren'in ölüm döşeğinde karşılaşmış olduğu genç doktorla karşılaştı. Ona durumu anlattı.

"Onu bu gece burada gözetim altında tutarız," dedi doktor. "Epeyce üşütmüş olmalı. Yarın bakıcımız onunla ilgilenip kalacağı bir yer bulmaya çalışır."

"Teşekkür ederim," dedi Kurt Wallander. "Kısa bir süre daha yanında kalayım."

Babası kurulanmış ve bir sedyeye yatırılmıştı.

"İtalya'ya yataklı vagon," dedi. "Sonunda oraya gidiyorum."

Kurt Wallander sedyenin yanında bir koltuğa oturdu.

"Evet, aynen öyle," diye karşılık verdi. "Sonunda İtalya'ya gidiyorsun."

Wallander hastaneden ayrıldığında saat ikiyi geçiyordu. Emniyet müdürlüğüne döndü. Hanson dışında herkes bu gece için evlerine dönmüştü. Hanson televizyonun karşısına geçmiş, emniyet genel müdürünün katılmış olduğu tartışma programının kaydını izliyordu.

"Herhangi bir şey oldu mu?" diye sordu Wallander.

"Hayır," diye yanıtladı Hanson. "Bir dizi ipucu var. Ama şeytanın bacağını kıracak bir şey yok sayılır. Birkaç saat uyuyabilsinler diye herkesi eve göndermeyi uygun buldum."

"İyi yaptın. Araba için kimsenin aramamış olması tuhaf."

"Burada otururken ben de bunu düşündüm. Belki E 14'te bir parça yol alıp yine ara yollardan birine sapmıştır. Haritalara bir göz attım. Bu bölgede karman çorman bir yığın küçük yol var. Bir de, bu kışta kıyamette kimsenin uğramadan kolay kolay geçemeyeceği büyük bir de konaklama bölgesi. Kampları gözetleyen devriyeler bu gece yolları didik didik arayacaklar.

Wallander başıyla onayladı.

"Hava aydınlanır aydınlanmaz bir helikopter görevlendiririz. Araba konaklama bölgesinde bir yerlerde gizlenmiş olabilir."

Bir fincan kahve aldı.

"Svedberg bana babandan söz etti," dedi Hanson. "Durumu nasıl?"

"Her şey yolunda. Bizimki iyice bunadı. Şimdi hastanede. Ama sorun yok."

"Eve gidip birkaç saat uyu. Berbat görünüyorsun."

"Yazmam gereken birkaç şey var."

Hanson video cihazını kapattı. "Biraz divana uzanacağım," diye açıkladı.

Kurt Wallander bürosuna gidip daktilonun başına geçti. Yorgunluktan gözleri yanıyordu.

Ama bu yorgunluk beklenmedik bir zihin açıklığına büründü. Bir çifte cinayet işlendi, diye düşündü. Ve katillerin takibi bir başka cinayete yol açtı. Başka cinayetleri önleyebilmemiz için bir an önce çözmemiz gereken bir cinayet.

Tüm bunlar beş gün içinde oldu.

Bu düşünceler arasında Björk'e vereceği raporunu yazmaya başladı. Bu rapor o henüz havaalanındayken eline geçmeliydi.

Esnedi. Saat dörde çeyrek vardı. Babasını düşünmek için fazla yorgundu. Sadece hastanedeki bakıcının iyi bir çözüm bulabileceğinden endişeliydi.

Kız kardeşinin adının yazılı olduğu not hâlâ telefonun üzerinde duruyordu. Birkaç saate kadar, gün başladığında onu aramak zorundaydı.

Yine esneyerek, koltuk altlarını kokladı. Leş gibi kokuyordu. O sırada Hanson aralık duran kapıdan içeri girdi.

Wallander anında bir şeyler olduğunu anladı.

"İşte bir şey yakaladık," dedi Hanson.

"Ne?"

"Malmö'den bir adam arayıp arabasının çalındığını bildirdi."

"Bir Citroen mi?"

Hanson evet anlamında başını salladı.

"Nasıl oluyor da bunu sabahın dördünde fark ediyor?"

"Bir ayine katılmak için Göteborg'a gitmek istemiş."

"Hırsızlığı Malmö'deki meslektaşlarımıza bildirmiş mi?"

Hanson başıyla onayladı. Kurt Wallander telefona sarıldı.

"O halde işe başlayalım," dedi.

Malmö polisi adamı en kısa zamanda sorgulayacağı sözünü verdi. Çalınan arabanın plakası, yapım yılı ve rengi ülkenin her yanına duyurulmuştu bile.

"BBM 160," diye açıkladı Hanson. "Beyaz tavanlı güvercin mavisi bir kurbağa. Ülkede bunlardan kaç tane vardır? Yüz?"

"Araba gömülmediyse mutlaka buluruz."

"Güneş ne zaman doğar?"

"Dört beş saat içinde," diye yanıtladı Hanson.

"Hava aydınlanır aydınlanmaz, konaklama alanının üzerine bir helikopter göndermemiz gerekiyor. Bununla sen ilgilen."

Hanson başıyla onayladı. Tam odadan çıkacaktı ki, yorgunluktan unuttuğu bir şey aklına geldi.

"Hay allah! Bir şey daha var."

"Arayıp, arabasının çalınmış olduğunu söyleyen kişi. Bir polisti."

Kurt Wallander Hanson'a hayretle baktı.

"Polis mi? Ne demek istiyorsun?"

"Yani onun bir polis olduğunu söylüyorum. Senin ve benim gibi."

11

Kurt Wallander biraz uyumak için gözaltı hücrelerinden birine girdi. Kolundaki saatin alarm mekanizmasını ancak büyük bir uğraş sonucu ayarlamayı becerebildi. Kolundan gelen bip sesiyle uyandığında başı, çatlayacakmış gibi ağrıyordu. Aklından geçen ilk şey, babası oldu. Dolaptaki ilkyardım kutularından birinden birkaç baş ağrısı tableti alarak ılık kahveyle yuttu. Sonra uzun süre orada öylece durup önce duş mu almalı yoksa Stockholm'deki kız kardeşini mi aramalı, diye düşündü. Sonunda emniyet müdürlüğünün soyunma odasına giderek duşa girdi. Başının ağrısı yavaş yavaş geçiyordu. Ama masasındaki koltuğa yığıldığında yorgunluğun kendisini bir hayli zorladığını hissetti. Saat yediyi çeyrek geçiyordu. Kız kardeşinin sabahları erkenden uyandığını biliyordu. Telefonu daha ilk çalışında da açtı zaten. Ona, elinden geldiğince onu üzmemeye çalışarak neler olduğunu anlattı.

"Neden daha önce aramadın?" diye sordu kız kardeşi kızmış bir halde. "Bunları daha önce fark etmiş olmalısın?"

"Çok geç farkına vardım," diye yanıtladı Wallander kaçarcasına.

Hastanenin bakıcısıyla konuştuktan sonra, kız kardeşinin ne zaman Schonen'e gelmesi gerektiğini belirlemeye karar verdiler.

"Mona ve Linda nasıllar?" diye sordu, konuşma biterken.

Wallander kız kardeşinin, karısıyla ayrıldığından haberdar olmadığını anladı.

"İyi," dedi. "Seni daha sonra ararım."

Sonra hastaneye gitti. Hava sıcaklığı yine sıfırın altına düşmüştü. Güneybatı yönünden şehre doğru buz gibi bir rüzgâr esiyordu.

Gece personelinin verdiği raporu henüz alan bir hemşireden, babasının gece boyunca huzursuz uyuduğunu öğrendi. Ama, tarlaların üzerinde yaptığı gece yürüyüşünün sonucu olan yaralanmaları atlatmış görünüyordu.

Kurt Wallander babasını, bakıcıyla görüştükten sonra ziyaret etmeye karar verdi.

Kurt Wallander bakıcıya güvenmiyordu. Ona göre, polis suç işlemiş gençleri yakaladığında görevlendirilen sosyal görevlilerin çoğu, ne yapmaları gerektiği konusunda yanlış fikirlere sahiptiler. Bakıcılar belirli bazı gerekleri yerine getirmeleri gerektiği halde hassastılar ve fazla taviz veriyorlardı. Hoşgörülü yaklaşımlarıyla, suçlu gençleri yanlış yollarında ilerlemeye teşvik ettiklerini düşündüğü için, ilgili resmi kurumlara şimdiye dek çok kereler öfkelenmişti.

Belki hastane bakıcıları farklıdır, diye düşündü. Kısa bir süre bekledikten sonra ellisinde bir kadınla görüştü. Kurt Wallander ani yaşanan olayı anlattı. Nasıl da beklenmedik bir anda meydana geldiğini ve kendisini nasıl çaresiz hissettiğini de anlattı.

"Belki her şey yine düzelir," diye açıkladı bakıcı. "Yaşlı insanlar bazen geçici telaşlara kapılabilirler. Bu telaş atlatıldığında, başkaları kendilerine yardımcı olabilir. Birinin gerçekten de kronik olarak bunamış olduğu ortaya çıkarsa başka bir çözüm yolu bulmaya çalışırız."

Babasının hafta sonu boyunca hastanede kalmasına karar verdiler. Ondan sonra ne yapılması gerektiğini bakıcı kadın doktorlarla görüşecekti.

Kurt Wallander ayağa kalktı. Karşısındaki bu kadın ne konuştuğunu bilen birine benziyordu.

"Ne yapılması gerektiğinden emin olmak güç," dedi.

Kadın başıyla onayladı.

"Kendi ailemize ana babalık yapmak zorunda kalmak kadar güç bir şey yoktur," diye karşılık verdi. "Bunu bilirim. Benim annemin bakımı sonunda öylesine zorlaşmıştı ki; artık onu evde tutamaz olmuştum."

Kurt Wallander, dört yataklı bir odaya yerleştirilmiş olan babasının yanına gitti. Bütün yataklar doluydu: Alçılı bir adamla birlikte sanki mide sancıları çekiyormuşçasına iki büklüm olmuş başka bir adam daha vardı. Kurt Wallander'in babası ise orada yatmış tavana bakıyordu.

"Nasılsın baba?" diye sordu.

Babasının yanıt vermesi zaman aldı.

"Beni rahat bırak."

Yanıt kısık sesle söylenmişti. Şimdiye dek keyifsiz ve suçlama sezilen ses tonundan eser kalmamıştı. Kurt Wallander babasının sesinin üzüntüyle dolu olduğunu hissetti.

Bir süre daha yatağın kenarında oturdu. Sonra da gitti.

"Yine geleceğim, baba. Sana Kristina'nın selamı var."

Bir şey yapamamanın çaresizliğiyle hastaneden bir an önce çıkmaya çalıştı. Soğuk rüzgâr iliklerine işliyordu. Emniyet müdürlüğüne gitmek istemedi, bu nedenle de cızırtılı araç telefonundan Hanson'u aradı.

"Malmö'ye gidiyorum," dedi. "Helikopter yola çıktı mı?"

"Yarım saattir aranıyor," diye yanıtladı Hanson. "Şimdiye dek bir şey bulamadı. Oraya iki sürü de köpek gönderdik. Eğer lanet olası araba gerçekten konaklama alanındaysa mutlaka buluruz."

Kurt Wallander, Malmö'ye doğru yola çıktı. Trafik işlek ve yoğundu.

Kendisini tehlikeli biçimde sollayan sürücüler yüzünden yolun kenarından gitmek zorunda kalıyordu.

Gerçek bir devriye arabası almalıydım, diye düşündü. Ama belki günümüzde bunun da artık bir önemi yoktur?

Malmö Emniyet Müdürlüğü'ndeki odaya girdiğinde saat dokuzu çeyrek geçiyordu. Arabası çalınan adamı odasında kendisini beklerken buldu. Onun yanına gitmeden önce, hırsızlık ihbarını alan polis memuruyla görüştü.

"Adamın polis olduğu doğru mu?" diye sordu Kurt Wallander.

"Öyleymiş eskiden," diye yanıtladı polis memuru. "Ama erken emekliye ayrılmış."

"Hangi nedenden?"

Memur omuzlarını kaldırdı.

"Sinirleri bozukmuş. Tam olarak bilgim yok."

"Onu tanıyor musun?"

"Oldukça tuhaf biriydi. On yıl birlikte çalıştığımız halde onu tanıdığımı söyleyemem. Ne düşündüğümü söylemem gerekirse; kimsenin onu tanımış olduğunu sanmıyorum."

"Hakkında biraz daha çok şey bilen birileri olmalı?"

Polis yine omuzlarını silkti.

"Bir şeyler bulmaya çalışırım. Ama sonuçta herkesin arabası çalınabilir, değil mi?"

Kurt Wallander odaya girerek adı Runa Bergman olan adamı selamladı. Adam 53 yaşındaydı ve dört yıl önce emekli olmuştu. Cılız biriydi, kaçamak ve kararsız bakışları vardı. Burun deliklerinden birinde bir bıçak darbesinden meydana gelmiş olabilecek bir yara izi vardı.

Kurt Wallander birden karşısında oturan bu adamın tetikte olduğu hissine kapıldı. Neden, bilmiyordu. Ama bir kere bu hisse kapılmıştı işte, konuşma boyunca bu his daha da yoğunlaşacaktı.

"Anlatın," dedi. "Saat dörtte arabanızın çalınmış olduğunu fark ettiniz."

"Göteborg'a gitmek istiyordum. Önümde uzun bir yolculuk varsa tan ağarırken yola çıkmayı severim. Dışarı çıktığımda araba yoktu."

"Garajdan mı kayboldu yoksa park yerinden mi?"

"Oturduğum evin önündeki yoldan. Bir garajım var. Ama içinde öyle çok döküntü var ki, arabaya yer kalmadı."

"Nerede oturuyorsunuz?"

"Jägersro'da sıra evlerin bulunduğu bir mahallede."

"Komşularınızdan biri bir şey görmüş olabilir mi?"

"Onlara sordum. Kimse ne bir şey duymuş ne de görmüş."

"Arabanızı en son ne zaman görmüştünüz?"

"Bütün gün evdeydim. Ama bir akşam önce yerinde duruyordu."

"Kilitlemiş miydiniz?"

"Tabii ki kilitlemiştim."

"Direksiyon kilidi var mıydı?"

"Ne yazık ki hayır. Bozulmuştu."

Yanıtlarda tutukluk sezilmiyordu. Ama Kurt Wallander yine de adamın tedirgin olduğu hissinden vazgeçemiyordu.

"Hangi sergiye gitmek istemiştiniz?"

Karşısındaki adam şaşkın şaşkın Wallander'in yüzüne baktı.

"Bunun bu olayla ne ilgisi var?"

"Bir ilgisi yok. Sadece merak ediyorum."

"Bir uçak sergisine, eğer tam olarak bilmek istiyorsanız."

"Bir uçak sergisi mi?"

"Eski uçaklara meraklıyımdır. Yaptığım birkaç model uçak var."

"Doğru anladıysam, erken emekliye ayrıldınız?"

"Bunun çalınan arabamla ne ilgisi var allah aşkına?"

"Hiçbir ilgisi yok."

"Özel hayatımı karıştırmaktansa neden arabamı bulmaya çalışmıyorsunuz?"

"Şu an aranıyor. Sizin de artık bildiğiniz gibi; arabanızı çalan kişinin çifte cinayeti işlemiş olan kişi olduğunu sanıyoruz. Ya da buna idam mı diyelim?"

Adam onun gözlerinin içine baktı. Birden gözündeki kaçamak bakışlar yok olmuştu.

"Cinayeti duydum," dedi.

Kurt Wallander'in soracak başka sorusu kalmamıştı.

"Evinize gidebiliriz, diye düşünmüştüm. Böylece arabanın nereye park edilmiş olduğunu görebilirim."

"Size kahve ikram edemeyeceğim. Evim çok dağınık."

"Evli misiniz?"

"Boşandım."

Kurt Wallander'in arabasını kullandılar. Sıra evlerden oluşan mahalle uzun yıllar önce yapılmıştı, Jägersro yarış pistinin

arkasında yer alıyordu. Sarı kiremitten yapılmış, önünde küçük bir bahçesi olan bir evin önünde durdular.

"İşte, arabam tam durduğunuz yerdeydi," dedi adam. "Tam burada."

Kurt Wallander birkaç metre geri gitti, arabadan indiler. Kurt Wallander arabanın iki sokak lambasının ortasında durmuş olması gerektiğini gördü.

"Geceleri buraya park eden çok araba olur mu?" diye sordu.

"Hemen hemen her evin önünde bir tane durur. Burada oturanların çoğunun iki arabası vardır. Garajlar tek arabalıktır."

Kurt Wallander sokak lambalarını işaret etti.

"Bunlar çalışıyor mu?" diye sordu.

"Evet. Biri bozulsa hemen fark ederim."

Kurt Wallander etrafına bakarak düşündü. Başka sorusu yoktu.

"Tekrar görüşeceğimizi sanıyorum," dedi.

Birden aklına bir soru daha geldi.

"Silah ruhsatınız var mı?" diye sordu. "Silahınız?"

Yanında duran adam şaşırdı.

Aynı anda Kurt Wallander'in aklından cin gibi bir fikir geçti.

Araba hırsızlığı bir aldatmacadan ibaretti.

Yanındaki adam önceki gün Somaliliyi vurmuş olan iki adamdan biriydi.

"Bu soru da ne demek oluyor?" diye karşılık verdi adam. "Silah ruhsatı? Herhalde benim bu işle ilgili olduğumu düşünecek kadar aptal değilsiniz?"

"Eski bir polis olarak, çok çeşitli sorular sorulması gerektiğini bilirsiniz," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Evinizde silahınız var mı?"

"Silahlarım da var, bir silah ruhsatım da."

"Ne tür silahlar?"

"Zaman zaman avlanırım. Geyik avı için bir mavzerim var."

"Peki başka?"

"Bir de av tüfeğim. Lanber Baron. İspanyol yapımı. Tavşan avı için."

"Silahları alması için birini göndereceğim."

"Neden?"

"Çünkü dün öldürülen adam, kısa mesafeden bir av tüfeğiyle vurulmuş."

Adam ona önemsemezmiş gibi baktı.

"Saçmalıyorlar," diye açıkladı. "Akılları başlarında değil bunların."

Kurt Wallander onu orada öylece bırakarak emniyet müdürlüğüne döndü. Bir telefon numarası sorarak Ystad'ı aradı. Araba henüz bulunamamıştı. Sonra Malmö'deki şiddetli suçlar bölümünün görevli müdürüyle konuşmak istedi. Onunla daha önce karşılaşmıştı, onu kendini beğenmiş ve başına buyruk biri olarak hatırlıyordu. Tanışmalarına yol açan fırsatta Göran Boman'la da ilk karşılaşması gerçekleşmişti.

Kurt Wallander isteğini dile getirdi.

"Adamın silahlarının denetlenmesini istiyorum," dedi. "Evin aranmasını istiyorum. Ayrıca ırkçı teşkilatlarla bir ilgisinin olup olmadığını da bilmek istiyorum."

Polis memuru uzunca bir süre onu inceledi.

"Bu araba hırsızlığını kendisinin planladığına inanmak için nedenlerin mi var? Cinayete karışmış olduğuna dair?"

"Adamın silahları var. Bizim de her şeyi araştırmamız gerekiyor."

"Bu ülkede yüz binlerce av tüfeği vardır. Hem bir araba hırsızlığından dolayı ev arama izni verebileceğini mi sanıyorsun?"

"Bu olayın birinci dereceden önceliği var," diye karşılık verdi Kurt Wallander sinirlenmiş olarak. "Eyalet polis amirini arayacağım. Gerekirse de, emniyet genel müdürünü."

"Elimden geleni yaparım," diye yanıtladı memur. "Ama meslektaşların özel hayatlarına burnunu sokmak pek anlayışla karşılanmaz. Hem eğer bu gazeteye yansırsa neler olabilir hiç düşündün mü?"

"Umurumda değil," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Üç cinayetle burun burunayım. Bir dördüncüsü de yolda. Tek düşündüğüm, yeni bir cinayeti engelleyebilmek."

Ystad'a giderken Hageholm'de durdu. Teknik inceleme tamamlanmıştı. Rydberg'in olayın gelişimi hakkındaki tezini düşündü ve ona hak verdi. Araba mutlaka Rydberg'in işaretlediği yerde park etmiş olmalıydı.

Birden arabası çalınmış olan polise, sigara içip içmediğini sormayı unuttuğu aklına geldi. Ya da elma yiyip yemediğini.

Ystad'a doğru yoluna devam etti. Saat on ikiydi. Emniyetin kapısından girerken, öğle yemeğine çıkan bir sekreterle karşılaştı ve ondan kendisine bir pizza getirmesini rica etti.

Ayaküstü Hanson'a uğradı, hâlâ araba bulunamamıştı.

"On beş dakika içinde benim orada toplanalım," dedi Kurt Wallander. "Herkesi bir araya getirmeye çalış. Dışarda görevde olanlar telefon başında hazır beklesinler."

Ceketini çıkarmadan koltuğuna geçerek kız kardeşini tekrar aradı. Ertesi gün saat onda onu Sturup'tan almayı kararlaştırdılar.

Başındaki şişliğe dokundu, şişliğin rengi artık sarı, siyah ve kırmızı renklerindeydi.

Yirmi dakika sonra Martinson ve Svedberg dışında herkes toplanmıştı.

"Svedberg dışarda ve bir çakıl ocağını araştırıyor," dedi Rydberg. "Biri arayıp orada esrarengiz bir araba gördüğünü söylemiş. Martinson, Citroen kulübünden olup Schonen'deki tüm Citroen'leri bildiğini iddia eden birinin peşinde. Lundlu bir cilt uzmanı doktor."

"Lundlu bir cildiyeci mi?" diye sordu Kurt Wallander hayretle.

"Pul koleksiyonu yapan insanlar da var," diye karşılık verdi Rydberg. "Bu durumda Lundlu bir cildiyecinin Citroen sevmesinde ne sakınca olabilir?"

Kurt Wallander, Malmö'de emekli polisle yaptığı görüşmeyi aktardı.

Adamın esaslıca araştırılmasını sağladığını söylerken bunun kulağa ne denli boş geldiğini fark etti.

"Bu pek mümkün gibi değil," diye açıkladı Hanson. "Cinayet planlayan bir polis, niçin kendi arabasının çalındığını ihbar edecek kadar aptalca davransın ki?"

"Haklı olabilirsin," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Ama en küçük ipucunu bile gözden kaçırmamalıyız, ne kadar saçma ve yersiz gözükürse gözüksün."

Sonra tartışma konusu kaybolan arabaya yöneldi.

"Halktan aldığımız bilgiler yeterli değil," diye belirtti Hanson. "Bu da benim görüşümü, yani arabanın bölgeden ayrılmadığı savını destekliyor."

Kurt Wallander kurmay haritasını yaydı, hepsi birden bir sefer planı hazırlayacaklarmış gibi haritanın üzerine eğildiler.

"Göller," dedi Rydberg. "Krageholmsee gölü, Svaneholmsee gölü. Oralara gidip arabayı batırdıkları olasılığını akla getiriyor. O bölgeler küçük yollarla dolu."

"Bu yine de oldukça riskli gibi," diye söze karıştı Kurt Wallander. "Birinin onları görmesi olasılığı oldukça yüksek."

Her şeye rağmen göl kıyılarını iyice incelemeye karar verdiler. Bir de terk edilmiş ambarları gözden geçirmek üzere birilerini görevlendirmeyi.

Malmö'den gelen bir köpek sürüsü arama görevini yapmıştı bile, ancak herhangi bir ize rastlamamıştı. Helikopterle aramadan da bir sonuç alınamamıştı.

"Konuştuğun Arap yanılmış olabilir mi?" diye sordu Hanson.

Kurt Wallander bir an düşündü.

"Onu bir kez daha çağıralım," diye kararını belirtti. "Onu en azından altı farklı arabayla teste tabi tutalım. Biri de Citroen olsun."

Hanson tanıkla ilgileneceğini söyledi.

Ardından Lenarp olayı soruşturmasının son durumu hakkında konuştular. O olayda da esrarengiz bir araba söz konusuydu, şafak vakti kamyon şoförünün görmüş olduğu araba.

Kurt Wallander polis memurlarının yorgun olduklarını fark etti. Günlerden cumartesiydi ve çoğu uzun süredir hiç ara vermeden görev başındaydı.

"Lenarp'a pazartesiye kadar ara veriyoruz," dedi. "Şimdi sadece Hageholm'le ilgilenelim. Dinlenmek için eve gitmek isteyenlerin dışındakileri kastediyorum. Önümüzdeki hafta da eminim ki, bu hafta kadar zorlu geçecek."

Sonra Björk'ün pazartesiden itibaren tekrar işbaşı yapacağı aklına geldi.

"Yakında Björk işi devralacak," dedi. "Sizlere şimdiye dek gösterdiğiniz çaba ve yardımlarınız için teşekkür etmek istiyorum."

"Şimdi iyi mi aldık yani?" diye sordu Hanson alayla.

"Pekiyi aldınız," diye yanıtladı Kurt Wallander.

Toplantıdan sonra Rydberg'den biraz daha kalmasını istedi. Durumu birisiyle sakince konuşmaya ihtiyacı vardı. Rydberg, fikirlerine güvendiği kişi olmuştu her zaman. Göran Boman'ın Kristianstad'taki yardımlarından bahsetti. Rydberg düşünceli düşünceli başını salladı. Kurt Wallander bir şeylerin Rydberg'i endişelendirdiğini fark etti.

"Burada bir kör mermi söz konusu olabilir," dedi Rydberg onu uyarırcasına. "Bu çifte cinayet, düşündükçe aklımı daha da karıştırıyor."

"Neden?" diye sordu Kurt Wallander.

"Kadının ölmeden önce söylediği aklımdan çıkmıyor bir türlü. Bana öyle geliyor ki; ta içinde, acı çekmiş, hırpalanmış bilincinde, kocasının ölmüş olduğunu biliyordu. Ve kendisinin de öleceğini. Sanıyorum, başka çıkar yolu kalmayan bir insanın, bir bulmacanın çözümüne yardım etmesi içgüdüsel bir davranış. Kadın da tek bir kelime söyledi. 'Yabancı.' Hatta bunu tekrarladı da. Dört beş kez. Bunun bir anlamı olmalı. Sonra elimizde şu ilmik var. Düğüm. Senin dediğin gibi. Bu cinayet öç ve nefret kokuyor. Ama biz buna rağmen bambaşka bir yönde arama yapıyoruz."

"Svedberg, Lövgren'lerin akrabalarını araştırdı," dedi Kurt Wallander. "Yurtdışıyla herhangi bir bağlantıları söz konusu değil. Sadece İsveçli çiftçiler ve kimi esnaf."

"Sürdürdüğü çifte yaşamı unutma," diye atıldı Rydberg. "Nyström, kırk yıldır tanıdığı komşusunu sıradan bir insan gibi tanımladı. Hem de serveti olmayan biri olduğunu söyledi. İki gün sonra bunların hiçbirinin doğru olmadığını gördük. Bu hikâyede aldatıcı başka ikili oyunların olmadığını kim iddia edebilir?"

"Sence ne yapmalıyız?"

"Şimdiye kadar ne yaptıysak. Ama yanlış iz üzerinde olabileceğimizi de hesaplamalıyız."

Ardından, öldürülen Somalili hakkında konuştular.

Kurt Wallander, Malmö'den döndüğünden beri aklına takılan bir düşünceden kurtulamamıştı.

"Biraz daha dayanabilecek misin?" diye sordu.

"Pek tabii," diye karşılık verdi Rydberg hayretle. "Tabii ki dayanabilirim."

"Şu poliste bir şeyler vardı," dedi Kurt Wallander. "Bunun sadece bir his olduğunu biliyorum. Bir polis için son derece güvenilmez bir özellik. Ama bu herifi gözden kaçırmamalıyız. Özellikle bu hafta sonu. Sonra devam edip etmeyeceğimize ve bununla başkasını görevlendirip görevlendirmeyeceğimize bakarız. Ama umduğum gibiyse, yani adam olaya bulaşmış, arabası da aslında hiç çalınmamış ise, özellikle şimdi çok dikkatli olmalıyız."

"Ben Hanson'un görüşüne katılıyorum; bir polis eğer cinayete karışmışsa, arabasının çalındığı aldatmacasına başvuracak kadar aptal olamaz," diye karşı çıktı.

"Bence yanlış düşünüyorsunuz," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Aynen adamın yanlış düşündüğü gibi. Yani bir zamanlar kendisinin de bir polis olmasının, onu bütün şüphelerden koruyacağı gerçeği."

Rydberg ağrıyan dizini ovdu.

"Ne yapılacağını sen bilirsin," dedi. "Bunun peşini bırakmamamız gerektiğini düşünüyorsan, benim ne düşündüğümün pek bir anlamı kalmıyor."

"Onu yirmi dört saat gözlemenizi istiyorum," dedi Kurt Wallander. "Pazartesiye kadar olan zamanı dört nöbete ayıracağız. Zor olsa da başa çıkarız. İstersen, geceleri ben üstlenirim."

Saat on ikiydi. Rydberg, nöbetini gece yarısına kadar uzatabileceğini söyledi. Kurt Wallander ona adresi verdi.

Tam o sırada sekreter kız, ısmarladığı pizzayla içeri girdi.

"Yemek yedin mi?" diye sordu Wallander.

"Evet," diye yanıtladı Rydberg duraksayarak.

"Hayır, yemedin. Bunu sen al, ben kendime yeni bir tane ısmarlarım."

Rydberg pizzayı Kurt Wallander'in masasında yedi. Sonra ağzını silip ayağa kalktı.

"Belki şüphelerinde haklısındır," diye açıkladı.

"Belki," diye karşılık verdi Kurt Wallander.

O gün kayda değer başka bir gelişme olmadı.

Araba kayıptı ve bulunamadı. İtfaiye, gölleri araştırdıysa da bir biçerdöverin parçalarından başka bir şey bulamadı.

Çevrede yaşayanlardan da pek fazla bilgi edinemediler.

Gazeteciler, radyo ve televizyonlar durmadan arıyor, olayın son durumu hakkında bilgi ediniyorlardı. Kurt Wallander mavi bir Citroen görenlerin haber vermeleri isteğini tekrarlıyordu. Göçmen kamplarından arayan öfkeli müdürler daha güçlü polis koruması talep ediyorlardı.

Kurt Wallander bütün bunlara elinden geldiğince sabırla yanıt veriyordu.

Saat dörtte Bjärasjö'de yaşlı bir kadına bir araba çarpıp ölümüne neden oldu. Svedberg, araştırdığı çakıl ocağına döndü. Kurt Wallander kendisine öğleden sonra izin vermiş olmasına rağmen soruşturmayı üstlendi.

Saat beşte Näslund aradı. Kurt Wallander, sesinden onun sarhoş olduğunu anladı. Herhangi bir olay olup olmadığını, Skillinge'deki partiye gidip gitmediğini sordu.

Kurt Wallander ona anlayış gösterdi.

İki kez hastaneyi arayıp, babasının durumunu sordu. Kendisine babasının yorgun ve dalgın olduğunu söylediler.

Näslund'la yaptığı konuşmanın hemen ardından Sten Widen'i de aradı. Telefonu Wallander'in tanıdığı bir ses açtı.

"Ben size tavan penceresinden yardım eden kişiyim," dedi. "Polis olduğumu hemen anlamıştınız hani. Sten'le konuşabilir miyim, eğer oradaysa."

"Sten Danimarka'da, at satın alıyor," diye yanıtladı Loise adlı kız.

"Ne zaman eve döner?"

"Belki yarın."

"Döndüğünde beni aramasını söyler misiniz?"

"Bunu ona iletirim."

Konuşma bitmişti. Kurt Wallander, Sten Widen'in kesinlikle Danimarka'da olmadığını düşünüyordu. Belki de kızın hemen başucunda durmuş, konuşmaları dinliyordu.

Belki de aradığı sırada, yataktaydılar.

Rydberg aramadı.

Hazırladığı raporunu, o akşam Sturup'ta uçaktan iner inmez Björk'e ileteceğine söz veren bir devriyeye verdi.

Bütün bunları yaptıktan sonra ay sonunda ödemeyi unuttuğu hesaplarını gözden geçirdi. Bir deste havaleyi doldurup, kahverengi zarfa bir çek koydu. Bu ay ne bir video cihazına, ne de müzik setine parası kalmadığını kabullenmek zorundaydı.

Ardından şubat ayı sonunda Kopenhag'daki kraliyet operasına götüren tura katılıp katılmayacağını soran davetiyeye yanıt verdi. Yanıtı evet olmuştu. Şimdiye dek sahnede izlememiş olduğu operalardan biriydi bu, adı 'Woyzeck' idi.

Saat sekizde Svedberg'in Bjäresjö'deki kaza raporunu okudu ve olayın herhangi bir davaya neden olmayacağını hemen

anladı. Kadın yavaş seyreden bir arabanın önüne dosdoğru yürümüştü. Sürücü sabıkasız bir çiftçiydi. Görgü tanıklarının ifadeleri birbirini doğruluyordu. Bir sicil kaydı hazırladı. Kadının otopsisi tamamlandıktan sonra soruşturma evrakının Anette Brolin'e iletilmesini istiyordu.

Saat sekiz buçukta Ystad'ın girişindeki bir kiralık evde oturan iki adam kavgaya başlamışlardı. Peters ve Noren iki kavgacıyı sakinleştirmeyi başardılar. Bu adamlar polisin gayet iyi tanıdığı iki kardeşti. Birbirlerini yılda yaklaşık iki kez döverlerdi.

Marvinsholm'den gelen bir ihbar, evden kaybolan bir tazıyla ilgiliydi. Köpeğin batı yönüne doğru kaçtığı görüldüğü için ihbarı Skurup'taki meslektaşlarına devretti.

Saat onda emniyet müdürlüğünden ayrıldı. Hava soğuktu ve fırtına şiddetinde bir rüzgâr esiyordu. Gökyüzü açık, yıldızlar pırıl pırıldı. Hâlâ kar yağmamıştı. Eve gidip kışlık çamaşırlarını giyerek başına kalın bir yün bere geçirdi. Mutfak penceresinin önünde duran kurumuş çiçekleri özensizce suladı. Sonra da Malmö'ye doğru yola çıktı.

Gece nöbeti Noren'indi. Wallander ona kendisini sık sık arayacağı sözünü vermişti. Ancak büyük olasılıkla Noren, Björk'e artık tatilinin kesin olarak sona erdiğini söylemekle meşguldü.

Kurt Wallander, Svedala'daki bir motelde durdu. Sadece bir salata yemeye karar vermeden önce uzunca bir süre düşündü. Bunun yemek alışkanlıklarını değiştirmek için uygun bir zaman olduğundan emin değildi. Ama bir gece gözetiminden önce ağır yemek yerse uyuyakalma tehlikesiyle karşı karşıya kalacağını biliyordu.

Yemekten sonra birkaç fincan koyu kahve içti. *Nöbetçi Kulesi* isimli dergiyi satmak için masasına yaşlı bir kadın yanaştı. Derginin bir örneğini alarak bunun gece boyunca kendisine yeterli olacağını düşündü.

Saat on biri biraz geçe yine E 14'e çıkmış, Malmö yönündeki son kilometreleri kat ediyordu. Birden Rydberg'e ve kendisine paylaştırdığı görevin ne denli doğru olduğunu düşündü. Sadece kendi sezgilerinden yola çıkıp karar vermeye hakkı var mıydı? Hanson ve Rydberg'in itirazları, gece nöbetini aklından çıkarmaya yetmez miydi?

Kararsızdı. Düşünceleri sürekli değişiyordu.

Ayrıca yediği salata dişinin kovuğunu doldurmamıştı.

Rune Bergman'ın sarı evine giden yola saptığında on ikiye birkaç dakika kalmıştı. Soğuk geceye çıkmadan önce beresini kulaklarına kadar indirdi. Etrafta ışığı yanmayan evler vardı. Uzaklardan bir arabanın tekerlek gıcırtısı duyuluyordu. Mümkün olduğunca gölgede kalarak ağaçlıklı Rosenallee yoluna saptı.

Büyük bir kestane ağacının yanında duran Rydberg'i zorlanmadan buldu. Ağacın gövdesi öyle kalındı ki; Rydberg'i tamamen gizliyordu. Wallander'in onu yine de görebilmesinin nedeni, burasının sarı evi gözetleyebilecek mantıklı tek gizlenme yeri olmasıydı.

Kurt Wallander heybetli gövdenin gölgesine girdi.

Rydberg donuyordu. Ellerini birbirine sürterek ayaklarını yere vuruyordu.

"Olay var mı?" diye sordu Kurt Wallander.

"On iki saat için oldukça az," diye yanıtladı Rydberg. "Saat dörtte süpermarkete gidip alışveriş yaptı. İki saat sonra evden çıkıp, rüzgârda açılan bahçe kapısını kapattı. Ama tedirgin görünüyordu. Acaba haklı mısın diye düşünüyorum."

Rune Bergman'ın oturduğu evin yanındaki evi işaret etti.

"Bu ev boş," dedi. "Bahçeden yolu da arka kapıyı da gözetlemek mümkün. Belki o taraftan sıvışmayı planlıyordur. Orada oturacak bir bank var. Eğer sıkı giyinmişsen."

Kurt Wallander, Bergman'ın evine doğru giderken bir telefon kulübesi görmüştü. Rydberg'den Noren'i aramasını istedi. Önemli bir olay çıkmadıysa Rydberg eve gidebilirdi.

"Saat yedide geleceğim," dedi Rydberg. "Sakın donayım deme."

Ses çıkarmadan ortadan kayboldu. Kurt Wallander bir süre orada kalıp sarı eve baktı. Işığı yanan iki pencere vardı. Biri zemin katta, diğeri birinci katta. Perdeler kapalıydı. Saatine baktı. Gece yarısını üç dakika geçiyordu. Rydberg dönmemişti. O halde Ystad Emniyet Müdürlüğü'nde her şey yolundaydı.

Hızlı adımlarla yolun diğer tarafına geçti ve boş evin bahçesine açılan kapıyı açtı. Karanlıkta etrafını yoklayarak Rydberg'in bahsettiği bankı buldu. Burası iyi bir gözetleme yeriydi. Vücut ısısını korumak için bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı; beş adım aşağı, beş yukarı.

Saate bir sonraki sefer baktığında henüz bire on kalayı gösteriyordu. Uzun bir gece olacağa benziyordu ve daha şimdiden üşümeye başlamıştı bile. Oyalanmak için yıldızlı gökyüzüne baktı. Ensesi ağrıyınca yine aşağı yukarı yürümeye başladı.

Saat bir buçukta zemin kattaki ışık söndü. Kurt Wallander birinci kattan bir radyo sesi duyar gibi oldu.

Rune Bergman bir gece insanı olmalı, diye düşündü.

Belki erken emekli olunduğunda böyle bir insan olunuyordu.

Saat ikiye beş kala yoldan bir araba geçti. Kısa bir süre sonra bir tane daha. Sonra yine her şey sessizliğe büründü.

Birinci kattaki ışık hâlâ yanıyordu. Kurt Wallander ise donuyordu.

Saat üçe beş kala ışık söndü. Kurt Wallander radyo sesini duymaya çalıştı. Ama hiç ses yoktu. Üşümemek için kollarını kendi etrafında doladı.

İçinden bir Strauss valsinin melodisini mırıldanıyordu.

Ses neredeyse duyamayacağı kadar hafifti.

Bir kilit sesi. Hepsi bu kadar. Kurt Wallander kollarıyla yaptığı ısınma hareketini kesip kulak kabarttı.

Sonra gölgeyi fark etti.

Adam çok sessiz hareket etmiş olmalıydı. Yine de Kurt Wallander, Rune Bergman'ın yavaşça aşağı evin arkasındaki bahçeye sıvıştığını fark etti. Kurt Wallander birkaç saniye bekledi. Sonra dikkatlice o da çiti aştı. Karanlıkta hareket etmek güçtü, ama yan binayla Bergman'ın evine simetrik duran bahçe arasındaki dar yolu gördü. Hızlı davrandı. Neredeyse hiçbir şey göremeyecek kadar çabuk.

Sonra ağaçlıklı Rosenallee yoluna paralel caddeye çıktı.

Birkaç saniye gecikmiş olsaydı, Rune Bergman'ın sağdaki yan sokağa saptığını asla göremeyecekti.

Bir an duraksadı. Arabası sadece elli metre ötede duruyordu. Eğer arabayı almaz ve Bergman'ın da yakında arabası duruyorsa, onu takip etme şansını kaçırmış olurdu.

Çılgınlar gibi arabasına koşmaya başladı. Kaskatı donmuş eklemleri çatırdıyordu. Birkaç adım sonra nefes nefese kalmıştı. Arabanın kapısını hızla açtı, beceriksizce anahtarları kurcaladı ve mümkün olursa Rune Bergman'ın yolunu kesmeye karar verdi.

Doğru olduğunu düşündüğü sokağa girdi, ama bunun bir çıkmaz sokak olduğunu çok geç fark etti. Lanetler yağdırarak geri döndü. Herhalde Rune Bergman bu sokakları çok iyi biliyordu. Ayrıca yakınlarda bir de park vardı.

Karar ver, diye düşündü öfkeyle. Haydi karar ver, lanet olsun.

Jägersro koşu yoluyla büyük mağazaların arasındaki park alanına sürdü arabayı. Neredeyse pes edecekti ki, Rune Bergman'ı fark etti. Yarış alanının girişinde, yeni inşa edilmiş bir otelin yanındaki telefon kulübesindeydi.

Kurt Wallander frene basıp, motoru susturdu ve farları söndürdü.

Telefon kulübesindeki adam onu görmemişti.

Birkaç dakika sonra otelin önünde bir taksi durdu. Rune Bergman taksiye binip arka koltuğa geçti, Kurt Wallander de arabayı çalıştırdı.

Taksi Göteborg yönündeki anayola çıktı. Kurt Wallander takibe başlamadan önce bir kamyonun kendisini sollamasına izin verdi.

Benzin göstergesine baktı. Taksiyi Halmstad'tan sonra takip edemeyecekti.

Birden taksi şoförünün sağ sinyalini yaktığını gördü. Demek Lund çıkışında sapacaktı. Kurt Wallander taksiyi izlemeye devam etti.

Taksi istasyonda durdu. Kurt Wallander taksinin yanından geçerken Rune Bergman'ın ücreti ödediğini gördü. Yan sokaklardan birine saparak dikkatsizce, yaya geçidinin tam ortasına park etti.

Rune Bergman hızlı adımlarla yürüyordu. Wallander da onu gölgeler boyunca takip ediyordu.

Rydberg haklıydı. Adam son derece tedirgindi.

Birdenbire olduğu yerde durdu ve etrafına baktı.

Kurt Wallander apar topar kendini bir apartman girişine attı. Alnını bir merdiven tırabzanına çarptı. Gözünün üzerindeki şişliğin patladığını ve kanın yüzüne aktığını hissetti. Eldiveniyle silip ona kadar saydı, sonra takibe devam etti. Gözünün üzerindeki kan yapış yapıştı.

Rune Bergman, çuval beziyle örtülü ve yapı iskelesi dayanmış bir binanın önünde durdu. Yine etrafına baktı. Aynı anda da Kurt Wallander oraya park etmiş bir arabanın arkasına çöktü.

Sonra Bergman gözden kayboldu.

Kurt Wallander kapının kapandığını duyana kadar bekledi. Biraz sonra da ikinci katta bir odanın ışığı yandı.

Yolun karşısına geçip çuval bezlerinin arkasına saklandı. Sonra hiç tereddüt etmeden yapı iskelesinin ilk basamağına çıktı.

Kıpırdandıkça bastığı yer gıcırdayıp çatırdıyordu. Gözüne yapışan kanı durmadan siliyordu. Ardından sonraki basamağa çıktı. Işıklı pencereler artık başının bir metre kadar yakınındaydı. Atkısını alıp, geçici bir sargı gibi alnına sardı.

Sonra dikkatle bir sonraki basamağa çıktı. Yorgunluktan öyle tükenmişti ki; tırmanmaya devam etmeden önce basamakta biraz uzandı. Üzeri yer yer sıva dökülmüş, soğuk kalasların üzerinde süründü. Yerden ne kadar yüksekte olduğunu düşünmeye cesareti yoktu; aksi halde başı dönerdi.

Işığı yanan, en yakınındaki pencerenin pervazından içeriye dikkatle göz attı. İnce perdelerin arasından, çift kişilik bir yatakta yatmış uyuyan bir kadını seçebiliyordu. Kadının yanındaki örtü öyle açılmıştı ki, biri sanki aceleyle yataktan kalkmıştı.

Sürünerek ilerlemeye devam etti.

Bir başka pencerenin pervazından baktığında, Rune Bergman'ın orada bir adamla konuştuğunu gördü.

Kurt Wallander bu adamı daha önce görmüş olabileceğini düşündü.

Romanyalı genç kadın, tarlada elma yiyen adamı aynen böyle tanımlamıştı.

Kalbinin hızla çarptığını hissetti.

Demek haklıydı. Bu ondan başkası olamazdı.

İki adam sessizce konuşuyorlardı. Kurt Wallander onların söylediklerini duyamıyordu. Birden sabahlık giymiş adam bir kapıdan geçip kayboldu. Aynı anda Rune Bergman doğrudan Kurt Wallander'e baktı.

Kafasını geri çekerken, yakaladı, diye düşündü.

Bu domuzlar beni vurmak için bir saniye tereddüt etmeyecekler.

Korkudan taşlaşmış gibiydi.

Öleceğim, diye düşündü çaresizce. Kafamı uçuracaklar.

Ancak kafasını uçurmak için gelen kimse olmadı. Sonunda yine içeri bakmaya cesaret etti.

Sabahlıklı adam orada durmuş bir elma yiyordu.

Rune Bergman'ın ellerinde iki av tüfeği vardı. Birini masanın üzerine koydu. Diğerini mantosunun içine gizledi. Kurt Wallander, artık gördüklerinin yeterli olduğunu biliyordu. Arkasını döndü, geldiği yoldan geri sürüdü.

Nasıl olduğunu asla öğrenemeyecekti.

Ama karanlıkta yanlış bir adım attı. Yapı iskelesine tutunmak isterken eli boşluğu yakaladı.

Sonra düştü.

Her şey öyle çabuk oldu ki, yaklaşan ölümünü düşünemedi bile.

Yere çok az kala iki kalasın arasındaki bir boşluğa bir ayağı takılmış halde asılı kaldı. Ani darbe korkunç bir acıya neden oldu. Asfaltın birkaç metre üzerinde baş aşağı asılı kalmıştı.

Bacağını kurtarmayı denedi. Ama ayağı sıkışmıştı. Hiçbir şey yapamadan orada öylece aşağıya sallanıyor, şakaklarında kalbinin atışını duyuyordu.

Öyle acı çekiyordu ki; gözleri yaşardı.

O anda giriş kapısının kapandığını duydu.

Rune Bergman evden çıkmıştı.

Wallander bağırmamak için parmağını ısırdı.

Çuval bezlerinin arasından adamın tam önünde birden durduğunu gördü.

Bir şeyin ateşlendiğini gördü.

Silah, diye geçti aklından. Şimdi öleceğim.

Sonra Rune Bergman'ın sadece bir sigara yakmış olduğunu anladı.

Adımlar uzaklaşıyordu.

Başına biriken kandan bayılmak üzereydi. Gözünün önünde Linda'nın yüzü belirdi.

Büyük bir çabayla iskelenin destek kirişlerinden birini yakalamayı başardı. Bir koluyla kendini yukarı çekerek, iskelede ayağının takılı kaldığı yere ulaştı. Tüm gücünü toplayıp kendini kurtarmak için son bir çaba gösterdi. Gerildi ve bir hamleyle ayağı takıldığı yerden kurtuldu, böylece sırtüstü bir çakıl yığınının üzerine düştü. Kıpırdamadan yattığı yerde kalarak herhangi bir yerinde kırık olup olmadığını kontrol etti.

Zorlukla ayağa kalktı. Başı öyle şiddetli dönüyordu ki, duvara tutunmak zorunda kaldı.

Arabaya ancak yirmi dakikada dönebildi.

İstasyon saatinde göstergeler dört buçuğu gösteriyordu.

Şoför koltuğuna yığılarak gözlerini kapattı.

Sonra eve gitti.

Artık uyumalıyım, diye düşündü. Yarın yeni bir gün. Yapılması gereken neyse o zaman yaparım.

Banyo aynasında yüzünü görünce inledi. Sıcak suyla yaralarını temizledi.

Yatağa girdiğinde saat neredeyse altı olmuştu. Saati yedi-ye çeyrek kalaya kurdu. Daha uzun süre uyumaya cesaret edemiyordu.

En az acı veren yatış pozisyonunu bulmaya çalıştı.

Tam uykuya dalmak üzereyken, dış kapının önündeki bir gürültüyle yerinden fırladı.

Gazete.

Sonra yine rahata geçti.

Anette Brolin girdi rüyalarına.

Bir yerlerde bir at kişniyordu.

Günlerden pazar, 14 Şubattı. Gün kuzeydoğudan eserek gittikçe şiddetlenen bir rüzgârla başlıyordu.

Kurt Wallander uyuyordu.

12

Uzun süre uyuduğunu sanıyordu. Ama uyanıp da komodinin üzerinde duran saate bakınca hepsi hepsi yedi dakikadır uyuduğunu anladı. Onu uyandıran telefondu. Rydberg, Malmö'deki bir telefon kulübesinden arıyordu.

"Geri dön," dedi Kurt Wallander. "Artık orada durup donman gerekmiyor. En iyisi buraya, benim eve gel."

"Neler oldu?"

"Oymuş."

"Kesin mi?"

"Yüzde yüz."

"Geliyorum."

Kurt Wallander yataktan zorla kalktı. Her yeri acıyor, şakakları atıyordu. Kahve suyu kaynarken, bir cep aynası ve bir tutam pamukla mutfak masasına oturdu. Bir kez daha patlamış olan şişliğin üzerine kompres yapmak için büyük çaba harcadı. Tüm yüzünün mavi ve mor renklere bürünmüş olduğunu hissetti.

43 dakika sonra Rydberg kapıdaydı. Kahve içerlerken Wallander hikâyeyi anlattı.

"Güzel," dedi Rydberg sonunda. "Israrlı çabamızın başarısı bu. Şimdi bu domuzları yakalarız. Lund'dakinin adı neydi?"

"Kapıdaki tabelaya bakmayı unuttum. Ayrıca onları yakalamayacağız. Bunu Björk yapacak."

"Dönmüş mü?"

"Dün akşam gelecekti."

"O halde onu uyandıralım."

"Savcıyı da uyandırsak iyi olur. Sonra tüm bu işler için Lund ve Malmö'deki meslektaşlarımızla işbirliği için bir plan yapmalıyız."

Kurt Wallander giyinirken, Rydberg telefon etti.

Wallander, Rydberg'in hiçbir itiraza fırsat vermeyecek şekilde konuştuğunu duyunca memnun oldu.

Anette Brolin'in kocasının şu an ziyarete gelip gelmediğini düşündü.

Rydberg yatak odasının kapısında durmuş, kravatını bağlayan Wallander'e bakıyordu.

"Boksçulara benziyorsun," diyerek güldü. "Canı çıkmış bir boksçu."

"Björk'ü bulabildin mi?"

"Dün akşamı, olan biteni anlamaya çalışarak geçirmiş görünüyor. Cinayetlerin en azından birini çözmüş olduğumuzu duymak içini rahatlattı."

"Ya savcı?"

"Hemen gelecek."

"Telefona bizzat kendisi mi çıktı?"

Rydberg şaşkın bir ifadeyle baktı.

"Başka kim çıkacaktı ki?"

"Kocası örneğin."

"Peki bu ne anlama gelecekti?"

Kurt Wallander bu soruyu yanıtsız bırakmayı tercih etti.

"Kahretsin, kendimi berbat hissediyorum," dedi bunun yerine.

Gün henüz ağarmaya başlarken dışarı çıktılar. Fırtınayı andıran rüzgâr hâlâ esiyordu, gökyüzü kara bulutlarla kaplıydı.

"Acaba kar mı yağacak?" diye sordu Kurt Wallander.

"Şubattan önce yağmaz," diye yanıtladı Rydberg. "Bana öyle geliyor. Ama ondan sonra esaslı bir kış başlar."

Emniyet müdürlüğüne pazar günlerinin havası hâkimdi. Noren'in nöbetini Svedberg devralmıştı. Rydberg ona gece olup bitenleri kısaca özetledi.

"Şu işe bak," oldu Svedberg'in yorumu. "Bir polis ha?"

"Eski bir polis."

"Arabayı nereye gizlemiş?"

"Henüz bilmiyoruz."

"Yine de yüzde yüz mü?"

"Öyle sanıyorum."

Björk ve Anette Brolin emniyet müdürlüğüne aynı zamanda geldiler. Kırk beş yaşındaki, Västmanland kökenli Björk güneşten bronzlaşmıştı ve bu ona yakışıyordu. Kurt Wallander'in gözünde o, orta halli bir İsveç polis bölgesinin ideal polis şefini canlandırmıştı. Cana yakındı, gereğinden fazla zeki değildi ama aynı zamanda da polisin iyi bir isim ve çağrışım yapmasına özen gösteriyordu.

Endişeyle bakıyordu Kurt Wallander'e.

"Tanrım, bu halin ne?"

"Beni dövdüler," diye yanıtladı Kurt Wallander.

"Seni dövdüler mi? Kim?"

"Arkadaşlar. İşte şef olursan böyle olur. Kavgaya alet edilirsin."

Björk güldü.

Anette Brolin ona gerçekten üzülmüş gibi bakıyordu.

"Acıyordur herhalde," dedi.

"İdare eder," diye yanıtladı Kurt Wallander.

Yanıt verirken, yüzünü biraz daha diğer yana döndü, çünkü dişlerini fırçalamayı unuttuğu geldi aklına.

Björk'ün odasında toplandılar.

Soruşturma evrakı olmadığından Kurt Wallander olayı sözlü anlattı. Björk de Anette Brolin de ona bir dizi soru yönelttiler.

"Pazar sabahı böyle bir macerayla beni yataktan kaldıran senden başka biri olsaydı, tek sözüne inanmazdım," dedi Björk.

Sonra Anette Brolin'e döndü.

"Onları elimizdekilerle tutuklayabilir miyiz?" diye sordu. "Yoksa önce sadece sorguya mı çekmeliyiz?"

"Sorgulama sonucunu tutuklama kararına neden olarak gösteririm," diye yanıtladı Anette Brolin. "Sonra, şu Romanyalı kadının Lundlu adamı karşı karşıya geldiklerinde tanıması da iyi olurdu tabii."

"Bunun için mahkeme kararı gerekir ama," diye açıkladı Björk.

"Evet," dedi Anette Brolin. "Ama geçici bir karşılaşma sağlayabiliriz."

Kurt Wallander ve Rydberg ona merakla bakıyorlardı.

"Kadını kamptan buraya getiririz," diye devam etti Anette Brolin. "Sonra ikisi tesadüfen koridorda karşılaşabilirler."

Kurt Wallander başıyla onay verdi. Anette Brolin, mevcut kuralların elden geldiğince geniş yorumlanması söz konusu olunca, Per Akeson'dan geri kalır yanı olmayan bir savcıydı.

"Peki öyleyse," dedi Björk. "O zaman Malmö ve Lund'daki meslektaşlarla bağlantıya geçeceğim. İki saate kadar da onları enseleriz. Saat onda."

"Yataktaki kadın," dedi Kurt Wallander . "Lund'daki ne olacak?"

"Onu önce bir buraya getiririz," diye açıkladı Björk. "Sorgulamaları nasıl paylaşalım?"

"Ben Rune Bergman'ı istiyorum," dedi Kurt Wallander. "Rydberg diğeriyle konuşabilir, şu hep elma yiyenle."

"Saat üçte tutuklama kararlarını belirleriz," dedi Anette Brolin. "O zamana kadar da evde olacağım."

Kurt Wallander onu giriş salonuna kadar geçirdi.

"Aslında dün birlikte akşam yemeğine çıkmamızı önerecektim," dedi. "Ama araya bu tür şeyler girdi."

"Daha çok akşam var," diye yanıtladı Anette Brolin. "İyi iş başardığını düşünüyorum. Adamın o olduğunu nasıl anladın?"

"Kesinlikle emin değildim. Bir histi sadece."

Şehre doğru giderken arkasından baktı. Birlikte akşam yemeğine çıktıklarından beri ilk kez Mona'yı düşünmediğini fak etti.

Sonra her şey hızla gelişti.

Hanson pazar uykusundan kaldırılıp, Romanyalı kadınla bir çevirmen getirmesi için görevlendirildi.

"Meslektaşlarımız pek memnun değiller anlaşılan," dedi Björk endişeyle. "Kendi işinden olan birini tutuklamak pek hoş karşılanmıyor. Bu bize karanlık bir kışa mal olacak."

"Karanlık demekle neyi kastettin?" diye sordu Kurt Wallander.

"Polise yönelik yeni saldırılar."

"Ama adam erken emekli?"

"Yine de; gazeteler her yerde, katilin bir polis olduğundan söz edecek. Bu da tüm polislere yeni saldırılar düzenlenmesine yol açacak."

Saat ona doğru Kurt Wallander tekrar, çuval bezleri ve yapı iskelesiyle donatılmış apartmana gitti. Lund'dan dört sivil polisi yanına destek almıştı.

"Silahları var," dedi Kurt Wallander arabada otururlarken. "Ve soğukkanlılıkla bir katliam gerçekleştirmiş. Yine de her şeyi sakince halledebileceğimizi sanıyorum. Peşinde olduğumuzu hesaplamadığından eminim. Ateşe hazır iki silah yeterli olacaktır."

Kurt Wallander, Ystad'dan ayrılırken yanına görev silahını almıştı.

Lund'a giderken yolda bu silahı en son ne zaman kullanmış olduğunu hatırlamaya çalışmıştı. Son kullandığından bu yana üç yıldan fazla olmuştu. Mossby kıyısındaki bir yazlık evi barikat olarak kullanan, kaçak bir tutukluyu yakalamak için kullanmıştı.

Şimdi Lund'daki bu binanın önünde, arabanın içinde oturuyorlardı. Kurt Wallander bir gece önce sandığından çok daha yükseğe tırmanmış olduğunu gördü. Düşüşü sonunda gerçekten yere çakılsaydı, bel kemiğini kırmış olurdu.

Lund'daki emniyet müdürlüğü binayı araştırması için sabah erkenden, gazete dağıtıcısı kılığında bir komiser göndermişti.

"Her şeyi tekrar gözden geçirelim," dedi Kurt Wallander. "Arkada merdivenler yok mu?"

Yanında, şoför mahallinin yanında oturan polis başını iki yana salladı.

"Arka tarafta yapı iskelesi?"

"Hiçbir şey yok."

Polisin verdiği bilgiye göre dairede Valfrid Ström adında bir adam oturuyordu.

Poliste hiçbir kaydı yoktu. Kimse onun geçimini nasıl sağladığını bilmiyordu.

Saat tam onda arabadan ayrılıp yolun karşısına geçtiler. Kapıda bir konuşma cihazı varsa da çalışmıyordu. Kurt Wallander bir tornavidayla dikkatle kapıyı açtı.

"Biri burada merdivenin başında bekleyecek," dedi. "Sen ve ben, yukarı çıkacağız. Adın neydi?"

"Enberg."

"Soyadından başka bir adın da vardır?"

"Kalle."

"Haydi o zaman Kalle."

Karanlıkta kapalı kapıyı dinlediler.

Kurt Wallander tabancasını çıkarıp Kalle Enberg'e başıyla aynı şeyi yapmasını işaret etti.

Sonra kapı zilini çaldı.

Kapıyı sabahlıklı bir kadın açtı. Kurt Wallander onu yine tanıdı. Çift kişilik yatakta yatan kadındı bu.

Tabancayı arkasına gizledi.

"Biz polisiz," dedi. "Kocanızı arıyoruz, Valfrid Ström'ü."

Kırkında gösteren ve yıpranmış bir yüzü olan kadın korkmuşa benziyordu.

Kenara çekilerek polis memurlarına yol verdi.

Birden karşılarında Valfrid Ström belirdi. Üzerinde yeşil bir eşofman vardı.

"Polis," dedi Kurt Wallander. "Bizimle gelmenizi istiyoruz."

Yarım ay şeklinde bir keli olan adam gergin bir ifadeyle baktı.

"Neden ki?"

"Sorgulama için."

"Peki neyle ilgili?"

"Bunu karakolda öğreneceksiniz."

Wallander yine kadına döndü.

"Siz de gelseniz iyi olur," dedi. "Lütfen üzerinize bir şeyler giyin."

Karşısındaki adam oldukça sakin görünüyordu.

"Neden olduğunu bilmeden hiçbir yere gelmiyorum," dedi. "Belki önce kimliklerinizi gösterebilirsiniz?"

Kurt Wallander sağ elini cebine attığında bir tabancası olduğunu gizleyemedi. Tabancayı sol eline alıp, içinde kimliğinin bulunduğu cüzdanını yokladı.

O anda Valfrid Ström tüm gücüyle Wallander'in üzerine atıldı. Adamın kafası Kurt Wallander'in alnına isabet etti, daha önce patlayan şişliğin tam ortasına. Şiddetle arkaya düştü, tabancası elinden fırladı. Kalle Enberg bir şey yapmaya fırsat bulamadan yeşil eşofmanlı adam kapıdan çıkıp kaçtı. Kadın bağırıyor, Kurt Wallander ise tabancasını aranıyordu. Kendini toparlayıp adamın ardından koşarak merdivenleri indi, aynı zamanda aşağıda pusuya yatmış olan iki polise seslendi.

Valfrid Ström hızlıydı. Binanın içinde kapıda duran polisin çenesine dirseğiyle bir darbe indirdi. Ström kendini sokağa atarken, dışarda bekleyen adama, kapı kanatlarından biri isabet etti. Kanlar gözüne aktığı için hemen hemen hiçbir şey göremeyen Kurt Wallander, merdiven boşluğunda baygın yatan polise takıldı. Tabancanın takılı kalmış olan emniyetini açmaya çalıştı.

Sonra sokağa çıktı.

"Hangi yöne kaçtı?" diye seslendi çuval bezlerine savrulmuş şaşkın polise.

"Sola," diye yanıtladı.

Koştu. Adam bir alt geçitte gözden kaybolunceya dek Valfrid Ström'ü yeşil eşofmanının içinde seçebiliyordu. Yüzünü silmek için başından beresini çıkardı. Kiliseye gidiyor görünen birkaç yaşlı kadın korkuyla kaçıştılar. Alt geçide girdi. Aynı anda tepesinden gürültüyle bir tren geçti.

Yine yukarıya, sokağa çıktığında Valfrid Ström'ün bir arabayı durdurup, sürücüyü indirip, kaçtığını gördü.

O arabadan başka yakında duran tek araç büyük bir, hayvan nakliye aracıydı. Sürücüsü otomattan bir paket prezervatif almakla uğraşıyordu. Kurt Wallander elinde tabanca, kan içinde koşarak yaklaştığında prezervatif paketini bırakarak kaçmaya başladı.

Kurt Wallander sürücü koltuğuna tırmandı. Arkasında bir atın kişnediğini duydu. Kontak anahtarını çevirip birinci vitese geçirdi.

Önce Valfrid Ström'ün kullandığı arabayı gözden kaybettiğini sandı, ama bir süre sonra tekrar görüş alanına girdi. Araba kırmızı ışığa aldırmadan ilerleyip doğrudan kiliseye giden dar bir sokağa saptı. Kurt Wallander arabayı kaybetmemek için vitesle boğuşuyordu. Arkasındaki at kişniyor, Wallander'in burnuna sıcak idrar kokusu geliyordu.

Dar bir virajda, kullandığı hayvan nakliye arabasının kontrolünü tamamen yitirdi. Araç yol kıyısında duran iki arabaya çarptı, Wallander sonunda aracı tekrar kontrolü altına almayı başardı.

Kovalamaca hastaneye doğru yöneldi, sonra da bir sanayi bölgesinden geçti. Kurt Wallander birden hayvan nakliye aracında bir araç telefonu bulunduğunu fark etti. Bir eliyle ağır aracı kontrol etmeye çalışırken, diğeriyle polisin numarasını çevirmeye çalıştı.

Polis santralinin yanıt verdiği anda zor bir virajı almaya çalışıyordu.

Telefon elinden düştü, durmazsa bunu başaramayacağını anladı.

Bu çılgınlık, diye düşündü endişeyle. Tam bir çılgınlık.

Aynı anda aklına kız kardeşi geldi yine. Tam bu anda aslında Sturup Havaalanı'nda kız kardeşini bekliyor olmalıydı.

Staffanstorp girişindeki tek yönlü dönemeçli yolda kovalamaca son buldu.

Valfrid Ström, dönemeçli yola yarısına kadar sapmış olan bir otobüs yüzünden frene basmak zorunda kaldı. Arabanın kontrolünü kaybedip doğrudan bir beton direğe çarptı. Yaklaşık yüz metre gerisindeki Kurt Wallander arabadan çıkan alevleri gördü. Öyle bir frene bastı ki, hayvan nakliye aracı bankete düşüp yan yattı. Arka kapılar açıldı, atlar dışarı fırlayıp dörtnala tarlalara koşuştular.

Valfrid Ström çarpışma sırasında arabadan dışarı fırlamıştı. Bir ayağı kopmuş, yüzünü cam kırıkları parçalamıştı.

Kurt Wallander ona ulaşmadan adamın öldüğünü anladı.

Yakındaki binalardan insanlar koşarak yetiştiler. Yolun kenarında arabalar durdu.

Birden hâlâ elinde tabancasını tuttuğunu fark etti.

Birkaç dakika içinde ilk devriye arabası geldi. Hemen ardından bir ambulans. Kurt Wallander kimliğini gösterip devriye arabasından telefon etti. Björk'le konuşmak istediğini söyledi.

"Sorun çıkmadı ya?" diye sordu Björk. "Rune Bergman tutuklandı, şu anda buraya doğru yolda. Sorun çıkmadı. Yugoslav kadın da burada çevirmeniyle bekliyor."

"Onu buradaki hastanenin morguna gönder," dedi Kurt Wallander. "Ne yazık ki, artık bir cesetle yüzleşmesi gerekecek. Ayrıca o bir Romanyalı."

"Kahretsin, neler diyorsun?" diye sordu Björk.

"İşte, aynen söylediğim gibi," diye yanıtladı Kurt Wallander ve konuşmaya son verdi.

Aynı anda atlardan birinin dörtnala yaklaştığını gördü. Harikulade bir beyaz attı bu.

Aklından daha önce hiç böylesine güzel bir at görmediği geçti.

Ystad'a vardığında Valfrid Ström'ün öldüğü haberi etrafa çoktan yayılmıştı. Adamın karısı olduğu yere yığılmış, doktor kadının sorgulanmasını bir süre için yasaklamıştı.

Rune Bergman her şeye itiraz etmişti. Kendi arabasını çalıp sonra da yok etmemişti. Hageholm'e gitmemişti. Aynı gece Valfrid Ström'le buluşmamıştı.

Bir an önce tekrar Malmö'ye gönderilmek istiyordu.

"Ne pis bir sıçan," dedi Kurt Wallander. "İşini bitirmezsem."

"Burada kimsenin işi bitirilmeyecek," dedi Björk. "Lund'daki şu çılgın takip yeterince huzursuzluğa neden oldu zaten. Hazır bekleyen dört polisin nasıl olup da silahsız bir adamı sorgulamaya getirmeyi beceremediklerini anlamıyorum. Hem acaba farkında mısın, atlardan birine çarpmışlar? Adı Süper Nova'ymış, sahibi beygirine 100.000 kron değer biçti."

Kurt Wallander içinde kabaran öfkeyi hissetti.

Şu anda desteğe ihtiyacı olduğunu Björk neden anlamıyordu? Hele bu saldırgan suçlamalara hiç katlanacak durumda değildi.

"Şimdi önce Romanyalı kadının kimlik teşhisini bekleyeceğiz," dedi Björk. "Benden başka kimse televizyon ve basınla konuşmayacak."

"Bundan şüphen olmasın," diye karşılık verdi Wallander.

Rydberg'le birlikte odasına giderek kapıyı kapattı.

"Nasıl göründüğünün farkında mısın?" diye sordu Rydberg.

"Tanrı'ya şükür, değilim."

"Kız kardeşini aradı. Martinson'dan, havaalanına gidip onu almasını istedim. Onu unuttuğunu sandım. Sen vakit buluncaya kadar Martinson onunla ilgilenecek."

Kurt Wallander minnetle başını salladı.

Birkaç dakika sonra Björk telaşla içeri daldı.

"Kimlik teşhisi işe yaradı," dedi. "Özlediğimiz katilimizi bulduk."

"Kadın onu tanıyabildi mi?"

"Tereddüt etmeden. Bu tarlada elma yiyen adammış."

"Kimmiş?"

"Valfrid Ström kendisini iş adamı olarak tanıtırmış," diye yanıtladı Björk. "Kırk yedi yaşında. Güvenlik teşkilatı istediğimiz bilgileri vermekte gecikmedi. Valfrid Ström daha altmışlı yıllardan beri aşırı sağ guruplara katılmış. İlk olarak kendilerini 'Demokratik İttifak' olarak adlandıran bir grupta, sonra daha militan gruplarda bulunmuş. Ama birden soğukkanlı bir katile dönüşmüş olmasını belki Rune Bergman yanıtlayabilir. Ya da karısı."

Kurt Wallander ayağa kalktı.

"O halde Bergman'ı sorgulayacağız," dedi.

Üçü birlikte Rune Bergman'ın oturarak sigara içtiği odaya geçtiler.

Sorgulamayı Kurt Wallander yürüttü.

Doğrudan hücuma geçti.

"Bu gece ne yaptım, biliyor musunuz?" diye sordu.

Rune Bergman ona aşağılarcasına baktı.

"Nereden bileyim?"

"Sizi Lund'a kadar takip ettim."

Kurt Wallander kısa bir an için adamın yüzünde bir değişme gördüğünü sandı.

"Sizi Lund'a kadar takip ettim," diye tekrarladı Kurt Wallander bir kez daha. "Ve Valfrid Ström'ün oturduğu apartmanın iskelesine tırmandım. Av tüfeğinizi bir başkasıyla değiştirdiğinizi gördüm. Valfrid Ström öldü. Ama bir görgü tanığı onu Hageholm katili olarak teşhis etti. Tüm bunlara ne diyorsunuz?"

Rune Bergman hiçbir şey söylemedi.

Bir sigara daha yakarak boşluğa baktı.

"Şimdi hepsini yeni baştan tekrar gözden geçirelim," dedi Kurt Wallander. "Her şeyin nasıl olup bittiğini biliyoruz. Açıklanması gereken sadece iki şey var: Birincisi, arabanıza ne yaptığınız. Diğeri: Bu Somaliliyi neden vurdunuz?"

Rune Bergman suskunluğunu sürdürüyordu.

Öğleden sonra saat üçü biraz geçe resmen tutuklandı. Kendisine bir savunma avukatı temin edildi. Suç iddiası, cinayet ya da cinayete ortaklıktan.

Saat dörtte Wallander, Valfrid Ström'ün karısını kısa bir sorgulamaya tabi tuttu. Kadın şoku hâlâ atlatamamışsa da soru-

larını yanıtladı. Wallander, Valfrid Ström'ün pahalı arabaları ithal etmekle yaşamını kazandığını öğrendi.

Kadın onunla bir yıla yakın bir zamandır evliydi.

Kurt Wallander kadının, kocasının kaybından duyduğu üzüntüyü çok çabuk atlatacağından emindi.

Sorgulamadan sonra Rydberg ve Björk'le görüştü. Kadın, kendisine bölgeyi terk etmemesi gerektiği bildirildikten sonra serbest bırakılarak, Lund'a geri götürüldü.

Hemen ardından Kurt Wallander ve Rydberg, Rune Bergman'ı konuşturmak için yeni bir girişimde bulundular. Genç ve hırslı savunma avukatı, herhangi bir kanıtın bulunmadığını belirtti. Tutuklamanın, hukuki bir hataya yol açmak üzere olduğu düşüncesindeydi.

Aynı anda Rydberg'in aklına bir fikir geldi.

"Valfrid Ström nereye kaçmaya çalışıyordu?" diye sordu Kurt Wallander'e.

Bir haritayı işaret etti.

"Staffanstorp'ta yolculuk sona erdi. Belki orada ya da yakınlarda bir yerde bir ambarı vardı? Küçük tali yolları iyi bilen birisi için burası Hageholm'den pek uzak sayılmaz."

Valfrid Ström'ün karısına gelen bir telefon, Rydberg'i haklı çıkardı. Ström'ün gerçekten de, Staffanstorp'la Veberöd arasında ithal ettiği arabaları için kullandığı bir ambarı vardı. Rydberg bir devriye arabasıyla oraya giderek Kurt Wallander'i aradı.

"Bingo," dedi. "Burada mavi beyaz bir Citroen duruyor."

"Belki de çocuklarımıza motor seslerini tanımayı öğretmeliydik," dedi Kurt Wallander.

Bir kez daha Rune Bergman'ı sorgulamayı denedi. Ama adam susuyordu.

Rydberg arabanın ilk incelemesini yaptıktan sonra Ystad'a döndü. Torpido gözünde saçmalarla dolu bir kutu bulmuştu. Bunun yanı sıra Malmö ve Lund polisleri Bergman ve Ström'ün evlerini aramıştı.

"Anlaşılan, bu iki bey bir çeşit İsveçli Ku-Klux-Klan Hareketinin üyeleriymiş," dedi Björk. "Bu olay büyük bir kıyamet koparacak gibi görünüyor. Belki olaya karışan başkaları da vardır?"

Rune Bergman susmaya devam ediyordu.

Kurt Wallander, Björk'ün dönmüş olup medyanın istediği görüşmeleri devralmasıyla oldukça rahatlamıştı. Yüzü acıyor ve yanıyordu, üstelik son derece bitkindi. Ancak saat altıda Martinson'u arayıp kız kardeşiyle konuşmaya fırsat buldu. Sonra yola çıkıp arabasıyla kız kardeşini aldı. Kız kardeşi onun kesik içindeki yüzünü görünce telaşa kapıldı.

"Babam beni bu halde görmese iyi olur," diye açıkladı Kurt Wallander. "Seni arabada beklerim."

Kız kardeşi babasını hastanede gündüz ziyaret etmişti. Ziyareti sırasında babası hâlâ halsizdi. Ama kızını görür görmez yüzü aydınlanmıştı.

"Sanırım şu geceye ait hiçbir şey hatırlamıyor," dedi kız kardeşi. "Böylesi daha iyi zaten."

Kız kardeşi babasını ziyaret ederken Kurt Wallander de arabada oturup onu bekledi. Gözlerini kapatıp Rossini'nin bir operasını dinledi. Araba kapısı açıldığında yerinden sıçradı. Uyuyakalmıştı.

Löderup'taki eve gittiler.

Kurt Wallander kız kardeşinin oradaki olaydan oldukça ürkmüş olduğunu tahmin edebiliyordu. Birlikte kokuşmuş yemek artıklarını ve kirli giysileri topladılar.

"Nasıl bu kadar kötüleşebildi?" diye sordu ve Kurt Wallander bunun kendisine yönelik bir suçlama olduğunu hissetti.

Belki de haklıydı? Belki babasının çöküşünü en azından biraz daha erken anlayabilmeliydi?

Biraz alışveriş yaptıktan sonra Maria Caddesi'ne döndüler. Akşam yemeğinde babalarıyla ne yapmaları gerektiğini konuştular.

"Huzurevinde ölür gider o," dedi kız kardeşi.

"Ama başka seçeneğimiz var mı?" diye sordu Kurt Wallander. "Burada yaşayamaz. Senin yanında da yaşayamaz. Löderup'ta da olmaz artık. Geriye ne kalıyor?"

Her şeye rağmen babaları için en iyisinin, belediye hemşirelerinden birinin düzenli bakımı altında evinde kalması olacağı konusunda birleştiler.

"Beni hiçbir zaman sevmedi," dedi Kurt Wallander kahve içerlerken.

"Tabii ki sevdi."

"Polis olmaya karar verdiğim gün her şey bitmişti."

"Belki onun beklentileri farklıydı?"

"Nasıl beklentileri vardı ki? Bana hiçbir şey söylemedi."

Kurt Wallander kız kardeşine divanda bir yatak hazırladı.

Babasıyla ilgili sorunu geçici olarak kapattıktan sonra Kurt Wallander ona hayatında olup biteni anlattı. Birden bir zamanlar birbirlerine karşı duydukları yakınlığın artık var olmadığını anladı.

Oldukça az görüştük, diye düşündü. Bana, Mona'yla yollarımızı neden ayırdığımızı bile sormaya kalkışmadı.

Yarısı boşalmış bir konyak şişesi çıkardı. Kız kardeşi hayır anlamında başını sallayınca sadece kendi bardağını doldurdu.

Valfrid Ström'ün hikâyesi akşam haberlerinin ana konusuydu. Buna karşın Rune Bergman'ın kimliği açıklanmadı. Kurt Wallander bunun onun eskiden polis memuru olmasından kaynaklandığını biliyordu. Emniyet genel müdürünün Rune Bergman'ın kimliğini gizlemek için her türlü taktiğe başvurmakla meşgul olduğunu tahmin edebiliyordu.

Ama er ya da geç, gerçek nasıl olsa ortaya çıkacaktı.

Haberler bittikten sonra telefon çaldı.

Kurt Wallander kız kardeşinden telefona bakmasını rica etti.

"Önce kim olduğunu sor, sonra da benim evde olup olmadığıma bakman gerektiğini söyle," diye rica etti.

"Brolin adında biri," dedi kız kardeşi, koridordan dönerken.

Koltuğundan güçlükle doğruldu ve telefonu aldı.

"Umarım seni uyandırmamışımdır," dedi Anette Brolin.

"Kesinlikle hayır. Kız kardeşim beni ziyarete geldi."

"Sadece, sizlerin olağanüstü güzel bir iş başardığınızı düşündüğümü söylemek için aradım."

"Her şeyden önce şansımız yaver gitti."

Neden aradı ki, diye düşündü. Çabuk bir karar verdi.

"Bir içki ister misin?" diye önerdi.

"Memnun olurum. Nerede?" Wallander onun sesindeki şaşkınlığı sezdi.

"Kız kardeşim yatmak üzereydi. Sende içsek?"

"Pekâlâ."

Ahizeyi yerine koyarak oturma odasına döndü.

"Henüz yatmayı aklımın ucundan geçirmiyorum," dedi kız kardeşi.

"Ben çıkıyorum. Beni bekleme. Ne zaman dönerim bilmem."

Gecenin serinliği insanın içini ferahlatıyordu. Regement Caddesi'ne saptığında birden içini hafifleten bir duygu sardı her yanını. Hageholm'deki vahşi cinayeti 48 saat içinde çözmüşlerdi. Şimdi yine Lenarp çifte cinayeti üzerine yoğunlaşabilirlerdi.

İyi iş çıkardığını biliyordu.

Sezgisine güvenmiş, tereddüt etmeden işe koyulmuş ve bunlar onu çözümlere ulaştırmıştı.

Hayvan nakliye aracıyla yaptığı çılgın takibi düşününce ürperdi. Ama hafifleme duygusu hâlâ içindeydi.

Kapıdaki konuşma cihazına bastı; Anette Brolin yanıt verdi. Yaklaşık bir asır önce inşa edilmiş bir apartmanın ikinci katında oturuyordu. Ev büyüktü, ancak oldukça tutumlu döşenmişti. Bir duvarın dibine asılmayı bekleyen tablolar dayanmıştı.

"Cin tonik?" diye sordu Anette Brolin. "Korkarım fazla çeşit sunamayacağım."

"Sevinirim," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Şu anda ne olduğu neredeyse hiç önemli değil, sert bir şeyler olsun yeter."

Kadın onun karşısındaki bir kanepeye oturdu ve bacaklarını yukarı topladı. Wallander onu çok çekici buluyordu.

"Nasıl göründüğünün farkında mısın?" diye sordu kadın gülerek.

"Bunu herkes soruyor," diye yanıtladı.

Sonra Klas Manson'u hatırladı. Anette Brolin'in tutuklama kararını uzatmak istemediği soyguncuyu. Aslında iş konuşmayı kesinlikle istemediğini düşündü. Ama bu konuyu merak ediyordu.

"Klas Manson," dedi. "Bu ismi hatırlıyor musun?"

Kadın başıyla onayladı.

"Hanson, soruşturmalarımızı yetersiz bulduğundan şikâyet etti. Soruşturmalar gerektiği gibi elden geçmezse senin, gözetim hapsinin uzatılmasını onaylamayacağından yakındı."

"Soruşturma raporu kötüydü. Dikkatsizce hazırlanmıştı. Yetersiz kanıtlar içeriyordu. Tanık ifadelerinde tutarsızlık vardı. Böyle bir malzemeyle birini gözetim hapsinde tutsaydım kendimi görev suçu işlemiş sayardım."

"Soruşturma diğerlerinden daha kötü sayılmaz. Ayrıca önemli bir gerçeği unutuyorsun."

"Neyi?"

"Klas Manson'un suçlu olduğunu. Daha önce de işyerlerini soyduğu olmuş."

"O halde daha iyi soruşturma raporları sunmalısınız."

"Raporda herhangi bir hata olduğunu düşünmüyorum. Bu lanet Manson'u tekrar serbest bırakacak olursak yeni suçlar işleyecek."

"Ama insanları böylesine kolay tutuklayamazsın."

Kurt Wallander omuzlarını silkti.

"Sana doğrudan bir tanık ifadesi sağlarsam onu serbest bırakmaktan vazgeçer misin?" diye sordu.

"Bu tanığın vereceği ifadeye bağlı."

"Neden bu denli inatçısın? Klas Manson suçlu. Onu sadece biraz burada tutabilsek suçunu itiraf edecektir. Ama bu olaydan paçasını kurtarabilecek en küçük fırsatı yakalar yakalamaz tek kelime etmeyecektir."

"Savcıların inatçı olmaları gerekir. Aksi takdirde bu ülkede hukuk güvenliği adına neler olurdu sanıyorsun?"

Kurt Wallander alkolün kendisini tartışmaya heveslendirdiğini fark etti.

"Bu soruyu herhangi bir taşra polisi de sorabilirdi," dedi. "Ben, sıradan insanların mallarını korumak ve güvenliklerini sağlamanın polisin işi olduğuna inanmışımdır her zaman. Hâlâ da böyle düşünüyorum. Ama diğer yandan hukuk güvenliğinin sürekli aşındırıldığına da tanık oldum. Suç işlemiş gençlerin, bulundukları yolda ilerlemeleri için şöyle ya da böyle cesaretlendirildiklerini gördüm. Kimse engellemeye çalışmıyor. Şiddetin giderek çoğalan kurbanlarını kimse umursamıyor. Her şey sadece giderek daha da kötüleşiyor."

"Şimdi babam gibi konuştun," dedi kadın. "Babam emekli olmuş bir yargıçtır. Gerçek bir eski, muhafazakâr memur."

"Belki, evet. Belki tutucuyumdur. Ama söylediklerimin arkasında dururum. Kimi insanların bazı şeyleri bizzat ele almak istemelerini anlıyorum."

"Hatta belki birkaç çılgın zihniyetin suçsuz göçmenleri öldürmesini de anlayışla karşılıyorsundur?"

"Evet ve hayır. Bu ülkede büyük bir güvensizlik var. İnsanlar korkuyorlar. Özellikle buradaki gibi çiftlik köylerinde. Yakında, ülkenin bu bölümünde büyük bir kahramanın var olduğunu anlayacaksın. İnsanların perde arkasından, gizlice alkışladıkları bir adam. Göçmenlerin yurda alınmasına hayır denmesi için halk oylaması yaptıran bir adam."

"Meclis kararlarına bu denli karşı çıkarsak sonumuz nereye varır? Tüm ülkede uygulanması gereken bir göçmen politikamız var."

"Yanlış. Bu karışıklığa neden olan şey işte bu; bir göçmen politikasının olmayışı. Şu anda kimin, hangi nedenden, nasıl, ne zaman ve nerede olursa olsun sınırlarından girebildiği bir ülkede yaşıyoruz. Sınır kontrolleri kaldırıldı. Gümrük denetimi yeter-

siz. Uyuşturucu ve yasadışı göçmenlerin her gece indirildiği denetimsiz, bir yığın küçük havaalanı var."

Giderek sinirlendiğini fark etti. Somalilinin öldürülmesi çok yönlü nedenler içeren bir suçtu.

"Rune Bergman'ın tabii ki mümkün olan en büyük cezayla parmaklıklar ardına gönderilmesi gerekiyor. Ama göçmen bürosu ve iktidar da bu suçun bir kısmına ortak."

"Saçmalık bu."

"Öyle mi? Şimdi Romanya'daki faşist güvenlik teşkilatına üye olanlar birden İsveç'te ortaya çıkıveriyorlar. İltica başvurusunda bulunuyorlar. Bunlar ülkeye alınmamalılar mı?"

"İltica hukuku uygulanmalı."

"Bu şart mı gerçekten? Hep mi şart? Hatalı da mı olsa?"

Kadın kanepeden kalkarak bardakları doldurdu.

Kurt Wallander kendini iyi hissetmiyordu.

Birbirimizden çok farklıyız, diye düşündü.

Daha on dakikalık sohbetle aralarında kocaman bir uçurum açılmıştı.

İçki onu saldırganlaştırıyordu. Kadına baktı ve onun aynı zamanda kendisini uyardığını fark etti.

Mona'yla en son birlikte yattıklarından bu yana ne kadar zaman geçmişti?

Neredeyse bir yıl. Seks yaşantısı olmayan bir yıl.

Bu düşünceyle iç çekti.

"Ağrın mı var?" diye sordu kadın.

Başıyla onayladı. Tabii bu doğru değildi, ama şefkat ihtiyacına yenik düşmüştü.

"Belki eve gitmen iyi olur," dedi kadın.

Ancak bu onun en son istediği şeydi. Ayrıca Mona terk ettiğinden beri bir evi olmadığını düşünüyordu.

İçkisini bitirdiğinde bardağını doldurması için uzattı. Bu arada öyle sarhoş olmuştu ki, bütün çekingenliklerinden kurtulmaya başlıyordu.

"Bir tane daha," dedi. "Bunu hak ettim."

"Ama sonra gitmen gerek," dedi kadın.

Sesi birden buz gibi olmuştu. Ancak Wallander artık bunu dikkate alacak halde değildi. Kadın dolu bardakla geri geldiğinde onu kavrayarak kendisine, koltuğa doğru çekti.

"Buraya yanıma otur," dedi ve elini bacağının üzerine koydu.

Kadın kendini onun elinden kurtardı ve bir tokat attı. Evlilik alyansını taşıdığı eliyle vurdu, Wallander yanağının sıyrıldığını hissetti.

"Şimdi eve git," dedi kadın.

Wallander bardağı masanın üzerine koydu.

"Gitmezsem ne yaparsın?" diye sordu. "Polisi mi ararsın?"

Kadın yanıt vermedi, ama Wallander onun öfkeden kudurduğunu görüyordu.

Ayağa kalkarken biraz sendeledi.

Birden az önce ne yapmış olduğunu anladı.

"Özür dilerim," dedi. "Çok yorgunum."

"Olanları unutalım," diye yanıtladı kadın. "Ama şimdi gitmen gerek."

"Bana neler olduğunu gerçekten bilmiyorum," diyerek elini ona uzattı ve kendini affettirmeye çalıştı.

Kadın elini tuttu.

"Bu olanı unutacağız," dedi kadın. "İyi geceler."

Bir şey daha diyecek oldu. Zihni bulanık olmasına rağmen bu yaptığının affedilmez olduğu kadar tehlikeli de olduğunu hissediyordu. Mona'yla buluşmasından sonra içkili olarak arabayla eve gittiği akşamki gibi tehlikeli bir davranış biçimiydi bu.

Oradan ayrıldı ve kapının arkasından kapandığını duydu.

İçkiye bir son vermeliyim, diye düşündü öfkeyle. Artık içki kaldıramıyorum.

Aşağıda, sokakta serin havayı ciğerlerine çekti.

Nasıl olur da böyle rezil davranırım, diye düşündü. Kendisini, kadınları ve dünyayı anlamayan sarhoş bir serseri gibi.

Maria Caddesi'ndeki evine gitti.

Ertesi gün yine Lenarp katillerinin peşine düşecekti.

13

15 Ocak Pazartesi sabahı Kurt Wallander, Malmö çıkışındaki bahçecilik merkezine giderek iki demet çiçek aldı. Bu yoldan en son sekiz gün önce geçtiğini hatırladı, o zaman Lenarp'a, cinayetin işlendiği yere gitmişti. Hâlâ tüm ilgisi bu cinayet üzerinde yoğunlaşıyordu. Geçen haftanın polis olduğu yıllar içinde en yoğun hafta olduğunu düşündü. Dikiz aynasından gördüğü yüzündeki her sıyrık, her şişlik ve morla siyah arasında değişen bütün renkler bu haftayı hatırlatıyordu.

Hava sıcaklığı sıfırın birkaç derece altındaydı. Hiç rüzgâr yoktu. Polonya'dan gelen beyaz feribot limana yaklaşıyordu.

Saat sekizi biraz geçe emniyet müdürlüğüne girerken çiçek demetlerinden birini Ebba'ya verdi. Ebba önce onları kabul etmeyi reddettiyse de onun bu ilgiden hoşnut kaldığını fark etti. Diğer demeti odasına götürdü. Masanın çekmecesinden bir kartvizit çıkarıp savcı Anette Brolin'e ne yazması gerektiğini düşündü uzun süre. Aslında fazla uzun süre düşündü. Sonunda birkaç satır yazarken, en uygun üslubu bulma çabasından çoktan vazgeçmişti. Geçen akşamki davranışının nedenini yorgunluğuna dayandırıyor ve kusura bakmamasını rica ediyordu.

Aslında ben utangacımdır, diye de ekledi. Her ne kadar tamamen gerçeği yansıtıyor olmasa da.

Bunun Anette Brolin'in kendisini affetmesini sağlayacağını umuyordu.

Savcılığa gitmek için koridora çıkmak üzereyken Björk kapıdan girdi. Her zamanki gibi Kurt Wallander'in duyamayacağı kadar sessizce tıklamıştı kapıyı.

"Sana çiçek mi gönderdiler?" diye sordu Björk. "Bunu gerçekten hak ettin. Zencinin cinayetini bu kadar çabuk çözmenden gerçekten etkilendim."

Björk'ün Somaliliden zenci diye bahsetmesi Kurt Wallander'in hoşuna gitmedi. Burada bir örtünün altında çamurda yatan ölmüş bir insan söz konusuydu, başka bir şey değil. Ama bu nedenle onunla tartışacak da değildi.

Björk, İspanya'dan almış olduğu çiçekli bir gömlek giymişti. Pencerenin yanındaki, yerinde sallanan sandalyeye oturdu.

"Lenarp cinayetini birlikte bir gözden geçirmemiz gerektiğini düşündüm," dedi. "İnceleme sonuçlarına göz attım. Yanıtlanmamış birçok soru var. Soruşturmanın asıl sorumluluğunu Rydberg'in üstlenebileceğini düşündüm, sen de Rune Bergman'ı konuşturma işinde yoğunlaşırsın. Ne diyorsun?"

Kurt Wallander soruya soruyla karşılık verdi.

"Rydberg ne diyor?"

"Henüz onunla konuşmadım."

"Bunun tam tersini düşünüyorum. Rydberg'in bacağı ağrıyor, oysa soruşturmada oradan oraya koşuşturmak gerek."

Kurt Wallander'in bu söyledikleri kesinlikle doğruydu. Ama görev dağılımının Björk'ün söylediğinin tam tersi olmasını istemesinin nedeni Rydberg'in romatizmasından duyduğu kaygı değildi.

Lenarp katillerinin peşini bırakmak istemiyordu.

Polisin araştırmaları işbirliğine dayansa da katillerin kendisine ait olduklarını düşünüyordu.

"Tabii üçüncü bir çözüm yolu daha var," diye açıkladı Björk. "Rune Bergman'la Svedberg ve Hanson ilgilenirler."

Kurt Wallander başıyla onayladı. Bunu uygun bulmuştu.

Björk sallantılı sandalyeden kalktı.

"Yeni mobilyalara ihtiyacımız var," diye belirtti.

"Daha çok polise ihtiyacımız var," diye karşılık verdi Kurt Wallander.

Björk gittikten sonra Kurt Wallander daktilonun başına geçip Rune Bergman'ın tutuklanması ve Valfrid Ström hakkında ayrıntılı bir rapor hazırladı. Anette Brolin'in eleştiremeyeceği bir rapor yazmaya çalıştı. Bu iş iki saatini aldı. Saat onu çeyrek geçe daktilodan son sayfayı çekti, imzaladı ve raporu Rydberg'e iletti.

Rydberg masasında oturuyordu. Yorgun görünüyordu. Kurt Wallander odaya girdiği sırada bir telefon görüşmesini bitirmek üzereydi.

"Björk'ün bizi ayırmak istediğini duydum," dedi. "Şu Bergman'la daha fazla ilgilenmek zorunda kalmadığım için mutluyum."

Kurt Wallander raporu masaya bıraktı.

"Bunu oku," dedi. "Eğer herhangi bir itirazın olmazsa, Hanson'a ilet."

"Svedberg bu sabah Bergman'ı tekrar yokladı. Ama adam hâlâ konuşmuyor. İçtiği sigaralar da birbirini tutuyor. Arabanın yanında, çamurun içinde duranlarla aynı marka."

"Bu olayın daha neleri su yüzüne çıkaracağını merak ediyorum," diye açıkladı Kurt Wallander. "Kimlerle karşı karşıyayız?

Neonazilerle mi? Uluslararası bağlantıları olan ırkçılarla mı? Böyle lanet bir cinayet nasıl işlenir? Sokağa çıkıp hiç tanımadığın bir insana nasıl ateş edilir? Sadece bir zenci olduğu için mi?"

"Bilmiyorum," diye karşılık verdi Rydberg. "Ama sanıyorum; bu gibi olaylarla yaşamayı öğrenmek zorundayız."

Yarım saat içinde, Rydberg raporu okuduktan sonra tekrar görüşmeye karar verdiler. Lenarp cinayetinin soruşturmasını bir kez daha gözden geçireceklerdi.

Kurt Wallander savcılığa geçti. Anette Brolin mahkemedeydi. Çiçek demetini santraldeki kıza teslim etti.

"Doğum günü mü bugün?" diye sordu kız.

"Onun gibi bir şey," diye yanıtladı Kurt Wallander.

Odasına döndüğünde, kız kardeşi Kristina'yı içerde kendisini beklerken buldu. Wallander sabah uyandığında kız kardeşi çoktan uyanmış, evden çıkmıştı.

Kız kardeşi ona, hem doktorla hem de bakıcıyla görüştüğünü söyledi.

"Babam daha iyi görünüyor," dedi. "Kronik bunaklığa doğru gittiğini sanmıyorlar. Belki de geçici bir krizdi? Sonuçta, önce evde düzenli bir yardımcıyı denemeye karar verdik. Bugün saat on ikiye doğru bizi eve götürüp götüremeyeceğini söyleyebilir misin? Vaktin yoksa belki arabanı ödünç verebilirsin?"

"Tabii ki götürürüm. Bu evde yardımcı olacak kişinin kim olacağı belli mi?"

"Babama yakın oturan bir kadınla görüşeceğim."

Kurt Wallander başıyla onayladı.

"Burada olman çok iyi. Bütün bunları tek başıma hallede-mezdim."

On ikiyi biraz geçe Wallander'in hastaneye gelmesine karar verdiler. Kız kardeşi gidince Wallander masasını düzenledi; Johannes ve Maria Lövgren hakkındaki araştırma raporlarını içeren kalın dosyayı önüne açtı. Tekrar başlamanın zamanı gelmişti.

Björk onlara, soruşturma grubu için dört kişi daha vermişti. Näslund grip olup evde hasta yattığı için üç kişi Rydberg'in odasında toplandılar. Martinson'un aklını kurcalayan bir düşünce olmalıydı, bu nedenle oldukça sessizdi. Ama Kurt Wallander onun Hageholm'deki çılgına dönmüş dul kadına yaklaşımındaki kararlılığını hatırlıyordu.

Ellerindeki tüm malzemeyi ayrıntılarıyla gözden geçirmekle işe başladılar. Martinson bunları, merkezi suç kayıtlarıyla yaptığı yazışmalardan edindiği çeşitli bilgilerle tamamlıyordu. Ayrıntıların böylesine sistemli ve yavaş gözden geçirilmesi Kurt Wallander'i dinlendiriyordu. Dışardan bakan biri için bu çalışma herhalde dayanılmaz derecede sıkıcı ve anlamsız görünürdü. Ama onlar için farklıydı. Gerçeğe ve çözüme giden yollar ayrıntıların içinde saklanmış olabilirdi.

Öncelikli ele alınması gereken ipuçlarını düzene koydular.

"Sen Johannes Lövgren'in Ystad'a gidişiyle ilgilen," dedi Wallander, Martinson'a. "Şehre nasıl gidip, şehirden nasıl dönmüş olduğunu mutlaka bulmalıyız. Şimdiye kadar bilmediğimiz başka gizli kasaları da var mı? İki bankayı ziyareti arasındaki bir saatlik süre içinde ne yapmıştı? Alışverişe mi gidiyordu? Onu gören olmuş muydu?"

"Näslund'daki bankaları aramakla işe başlamak gerek bence," diye açıkladı Martinson.

"Evini ara ve ona sor," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Onun iyileşmesini bekleyemeyiz."

Kurt Wallander, Johannes Lövgren'in gizlediği oğlu olduğunu sandıkları Erik Magnuson adlı adamla konuşmaya Malmö'ye gideceği zaman Rydberg de Lars Herdin'i ziyaret edecekti.

"Bu süre içinde diğer işleri bir kenara bırakabiliriz," dedi Kurt Wallander. "Önce bunlarla başlayalım, sonra saat beşte yine bir araya geliriz."

Hastaneye gitmeden önce Kristianstad'taki Göran Boman'ı arayıp, onunla Erik Magnuson hakkında konuştu.

"Belediyede görevli," dedi Göran Boman. "Ne var ki, orada ne iş yaptığını bilmiyorum. Burada bizim ender hafta sonlarımızdan biri yaşandı, kavgalar ve sarhoşlarla uğraştık. Birkaç serseriyle uğraşmaktan başka işlere pek fırsatım olmadı."

"Adamı bulurum," dedi Kurt Wallander. "En geç yarın erkenden seni ararım."

Saat on ikiyi birkaç dakika geçe hastaneye doğru yola çıktı. Kız kardeşi girişte onu bekliyordu, birlikte asansöre binip, babalarının bir günlük gözetimden sonra yatırıldığı bölüme çıktılar.

Bölüme vardıklarında, babaları taburcu edilmişti ve bir sandalyeye oturmuş onları bekliyordu. Başında bir şapka, yanında ise kirli çamaşırlarla ve boya tüpleriyle dolu bavulu duruyordu. Kurt Wallander onun üzerindeki giysiyi tanıyamadı.

"Onu ben satın aldım," diye açıkladı kız kardeşi. "En son kendine yeni birtakım alalı otuz yıl geçti."

"Nasılsın, baba?" diye sordu Kurt Wallander, ona yaklaşıp.

Babası cin gibi gözlerle baktı. Kurt Wallander onun dinlenip kendine gelmiş olduğunu anladı.

"Yine eve dönmek beni mutlu ediyor," dedi kısaca ve ayağa kalktı.

Kurt Wallander, babası Kristina'nın üzerine atılırken onun çantasını aldı. Löderup yolunda kız kardeşi babasının yanına arka koltuğa oturdu.

Malmö'ye gitmek için acele eden Kurt Wallander, saat altıya doğru yine geleceğini söyledi. Kız kardeşi geceyi babasının evinde geçirecekti, Wallander'den akşam yemeği için biraz alışveriş yapmasını istedi.

Babası, üzerindeki takımı çabucak resim tulumuyla değiştirmişti. Yine dışardaki şövalesinin önünde durmuş bitmemiş bir tabloyu boyuyordu.

"Ne diyorsun, eve gelecek yardımcıyla anlaşabilecek mi?" diye sordu Kurt Wallander.

"Ona biraz zaman tanımalıyız," diye yanıtladı kız kardeşi.

Öğleden sonra saat iki gibi Kurt Wallander, Malmö Belediye Binası'nın önündeydi. Önce Svedala motelinde aceleyle bir öğle yemeği yemişti. Arabayı park edip girişteki geniş salona girdi.

"Erik Magnuson'u arıyorum," dedi cam pencereyi yana doğru sürerek açmış olan kadına.

"Burada belediyede çalışan en az üç Erik Magnuson'umuz var," diye karşılık verdi kadın. "Hangisini arıyorsunuz?"

Kurt Wallander kimliğini çıkarıp gösterdi.

"Bilmiyorum," dedi. "Ama doğum tarihi ellili yılların sonlarına doğru olmalı."

Camın ardındaki kadın kimden söz edildiğini hemen anladı.

"O halde bu merkez depodaki Erik Magnuson olmalı," diye yanıtladı. "Diğer iki Erik Magnuson çok daha yaşlılar. Suçu neymiş?"

Kurt Wallander onun bu cesur merakına gülümsedi.

"Hiç," diye karşılık verdi. "Sadece ona birkaç soru soracaktım."

Kadın merkez depoya nasıl gidebileceğini tarif etti. Wallander teşekkür edip arabasına döndü.

Belediyenin merkez deposu, Malmö'nün kuzey çıkışında, Petrol limanının yakınındaki bir bölgedeydi. Kurt Wallander depoyu bulana kadar epey bir arandı.

Üzerinde "büro" yazılı bir kapıdan girdi. Büyük bir cam pencereden, uzayıp giden sıralar halindeki raflar arasında gidip gelen forkliftleri gördü.

Büroda kimse yoktu. Bir merdivenden aşağı inip ilk depoya geldi. Saçları omuzlarına inen genç bir adam tuvalet kâğıtlarıyla dolu büyük naylon torbaları üst üste yığmakla meşguldü. Kurt Wallander onun yanına gitti.

"Erik Magnuson'u arıyorum," dedi.

Genç adam, o sırada bir kamyonun boşaltıldığı rampalardan birinin yanında duran sarı bir forklifti işaret etti.

Forkliftin sürücü kabininde oturan adam açık renk saçlıydı.

Kurt Wallander, Maria Lövgren'in boğazına ilmeği geçiren adam buysa, onun kesinlikle yabancı olduğunu sanmayacağını düşündü.

Sonra kafasını karıştıran bu düşünceyi bir yana itti. Böyle acele karar vermesi gerekmezdi.

"Erik Magnuson!" diye seslendi, forkliftin gürültüsü arasında.

Adam motoru kapatıp inmeden önce, soru soran gözlerle ona baktı.

"Erik Magnuson?" diye sordu Kurt Wallander.

"Evet?"

"Ben polisim. Sizinle biraz konuşmak istiyorum."

Kurt Wallander adamın yüzünü inceledi.

Adamın yüzünde olağandışı bir ifade yoktu. Sadece biraz şaşırmış görünüyordu. Sadece şaşırmış.

"Neden?" diye sordu adam.

Kurt Wallander etrafına baktı.

"Oturabileceğimiz bir yer var mı?" diye sordu.

Erik Magnuson onu bir kahve otomatının durduğu bir köşeye götürdü. Burada kirli bir ahşap masa ve birkaç iğreti bank duruyordu. Kurt Wallander bozuk para atıp bir bardak kahve aldı. Erik Magnuson bir parça çiğnemelik tütünle yetindi.

"Ystad polisinden geliyorum," diye söze başladı. "Size birkaç sorum olacak, Lenarp diye bir köyde yaşanan vahşi bir cinayetle ilgili. Belki gazetelerde görmüşsünüzdür?"

"Gördüm sanırım. Ama bunun benimle ne ilgisi var?"

Kurt Wallander o sırada aynı soruyu kendisine sormak üzereydi. Erik Magnuson adındaki adam, işyerine polisin gelmesinden hiç de rahatsız olmamış görünüyordu.

"Size babanızın adını sormak zorundayım."

Adam kaşlarını çattı.

"Babam?" diye sordu. "Benim babam yok."

"Herkesin bir babası vardır."

"En azından bildiğim bir babam yok."

"Bu nasıl olur?"

"Ben doğduğumda annem evli değilmiş."

"Ve anneniz size babanızdan hiç söz etmedi mi?"

"Hayır."

"Siz hiç sormadınız mı?"

"Tabii ki sordum. Çocukluğum ve gençliğim süresince annemin başının etini yedim. Sonra pes ettim."

Erik Magnuson ayağa kalkıp bir bardak kahve aldı.

"Neden babamı soruyorsunuz?" diye sordu. "Bu cinayetle bir ilgisi mi var?"

"Buna biraz sonra değineceğiz," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Babanızı sorduğunuzda anneniz ne söyledi?"

"Bu duruma bağlıydı."

"Duruma mı bağlıydı?"

"Bazen, kendinden emin değildi. Bazen, bir daha hiç görmediği bir temsilci olduğundan söz etti. Bazen başka şeyler."

"Ve siz bu yanıtlarla yetindiniz?"

"Başka çarem var mıydı? Anlatmak istemiyorsa, istemiyordur."

Kurt Wallander aldığı yanıtları düşündü. İnsan gerçekten babasının kim olduğuna karşı bu kadar ilgisiz kalabilir miydi?

"Annenizle aranız iyi midir?" diye sordu.

"Bununla neyi kastediyorsunuz?"

"Sık sık görüşür müsünüz?"

"Arada bir beni arar. Bazen ben Kristianstad'a giderim. Üvey babamla aram daha iyidir."

Kurt Wallander birden şaşırdı. Göran Boman bir üvey babadan hiç söz etmemişti.

"Anneniz tekrar mı evlendi?"

"Ben çocukken annem bir adamla birlikte yaşıyordu. Hiç evlenmemişlerdi. Ama ona yine de baba diyordum. Hemen hemen on beşimdeyken ayrıldılar. Bundan bir yıl sonra ben de Malmö'ye gittim."

"Adı ne?"

"Neydi. Öldü. Bir trafik kazası geçirdi."

"Onun sizin gerçek babanız olmadığından emin misiniz?"

"Bizim gibi birbirinden bu kadar farklı görünen iki insan zor bulunur."

Kurt Wallander yeni bir girişimde bulundu.

"Lenarp'ta öldürülen adamın adı Johannes Lövgren," dedi. "Herhalde sizin babanız değildi?"

Karşısında duran adam ona hayretle baktı.

"Bunu ben nereden bileyim Allah aşkına? Bunu anneme sormanız gerekecek."

"Sorduk bile. Ama bunu inkâr ediyor."

"O halde ona tekrar sorun. Babamın kim olduğunu öğrenmeyi çok isterdim. Öldürülmüş olsun ya da olmasın."

Kurt Wallander ona inanıyordu. Erik Magnuson'un adresini ve kimlik numarasını not edip ayağa kalktı.

"Belki sizinle tekrar irtibata geçeriz," dedi.

Adam forkliftin sürücü kabinine çıktı.

"Bence bir sakıncası yok. Annemi görürseniz benden selam söyleyin."

Kurt Wallander, Ystad'a döndü. Pazar yerinde park edip, yayalara ayrılan tarafa geçti ve eczaneden sargı bezleri aldı. Eczacı kadın onun yara bere içindeki yüzüne acıyarak baktı. Arabaya giderken fikrini değiştirip, aynı yolu geri giderek resmi alkol dükkânına girdi. Bir şişe viski aldı. Aslında bu, kendisi için fazlasıyla pahalı olan malt viskisiydi.

Saat dört buçukta yine emniyet müdürlüğündeydi. Ne Rydberg, ne de Martinson odalarında yoktular. Savcılık koridoruna yöneldi. Santraldeki kız gülümsedi.

"Çiçeklere çok sevindi," dedi.

"Odasında mı?"

"Saat beşe kadar mahkemede olacak."

Kurt Wallander odasına döndü. Koridorda Svedberg'le çarpıştılar.

"Bergman işi nasıl gidiyor?" diye sordu Kurt Wallander.

"Hâlâ konuşmuyor," diye yanıtladı Svedberg. "Ama yakında yumuşar. Teknik incelemeyi yapan teknisyenler el konulan silahın cinayette kullanılan silah olduğunu savunuyorlar."

"Cinayetin nedenleri hakkında biraz daha bilgi edinebildik mi?"

"Hem Bergman'ın, hem de Ström'ün yabancı düşmanlığı yapan çeşitli gruplarda aktif katılımcı olduklarını sanıyoruz. Kendi kararlarından mı yoksa bir teşkilatın görevlendirmesi üzerine mi bu cinayeti işlediler, henüz bilmiyoruz."

"Yani herkes mutlu ve memnun, öyle mi?"

"Bunu söylemek zor. Björk, katilleri tutuklamayı çok istemiş olduklarını ama bunun umdukları biçimde gerçekleşmediğini söyledi. Korkarım, Bergman'ın önemi göz ardı edilip, her şey Valfrid Ström'ün üzerine atılacak. Direnme gücünü yitirmiş olan Valfrid Ström'ün. Bana soracak olursan, bu işte Bergman'ın da en az Valfrid Ström kadar payı olduğunu düşünüyorum."

"Ben de acaba geceleri beni aramış olanın Ström mü olduğunu düşünüyorum," diye açıkladı Kurt Wallander. "Onun konuştuğunu pek duymadım, bu nedenle arayanın o olup olmadığından emin değilim."

Svedberg onu sınar gibi baktı.

"Bu demek olur ki?..."

"...en kötüsünü düşünecek olursak, Bergman ve Ström'ün ardından katil rolünü üstlenecek başkalarının olduğu anlamına gelir."

"Björk'e kamp gözetimlerinin devam ettirilmesi gerektiğini söyleyeceğim," diye yanıtladı Svedberg. "Ayrıca burada, Ystad' daki yangını bir grup gencin çıkardığına ilişkin birkaç duyum aldık."

"Kafasına bir torba turp yiyen adamı unutma," dedi Kurt Wallander.

"Lenarp ne âlemde?"

Kurt Wallander verdiği yanıtta duraksadı.

"Pek emin değilim," diye açıkladı. "Ama soruşturmalara doludizgin başladık."

Saat onu beş geçe Martinson ve Rydberg, Kurt Wallander'in odasındaydılar. Wallander, Rydberg'in hâlâ yorgun ve yenik düşmüş göründüğünü düşünüyordu. Martinson durumdan şikâyetçiydi.

"Lövgren'in 5 Ocak Cuma günü Ystad'a nasıl gidip sonra da nasıl döndüğünü bulamadık," dedi. "O güzergâhın otobüsüyle konuştum. Bana Johannes ve Maria'nın şehre gitmek istediklerinde normalde kendisiyle gittiklerini söyledi. Birlikte ya da her biri yalnız başına. Şoför, Johannes Lövgren'in yeni yılda otobüse binmediğinden emin. Taksiler de Lenarp'a gitmemişler. Nyström'ün dediğine göre bir yere gitmek istediklerinde hep otobüsü kullanırlarmış. Biz de onun cimri olduğunu biliyoruz zaten."

"Birlikte hep kahve içmişler," dedi Kurt Wallander. "Öğleden sonraları. Nyström'ler, Johannes Lövgren'in Ystad'a gidip gitmediğini görmüş olmalılar."

"İşte bilinmez olan da bu ya," diye karşılık verdi Martinson. "İkisi de onun o gün şehre gitmediğini iddia ediyorlar. Buna karşılık biz, onun saat on bir buçukla biri çeyrek geçe arası iki bankayı ziyaret ettiğini biliyoruz. O gün üç dört saat evden ayrılmış olmalı."

"Tuhaf," dedi Kurt Wallander. "Bunu biraz daha araştırmalısın."

Martinson yine notlarına döndü.

"Sonuçta şehirde başka bir gizli kasası olmadığı kesin."

"Güzel," dedi Kurt Wallander. "En azından bunu biliyoruz artık."

"Ama tabii, belki Simrishamn'da olabilir," diye söze karıştı Martinson. "Ya da Trelleborg'da? Ya da Malmö'de?"

"Önce onun Ystad'a nasıl gidip geldiğiyle ilgilen," dedi Kurt Wallander ve Rydberg'e göz attı.

"Lars Herdin anlattıklarında ısrar ediyor," dedi Rydberg yıpranmış not defterine kısa bir göz atarak. "1979 yılı ilkbaharında tesadüfen Kristiantad'da Johannes Lövgren'le kadını birlikte görmüş. Ve isimsiz bir mektuptan ikisinin bir çocuk sahibi olduklarını öğrendiğini iddia ediyor."

"Kadını tarif edebiliyor mu?"

"Çok az. En kötü olasılıkla kadınları önüne dizip bize hangisi olduğunu göstermesini isteriz. Tabii eğer içlerinden biriyse," diye ekledi.

"Kararsız gibisin?"

Rydberg sert bir hamleyle not defterini kapattı.

"Bence bütün bunlar birbirine hiç uymuyor," dedi. "Bunu biliyorsun. Elimizdeki izlerin peşinden gitmeliyiz tabii. Ama doğru

yolda olduğumuzdan kesinlikle emin değilim. Aklımı kurcalayan şey; başka bir yol bulamamak."

Kurt Wallander, Erik Magnuson'la yaptığı görüşmeyi aktardı.

"Neden ona cinayet gecesi ne yaptığını sormadın?" diye sordu Martinson hayretle, Wallander konuşmasını bitirince.

Kurt Wallander tüm şişliklerinin ve morluklarının ardında yüzünün kızardığını hissetti.

Bunu unutmuştu.

Ama itiraf da edemezdi tabii.

"Bunu ertelemeyi tercih ettim," diye açıkladı. "Onunla tekrar görüşmek için bir bahane bıraktım."

Söylediğinin kulağa ne kadar anlamsız geldiğinin bilincindeydi. Ama ne Rydberg, ne de Martinson onun bu açıklamasına tepki vermemişlerdi.

Uzun bir sessizlik oldu. Hepsi de kendi düşüncelerine dalmış öylece oturuyorlardı.

Kurt Wallander bu durumu kaç kez yaşamış olduğunu düşündü. Bir soruşturmanın ansızın sona erdiği an. Artık koşmak istemeyen bir at gibi. Şimdi atı çekmek ve zorlamak zorundaydılar ki; tekrar harekete geçsin.

"Nasıl devam edeceğiz?" diye sordu Kurt Wallander sessizlik sonunda hepsini sıkmaya başladığı zaman. Soruya kendisi yanıt verdi.

"Martinson, sen, Johannes Lövgren'in kimse anlamadan nasıl Ystad'a gidip döndüğünü bulacaksın. Bunu bir an önce öğrenmeliyiz."

"Mutfak dolaplarından birinde içi makbuzlarla dolu bir kutu vardı," dedi Rydberg. "O cuma bir dükkândan alışveriş yapmış olabilir. Belki onu hatırlayan bir satıcı vardır?"

"Belki bir uçan halısı vardı," diye atıldı Martinson. "Bu işi kurcalamaya devam edeceğim."

"Akrabaları," diye açıkladı Kurt Wallander. "Hepsini gözden geçirmeliyiz."

Dosyasından isim ve adreslerden oluşan bir liste çıkarıp Rydberg'e verdi.

"Cenaze töreni çarşamba günü," dedi Rydberg. "Villie kilisesinde. Cenaze törenlerini sevmem. Ama bu seferkine gideceğim, sanırım."

"Ben de yarın yine Kristianstad'a gideceğim," dedi Kurt Wallander. "Anlaşılan Göran Boman, Ellen Magnuson'a inanmıyor. Onun doğruyu söylemediğini düşünüyor."

Toplantıları son bulduğunda saat altıya birkaç dakika vardı.

Ertesi gün öğleden sonra tekrar toplanmaya karar verdiler.

"Näslund iyileşsin, şu çalınan kiralık arabayla ilgilenir," dedi Kurt Wallander. "Şu Lenarp'taki Polonyalı ailenin ne yaptığını öğrenebildik mi?"

"Adam Jordberga'daki şeker fabrikasında çalışıyor," diye yanıtladı Rydberg. "Evraklarında bir sorun yoktu. Bundan bizzat kendisinin haberi olmadığı halde."

Rydberg ve Martinson gittikten sonra Kurt Wallander bürosunda kaldı. Masasının üzerinde bakması gereken bir yığın evrak vardı. Yılbaşı gecesi uğraştığı adam yaralama ihbarının dosyalarıydı bunlar. Ayrıca kaçıp kaybolan köpeklerden, geçen geceki fırtınada devrilen kamyonlara kadar her konuyla ilgili sayısız rapor duruyordu. Yığının en altında kendisine maaşının artırıldığını bildiren bir yazı buldu. Aylık 39 kron daha fazla alacağını hesapladı.

Evrak yığınını gözden geçirdiğinde saat neredeyse yedi buçuk olmuştu. Löderup'u arayıp kız kardeşine yola çıktığını söyledi.

"Acıktık," dedi kız kardeşi. "Hep böyle geç saatlere kadar çalışır mısın?"

Puccini'nin bir operasını içeren bir kaset alarak arabasına gitti. Aslında Anette Brolin'in dün akşam yaşananları gerçekten unuttuğundan da emin olmak istiyordu. Ama bundan vazgeçti. Ona ve kendisine biraz zaman tanımalıydı.

Kız kardeşi Kristina ona, babalarının evine gelecek yardımcı kadının yaklaşık ellisinde, babalarına bakmaya herhangi bir engeli bulunmayan, anlayışlı bir kadın olduğunu anlattı.

"Daha iyisini bulamazdı," dedi kız kardeşi Wallander'i karanlık avluda karşıladığında.

"Babam nasıl?"

"Resim yapıyor."

Kız kardeşi akşam yemeğini pişirirken Kurt Wallander atölyede kızağın üzerine oturup, sonbahar resminin nasıl oluştuğunu izledi. Babası, birkaç gün önce olanları tamamen unutmuşa benziyordu.

Onu düzenli olarak ziyaret etmeliyim, diye düşündü Kurt Wallander. En azından haftada üç kez, en iyisi hep aynı saatlerde.

Yemekten sonra babalarıyla birlikte birkaç saat kâğıt oynadılar. Saat on birde babaları yattı.

"Yarın eve gidiyorum," dedi kız kardeşi. "Evden daha fazla uzak kalamam."

"Geldiğin için teşekkürler," dedi Kurt Wallander.

Ertesi sabah saat sekizde Wallander'in onu alıp havaalanına götürmesini kararlaştırdılar.

"Sturup'ta hiç yer kalmamıştı," dedi kız kardeşi. "Everöd'den uçacağım."

Bu Kurt Wallander'e son derece uygundu, zaten Kristianstad'a gitmesi gerekiyordu.

Gece yarısını biraz geçe Maria Caddesi'ndeki evine geldi.

Büyük bir bardak viski doldurup, yanında banyoya götürdü. Küvette uzun süre yatıp, sıcak suda eklemlerini dinlendirdi.

Düşünmemeye çalıştıysa da Rune Bergman'la Valfrid Ström aklına takıldı. Anlamaya çalıştı. Ama vardığı sonuç, daha önce çok kereler düşündüğü şey oldu. O anlayamadan, yeni bir dünya oluşmuştu. Polis olarak eskiden beri önceki dünyada yaşıyordu. Bu yeni zamana ayak uydurmayı nasıl öğrenecekti? Büyük değişimlerle karşı karşıya gelmekten duyulan güvensizlikle nasıl baş edilirdi, üstelik bu değişimler fazlasıyla hızlı gerçekleşiyorlarsa?

Somalilinin cinayeti yeni bir cinayet türüydü.

Lenarp çifte cinayeti ise buna karşın eskiden beri bilinen bir biçimdeydi.

Ama böyle miydi gerçekten? Vahşeti ve ilmeği hatırladı.

Serin yatağına girdiğinde saat neredeyse bir buçuk olmuştu.

Yataktaki yalnızlığı şimdiye dek olduğundan çok daha acı verici buluyordu.

Sonraki üç günü herhangi bir sonuca ulaşamadan geçirdi.

Näslund dönmüş, çalınmış araba sorununu çözmeyi başarmıştı.

Bir adam ve kadın bir dizi hırsızlık yapmış sonra da arabayı Halmstad'ta bırakmışlardı. Cinayet gecesi Bastad'ta bir pan-

siyonda konaklamışlardı. Pansiyon sahibi anlatılanları onaylamıştı.

Kurt Wallander, Ellen Magnuson'la konuştu. Kadın, Johannes Lövgren'in oğlu Erik'in babası olduğunu şiddetle reddetmişti.

Erik Magnuson'u da ikinci kez ziyaret etmiş ve ilk ziyaretinde sormayı unuttuğu şeyi, cinayet gecesi nerede olduğunun ispatını sormuştu.

Erik Magnuson nişanlısıyla beraberdi. Bundan şüphelenmek için hiçbir neden yoktu.

Martinson, Lövgren'in Ystad'a nasıl gidip döndüğü konusundaki araştırmasında herhangi bir ilerleme kaydedemedi.

Nyström'ler dediklerinde ısrarlıydılar, otobüs ve taksi şoförleri de öyle.

Rydberg cenaze törenine gidip Lövgren'lerin on dokuz akrabasıyla konuştu.

Olayda ilerlemelerini sağlayacak hiçbir sonuç çıkmadı.

Hava sıcaklığı sıfır civarında seyrediyordu. Bazen rüzgârlı, bazen rüzgârsız.

Kurt Wallander, Anette Brolin'le koridorda karşılaştı. Brolin çiçekler için teşekkür etti. Wallander yine de onun o gece olanların üzerine sünger çekip çekmediğinden emin değildi.

Rune Bergman, suçlu olduğuna dair güçlü kanıtlar bulunmasına karşın hâlâ susuyordu. Çeşitli milliyetçi gerillacı teşkilatlar suçu üstlenmeye çalışıyordu. Basında ve diğer medya organlarında İsveç'teki göçmen sorunu hakkında ateşli tartışmalar gündeme geldi. Schonen'de her şey sakinken, ülkenin diğer bölgelerinde çeşitli göçmen kamplarının önünde haçlar yakılıyordu.

Kurt Wallander ve Lenarp çifte cinayetini çözmeye çalışan soruşturma grubundaki elemanlar tüm bunlardan uzak durdular. Çıkmaza girmiş bu soruşturmayla doğrudan ilgisi olmayan fikirlerin belirtildiğine çok az tanık olundu. Ama Wallander, karşısında oluşmakta olan bu topluma karşı güvensizlik ve çelişki duyan tek kişinin kendisi olmadığını fark etti.

Kaybolmuş bir cennetin ardından yas tutar gibiyiz, diye düşündü. Onları almaya geldiğimizde, şapkalarını çıkarıp bize sevecen davranan, eski zamanlardaki araba hırsızlarını ve kasa soyguncularını özler gibiyiz. Ama o zamanlar artık geri gelmeyecek; geçip gitti ve geriye, o günlerin gerçekten anılarımızdaki gibi cennet olup olmadıkları sorusu kaldı.

Sonra 19 Ocak Cuma günü her şey bir anda olup bitti.

Kurt Wallander için gün kötü başladı. Saat yedi buçukta Peugeot'suyla Teknik Denetim Kurumu'na gidip arabasını trafikten men edilmekten kıl payı kurtardı. Eksik listesini gözden geçirdiğinde, binlerce kronluk bir tamirin gerekli olduğunu gördü.

Keyfi kaçmış bir halde emniyet müdürlüğüne gitti.

Daha ceketini çıkarmaya fırsat bulamadan Martinson aceleyle içeri daldı.

"Sonunda!" diye bağırdı Martinson heyecanla. "Artık Johannes Lövgren'in Ystad'a nasıl gidip geldiğini biliyorum."

Kurt Wallander arabasından duyduğu öfkeyi unutup birden içini kaplayan merakı hissetti.

"Uçan halı değilmiş," diye devam etti Martinson. "Baca temizleyicisi onu yanına alıyormuş."

Kurt Wallander masasındaki koltuğuna çöktü.

"Hangi baca temizleyicisi?"

"Baca temizleme ustası Arthur Lundin, Slimminge'li. Hanna Nyström birden baca temizleyicisinin 5 Ocak Cuma günü oraya geldiğini hatırladı. Adam iki evin bacasını temizleyip gitmiş. Kadın, en son Lövgren'lerin bacasını temizleyip saat on bire doğru gittiğini söyleyince sonunda kafamda bir şimşek çaktı. Az önce adamla konuştum. Onu Rydsgard'taki bakımevinin bacasını temizlerken buldum. Adamın hiçbir zaman radyo dinlemeyen, televizyon izlemeyen ve gazete okumayan biri olduğu anlaşıldı. Bacaları temizleyip geri kalan zamanını şnaps içip, birkaç ev tavşanıyla ilgilenmekle geçiriyor. Lövgren'lerin öldüğünden haberi bile yok. Ama Johannes Lövgren'in kendisiyle birlikte arabayla Ystad'a geldiğini söyleyebildi. Adam bir nakliye arabası kullanıyormuş. Johannes Lövgren penceresi bulunmayan arka koltukta oturduğundan onu kimsenin görmemiş olmamasına şaşmamak gerek."

"Araba döndüğünde Nyström'lerin görmüş olması gerekir?"

"Hayır," diye yanıtladı Martinson zafer kazanmışçasına. "Dediğim de bu ya. Lövgren, Lundin'den Veberöd yolunda durmasını istemiş. Oradan Lövgren'lerin evinin arkasına kadar giden bir keçi yolu var. Yaklaşık bir kilometre. Nyström'ler pencere kenarında bile otursalar, Lövgren'in ahırdan geldiğini sanırlardı."

Kurt Wallander kaşlarını çattı.

"Yine de bir tuhaflık var."

"Lundin çok açık biriydi. Johannes Lövgren'in kendisine çeyrek litre votka sözü verdiğini söyledi, onu yine geri götürmesi için. Lövgren'i Ystad'da indirdi ve şehrin kuzeyindeki birkaç eve doğru yoluna devam etti. Sonra anlaştıkları saatte Lövgren'i yine aldı, onu Veberöd yolunda indirdi, buna karşılık da votkasını aldı."

"Güzel," dedi Kurt Wallander. "Zamanlar birbirini tutuyor mu?"

"Dakikası dakikasına."

"Evrak çantasını sordun mu?"

"Lundin, Lövgren'in yanında bir evrak çantası olduğunu hatırladığını sanıyor."

"Yanında daha çoğu mu varmış?"

"Lundin öyle olmadığını söylüyor."

"Lundin, Lövgren'in Ystad'da biriyle buluşup buluşmadığını görmüş mü?"

"Hayır."

"Lövgren şehirde ne yapacağını söylemiş mi?"

"Hiçbir şey söylememiş."

"O halde bu baca temizleyicisinin Lövgren'in evrak çantasındaki 27.000 krondan haberi olduğunu söyleyemeyiz?"

"Bunun pek mümkün olmadığını sanıyorum. Adam bir hırsızdan başka her şeye benziyor. Onun yalnız yaşayan, tavşancıkları ve şnapsıyla mutlu olan bir baca temizleyicisi olduğunu sanıyorum. Başka biri değil."

Kurt Wallander düşündü.

"Lövgren acaba bu keçi yolunda biriyle buluşmuş olabilir mi? Evrak çantası kayıp ya?"

"Köpekli bir bölük ayarlayıp yolu aratmayı düşündüm."

"En iyisi bunu hemen yap," dedi Kurt Wallander. "Belki sonunda biraz olsun ilerleme kaydederiz."

Martinson odadan ayrıldı. Neredeyse içeri girmekte olan Hanson'la çarpışacaklardı.

"Vaktin var mı?" diye sordu Hanson.

Kurt Wallander başıyla onayladı.

"Bergman işi nasıl gidiyor?"

"Adam susuyor. Ama artık saldırıya katılmış olduğu anlaşıldı. Şu hatun, Brolin, ona bugün dava açacak."

Kurt Wallander, Hanson'un Anette Brolin'e karşı takındığı aşağılayıcı tutumunu eleştirmeye kalkışmadı.

"Ne istiyorsun?" diye sordu sadece.

Hanson pencere kenarındaki sandalyeye oturdu, sıkıntılı göründü.

"Bilirsin belki, sık sık atlara bahis oynarım," diye başladı.

"Senin önerdiğin at da ayrıca dörtnala kalktığı için diskalifiye edildi. Sana tüyoyu kim vermişti?"

Kurt Wallander bir seferinde Hanson'un odasında yaptığı yorumu hayal meyal hatırlıyordu.

"Bu bir şakadan ibaretti," dedi. "Anlatmaya devam et."

"Sizin Malmö'deki belediyenin merkez deposunda çalışan bir Erik Magnuson'la ilgilendiğinizi tesadüfen duydum," dedi. "Olay şu, Erik Magnuson adında bir adam sık sık Jägersro'da görülür. Adam yüksek miktarlarda bahis oynar, çok kaybeder ve ben onun belediyede çalıştığını tesadüfen öğrendim."

Kurt Wallander birden ilgilendi.

"Kaç yaşında? Nasıl biri?"

Hanson onu tarif etti. Kurt Wallander bunun, iki kez ziyaret ettiği adamla aynı kişi olduğunu hemen anladı.

"Borçları olduğuna ilişkin söylentiler dolaşıyor," diye açıkladı Hanson. "Ve bahis borçları tehlikeli olabilir."

"Güzel," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Bu tam bizim ihtiyacımız olan bilgiydi."

Hanson ayağa kalktı.

"Bilmek imkânsız," dedi. "Şans zehiri ve uyuşturucu, aynı şekilde işleyebilir. Benim gibi sadece eğlence olsun diye oynamıyorsan."

Kurt Wallander'in aklına, Rydberg'in bir keresinde söylemiş olduğu bir şey geldi. Uyuşturucuya olan bağımlılıkları nedeniyle vahşi cinayetler işlemeye hazır olan insanlar.

"Güzel," dedi Hanson'a. "Çok güzel."

Hanson odadan ayrıldı. Kurt Wallander, Kristianstad'taki Göran Boman'ı aramadan önce bir an düşündü. Şansı vardı, onunla hemen konuşabilecekti.

"Ne yapmam gerek?" diye sordu Boman, Kurt Wallander, Hanson'un hikâyesini anlattıktan sonra.

"Kadını çok iyi gözetlemen," diye yanıt verdi Wallander. "Kadını gözden kaçırma."

Göran Boman, Ellen Magnuson'u izleteceğine söz verdi.

Kurt Wallander, Hanson'u emniyet müdürlüğünden çıkmak üzereyken yakaladı.

"Bahis borçları," dedi. "Kime borcu vardı?"

Hanson bunun yanıtını da biliyordu.

"Tagarp'lı bir demir tüccarı var, borç para verir," dedi. "Erik Magnuson'un birine borcu varsa, onadır. O, Jägersro'da yüksek miktarda bahis oynayan herkese borç verir, tam bir tefeci. Ve bildiğim kadarıyla, insanlara ödeme tarihlerini hatırlatmak için gönderdiği adamakıllı tehlikeli birkaç tip tutmuş."

"Onu nerede bulabiliriz?"

"Tagarp'taki demir ticarethanesinin sahibi. Kısa boylu, şişman bir herif, altmışında."

"Adı ne?"

"Larson. Ama ona Nicken diyorlar."

Kurt Wallander odasına döndü. Rydberg'i bulmaya çalıştı, bulamadı. Ebba onun nerede olduğunu biliyordu. Rydberg, hastanede olduğundan saat ondan önce gelmeyecekti.

"Hasta mı?" diye sordu Kurt Wallander.

"Romatizması," diye açıkladı Ebba. "Bu kış ne kadar kötü aksadığını görmedin mi?"

Kurt Wallander, Rydberg'i beklerse geç kalacağını düşündü. Ceketini giydi, arabaya gitti ve Tagarp'a doğru yola çıktı.

Demir ticarethanesi şehrin içindeydi.

O sırada el arabaları ucuzluğa girmişti.

Kapı zili çalındığında arka odadan gelen adam gerçekten kısa boylu ve şişmandı. Kurt Wallander dükkândaki tek müşteriydi ve hemen konuya girmeye karar vermişti. Görev kimliğini gösterdi. Nicken diye adlandırılan adam, kimliği iyice inceledi, ancak oldukça sakin görünüyordu.

"Ystad," dedi. "Oradaki polis benden ne istiyor olabilir?"

"Erik Magnuson adlı birini tanıyor musunuz?"

Çelik eşyaların ardındaki adam yalan söylemek için fazla deneyimliydi.

"Olabilir. Neden?"

"Onunla ne zaman tanıştınız?"

Yanlış soru, diye geçti Kurt Wallander'in aklından. Adama geri adım atma fırsatı vermişti.

"Bunu hatırlamıyorum."

"Ama onu tanıyorsunuz, öyle mi?"

"Ortak birkaç yönümüz var."

"Örneğin tırıs yarışı ve at bahisleri?"

"Belki."

Kurt Wallander adamın sarsılması mümkün olmayan kendine güveninden öfke duydu.

"Şimdi beni iyi dinlemelisiniz," dedi. "Bahis tutkularını kontrol edemeyen insanlara borç para verdiğinizi biliyorum. Ama şu an, borçlarına ne kadar faiz eklediğinizi kesinlikle bilmek istemiyorum. Yasadışı tefecilikle uğraşıyor olmanız da umurumda değil. Burada olmamın sebebi çok başka."

Nicken dedikleri adam merakla baktı.

"Erik Magnuson'un size borcu var mı, bilmek istiyorum," dedi. "Ve ne kadar, olduğunu da..."

"Hiç," diye yanıtladı adam.

"Hiç?"

"Bir öre bile yok."

Yanlış, diye düşündü Kurt Wallander. Hanson'un izi yanlıştı.

Bir saniye sonra bunun tam tersi olduğunu anladı. Sonunda doğru iz üzerindeydiler.

"Ama doğrusunu bilmek isterseniz, bana borcu vardı," dedi adam.

"Ne kadar?"

"Çok fazla. Ama 25.000 kron ödedi."

"Ne zaman?"

Adam biraz düşündü.

"Yaklaşık bir hafta önce. Geçen perşembe."

11 Ocak Perşembe, diye düşündü Kurt Wallander.

Lenarp cinayetinden üç gün sonra.

"Nasıl ödedi?"

"Buraya geldi."

"Kaçlık banknotlarla?"

"Binlik ve beş yüzlüklerle."

"Parayı nereye koymuştu?"

"Parayı nereye mi koymuştu?"

"Bir çantaya mı? Bir evrak çantasına mı?"

"Bir naylon torbaya. Bir süpermarketten sanırım."

"Ödemeyi çok mu geciktirmişti?"

"Biraz."

"Ödemeseydi, ne olacaktı?"

"Ona bunu biraz hatırlatmak zorunda kalacaktım."

"Parayı nereden bulduğunu biliyor musunuz?"

Nicken lakaplı adam omuzlarını silkti. Aynı anda dükkâna bir müşteri girdi.

"Bu benim işim değil," diye yanıtladı. "Başka bir şey ister miydiniz?"

"Teşekkürler, şimdilik hayır. Ama mutlaka tekrar görüşeceğiz."

Kurt Wallander dışarıya çıkıp arabasına gitti.

Rüzgâr çıkmıştı.

İşte, diye düşündü. İşte onu yakaladık.

Hanson'un sefil bahislerinden günün birinde iyi bir şeyler çıkacağı kimin aklına gelirdi.

Kurt Wallander, Ystad'a dönerken kendini bir şans oyununda büyük ikramiyeyi kazanmış biri gibi hissetti.

Çözümü seziyordu.

Erik Magnuson, diye düşündü.

İşte geliyoruz.

14

19 Ocak Cuma günü akşam geç saatlere dek süren yoğun çalışmanın ardından Kurt Wallander ve beraberinde çalışanlar savaşa hazırdılar. Björk uzun soruşturma toplantısına katılmış ve Hanson'u Hageholm cinayetindeki görevinden azat etmişti. Bunu Kurt Wallander istemişti, böylece Hanson tekrar Lenarp grubuna katılabilecekti. Näslund hâlâ hastaydı, ama telefon edip ertesi gün geleceğini bildirmişti.

Ertesi günler cumartesi ve pazar olmasına rağmen çalışmalar aksatılmadan devam edecekti. Martinson köpekli bir bölükle Veberöd Caddesi'nden Lövgren'lerin ahırının arkasına uzanan keçi yolunu iyice araştırmış ve geri dönmüştü. Çalılıkların içinden geçip iki tarlaya sınır oluşturan ve sonra da kurumuş bir dere yatağından devam eden 1912 metre uzunluğundaki yolda büyük çaba harcamıştı. Emniyet müdürlüğüne içi dolu bir naylon torbayla dönmüş, ama çözüme yardımcı olabilecek hiçbir şey bulamamıştı. Torbanın içindekiler arasında oyuncak bir bebek arabasının paslı tekerleği, yağlı bir naylon bez ve yabancı bir marka sigaranın boş paketi vardı. Bu nesneler incelemeye alınacaktı, ama Kurt Wallander bunların soruşturmanın ilerlemesine yardımcı olabileceğini sanmıyordu.

Toplantının en önemli kararı, Erik Magnuson'un o andan itibaren aralıksız izlenmesi gerektiğiydi. Adam Rosengard bölgesinde kiralık bir evde oturuyordu. Hanson sayesinde, pazar günü Jägersro'da bir tırıs yarışı olduğunu öğrendiklerinden, bahislerde gözetimi ona verdiler.

"Ama müşterek bahis makbuzlarını kabul etmem," dedi Björk başarısız bir şaka yapma girişimiyle.

"Hep birlikte bir bahis kuponu doldurmamızı öneriyorum," diye yanıtladı Hanson. "Şunun şurasında bir defalığına da olsa bir cinayet davasının soruşturmasından kazançlı çıkmaya çalışıyoruz."

Ama Björk'ün grubuna ciddiyetten başka hiçbir şey hâkim değildi. Bir çözüme yaklaştıkları hissine kapılmışlardı.

Erik Magnuson'a yavaş yavaş kapana kısıldığının hissettirilmesi konusunda tartışmaları epey uzun sürdü. Rydberg de Björk de bundan pek emin değildiler. Ama Kurt Wallander, Erik Magnuson'un polisin ilgi alanında olduğunu gerçekten fark etmesi halinde kaybedecekleri bir şey olmadığı görüşündeydi. Tabii bütün bunlar yine de gizli yapılacaktı. Ama polisin harekete geçmiş olduğunu gizlemek için herhangi başka bir önleme başvurulmayacaktı.

"Onu telaşlandırmaktan çekinmeyin," dedi Kurt Wallander. "Tedirgin olmasına neden olacak bir şey varsa, bunu bulacağımızı umuyorum."

Dolaylı yollardan Erik Magnuson'la ilgili olabilecek bağlantıları bulabilmek için tüm soruşturma raporlarını gözden geçirmek üç saatlerini aldı. Hiçbir şey bulamadılar, ancak Erik Magnuson'un kız arkadaşını göstererek ispatlamasına karşın o gece Lenarp'ta bulunabileceğini yalanlayan herhangi bir şey de bula-

madılar. Kurt Wallander tüm bunlara rağmen yeni bir çıkmaz yola girdikleri endişesine kapılıyordu zaman zaman.

Endişe duyan özellikle Rydberg'di. Durmadan, bu çifte cinayeti gerçekten sadece tek bir kişinin işlemiş olup olamayacağını soruyordu kendine.

"Şu mezbahaya dönen evde bir cinayette bir yardımcı olduğuna işaret eden bir şey vardı. Bunu bir türlü aklımdan çıkaramıyorum."

"Hiçbir şey Erik Magnuson'un bir suç ortağı bulunduğuna karşı çıkmıyor," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Adım adım ilerleyelim."

"Cinayeti, bahis borçlarını ödemek için işlediyse, bir suç ortağı kullanmış olması neredeyse imkânsız," diye itiraz etti Rydberg.

"Biliyorum," dedi Kurt Wallander. "Ama şimdi devam etmemiz gerekiyor."

Martinson'un yıldırım hızıyla giriştiği bir araştırma sonucunda Erik Magnuson'un belediye arşivinden elde edilen bir fotoğrafı da bulundu. Fotoğraf, belediyenin bir broşüründen alınmıştı. Belediye onun yaptığı işleri, halka tanıtıyordu broşürde. Tüm resmi ve belediye kurumlarının, şu veya bu kurumun hangi fevkalade anlamı olduğunu, ihtiyaç duyulduğunda bilinçsiz yığınlara ezberletebilen bir bakanlığa ihtiyaç duydukları görüşünde olan Björk, broşürü mükemmel buldu. Erik Magnuson broşürdeki fotoğrafta üzerinde bembeyaz bir tulum sarı forkliftinin yanında duruyordu.

Gülümsüyordu.

Polis memurları onun yüzünü incelediler, sonra da Johannes Lövgren'in birkaç siyah beyaz fotoğrafıyla karşılaştırdılar.

Bunların arasında, Johannes Lövgren'in traktörünün yanında yeni sürülmüş bir tarlada durduğunu gösteren bir resim de vardı.

Baba ve oğul olabilirler miydi? Traktör ve forklift sürücüsü?

Kurt Wallander resimleri iyice inceleyip sonra da birbirlerine benzetmekte zorlanıyordu.

Gözünün önünde beliren tek şey, burnu kesilmiş yaşlı bir adamın kanlı yüzüydü.

Cuma akşamı saat on bire doğru görev planlarını tamamlamışlardı. Björk, yerel golf kulübünün bir yemeğinde kendisine ayrılan yeri almak için yanlarından daha önce ayrılmıştı.

Kurt Wallander ve Rydberg, cumartesi gününü Kristianstad'taki Ellen Magnuson'u bir kez daha ziyaret ederek değerlendireceklerdi. Martinson, Näslund ve Hanson dönüşümlü olarak Erik Magnuson'u izleyecekler, ayrıca kız arkadaşına, kendisinin bir ispat olarak gösterilmiş olduğunu bildireceklerdi. Pazar günü takibe devam edip, soruşturma sonuçlarını yeniden gözden geçireceklerdi. Pazartesi günü -özel bir ilgisi olmadığı halde- bilgisayar uzmanları olarak atanan Martinson, Erik Magnuson'un geçmişini araştıracaktı. Başka borçları var mıydı? Daha önce yasadışı işlere bulaşmış mıydı?

Kurt Wallander, Rydberg'den her şeyi tekrar gözden geçirmesini rica etti. Rydberg'in genellikle haçlı seferi diye adlandırdıkları şeyi yapmasını istiyordu. Hiçbir bağlantıları yokmuş gibi gözüken insanları ve olayları birbirine bağlamayı denemeliydi. Belki her şeye rağmen o güne kadar ortaya çıkmamış gizli bağlantı noktaları vardı. İşte bunu Rydberg bulmalıydı.

Rydberg ve Wallander emniyet müdürlüğünden birlikte çıktılar. Kurt Wallander birden Rydberg'in bitkin olduğunu fark edip, hastaneye gitmesi gerektiğini hatırladı.

"Bu arada nasılsın?" diye sordu.

Rydberg omuzlarını silkip anlaşılmayan bir yanıt mırıldandı.

"Bacakların?" diye sordu Kurt Wallander.

"Değişmedi," diye yanıtladı Rydberg. Aksaklığından daha fazla bahsetmek istemediği anlaşılıyordu.

Kurt Wallander eve gidip kendine bir bardak viski ikram etti. Ama elini sürmeksizin oturma odasındaki masada bırakıp yatağa yattı. Yorgunluk galip gelmişti. Beyninde oradan oraya kaynaşan düşüncelerle uykuya daldı.

O gece rüyasında Sten Widen'i gördü.

Birlikte, sanatçıların kendisinin bilmediği bir dilde şarkı söyledikleri bir operaya gidiyorlardı.

Kurt Wallander uyandıktan sonra hangi operayı izlemiş olduklarını hatırlayamıyordu.

Buna karşın ertesi gün uyanır uyanmaz, bir gece önce Rydberg'le ne konuştuğunu hemen hatırladı.

Johannes Lövgren'in vasiyeti. Var olmayan vasiyetname.

Rydberg, Lövgren'in kızları tarafından tutulmuş olan miras müşaviriyle konuşmuştu. Bu, çevredeki ziraat derneklerinin sık sık tuttukları bir avukattı. Ortada bir vasiyetname yoktu. Bu da, iki kızın Johannes Lövgren'in beklenmedik büyük servetinin tümünü miras edinecekleri anlamına geliyordu.

Erik Magnuson, Johannes Lövgren'in büyük servetini öğrenmiş olabilir miydi? Yoksa Johannes Lövgren bunu karısından gizlediği gibi ondan da gizlemiş miydi?

Kurt Wallander, bugün Ellen Magnuson'un oğlu Erik Magnuson'un Johannes Lövgren'in oğlu olup olmadığını kesin olarak öğrenene kadar pes etmeyeceği sözüyle yataktan kalktı.

Aceleyle kahvaltı edip saat dokuzu biraz geçe emniyet müdürlüğünün önünde Rydberg'le buluştu. Martinson geceyi Rosengard'ta Erik Magnuson'un evinin önünde bir arabanın içinde geçirmişti. Bütün gece boyunca bir kıpırdanma bile gözlenmediğini raporuna geçmiş ve nöbeti Näslund'a devretmişti. Erik Magnuson evindeydi. Gece sakin geçmişti.

Puslu bir ocak günüydü. Kahverengi tarlalar kırağı çalmıştı. Rydberg yorgun ve suskun bir halde Kurt Wallander'in yanında arabanın koltuğunda oturuyordu. Ancak Kristianstad'a yaklaştıklarında konuşmaya başladılar.

Saat on buçukta Kristianstad emniyet müdürlüğünde Göran Boman'la buluştular.

Göran Boman'ın kadınla yaptığı sorgulamanın suretini birlikte gözden geçirdiler.

"Kadın hakkında kayda değer hiçbir şey yok," dedi Göran Boman. "Onu ve yakın çevresini iyice araştırdık. Dikkati çeken hiçbir şey yok. Geçmişi bir sayfayı anca doldurur. Otuz yıl boyunca hep aynı eczanede çalışmış. Birkaç yıl bir koroda şarkı söylemiş, ama sonra ayrılmış. Şehir kütüphanesinden bir sürü kitap ödünç almış. Tatillerini Vemmenhög'teki bir kız kardeşinin yanında geçiriyor, yurtdışına hiç çıkmıyor, hiç yeni giysiler almıyor. En azından görünüşte son derece normal bir yaşam süren bir insan. Düzenli alışkanlıkları var, hatta müşkülpesent denilebilir. Şaşılacak şey, aslında böyle yaşama katlanabilmesi."

Kurt Wallander ona bu çabasından dolayı teşekkür etti.

"Artık biz devralıyoruz," dedi.

Ellen Magnuson'un evine gittiler.

Kadın kapıyı açtığında, Kurt Wallander oğlunun annesine çok benzediğini düşündü. Kadının ziyaretlerini bekleyip bekle-

mediğine karar veremedi. Gözleri dalgındı, sanki bambaşka bir yerlerdeydi. Kurt Wallander oturma odasında etrafına bakındı. Kadın onlara bir fincan kahve isteyip istemediklerini sormuştu. Rydberg reddetmiş, Kurt Wallander ise memnuniyetle kabul etmişti.

Kurt Wallander, bilmediği bir eve her girişinde, yeni edindiği bir kitabın kapağını incelediğini düşünürdü. Ev, mobilyalar, tablolar ve kokular kitabın ismiydi. Şimdi okumaya başlayabilirdi. Ama Ellen Magnuson'un evinde hiç koku yoktu. Kurt Wallander sanki hiç oturulmamış bir evdeydi. İçine çektiği koku sadece ümitsizlik kokusuydu. Koyu bir teslimiyet kokuyordu. Rengi kaçmış halılardan oluşan fonun önünde, soyut motiflerden oluşan renkler asılıydı. Odayı dolduran mobilyalar eski moda ve kabaydı. Birkaç maun sehpanın üzerinde düzgünce katlanmış küçük dantel örtüler yerleştirilmişti. Küçük bir duvar rafında, bir gül bahçesinin önünde oturan bir çocuk fotoğrafı duruyordu. Kurt Wallander bunun kadının oğluna ait tek resim olduğunu fark etti, oğlunun çocukluğuna ait. Yetişkin bir adam olarak burada değildi.

Oturma odasının yan tarafında küçük bir yemek odası vardı. Kurt Wallander yarı açık kapıyı ayağıyla iterek açtı. Duvarda babasının bir tablosunu görünce bir hayli şaşırdı, sonbahar manzarası, ama yaban horozsuzdu.

Arkasında bir tepsinin tıkırdadığını duyana dek orada durup tabloyu inceledi.

Sanki babasının yaptığı resmi ilk kez görüyordu.

Rydberg pencere kenarındaki bir sandalyeye oturmuştu. Kurt Wallander ona, neden hep pencere kenarına oturduğunu sormayı düşündü.

Alışkanlıklarımız nereden kaynaklanıyor, diye düşündü. Alışkanlıklarımız ve kötü âdetlerimiz hangi gizli fabrika tarafından üretiliyor?

Ellen Magnuson ona bir fincan kahve doldurdu.

Şimdi başlaması gerektiğini düşündü.

"Kristianstad emniyetinden Göran Boman buraya gelerek size bir dizi soru sordu," dedi. "Şimdi aynı soruları size bir kez daha soracak olursak şaşırmayın."

"Ama siz de yine aynı yanıtları alacak olursanız şaşırmayın," diye karşılık verdi Ellen Magnuson.

Tam bu anda Kurt Wallander, karşısında oturan kadının, Johannes Lövgren'in, birlikte çocuk sahibi oldukları, sevgilisi olduğunu anladı.

Kurt Wallander nedenini bilmediği halde bundan emindi.

Son derece tehlikeli bir anda gerçeği gizleyip yalan söylemeye karar verdi. Eğer yanılmıyorsa, Ellen Magnuson polisle şimdiye dek pek az karşılaşmış bir kadındı. Gerçeği biliyor görünüp de gerçeği ararmış görünürlerse bunu kesinlikle yutardı. Yalan söyleyecek olan o olurdu, polis değil.

"Bayan Magnuson," dedi Kurt Wallander. "Johannes Lövgren'in oğlunuz Erik'in babası olduğunu biliyoruz. Bunu daha fazla inkâr etmeniz size bir fayda sağlamaz."

Kadın korkuyla baktı. Bakışındaki dalgın ifade birden kaybolmuştu. Şimdi tamamen kendine gelmişti.

"Bu doğru değil," dedi.

Af dileyen bir yalan, diye düşündü Kurt Wallander. Birazdan dünya başına yıkılacak.

"Tabii ki doğru," dedi. "Bunu biz biliyoruz, siz de biliyorsunuz. Johannes Lövgren öldürülmüş olmasaydı, bizden başka

kimse size bu soruyu sormayı akıl edemeyecekti. Ama böylece bunu hepimiz bilmek zorundayız. Ve eğer sizden hiçbir şey öğrenemezsek, tüm soruları yemin altında bir mahkemede yanıtlamak zorunda kalacaksınız."

Olay sandığından daha hızlı gelişiyordu.

Kadın birden kontrolünü kaybetti.

"Bunu neden bilmek istiyorsunuz?" diye bağırdı. "Ben hiçbir şey yapmadım. Neden özel sırlarımı saklamama izin verilmiyor?"

"Kimse sizin özel sırlarınızla ilgilenmiyor," dedi Kurt Wallander yavaşça. "Ama insanlar öldürüldüğünde katillerini bulmak zorundayız. Sonra da sorular sormalıyız. Ardından da yanıtlarını almalıyız."

Rydberg pencere kenarındaki sandalyesinde oturuyor, yorgun gözleriyle kadını izliyordu.

Sonra birlikte kadının anlattıklarını dinlediler. Kurt Wallander kadının yaşamını ifade edemeyeceği kadar acıklı buldu. Önüne serilen yaşam, bu sabah geçtiği yollardaki kırağılı tarlalar kadar hüzün doluydu.

Kadın, yaşı ilerlemiş bir çiftçi karı kocanın kızı olarak Yngsjö'de doğmuştu. Ailesinin çiftliğinden ayrılmış sonra da eczacı kalfası olmuştu. Johannes Lövgren eczanenin bir müşterisi olarak yaşamına girmişti. İlk kez kendisinden bikarbonat alırken tanıştıklarını anlattı. Sonra adam tekrar gelmiş ve ona kur yapmaya başlamıştı.

Ona kendini tek başına yaşayan bir çiftçi olarak tanıtmıştı. Çocuk dünyaya geldiğinde kadın, onun evli olduğunu öğrenmişti. Duygularını kadere bağlamıştı, asla nefret duymamıştı. Adam kadını yılda birkaç kez ödediği parasıyla susturmuştu.

Ama oğul kadının yanında büyümüştü. Bu çocuk kadının çocuğu olmuştu.

"Johannes Lövgren'in öldürüldüğünü öğrendiğinizde ne düşündünüz?" diye sordu Wallander, kadın susunca.

"Tanrı'ya inanırım," dedi. "Adil bir öce inanırım."

"Öç?"

"Johannes Lövgren kaç kişiyi aldattı?" diye sordu kadın. "Beni, oğlunu, karısını ve kızlarını aldattı. Herkesi aldattı o."

Şimdi de yakında oğlunun bir katil olduğunu öğrenecek, diye düşündü Kurt Wallander. O zaman oğlunun kutsal bir öç emrini yerine getiren bir melek olduğunu mu düşünecek? Buna dayanabilecek mi?

Sorularına devam etti. Rydberg pencere kenarındaki konumunu değiştirdi. Mutfaktan bir saatin gonkları duyuldu.

Sonunda bitirdiklerinde Kurt Wallander sorduğu tüm soruların yanıtlarını almıştı.

Artık sevgilinin kim olduğunu biliyordu. Gizli oğulun da. Kadının ocak ayı başında Johannes Lövgren'in parayı vermesini beklemiş olduğunu biliyordu. Ama Johannes Lövgren bir daha gelmemişti.

Bir başka sorudan ise hiç beklemediği bir yanıt aldı.

Ellen Magnuson oğluna hiçbir zaman Johannes Lövgren'in gönderdiği paradan vermemişti. Kadın tüm parayı bir tasarruf hesabına yatırmıştı. Ancak kendisi öldüğü zaman oğlu bunu miras alabilecekti. Belki de oğlunun bu parayı bahislerde kaybetmesinden korkmuştu.

Ama Erik Magnuson, babasının Johannes Lövgren olduğunu biliyordu. Bu konuda yalan söylemişti. Belki de Johannes

Lövgren'in, babasının, büyük bir servete sahip olduğunu da biliyordu.

Rydberg sorgulama sırasında hep susmuştu. Ancak gitmek üzereyken, kadına oğluyla ne kadar sıklıkta görüştüklerini ve iyi bir ilişkilerinin olup olmadığını sordu. Kadın oğlunun kız arkadaşını tanıyor muydu?

Kadın kaçamak bir yanıt verdi.

"O artık yetişkin biri," diye yanıtladı. "Kendine ait bir yaşamı var. Ama saygılıdır ve beni ziyarete gelir. Bir kız arkadaşının olduğunu tabii ki, biliyorum."

İşte yine yalan söylüyor, diye düşündü Kurt Wallander. Kız arkadaşından haberi yoktu.

Degerberga'daki lokantada durup yemek yediler. Rydberg yine kendine gelmişe benziyordu.

"Sorgulaman mükemmeldi," diye açıkladı. "Polis okulu için kusursuz bir örnek."

"Ama yalan söyledim," dedi Kurt Wallander. "Bu da pek ideal yöntem sayılmaz."

Yemek sırasında bundan sonra nasıl devam edeceklerini konuştular. Erik Magnuson'u sorgulamaya çağırmadan önce hakkındaki soruşturma sonuçlarını beklemeye karar verdiler.

"Onun olduğunu mu düşünüyorsun?" diye sordu Rydberg.

"Tabii ki oydu," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Yalnız başına ya da başka biriyle birlikte. Sence?"

"Umarım haklısındır."

Saat üçe çeyrek kala yine Ystad Emniyet Müdürlüğü'ndeydiler. Näslund odasında oturmuş hapşırıyordu. Saat on ikide nöbetini Hanson devralmıştı.

Erik Magnuson öğleden önceyi bir çift yeni ayakkabı almakla ve birkaç loto makbuzunu bir büfeye teslim etmekle geçirmişti. Sonra yine evine dönmüştü.

"Tedirgin mi?" diye sordu Kurt Wallander.

"Emin değilim," dedi Näslund. "Bazen öyle olduğunu düşünüyorum. Sonra bana öyle geldiği hissine kapılıyorum."

Rydberg eve gitti, Kurt Wallander de odasına çekildi.

Herhangi bir şey düşünmeden, masasına konulmuş olan yeni bir evrak yığınını karıştırıyordu.

Dikkatini toplamakta zorlanıyordu.

Ellen Magnuson'un anlattıkları onu huzursuzlandırmıştı.

Kendi yaşamının da kadınınkinden pek farklı olmadığını düşünüyordu. Kendi boktan yaşamı.

Bu iş bitsin, biraz tatil yapacağım, diye düşündü. Bu kadar fazla mesaiyle bir hafta işten uzak kalabilirdim. Yedi günü sadece kendime ayıracağım. Yedi gün, yedi zor yıl gibi. Sonra yeni bir insan olarak döneceğim.

Birkaç kilo vermesinde yardım edecek bir sağlık tesisine gidip gitmemesi gerektiğini düşündü. Ama bu düşünce hiç hoşuna gitmedi. Arabasına atlayıp güneye gitmeyi tercih ederdi.

Belki Paris'e ya da Amsterdam'a. Hollanda Arnheim'ında bir zamanlar, uyuşturucu hakkında bir seminerde karşılaşmış olduğu bir polis memuru tanıyordu. Belki onu ziyarete gidebilirdi?

Önce şu Lenarp cinayetini çözeceğiz, diye düşündü. Gelecek hafta yaparız bunu.

Nereye gitmek istediğime daha sonra karar verebilirim...

25 Ocak Perşembe günü Erik Magnuson polis tarafından sorgulamaya alındı. Tutuklama adamın oturduğu apartmanın

önünde gerçekleşti. Rydberg ve Hanson tarafından tutuklandı. Kurt Wallander arabada oturmuş olanları izliyordu. Erik Magnuson karşı koymadan devriye arabasına doğru onlarla birlikte yürüdü. Tüm bunlar sabah işe gitmek üzereyken oldu. Kurt Wallander dikkat çekmeden gerçekleştirebilecekleri ilk sorgulamaların Erik Magnuson'la yapılacağını düşündüğünden, işyerini arayıp, işe gelmediği için uygun bir özür bildirmesine izin verdi.

Björk, Wallander ve Rydberg, Erik Magnuson'un sorgulandığı odada hazır bulundular. Wallander sorularını sorarken, Björk ve Rydberg geri planda kaldılar.

Polis ilk sorgulamalardan, adamın Lenarp çifte cinayetinin katili olduğu görüşünü edinmişti. Çeşitli araştırmalar sonucu, Erik Magnuson'un büyük borçları olan biri olduğu anlaşılmıştı. Çok kez, ödenmemiş bahis borçları nedeniyle dövülmekten son anda kurtulmuştu. Hanson, Jägersro'ya gittiğinde Magnuson'un bahse yüklü miktarlar yatırdığını görmüştü. Ekonomik durumu içler acısıydı.

Bir yıl önce de banka soyguncusu olduğu şüphesiyle Eslöv polisinin dikkatini çekmişti. Ancak herhangi bir kanıt bulamamışlardı. Buna karşın Magnuson'un uyuşturucu işlerine karıştığı düşünülebilirdi. Son günlerde işsiz gezen kız arkadaşı daha önce birçok kez uyuşturucu suçundan, bir kez de sahte çek düzenlemekten sabıkalıydı. Yani Erik Magnuson'un çok borcu vardı. Ama zaman zaman da şaşırtıcı miktarda parası oluyordu. Buna bağlı olarak işinden aldığı maaşın hiçbir önemi yoktu.

Ocak ayının bu perşembe sabahı soruşturmalara son noktayı koyacaktı. Artık Lenarp çifte cinayeti açıklanmalıydı. Kurt Wallander bu sabah erken ve şiddetli bir gerilimle uyanmıştı.

Ertesi gün, 26 Ocak Cuma günü, hata yapmış olduğunu anladı.

Suçlu olanın ya da en azından suçlulardan birinin Erik Magnuson olduğu şüphesi kâğıttan yapılmış bir ev gibi çöküverdi. İzledikleri yolun bir çıkmaz sokak olduğu anlaşıldı. Cuma günü öğleden sonra, bu cinayeti Magnuson'un işlediğinin asla ispatlanamayacağını anladılar. Bunun basit bir nedeni vardı, çünkü suçsuzdu.

Cinayet gecesi için öne sürdüğü kanıt, kız arkadaşının ziyarete gelen annesi tarafından onaylanmıştı. Kadının söylediklerinin gerçek olduğu su götürmezdi. Geceleri iyi uyuyamayan yaşlı bir kadındı. Erik Magnuson, Johannes ve Maria Lövgren'in vahşice öldürüldükleri gece boyunca horlamıştı. Tagarp'taki demir tüccarına borçlarını kapatmak için verdiği parayı bir arabayı satarak elde etmişti. Magnuson satılan Chrysler'in makbuzunu gösterebildi ve Loma'lı bir marangoz olan alıcı, parayı nakit ödediğini bildirdi. Binlik ve beş yüzlük banknotlar halinde.

Johannes Lövgren'in babası olup olmadığı sorusuna neden yalan söylediği sorusuna da inandırıcı bir yanıt verdi. Annesi için yalan söylemişti, çünkü bunun annesi için daha iyi olacağını düşünmüştü. Wallander ona, Johannes Lövgren'in servet sahibi biri olduğundan bahsettiğinde oldukça şaşırmış gözükmüştü.

Sonuçta geriye hiçbir şey kalmadı.

Björk, olayda yeni bir gelişme olana kadar Erik Magnuson'un eve gönderilmesinde bir sakınca olmadığını söylediğinde kimse buna karşı çıkmadı. Kurt Wallander tüm soruşturmayı yanlış bir yöne çevirmiş olmaktan kendisini son derece suçlu hisse-

diyordu. Sadece Rydberg hiç etkilenmemiş gibiydi. Zaten baştan beri her şeye karşı en büyük şüpheyi o göstermişti.

Soruşturmanın gemisi şapa oturmuştu. Geriye kalan her şey batıktı.

Tekrar baştan başlamaktan başka çareleri yoktu.

Aynı zamanda kar geldi.

27 Ocak Cumartesi gecesi güneybatı yönünden şiddetli bir kar fırtınası patlak verdi. Kısa süre içinde E 14 tıkandı. Altı saat hiç durmadan kar yağdı. Şiddetli rüzgâr, kar temizleme araçlarının çalışmasını engelledi. Karı yollardan kaldırdıkları an hızla yerine yığınlarla kar birikiyordu.

Polis yirmi dört saat boyunca sadece karışıklığı engellemekle uğraştı. Sonra kötü hava geldiği hızla gitti.

30 Ocak günü Kurt Wallander 43 yaşına bastı. Doğum gününü, yemek alışkanlıklarını değiştirmeye ve tekrar sigaraya başlamaya karar vermekle kutladı. Akşam Linda'nın aramasına çok sevindi. Kızı o sırada Malmö'deydi ve Stockholm yakınlarında bir okula gitmeye karar vermişti. Yola çıkmadan önce ona uğrayacağına dair söz verdi.

Kurt Wallander günlerini babasını haftada en az üç kez ziyaret edeceği şekilde düzenledi. Stockholm'deki kız kardeşine yazdığı mektupta, babasının yeni yardımcısının mucizeler yarattığını bildirdi. Onu İtalya'ya doğru yolculuğa çıkmaya iten kriz hali anlaşılan geçmişti. Düzenli olarak babasının evine gelen kadın onun kurtuluşu olmuştu.

Doğum gününden birkaç gün sonra, bir akşam Kurt Wallander Anette Brolin'i arayıp, ona Schonen'in kışlarının nasıl olduğunu göstermeyi önerdi. O akşam olanlar için tekrar özür diledi. Kadın bu özürü kabul etti ve ertesi cumartesi, 4 Şubatta, Wallander

ona büyük Ale Stenar gemisini ve Glimmingehus şatosunu gösterdi. Hammenhög'de bir restoranda birlikte akşam yemeği yediler. Kurt Wallander onun, kendisini affettiğine gerçekten inanmaya başladı.

Soruşturmalarında yeni bir ilerleme kaydedilmeden haftalar geçti. Martinson ve Näslund'a yeni görevler verildi. Kurt Wallander ve Rydberg ise başka bir olay yaşanana kadar sadece çifte cinayet üzerinde yoğunlaşabilirdiler.

Şubat ayının ortalarında, açık ve soğuk, tamamen rüzgârsız bir gündü. Johannes ve Maria Lövgren'in Göteborg'da yaşayan ve çalışan kızları Wallander'i bürosunda ziyarete geldi.

Kadın Schonen'e dönmüştü. Anne ve babasının Villie mezarlığındaki mezarlarına mezar taşı konurken orada bulunmak istemişti. Wallander ona, olayların son durumunu anlattı. Polisin hâlâ bir ipucu aradığından söz etti. Kızın ziyaretinden bir gün sonra mezarlığa giderek, altın yazılı siyah mezar taşının önünde bir süre düşündü.

Tüm şubat ayını, araştırmanın boyutlarını genişletip derinleştirmekle geçirmişlerdi.

Suskun ve içine kapanık biri olan Rydberg bacağından rahatsız olduğundan işlerini halletmek için daha çok telefonu kullanırken, Kurt Wallander olay yerine gitmeyi tercih ediyordu. Schonen'deki tüm banka şubelerini araştırdılar, ama başka gizli kasa bulamadılar. Wallander, Johannes ve Maria Lövgren'in akrabası ya da tanıdığı olan iki yüzden fazla insanla konuştu. Gittikçe kabaran araştırma dosyasını birçok kez yeniden ele almayı denedi, ardında bırakalı uzun zaman olan noktalara döndü, artık güncel olmayan raporları tekrar tekrar inceledi ve onları bir kez daha iyice gözden geçirdi. Ama zayıf da olsa bir ümit ışığı göremedi.

Buz gibi soğuk ve rüzgârlı bir şubat günü Sten Widen'i çiftliğinden alarak Lenarp'a gitti. Birlikte, büyük olasılıkla bir sırrı saklayan hayvanı incelediler, kısrağın bir balya samanı yiyişini gözlediler ve gittikleri her yerde yaşlı Nyström peşlerini bırakmıyordu. Lövgren'lerin kızları kısrağı Nyström'e hediye vermişlerdi.

Orada sessiz ve kapatılmış duran ev ise satılmak üzere Skurup'taki bir emlakçıya devredilmişti. Kurt Wallander rüzgârda durup, hiç tamir edilmemiş, sadece bir kontrplakla kapatılıp çivilenmiş olan kırık camlı mutfak penceresine baktı. Sten Widen'le, yıllardan beri var olmayan ilişkisini yeniden canlandırmaya çalıştı. Ama dörtnala yarışa antrenörü olan arkadaşı pek oralı olmadı. Kurt Wallander onu eve götürdüğünde aralarındaki ilişkinin sonsuza kadar bitmiş olduğunu kabul etti.

Somalili göçmenin cinayeti için yapılan ön soruşturmalar kapatıldı. Rune Bergman ise Ystad'da mahkeme önüne çıkarıldı. Mahkeme binası birçok basın görevlisiyle dolmuştu. O zamana dek, cinayet silahını ateşleyenin Valfrid Ström olduğu kanıtlanmıştı. Rune Bergman ise cinayette işbirliği yapmaktan hüküm giydi, hukuki psikiyatri uzmanı onun tamamen temyiz yeteneğine sahip olduğunu açıkladı.

Kurt Wallander tanık olarak mahkemeye çıktı ve Anette Brolin'in sorgulamaları yönetip, adli hitabetini sunduğu pek çok duruşmada orada bulundu. Rune Bergman, artık eskisi kadar inatla susmasa da pek konuşmuyordu. Duruşmalar, Ku-Klux-Klan'a benzer politik görüşleri ağır basan gizli bir ırkçı örgütü ortaya çıkardı. Rune Bergman ve Valfrid Ström, çeşitli ırkçı teşkilatlarla bağlantıları varken, bir yandan bağımsız hareket etmişlerdi.

Kurt Wallander, İsveç'te bir dönüm noktası yaşandığını düşünüyordu. Anlık zamanlar içinde kendisinde de yabancı düşmanı gerekçelerin bir bölümüne karşı, tartışmalı geçen davalarda ve basında dile gelen sempatisini keşfetti. Hükümet ve göçmen bürosu İsveç'e gelen insanların kimler olduklarını kontrol edebiliyor muydu? Kimler göçmendi, kimler maceraperest? Bu farkları tespit etmek mümkün müydü?

Kargaşaya yol açmadan, hoşgörülü bir göçmen politikasının prensiplerini geçerli kılmak ne kadar mümkündü? Bunun için üst sınır gibi bir şey var mıydı bakalım?

Kurt Wallander pek istekli olmasa da bu soruların iyice derinine inmeye çalıştı. İçinde diğer birçok insan gibi sıkıcı ve huzursuz edici bir his taşıdığını anladı. Tanımadığı, kendisine yabancı olan kişiden duyduğu huzursuzluk hissi.

Şubat sonu Rune Bergman için uzun bir hapis cezası anlamına gelen hüküm verildi. Rune Bergman karara karşı çıkmayınca mahkemeye katılanlar da buna şaşırdı; böylece de karar hemen kesinleşmiş oldu.

Schonen'e o kış daha fazla kar yağmadı. Mart ayı başında bir sabah erkenden Anette Brolin ve Kurt Wallander Falsterbonäs'te deniz kıyısında uzun bir yürüyüş yaptılar. Birlikte, güney tacındaki çok uzak ülkelerden dönen ilk göçmen kuşları gördüler. Wallander tereddüt etmeden onun elini, eline aldı ve Brolin de elini çekmedi, en azından hemen çekmedi.

Wallander dört kilo vermeyi başardı. Ancak, Mona'nın onu öyle birdenbire terk ettiği zamanki kilosuna asla dönemeyeceğini kabullenmek zorunda kaldı.

Zaman zaman telefonda sesleri buluşuyor, Kurt Wallander de kıskançlığının yok olmak üzere olduğunu fark ediyordu. Bir zamanlar rüyalarına giren zenci kadın da artık ortalarda yoktu.

Mart ayı, Svedberg'in Stockholm'e geri dönme isteğini tekrarlamasıyla başladı. Aynı zamanda Rydberg iki haftalığına hastalık izni almıştı. Hepsi önce bunun hasta bacağından kaynaklandığını sandılar. Ama bir gün Ebba, Kurt Wallander'e Rydberg'in büyük olasılıkla kanser olduğu sırrını verdi. Bunu nereden bildiğinden, kanserin hangi çeşidi olduğundan bahsetmedi. Wallander, Rydberg'i hastanede ziyaret ettiğinde, Rydberg ona sadece rutin bir mide kontrolü yapıldığını söyledi. Röntgende çıkan bir leke kalın bağırsakta küçük bir kist olabileceğine işaret etmişti.

Rydberg'in belki de ağır hasta olduğu düşüncesi Kurt Wallander'in acıyla içini yaktı. Giderek büyüyen umutsuzluk hissiyle birlikte soruşturmasına devam etmeye çalışıyordu. Günün birinde bir öfke krizi içinde kalın dosyayı duvara çarptı. Bütün zemin kâğıtlarla kaplandı. Sonra uzun süre orada durup dağınıklığı seyretti. Ardından yerde sürünerek raporları yeniden düzene koydu ve yeni baştan başladı.

Bir yerlerde benim görmediğim bir şey var, diye düşündü.

Çevirmem gereken anahtara gizlenmiş bir ilişki, bir ayrıntı. Ama sağa mı, sola mı çevirmeliyim?

Sık sık Kristianstad'taki Göran Boman'ı arayıp dert yandı.

Göran Boman kendi sorumluluğu altında, Nils Velander ve akla gelebilecek diğer adayları yoğun bir araştırmaya tabi tutmuştu. Duvar hiçbir yerinden delinmiyordu. Kurt Wallander iki koca günü tek bir adım ilerlemeksizin Lars Herdin'in yanında oturarak geçirdi.

Bu olayın sonsuza kadar bir sır olarak kalmasını bir türlü kendine yediremiyordu.

Mart ortasında, Anette Brolin'i Kopenhag'a bir opera yolculuğu için ikna edebildi. Ertesi gece Brolin onun yalnızlığını pay-

laşmayı kabul etti. Ama Wallander onu sevdiğini söylediğinde, geri çekildi.

Olan olmuştu. Fazlası değil.

17 Mart Cumartesi ve 18'i Pazar günü kızı kendisini ziyarete geldi. Yanına Kenyalı tıp öğrencisini almadan, yalnız başına gelmişti. Kurt Wallander onu istasyondan aldı. Ebba bir gün önce onun Maria Caddesi'ndeki evini güzelce temizlemesi için bir arkadaşını göndermişti. Sonunda kızına tekrar kavuşmuş gibiydi. Österlen sahillerinde büyük bir gezinti yaptılar, Lilla Vik'te öğle yemeği yediler, sonra da ertesi sabah saat beşe kadar oturup, sohbet ettiler. Birlikte Wallander'in babasını, yani Linda'nın dedesini ziyaret ettiler, o da Kurt Wallander'in çocukluk günlerinden komik hikâyeler anlatarak onları şaşırttı.

Pazartesi sabahı Wallander kızını istasyona götürdü.

Onun güvenini tekrar kazandığını sanıyordu.

Yine odasında, soruşturma dosyalarına gömülmüş otururken Rydberg beklenmedik bir şekilde odasına geldi. Pencere kenarındaki sandalyeye oturup dolambaçlı yollara başvurmadan kendisine prostat kanseri teşhisi koyduklarını söyledi. Şimdi ışın tedavisi ve kemoterapiye gönderilecek, bu da can sıkıcı olduğu kadar sonuçsuz bir girişim de olabilecekti. Acımaya fırsat vermedi. Kurt Wallander'e ölen Maria Lövgren'in son sözlerini hatırlatmaya gelmişti yalnızca. Ve ilmeği. Sonra kalktı, Kurt Wallander'le tokalaştı ve gitti.

Kurt Wallander acısı ve soruşturmalarıyla baş başaydı. Björk, polis zaten işlerden başını kaldıramayacak durumda olduğundan, şimdilik tek başına çalışabileceğini söylemişti.

Martın kalan günlerinde hiçbir şey olmadı. Nisanda da öyle.

Rydberg'in sağlık durumu hakkındaki raporlar değişkendi. Ebba düzenli aralıklarla haber getiriyordu.

Mayısın ilk günlerinden birinde Kurt Wallander, Björk'ün odasına girerek, soruşturmaları bir başkasının devralmasını önerdi, ama Björk buna karşı çıktı. Kurt Wallander en azından yaza ve tatillere kadar devam etmeliydi. Ondan sonra duruma ilişkin yeni bir değerlendirme yapılabilirdi.

Wallander hep baştan başlıyordu. Geri hamle yapıyor, malzemeyi her yöne döndürüyor, çeviriyor, onu yaşama döndürmeye uğraşıyordu. Bastığı toprak bir türlü ısınmıyordu.

Haziran ayının başında Peugeot'sunu bir Nissan'la değiştirdi. 8 Haziran günü tatile çıkıp, kızını görmek için Stockholm'e gitti. Sonra birlikte Nordkap'a kadar yolculuk yaptılar. Herman Mboya, Kenya'daydı, ama ağustosta dönecekti.

9 Temmuz Pazartesi günü Kurt Wallander yine iş başındaydı. Björk'ten kendisine bir talimat gelmişti; Björk ağustos başlangıcında tekrar dönene kadar soruşturmasını sürdürmesi gerektiğini okudu. Ne yapılacağına ondan sonra karar vereceklerdi.

Ebba ona Rydberg'in durumunun gözle görülür şekilde iyiye gitmeye başladığı müjdesini verdi. Belki her şeye rağmen doktorlar kanseri yenmesine yardımcı olurlardı.

10 Temmuz Salı günü Ystad'da güzel bir gün yaşanıyordu. Kurt Wallander öğle yemeği için şehir merkezine giderek etrafta dolaştı. Pazar yerindeki mağazaya girerek kendine neredeyse yeni bir müzik seti alacaktı.

Sonra cüzdanında biraz Norveç banknotu olduğunu hatırladı. Nordkap gezisinden kalmıştı bu paralar. Raiffeisen bankasına giderek, açık olan tek kasanın önündeki kuyruğa girdi.

Veznedeki kadını tanıyamadı. İyi bir hafızası olan Britta-Lena Boden adlı kız değildi bu. Britta-Lena Boden'in tatile çıkmış olabileceğini yerine de çalıştığını düşündü.

Önündeki adam yüklü miktarda nakit para çekti. Kurt Wallander, bu kadar çok nakitin ne için kullanılabileceğini düşündü. Adam banknotlarını bir kez daha sayarken, Kurt Wallander onun yanındaki vezneye koymuş olduğu ehliyetinden adını okudu.

Sonra sıra kendisine geldi, dövizini bozdurdu. Arkasında, kuyrukta bir turistin İtalyanca ya da İspanyolca konuştuğunu duydu.

Ancak yine dışarı çıktığında birden aklında şimşek hızıyla bir fikir geldi.

Kıpırdamadan olduğu yerde durdu, aklına birdenbire gelen bu fikirle taşlaşmış gibiydi.

Sonra bankaya döndü. Turistlerin döviz bozdurmalarını bekledi.

Kasadaki kıza görev kimliğini gösterdi.

"Britta-Lena Boden," diye sordu ve gülümsedi. "Tatilde mi?"

"Simrishamn'da anne ve babasının yanında," diye yanıtladı kasiyer kız. "İki hafta daha tatili var."

"Boden," dedi Wallander. "Ailesinin soyadı bu mu?"

"Babası Simrishamn'da bir benzin istasyonunun sahibi. Sanırım Anette-Lena'nın bugünkü adı Statoil."

"Teşekkürler," dedi Kurt Wallander. "Ona sormak istediğim sadece birkaç olağan soru var."

"Sizi hatırlıyorum," diye açıkladı kasiyer kız. "Şu korkunç hikâyeyi çözmek size hâlâ nasip olmadı değil mi?"

"Evet," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Bu gerçekten çok korkunç."

Emniyet müdürlüğüne kadar neredeyse koştu, arabaya binerek Simrishamn'a gitti. Britta-Lena Boden'in babası kızının birkaç arkadaşıyla Sandhammar plajında olabileceğini söyledi. Onu bulana kadar epey araması gerekti, bir kum tepesinin arkasında iyi saklanmıştı. Arkadaşlarıyla tavla oynuyordu. Kumlara bata çıka yaklaşan Kurt Wallander'i görünce hepsi hayretle baktı.

"Önemli olmasaydı, rahatsız etmezdim," dedi.

Britta-Lena Boden onun bu çabasını anlamış göründü ve doğruldu. Üzerinde oldukça cüretkâr bir bikini vardı, Kurt Wallander başını çevirdi. Rahatsız edilmeden konuşabilmek için, diğerlerinden biraz öteye oturdular.

"Ocak ayındaki şu gün," diye başladı Kurt Wallander. "O gün hakkında sizinle tekrar konuşmak istiyorum. Sizden tekrar o güne dönmenizi istiyorum. Ve Johannes Lövgren hesabından yüklü miktarı çektiği sırada, bankada başka birinin olup olmadığını hatırlamanızı istiyorum."

Kızın hâlâ çok iyi bir hafızası vardı.

"Hayır," dedi. "Kesinlikle yalnızdı."

Wallander onun gerçeği söylediğinden emindi.

"Olayın devamını düşünün," diye devam etti. "Johannes Lövgren kapıya yöneldi, dışarı çıktı. Kapı çarptı. Sonra ne oldu?"

Kız hızlı ve kesin yanıtladı.

"Kapı asla çarpmaz."

"Yeni bir müşteri?"

"İki müşteri."

"Onları tanıyor muydunuz?"

"Hayır."

Sonraki soru belirleyiciydi.

"Yabancı uyruklu olduklarından mı?"

Kız hayretle baktı ona.

"Evet. Bunu nereden biliyorsunuz?"

"Şu ana kadar bilmiyordum. Biraz daha düşünün."

"İki adamdı. Oldukça genç."

"Ne istiyorlardı?"

"Döviz bozdurmak."

"Dövizin cinsini hatırlıyor musunuz?"

"Dolar."

"İngilizce mi konuşuyorlardı? Amerikalı mıydılar?"

Kız başını iki yana salladı.

"İngilizce değil. Hangi dilde konuştuklarını bilmiyorum."

"Sonra ne oldu? Gözünüzde canlandırmaya çalışın."

"Vezneye geldiler."

"İkisi de mi?"

Yanıt vermeden önce iyice düşündü. Sıcak rüzgâr saçlarını savurdu.

"Biri gelerek, parayı vezneye koydu. Sanırım, yüz dolardı. Ona, dövizi bozdurmak mı istediğini sordum. Başıyla onayladı."

"Diğer adam ne yapıyordu?"

Kız düşündü.

"Yere bir şey düşürmüş, almak için eğilmişti. Sanırım bir eldiven."

Wallander sorularında bir adım geriye döndü.

"Johannes Lövgren henüz gitmişti," dedi. "Evrak çantasına doldurduğu yüklü miktarda nakit para almıştı. Başka bir şey almış mıydı?"

"Para için bir makbuz almıştı."

"Onu da evrak çantasına mı koymuştu?"

Kız ilk kez kendinden emin değildi.

"Öyle sanırım."

"Ve eğer evrak çantasına koymadıysa. Bu makbuza ne olmuş olabilir?"

"Veznenin üzerinde hiçbir şey yoktu. Bundan eminim. Yoksa kaldırırdım."

"Yere düşmüş olabilir mi?"

"Belki."

"Ve eldiveni almak için eğilmiş olan adam, onu yerden almış olabilir mi?"

"Belki.

"Makbuzda ne yazıyordu?"

"Paranın miktarı. Lövgren'in adı. Adresi."

Kurt Wallander'in soluğu kesildi.

"Bunların hepsi makbuzun üzerinde yazılı mıydı? Emin misiniz?"

"Makbuzunu titrek bir yazıyla doldurmuştu. Adresini de yazdığını biliyorum, hiç gerekli olmadığı halde yazmıştı."

Kurt Wallander yine geri çıktı.

"Lövgren parasını alıp gitti. Girişte tanımadık iki adamla karşılaştı. Biri eğilip yerden bir eldiven ve belki bir de alındı makbuzunu aldı. Bu makbuzda Johannes Lövgren'in az önce 27.000 kron çektiği yazılıydı. Doğru mu?"

Kız birden kavrayıverdi.

"Bunu yapanlar onlar mıydı?"

"Bilmiyorum. Şimdi tekrar geri gidebilirsiniz."

"Dövizi bozdum. Adam banknotları cebine soktu. Sonra da gittiler."

"Tüm bunlar ne kadar zaman aldı?"

"Üç ya da dört dakika. Daha uzun değil."

"Döviz bozdurma makbuzları bankadan bulunabilir, değil mi?"

Kız başıyla onayladı.

"Bugün bankada döviz bozdurdum. Adımı vermem gerekti. Adamlar bir adres de verdiler mi?"

"Belki. Hatırlamıyorum."

Kurt Wallander başıyla onayladı. Şimdi merakı doruğundaydı.

"Hafızanız inanılmaz," dedi. "Bu iki adamı bir daha hiç gördünüz mü?"

"Hayır. Asla."

"Onları görseniz tanır mıydınız?"

"Sanırım. Belki."

Kurt Wallander bir süre düşündü.

"Belki tatilinize birkaç gün ara vermeniz gerekecek," dedi sonra.

"Yarın Ölland'a gitmeyi planlıyoruz."

Kurt Wallander birden kesin kararını verdi.

"Bu olanaksız," diye karşılık verdi. "Belki yarından sonra. Ama lütfen daha önce olmasın."

Ayağa kalkarak pantolonundaki kumu silkeledi.

"Lütfen sizi nerede bulacağımıza dair ailenize sürekli haber verin," dedi.

Kız ayağa kalktı, arkadaşlarının yanına dönmek istiyordu.

"Onlara anlatabilir miyim?" diye sordu.

"Başka bir şey uydurun," diye yanıtladı Wallander. "Bunu becereceğinizden eminim."

Aynı gün öğleden sonra saat dördü biraz geçe, bozdurulan dövize ait makbuz, bankanın arşivinden bulundu.

İsim okunmuyordu. Herhangi bir adres de verilmemişti.

Kurt Wallander hayal kırıklığına uğramamasına kendisi de şaşırdı. Bunu, tüm olayın nasıl olup bittiğini her şeye rağmen şimdi çözmüş olmasına yordu.

Bankanın önünden hemen Rydberg'in evine gitti, Rydberg evinde dinleniyordu.

Kurt Wallander zili çaldığında, Rydberg balkonda oturuyordu. Çok zayıflamış ve beti benzi solmuştu.

Birlikte balkona oturdular, Kurt Wallander bulduklarını aktardı.

Rydberg düşünceyle başını salladı.

"Haklı olduğunu düşünüyorum," dedi, sonunda Kurt Wallander sustuğunda. "Bu kesin böyle olmuş."

"Geriye tek soru kalıyor; onları nasıl bulabiliriz?" diye açıkladı Kurt Wallander. "Tesadüfen İsveç'e gelmiş birkaç turist, yaklaşık altı ay önce."

"Belki hâlâ buradadırlar," diye açıkladı Rydberg. "Kaçak olarak, göçmen ya da işçi olarak."

"Nereden başlamalı?" diye sordu Kurt Wallander.

"Bilmiyorum," diye yanıtladı Rydberg. "Ama aklına mutlaka bir şey gelir."

Birkaç saat daha Rydberg'in balkonunda oturdular.

Yediye birkaç dakika kala Kurt Wallander arabasına döndü.

Bastığı toprak artık eskisi kadar soğuk değildi.

15

Kurt Wallander bundan sonraki günleri hep, yapbozun parçalarının birleşerek bir resmi tamamlamaları olarak aklında hatırlayacaktı. Çıkış noktaları Britta-Lena Boden'in hafızası ve okunması mümkün olmayan bir imzaydı. Şimdi mantıklı bir senaryo oluşmuştu ve Maria Lövgren'in yaşamındaki son sözü yapbozun sonunda doğru yerini bulan bir parçasıydı. Ayrıca olağandışı düğümlenmiş ilmik de artık bu resme uyuyordu. Bu parçalarla resmi birleştirdi. Britta-Lena Boden'le sıcak kumların üstünde konuştuğu aynı gün, Björk'ün evine gidip, onu yemeğinden kaldırarak, Hanson ve Martinson'u tekrar tamamen soruşturmaya dahil etmesi için derhal söz vermesini istemişti. Soruşturma yeniden öncelik hakkını alacak ve ilerletilecekti.

11 Temmuz Çarşamba günü banka müşterilere açılmadan önce, olayın tatbikatı yapıldı. Britta-Lena Boden veznenin arkasına geçti, Hanson ise Johannes Lövgren oldu ve Martinson'la Björk dolarlarını bozdurmak için gelen iki adamı canlandırdılar. Kurt Wallander her şeyin aynen altı ay önceki gibi olmasında ısrar etti. Sonunda şube müdürü, Britta-Lena Boden'in gerçekten 27.000 kronu karışık, ama büyük banknotlar halinde vermesine göz yumdu. Hanson banknotları, Ebba'nın ödünç verdiği eski bir evrak çantasına koydu.

Kurt Wallander olayın dışında durmuş her şeyi izliyordu. Britta-Lena Boden olaya pek uymayan bir ayrıntıyı hatırlayınca her şeyi bir kez daha tekrarlattı.

Kurt Wallander bu tatbikatı özellikle kızın hafızasını uyarmak için yaptırmıştı. Kızın bu ender rastlanan keskin hafızasıyla daha fazla şey hatırlayacağını umuyordu.

Kız başını iki yana salladı. Hatırladığı her şeyi söylemişti. Ekleyecek başka şeyi yoktu. Kurt Wallander ondan, Ölland gezisini birkaç gün daha ertelemesini rica etti. Sonra onu bir odada yalnız başına bırakıp, çeşitli nedenlerle İsveç polisine yakalanmış yabancı uyruklu suçluların fotoğraflarına bakmasını bekledi. Bu da sonuçsuz kaldığında kız, göçmen bürosunun geniş çaplı fotoğraf arşivini gözden geçirmesi için Norrköping'e giden bir uçağa bindirildi. On sekiz saat boyunca sayısız fotoğrafa baktıktan sonra Sturup havaalanına dönen kızı, Kurt Wallander kendisi karşıladı. Sonuç bu defa da olumsuzdu.

Wallander bunun üzerine İnterpol'ü devreye soktu. Olayın tahmin edilen gidişatı bilgisayarlara aktarılmıştı. Bu bilgisayarlar Avrupa merkezinde karşılaştırmalı inceleme uygulayacaktı. Ama yine durumda kayda değer bir gelişme sağlayabilecek hiçbir şey olmadı.

Britta-Lena Boden sayısız fotoğraflara bakıp ter dökerken, Kurt Wallander de Slimminge'li baca temizleme ustası Artur Lundin'le üç uzun sorgulama gerçekleştirdi. Lenarp ve Ystad arasındaki yolculuklar canlandırıldı, durduruldu ve tekrarlandı. Kurt Wallander yapbozunu tamamlamaya devam etti. Arada bir hasta ve benzi atmış halde, balkonunda oturan Rydberg'e uğrayıp, soruşturmayı onunla birlikte gözden geçiriyordu. Rydberg, bunun kendisini rahatsız etmediğini ve yormadığını iddia ediyordu. Ama

Kurt Wallander her defasında onun balkonundan suçluluk duygusuyla ayrıldı.

Anette Brolin, eşi ve çocuklarıyla Batı kıyısındaki Grabbestad'ta bir yazlıkta geçirdiği tatilinden döndü. Ailesini Ystad'a bırakmıştı. Kurt Wallander ona yarı ölmüş soruşturmayı delmeyi başardığını anlatmak için aradığında mümkün olan en resmi sesini takındı.

Yoğun geçen ilk haftadan sonra her şey yine tıkandı.

Kurt Wallander yapbozuna bakıyordu. Yine saplanıp kalmışlardı.

"Bekleyelim," dedi Björk. "İnterpol'ün kağnısı yavaş yürür."

Kurt Wallander bu garip benzetmeye içinden güldü.

Yine de Björk'ün haklı olduğunu biliyordu.

Britta-Lena Boden, Öland'dan dönüp, bankadaki işinin başına geçmesi gerektiğinde, Kurt Wallander banka idaresinden ona birkaç gün özel izin vermelerini istedi. Sonra da onunla birlikte göçmenlerin kaldığı çevredeki kamplara gitti. Malmö petrol limanındaki gemilere yerleştirilen kamplara da gittiler. Ama kız hiçbir yerde tanıdık bir yüze rastlamadı.

Kurt Wallander, Stockholm'den bir ressam istetti.

Birlikte defalarca denedikleri halde, Britta-Lena Boden ressamdan, istediği gibi olduğunu söyleyebildiği görüntüleri alamadı.

Kurt Wallander yavaş yavaş cesaretini yitiriyordu. Björk onu, Martinson'u bırakıp, Hanson'la yakın ve tek çalışanı olarak soruşturma işine devam etmeye zorluyordu.

20 Temmuz Cuma günü Kurt Wallander bir kez daha pes etmenin eşiğindeydi.

Akşam geç vakit oturup kısa bir açıklama yazdı. Açıklamasında, soruşturmanın, polise herhangi bir ilerleme kaydettirecek sağlam temelli malzemenin eksikliğinden dolayı şimdilik bırakılmasını öneriyordu. Yazıyı masasına koydu ve pazartesi günü bunu, Björk'e ve Anette Brolin'e iletmeye karar verdi.

Cumartesi ve pazar günlerini Bornholm'de geçirdi. Hava rüzgârlı ve yağmurluydu, ayrıca feribotta yediği bir şeyler midesini bozmuştu. Cumartesi akşamını yatakta geçirdi. Sık sık kalkıp kusması gerekti.

Pazartesi sabahı uyandığında, kendisini daha iyi hissediyordu. Yine de yatakta kalıp kalmama konusunda düşünüyordu.

Sonunda kalktı ve yola çıktı. Saat dokuza doğru bürosundaydı. Ebba'nın doğum günü olduğundan, ona kantinde pasta ısmarladı. Kurt Wallander sonunda, Björk'e yazdığı kısa açıklamasını okuduğunda saat ona geliyordu. Açıklamayı iletmek için ayağa kalkacaktı ki, telefon çaldı.

Arayan Britta-Lena Boden'di.

Sesi fısıldar gibiydi.

"Döndüler. Çabuk gelin."

"Kimler döndü?" diye sordu Kurt Wallander.

"Şu, döviz bozdurmuş olanlar. Anlamıyor musunuz?"

Koridorda, bir trafik kontrolünden dönen Noren'le çarpıştı.

"Benimle gel," diye bağırdı Kurt Wallander.

"Neler oluyor Allah aşkına?" diye sordu, bir yağlı ekmek yemekte olan Noren.

"Sorma. Gel."

Bankaya vardıklarında, Noren yarısı yenmiş yağlı ekmeği hâlâ elinde tutuyordu. Kurt Wallander yolda bir kırmızı ışığı geçmiş ve bir yeşil alan üzerinden yolu kestirmeden gitmişti. Araba-

yı belediye binasının önündeki birkaç pazar stantının arasına bıraktı. Ama yine de geç kalmışlardı. Adamlar çoktan ortadan kaybolmuşlardı. Britta-Lena Boden öyle şaşırmıştı ki, birilerinden onları takip etmelerini istemek aklına gelmemişti.

Bununla birlikte video kamerasını çalıştıran düğmeye basacak kadar aklı başındaydı.

Kurt Wallander imzayı inceledi. Bu defa da herhangi bir adres verilmemişti.

"Güzel," dedi Kurt Wallander, şube müdürünün odasında titreyerek duran Britta-Lena Boden'e. "Telefon etmek için ayrılırken onlara ne söylediniz?"

"Bir mühür almam gerektiğini."

"Adamların bundan şüphelendikleri hissine kapıldınız mı?"

Kız kafasını iki yana salladı.

"Güzel," dedi Kurt Wallander bir daha. "En doğru olanı yaptınız."

"Artık onları yakalayabileceğinizi sanıyor musunuz?"

"Evet," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Bu kez onları enseledik."

Banka kamerasının video kaydı, pek de güneyliye benzemeyen iki adamı gösteriyordu. Birinin kısa, sarı saçları vardı, diğerinin keli. Polis argosunda hemen Lucia ve kelkafa lakaplarını edindiler.

Britta-Lena Boden çeşitli lisan örneklerini dinledikten sonra, adamların aralarında birkaç kelime Çekçe ya da Bulgarca konuştukları sonucuna vardı. Bozdurdukları elli dolarlık banknot derhal incelenmek üzere teknik bölüme gönderildi.

Björk odasında bir toplantı düzenledi.

"Altı ay sonra yine ortaya çıkıyorlar," dedi Kurt Wallander. "Neden aynı küçük bankaya gidiyorlar? Birincisi: Buraya yakın oturuyorlar. İkincisi: Banka ziyaretlerinden birinde güzel bir av yakaladılar. Bu kez şansları yoktu. Sırada kendilerinden önceki adam hesabına para yatıracaktı, para çekmeyecekti. Ama bu da yaşlı bir adamdı, aynı Johannes Lövgren gibi. Belki de, çiftçi kılıklı yaşlı adamların hep yüklü miktarlarda çektiklerini sanıyorlar?"

"Çekler," diye açıkladı Björk. "Ya da Bulgarlar."

"Bundan yüzde yüz emin değiliz," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Kız yanılmış olabilir. Ama görünüşlerine bakılırsa doğru olabilir."

Video kaydını dört kez daha izlediler ve hangi görüntülerin kopyalanıp büyütülmesi gerektiğine karar verdiler.

"Şehirdeki, çevredeki Doğu Avrupalı herkes araştırılacak," diye talimat verdi Björk. "Bu çok can sıkıcı ve istenmeyen bir ayrımcılık gibi görülecek. Ama ne yapalım, bunu yapacağız. Yakınlarda bir yerlerde olmaları gerek. Malmö ve Kristianstad'taki bölge polis şefleriyle konuşup bölge çapında ne yapmamız gerektiğini soracağım."

"Devriyelere video kayıtlarını izlettir," diye ekledi Hanson. "Sokağın ortasında da karşımıza çıkabilirler."

Kurt Wallander mezbahaya dönmüş evi hatırladı.

"Lenarp'ta yaptıklarından sonra, birinci dereceden tehlikeli olarak tanımlanmalılar," dedi.

"Eğer onlarsa," diye açıkladı Björk. "Bunu henüz bilmiyoruz."

"Doğru," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Ama yine de..."

"Artık çok yoğun çalışacağız," dedi Björk. "Kurt Wallander, nasıl uygun görürse öyle yönetip, işleri paylaştırır. Aciliyet ge-

rektirmeyen her şey bir yana bırakılacak. Savcıyı arayacağım. İşlerin nihayet hareketlenmesi eminim onu da memnun edecektir."

Ama hiçbir şey olmadı.

Polis devriyelerinin çoğaltılmasına ve nüfusun azlığına karşın adamlar bulunamadı.

Salı ve çarşamba günleri bir sonuç alınamadı. İki bölge polis şefi kendi bölgelerinde ek devriyelerin görevlendirilmesini onaylamışlardı. Video kaydı kopyalanıp dağıtıldı. Kurt Wallander, resimlerin basına verilmesine son ana kadar karşı koydu. Arandıkları duyulursa adamların daha da gizleneceklerinden korkuyordu. Rydberg'e danıştı, Rydberg onunla aynı görüşte değildi.

"Tilkileri ininden çıkarmak gerekir," diye açıkladı. "Birkaç gün daha bekle. Ama sonra resimleri çıkar."

Uzun süre orada oturup, Kurt Wallander'in getirdiği resimleri inceledi.

"Burada, bir katilin yüzüne benzetebileceğimiz hiçbir şey yok," dedi. "İnsan belirgin bir görüntü arıyor, bir saç şekli, dişlerin biçimi. Ama bunlar uygun değil."

24 Temmuz Salı günü Schonen'de rüzgârlı bir gün yaşanıyordu. Gökyüzünde parça parça bulutlar geziniyor, esintiler zaman zaman fırtına şiddetine ulaşıyordu. Kurt Wallander, sabahın köründe uyandığında, yatağında uzunca bir süre kalarak rüzgârı dinledi. Banyodaki teraziye çıkınca, bir kilo daha vermiş olduğunu gördü. Bu onu öyle heveslendirdi ki, son zamanlarda emniyet müdürlüğünün park yerine saptığında içini kaplayan sıkıntıyı hiç hissetmedi.

Bu soruşturma işlemi, kişisel bir yenilgiye dönüşmek üzere, diye düşünmüştü. Elemanlarımı ateşliyorum, ama sonunda kendimizi bir çıkmazın içinde buluyoruz.

Ama bu adamlar bir yerlerde olmak zorundalar, diye düşündü bu defa öfkelenerek. Arabasının kapısını çarparak kapatırken, bir yerlerde, ama nerede, diye düşünmeye devam etti.

Santralde durup Ebba'yla birkaç kelime konuştu. Telefonun yanında duran eski moda bir müzik kutusu gözüne ilişti.

"Bunlardan hâlâ var mı?" diye sordu. "Nereden buldun bunu?"

"Sjöbö'de panayırdaki bir stanttan aldım," diye yanıtladı Ebba. "Bazen gereksiz ıvır zıvırın içinde gerçekten sevindirici bir şeyler bulunabiliyor."

Kurt Wallander gülümseyerek yoluna devam etti. Odasına giderken yolda ayaküstü Hanson ve Martinson'a bakıp, odasına gelmelerini istedi.

Onları kelkafa ve Lucia'ya götürecek herhangi bir iz hâlâ bulunamamıştı.

"İki gün daha," diye açıkladı Kurt Wallander. "Perşembeye kadar hiçbir şey bulamazsak, bir basın toplantısı düzenleyip, fotoğrafları dağıtacağız."

"Bunu hemen yapmalıydık," dedi Hanson.

Kurt Wallander yanıt vermedi.

Şimdiye dek parçaları birleştirerek oluşturdukları görüntüye bir kez daha baktılar. Martinson ilk iş olarak, adamların gizlenmiş olabilecekleri çeşitli kamping alanlarının incelenmesini sağlayacaktı.

"Yurtlar," dedi Kurt Wallander. "Ve yaz süresince kiralanan tüm özel odalar."

"Eskiden işimiz daha kolaydı," diye açıkladı Martinson. "O zamanlar insanlar yazları hep aynı yerde kalırlardı. Bugün tatil sadece oradan oraya lanet olası bir koşuşturmayla geçiyor."

Hanson birkaç inşaat firmasının araştırılması işine devam etmek zorundaydı. Bu firmalar kurallara pek uymuyor, çeşitli Doğu Avrupa ülkelerinden gelen zenci işçileri çalıştırdıkları biliniyordu.

Kurt Wallander ise çilek tarlalarıyla uğraşmak istiyordu. İki adam büyük çilek yetiştiricilerinden birinin yanında gizlenmiş olabilirlerdi.

Ama bu çabalar da bir sonuç vermedi.

Öğleden sonra tekrar bir araya geldiklerinde, ellerinde onları çözüme ulaştırabilecek bir şey hâlâ yoktu.

"Ben Cezayirli bir boru döşeyicisi buldum," diye anlattı Hanson. "Duvarcı iki Kürt ve bir sürü Polonyalı işçi. Bu konu hakkında Björk'e birkaç satır yazmayı gerçekten isterdim. Şu lanet olası çifte cinayet bizi bu denli meşgul etmeseydi, bu bataklığa sonunda bir çeki düzen verebilirdik. Adamlar, yazları çalışan okul öğrencilerine ödenen miktarın aynısını alıyorlar. Sigortalı yapılmamışlar. Bir kaza olsa, inşaat ustaları onların izinsiz çalıştıklarını iddia edecekler."

Martinson da iyi haberler aktaramadı.

"Ben kelkafalı bir Bulgar buldum," dedi. "Biraz iyimser bakacak olunursa, bizim kelkafa olabilirdi. Ama adam Mariestad hastanesinde doktordu ve nerede olduğunu her an ispatlayabilirdi."

Odada kötü bir hava vardı. Kurt Wallander ayağa kalkıp pencereyi açtı.

Birden aklına Ebba'nın müzik kutusu geldi. Kutunun melodisini hiç duymadığı halde, durmadan bilinçaltında çalmıştı.

"Panayırlar," dedi ve döndü. "Onları aramalıyız. Şu anda sırada hangi panayır var?"

Hanson da Martinson da bunun yanıtını biliyorlardı.

Kivik panayırı.

"Bugün başlıyor," dedi Hanson. "Ve yarına kadar sürüyor."

"Öyleyse yarın oraya gidiyorum," diye yanıtladı Kurt Wallander.

"Büyük bir panayır," diye söze karıştı Hanson. "Yanına birini almalısın."

"Ben gelebilirim," diye açıkladı Martinson.

Hanson bu çözümden memnun olmuş görünüyordu. Kurt Wallander çarşamba günü tırıs koşusunun yapılacağını tahmin etti.

Toplantıya son verdiler ve vedalaşıp ayrıldılar. Kurt Wallander masasında kalarak arayanların yazılı olduğu bir deste not kağıdını düzenledi. Onları ertesi gün için düzenledi ve gitmeye hazırlandı. Birden masanın altına kaymış bir kâğıdı fark etti. Eğilip kâğıdı aldığında, göçmen kampının müdürünün kendisini aramış olduğunu gördü.

Numarayı çevirdi. On kez çaldırdı, kapatmak üzereyken, hattın diğer ucunda biri açtı.

"Ben Ystad polisinden Wallander. Modin adlı birini arıyorum."

"Evet benim."

"Beni siz mi aramıştınız?"

"Sanırım, size söylemem gereken önemli bir şey var."

Kurt Wallander soluğunu tuttu.

"Konu, sizin aradığınız iki adamla ilgili. Ben tatilden bugün döndüm. Polisin gönderdiği fotoğraflar masamın üzerindeydi. Bu iki adamı fotoğraflardan tanıdım. Bir süre burada, kampta kalmışlardı."

"Geliyorum," dedi Kurt Wallander. "Ben gelene kadar büronuzda kalın."

Kamp Skurup'un dışındaydı. Kurt Wallander yolu on dokuz dakikada kat etti. Kamp eski bir papaz konutuna yerleştirilmişti ve sadece diğer kampların hiçbirinde yer olmadığı zaman geçici olarak kalınması için kullanılıyordu.

Müdür Modin, kısa boylu ve altmış yaşlarındaydı. Kurt Wallander arabasıyla son sürat geldiğinde, avluda durmuş, bekliyordu.

"Şu an burası bomboş," dedi Modin. "Ama önümüzdeki hafta birçok Romanyalı bekliyoruz."

Adamın küçük bürosuna gittiler.

"Başından anlatın," diye rica etti Kurt Wallander.

"Geçen yılın aralık ayından şubat ortasına kadar burada kaldılar," dedi Modin ve birkaç dosyanın sayfalarını karıştırdı.

"Sonra Malmö'ye aktarıldılar. Tam olarak 'Calsiusgard'a."

Modin kelkafanın fotoğrafını gösterdi.

"Adı Lothar Kraftzcyk. Bir Çek vatandaşı. Etnik bir azınlıktan olduğu için kendisini tehlikede hissettiğini öne sürerek iltica başvurusunda bulunmuştu."

"Çekoslovakya'da etnik azınlıklar var mı?" diye sordu Kurt Wallander.

"Sanırım, kendisinin bir çingene olduğunu iddia etti."

"İddia mı etti?"

Modin omuzlarını silkti.

"Ben buna inanmıyorum," diye açıkladı. "İsveç'te kalmalarına izin verilmesi için yeterli nedenleri olmayan göçmenler, çingene oldukları iddiasının şanslarını yükseltecek iyi bir fırsat olduğunu çabuk öğreniyorlar."

Modin, Lucia'nın fotoğrafını eline aldı.

"Andreas Haas," dedi. "O da Çek. İltica başvurusunda gösterdiği nedeni ne yazık ki bilmiyorum. Herhalde evrakı 'Celsiusgard'a gönderildi."

"Ve siz, bu iki fotoğrafın bu adamlara ait olduğundan eminsiniz?"

"Evet. Son derece eminim."

"Anlatmaya devam edin," diyerek ricasını bir kez daha yineledi Kurt Wallander.

"Neyi?"

"Nasıldılar? Burada kaldıkları süre içinde dikkati çeken bir şey olmuş muydu? Çok paraları var mıydı? Hatırlayabildiğiniz her şeyi anlatın."

"Hatırlamaya çalıştım," diye yanıtladı Modin. "Genellikle olaylara uzak kalırlardı. Herhalde, göçmen kamplarındaki yaşamın insanın karşılaşabileceği en sinir bozucu şey olduğunu biliyorlardı. Satranç oynarlardı. Her gün."

"Paraları var mıydı?"

"Hatırladığım kadarıyla, hayır."

"Nasıldılar?"

"Çok çekingen. Ama soğuk değil."

"Aklınıza gelen başka şey var mı?"

Kurt Wallander, Modin'in yanıtında duraksadığını gördü.

"Ne düşünüyorsunuz?"

"Burası küçük bir geçici kamp," diye açıkladı Modin. "Ne ben, ne de bir başkası gece burada kalmaz. Bazı günler burada kimseler olmaz. Yemek yapan aşçı kadın dışında. Normalde burada dışarda duran bir arabamız olur. Anahtarlar burada, büroda kilit altındadır. Ama bazı sabahlar buraya geldiğimde, birinin

arabayı kullanmış olduğu hissine kapılmıştım. Sanki biri gizlice büroya girmiş, anahtarları almış, sonra da arabayla gitmiş gibi."

"Ve bu iki adamdan mı şüpheleniyordunuz?"

Modin başıyla onayladı.

"Neden bilmem," dedi. "Bu bir his sadece."

Kurt Wallander düşündü.

"Geceler," diye tekrarladı. "Burada kimse olmazdı. Ve hatta bazen gündüzleri de. Böyle miydi?"

"Evet."

"5 Ocak Cuma," dedi Kurt Wallander. "Bu altı aydan da uzun zaman önce. O gün burada birinin olduğunu hatırlayabiliyor musunuz?"

Modin masa takviminin sayfalarını karıştırdı.

"O gün Malmö'de bir kriz toplantısındaydım," diye yanıtladı. "Bir çeşit göçmen akınına uğramıştık, geçici kampları incelememiz gerekiyordu."

Kurt Wallander'in ayağının altındaki taşlar ısınmaya başladı.

Görüntüler gözlerinin önüne gelmeye başlamıştı. Şimdi kendisiyle konuşuyordu.

"Yani o gün burada kimse yok muydu?"

"Sadece aşçı kadın. Ama mutfak binanın arka tarafında. Kadın, arabanın kullanılıp kullanılmadığını görmemiş olabilir."

"Göçmenlerden hiçbiri size herhangi bir şey anlattı mı?"

"Göçmenler kimseyle ilgilenmezler. Korkarlar. Birbirlerinden bile."

Kurt Wallander ayağa kalktı.

Birden telaşlandı.

"'Celsiusgard'taki meslektaşlarınızı arayın, onlara doğru yola çıktığımı bildirin," dedi. "Ama bu iki adamdan hiç söz etmeyin. Müdürün orada olmasını sağlayın."

Modin ona baktı.

"Onları neden yakalamak istiyorsunuz?" diye sordu.

"Bir suç işlemiş olabilirler. Ağır bir suç."

"Şu Lenarp cinayetini mi? Onu mu kastediyorsunuz?"

Kurt Wallander birden bunun yanıtını daha fazla gizlemenin anlamsız olduğunu düşündü.

"Evet," diye yanıtladı. "Bunu yapanların onlar olduğunu sanıyoruz."

Yediyi biraz geçe Malmö'nün içindeki 'Celsiusgard'a vardı. Yan sokaklardan birine park edip, bir bekçinin gözetiminde olan ana girişe gitti. Birkaç dakika sonra bir adam gelip, kendisini karşıladı. Adı Larson'du, eskiden denizciydi ve etrafına belli belirsiz bir bira kokusu yaymaktaydı.

"Haas ve Kraftzcyk," dedi Kurt Wallander, Larson'un odasında oturduklarında. "İki Çek göçmen."

Bira kokan adamın yanıtı çabuktu.

"Satranççılar," diye yanıtladı. "Burada kalıyorlar."

İşte sonunda onları yakaladım, diye düşündü Kurt Wallander. Şimdi sonunda.

"Yani burada, binadalar?"

"Evet," diye karşılık verdi Larson. "Yani, hayır."

"Hayır?"

"Burada kalıyorlar. Ama burada değiller."

"Bununla ne demek istiyorsunuz?"

"Onların burada olmadıklarını."

"O halde neredeler lanet olsun?"

"Bunu bilmiyorum."

"Ama burada kalıyorlar, değil mi?"

"Kaçtılar."

"Kaçtılar mı?"

"İnsanların buradan kaçtıkları çok sık olur."

"Ama iltica başvurusunda bulundular, değil mi?"

"Yine de kaçarlar."

"Bu gibi durumlarda ne yaparsınız?"

"Tabii ki, bunu bildiririz."

"Bunun üzerine ne yapılır?"

"Genellikle hiçbir şey."

"Hiçbir şey mi? Bu ülkede kalmalarına izin verilecek mi, yoksa ülkeden kovulacaklar mı sorusuna yanıt bekleyen insanlar kaçıyorlar. Ve bununla kimse ilgilenmiyor, öyle mi?"

"Tabii ki, polis onları bulmaya çalışmak zorunda kalacak."

"Bu tam bir çılgınlık. Ne zaman kayboldular?"

"Mayıstan beri yoklar. İkisi de iltica başvurusunun reddedileceğinden şüpheleniyorlardı."

"Nereye gitmiş olabilirler?"

Larson çaresizce kollarını açtı.

"Bu ülkede ikamet izni olmadan, kaç kişinin yaşadığını bilseniz," diye açıkladı. "Bunlar gibisi çok fazla. Birlikte yaşıyorlar, evraklarını değiştiriyorlar, birbirlerinin isimlerini kullanıyorlar ve kaçak çalışıyorlar. Onlara kimse kim olduklarını sormadan bir ömür boyu İsveç'te yaşayabilirler. Buna kimse inanmıyor, ama böyle."

Kurt Wallander söyleyecek söz bulamıyordu.

"Bu normal değil," dedi. "Allah kahretsin bu normal değil."

"Aynen sizin gibi düşünüyorum. Ama işte böyle."

Kurt Wallander iç geçirdi.

"Bu iki adam hakkındaki evrakları istiyorum."

"Evrakları öyle kolayca teslim edemem."

Kurt Wallander patladı.

"Bu iki adam bir cinayet işlediler," diye gürledi. "Çifte cinayet."

"Yine de size evrak verememem."

Kurt Wallander ayağa kalktı.

"Yarın evraklar teslim edilecek. Emniyet genel müdürünün bizzat alması gerekse bile."

"Ne yapalım, bu iş böyle. Talimatları değiştiremem."

Kurt Wallander, Ystad'a döndü. Saat dokuza çeyrek kala Björk'ün evinin zilini çaldı. Olanları çabucak anlattı.

"Yarından itibaren onları yakalama işine başlıyoruz ve fotoğrafları dağıtıyoruz," dedi.

Björk onaylarcasına başını salladı.

"Saat bir buçukta bir basın toplantısı düzenleyeceğim," diye açıkladı. "Öğleden önce polis şefleriyle bir toplantım var. Ama şu evrakların kamptan alınması için girişimde bulunacağım."

Kurt Wallander, Rydberg'e gitti. Rydberg karanlıkta balkonunda oturuyordu.

Birden, Rydberg'in acı çektiğini anladı.

Düşüncelerini okumuş gibi Rydberg de ona nasıl olduğunu söyledi.

"Bunu atlatamayacağım. Belki Noel'e kadar yaşarım, belki de yaşamam."

Kurt Wallander ne diyeceğini bilmiyordu.

"Ama bunu kabullenmek gerek," diye devam etti Rydberg. "Neden geldiğini anlatsan daha iyi olur."

Kurt Wallander rapor verdi. Karanlıkta Rydberg'in yüzünü güçlükle seçebiliyordu.

Sonra tek kelime konuşmadan orada oturdular.

Akşam serindi. Rydberg ise ayağında terlikler, üzerinde eski sabahlığı bu serinliğin farkında değil gibiydi.

"Belki de çoktan yurtdışına kaçtılar," dedi Kurt Wallander. "Belki onları asla yakalayamayız?"

"Öyle olursa, gerçeği bildiğimizi düşünerek avunuruz," diye yanıtladı Rydberg. "Hukuk güvenliği, suç işlemiş insanların cezalandırılması demek değildir sadece. Aynı şekilde, hiçbir zaman pes etmememiz anlamına da gelir."

Rydberg güçlükle doğruldu ve bir şişe konyak aldı. Elleri titreyerek iki bardak doldurdu.

"Çözümü bulunamayan işlere aklını yorarak ölüp giden yaşlı polisler var," diye açıkladı. "Ben de onlardan biriyim pekâlâ."

"Hiç polis olduğuna pişman oldun mu?" diye sordu Kurt Wallander.

"Asla. Bir gün bile."

Konyak içtiler. Sohbet ettiler ya da sustular. Kurt Wallander ancak gece yarısına doğru kalkıp gitti. Ertesi akşam tekrar geleceğine dair söz verdi. O giderken, Rydberg balkonun karanlığında kaldı.

25 Temmuz Çarşamba sabahı Kurt Wallander, Hanson ve Martinson'a bir gün önce toplantılarından sonra olanları anlattı. Basın toplantısı öğleden sonra yapılacağından, her şeye rağmen Kivik panayırına gitmeye karar verdiler. Hanson, Björk'le birlikte bir basın raporu yazma işini üstlendi. Wallander, kendinin ve Martinson'un en geç on ikiye doğru dönmüş olacaklarını hesaplamıştı.

Tomelilla üzerinden geçip, Kivik'in güneyinde uzun bir araba konvoyuna girdiler. Yana sapıp, pişkin bir çiftçinin onlardan yirmi kron park ücreti istediği bir tarlaya park ettiler.

Denizin görülebileceği şekilde kurulmuş olan panayıra vardıklarında yağmur yağmaya başladı. Kararsızlık içinde, stantlardan ve insanlardan oluşan kalabalığa baktılar. Hoparlörler bangırdıyor, sarhoş gençler gürlüyor ve kalabalıkta oradan oraya itiliyorlardı.

"Ortada buluşmayı deneyelim," dedi Kurt Wallander.

"Herhangi bir şey olma ihtimaline karşı telsizlerimizi almalıydık," diye karşılık verdi Martinson.

"Bir şey olacağı yok," diye yanıtladı Kurt Wallander. "Bir saat sonra buluşuyoruz."

Martinson'un kendisine bir yol açıp, kalabalıkta kayboluşuna baktı. Ceketinin yakasını kaldırıp aksi yönde ilerledi.

Bir saat sonra yine buluştuklarında ikisi de iyice ıslanmış, kalabalık ve itiş kakıştan sabırları taşmıştı.

"Şimdi buraya da başlayayım," diye açıkladı Martinson. "Bir yerlere gidip bir kahve içelim."

Kurt Wallander önlerinde duran büyük bir çadırı işaret etti.

"Oraya girdin mi?" diye sordu.

Martinson güldü.

"Orada içerde üzerindekileri çıkarmış bir köfte vardı," dedi. "Seyirciler, bir tarikatın seks cümbüşündeymişcesine gürüldüyorlardı. İğrenç bir şey."

"Şimdi bir kez daha çadırın çevresini dolaşalım," diye açıkladı Kurt Wallander. "Sanırım orada birkaç stant daha var. Sonra da yola çıkarız."

Çamura bata çıka ilerleyip, bir karavanla, paslı çadır direklerinin arasından geçtiler.

Çadırın arkasında az sayıda satış stantı vardı. Hepsi de aynı görünüyordu; kırmızı boyalı demir direklerle ayakta duran tenteler.

Kurt Wallander ve Martinson iki adamı aynı anda gördüler.

Masası deri ceketlerle dolu bir stantın arkasında duruyorlardı. Bir etikete fiyat yazılıydı ve Kurt Wallander o arada ceketlerin inanılmaz ucuz olduklarını geçirdi aklından.

İki adam da masanın arkasında duruyordu.

İkisi de polise bakıyorlardı.

Kurt Wallander, onların kendisini hatırladığını çok geç anladı. Yüzü gazetede ya da televizyonda o kadar sık görülmüştü ki. Polis memuru Kurt Wallander'in kişisel tanımı tüm ülkeye yayılmıştı.

Sonra her şey hızlandı.

Adamlardan, Lucia diye adlandırdıkları, masanın üzerinde duran ceketlerin altına elini soktu ve bir tabanca çıkardı. Martinson da Wallander de kendilerini hemen yanlara attılar. Martinson birkaç çadır direği arasına karışırken, Kurt Wallander bir karavanın arkasına kafasını çarptı. Masanın arkasındaki adam Wallander'e ateş etti. Silah sesini, komşu çadırlardan birinde, gürültülü motosikletlerini kullanan "Ölüm Atlıları"nın şamatasından duymak neredeyse mümkün değildi. Kurşun, Kurt Wallander'in kafasının birkaç santimetre yakınından geçerek karavana saplandı. Hemen ardından Martinson'un elinde bir tabanca tuttuğunu fark etti. Kurt Wallander silahsızdı, ama Martinson görev silahını yanına almıştı demek.

Martinson ateş etti. Kurt Wallander, Lucia'nın yerinde sıçradığını ve omzunu tuttuğunu gördü. Elindeki tabanca fırlayıp, masanın dış kenarına düştü. Martinson bir çığlık atarak çadır direklerinden kendini kurtardı ve masanın üzerinden, yaralanan adamın üzerine atladı. Masa çöktü, Martinson deri ceketlerden oluşan karışıklığın içine düştü. Bu sırada Wallander koşup, çamurda duran silahı yakalamıştı. Aynı anda, kelkafanın harekete geçip, kalabalığa karıştığını gördü. Kimse silah seslerini duymamış gibiydi. Martinson gösterişli kaplan atlayışını yaparken çevre stantlardaki satıcılar şaşkınlıkla bakıyorlardı.

"Öbürünü yakala," diye bağırdı Martinson. "Ben bununla başa çıkabilirim."

Kurt Wallander elinde silah koşmaya başladı. Kelkafa kalabalığın bir yerlerindeydi. Elinde silahı ve çamura bulanmış yüzüyle koşarken, ürken insanlar yanlara kaçışıyorlardı. Wallander adamı elinden kaçırdığını düşünmüştü ki, tam o sırada onu panayır ziyaretçilerinin arasında çılgınca kaçarken gördü. Adam yolunun üzerindeki yaşlı bir kadını öyle bir itti ki, kadın meyveli pastalar satılan bir stantın üzerine düştü. Kurt Wallander kargaşada düşe kalka ilerledi, bir şekerleme arabasını devirdi ve adamı izlemeye devam etti.

Adam birden ortadan kayboldu.

Lanet olsun, diye düşündü Kurt Wallander. Lanet olsun.

Ancak sonra onu yine gördü. Adam panayır meydanının kenarına, kıyıya inen yokuşa koşuyordu. Kurt Wallander onun peşinden gitti. Birkaç bekçi kendisine doğru koştular, ama Wallander tabancasını onlara doğru sallayıp, onlara karışmamalarını gürleyince kenara kaçıştılar. Bekçilerden biri bira çadırının içi-

ne düşerken, diğeri el yapımı mumluklarla dolu bir stantı kendisiyle beraber sürükledi.

Kurt Wallander koşuyordu. Kalbi, göğsünden fırlayacakmış gibi atıyordu.

Birden adam, kıyının dik kenarından kayboldu. Kurt Wallander onun otuz metre kadar uzağındaydı. Kenara ulaştığında ayağı takıldı ve hiçbir yere tutunamadan yokuş aşağı düştü. Elinde tuttuğu tabancayı bıraktı. Bir an duraksayıp, durup tabancayı arayıp aramaması gerektiğini düşündü. Sonra kelkafanın sahil boyunca koştuğunu görerek, takibe tekrar başladı.

Kovalamaca, ikisinin de tükendiği zaman sona erdi. Kelkafa sahilde ters dönmüş duran, siyah ziftle boyanmış bir kayığa dayandı. Kurt Wallander ondan on metre uzakta ve öylesine nefessiz kalmıştı ki, bir an yığılıp kalacağını düşündü.

Sonra kelkafanın bir bıçak çekip, üzerine doğru geldiğini gördü.

Bu bıçakla Johannes Lövgren'in burnunu kesmişti, diye düşündü. Bu bıçakla onu, parayı nereye gizlediğini itiraf etmeye zorlamıştı.

Etrafında bir savunma silahı arandı. Bulabildiği tek şey, kırık bir kürek oldu.

Adamın elindeki bıçakla ikinci kez atılışında, o da karşılık verdi. Kürek, adamın köprücük kemiğine isabet etti. Kurt Wallander kemiğin kırıldığını duydu. Adam sendeledi, Kurt Wallander küreği bıraktı ve sağ yumruğuyla bir aparkut indirdi. Kemiklerinde keskin bir acı hissetti.

Ama adam yere yığıldı.

Kurt Wallander de ıslak kuma düştü.

Kısa süre sonra koşarak Martinson yetişti.

Artık yağmur sağanağa dönüşmüştü.

"Onları yakaladık," dedi Martinson.

"Evet," diye karşılık verdi Kurt Wallander. "Öyle görünüyor."

Sahile indi ve yüzünü yıkadı. Uzaklarda güneye doğru yol alan bir şilep gördü.

Acıları içindeki Rydberg'e iyi bir haber verebileceği için seviniyordu.

İki gün sonra Andreas Haas adındaki adam, cinayeti işlediklerini itiraf etti. İtiraf etti gerçi ama, asıl suçu diğerinin üzerine attı. Lothar Kraftzcyk de bu itirafı duyunca, pes etti. Ama vahşetin suçunu Andreas Haas'a attı.

Her şey Kurt Wallander'in düşündüğü gibi olmuştu. İki adam fırsat bulduklarında döviz bozdurmak için çeşitli bankaları seçerek, bir yandan hesabından yüklü miktarda para çeken bir müşteri bulmaya çalışmışlardı. Johannes Lövgren'i, baca temizleyicisi Lundin'le yolculuğu sırasında takip etmişlerdi. Keçi yolunda onu izlemişler, iki gece sonra da geçici kamptaki arabayla tekrar gelmişlerdi.

"Burada anlamadığım bir nokta var," dedi Lothar Kraftzcyk'i sorgulayan Kurt Wallander. "Ata neden saman verdiniz?"

Adam ona hayretle baktı.

"Para samanlıkta gizlenmişti," diye yanıtladı. "At, belki biz evrak çantasını aranırken fırlattığımız samanları yemiştir."

Kurt Wallander başını salladı. Demek karnı tok atın durumunun açıklaması bu denli basitti.

"Bir şey daha," dedi Kurt Wallander. "İlmik?"

Yanıt bulamadı. İki adamdan hiçbiri bu akıl almaz şiddetten sorumlu olduğunu itiraf etmek istemiyordu. Wallander sorusunu tekrarladı, ama hiçbir zaman bir yanıt alamadı.

Göçmen kampından sıvıştıktan sonra, Höör'ün dışında küçük, yıkık dökük bir ev kiralamışlardı. Sattıkları deri ceketleri, Tranas'taki bir deri giyim mağazasına düzenledikleri bir soygunda ele geçirmişlerdi.

Delillerin ikamesi sadece birkaç dakika sürdü.

İki adam suçu karşılıklı birbirlerinin sırtına yükleseler de, hiç kimse ispatın kesinliğinden şüphe duymuyordu.

Kurt Wallander mahkeme salonunda oturmuş, peşlerinden bunca zaman koştuğu iki adama bakıyordu. Lenarp'taki eve girdiği ocak ayının o sabahını hatırladı. Çifte cinayet çözülmüş olduğu ve suçlular cezalarını çekecekleri halde, memnun değildi. Neden Maria Lövgren'in boynuna bir ilmik geçirmişlerdi? Neden böylesi, sadece kendi istekleri doğrultusunda bir şiddet?

Sırtında bir ürperme hissetti. Bu soruya bir yanıt bulamıyordu. Ve bu onu huzursuz ediyordu.

4 Ağustos Cumartesi günü, akşam geç vakit, Kurt Wallander bir şişe viskiyle Rydberg'in evine gitti. Ertesi gün Anette Brolin ona babasını ziyaretinde eşlik edecekti.

Kurt Wallander, Anette Brolin'e sormuş olduğu soruyu düşündü.

Kendisi için boşanmayı düşünebilir miydi?

Tabii ki kadın bu soruyu hayır diye yanıtlamıştı.

Ama Wallander onun bu soruyu hiç de hafife almadığını biliyordu.

Rydberg'e giderken yolda teybe Maria Callas'ın bir kasetini koydu. Gelecek hafta şimdiye kadar yapmış olduğu tüm mesai saatlerine karşılık izin almıştı. Lund'a gidip, Kenya'dan dönmüş olan Herman Mboya'yı ziyaret etmek istiyordu. Geri kalan zamanı evini tekrar düzenlemekle geçirmeyi planlıyordu.

Belki de gerçekten yeni bir müzik seti alsa iyi olurdu.

Rydberg'in oturduğu evin önüne park etti.

Sonbaharın başladığını hissetti. Tepesindeki dolunay ancak hayal meyal seçiliyordu.

Rydberg her zamanki gibi karanlıkta balkonunda oturuyordu.

Kurt Wallander iki bardağa viski doldurdu.

"Maria Lövgren'in yaşamında söylediği son sözlerden endişelendiğimizi hatırlıyor musun?" diye sordu Rydberg. "Yabancı uyrukluların peşine düşmemiz gerekeceği için?" Sonra ekranda Erik Magnuson belirdiğinde, düşünülebilecek en uygun katil o olmuştu. Ama katil o değildi. Sonunda bir çift yabancıyı yakaladık işte. Zavallı bir Somalili ise boşu boşuna öldü."

"Bütün bu süre boyunca biliyordun," diye açıkladı Kurt Wallander. "Değil mi? Olayın yabancı uyruklularla ilgili olduğundan emin olman?"

"Tabii ki bundan yüzde yüz emin değildim," diye yanıtladı Rydberg kaçarcasına. "Ama buna inandım."

Yavaş yavaş soruşturmayı tekrar konuştular, sanki uzak bir anıymış gibi.

"Çok hata yaptık," dedi Kurt Wallander düşünceli bir sesle. "Çok hata yaptım."

"Sen iyi bir polissin," diye karşılık verdi Rydberg üzerine basa basa. "Belki bunu sana hiç söylemedim. Ama senin olağanüstü iyi bir polis olduğunu düşünüyorum."

"Fazlasıyla hata yaptım," diye açıkladı Kurt Wallander.

"Sen hareketi sağlayan güdüydün," dedi Rydberg. "Sen pes etmedin. Lenarp cinayetlerini işlemiş olanları ele geçirmek istiyordun. En önemlisi bu."

Sohbet yavaş yavaş sona eriyordu.

Ölmekte olan bir adamla birlikteyim, diye düşündü Kurt Wallander karamsarlıkla. Rydberg'in gerçekten öleceğini hâlâ daha kavrayamadım.

Gençken bir keresinde bıçaklandığı zamanı hatırladı.

Neredeyse altı ay önce sarhoş haliyle araba kullanmış olduğu da yine aklına geldi. Aslında şu anda azledilmiş bir polis memuru olmalıydı.

Neden Rydberg'e her şeyi anlatmıyorum, diye düşündü. Neden susuyorum? Yoksa biliyor mu? Yaşam parolası aklından geçti.

Yaşamın da ölümünde zamanı var.

"Nasılsın?" diye sordu dikkatle.

"Şu an ağrım yok," diye yanıtladı Rydberg. "Ama yarın olacak. Ya da yarından sonra."

Kurt Wallander balkonunda kalmakta ısrar eden Rydberg'den ayrıldığında saat gecenin neredeyse ikisiydi.

Kurt Wallander arabayı olduğu yerde bırakıp eve yayan gitti.

Ay, bulutların ardında kaybolmuştu.

Kulaklarında Maria Callas'ın sesini duyuyordu.

Evinde uyumadan önce, bir süre daha gözleri açık yattı.

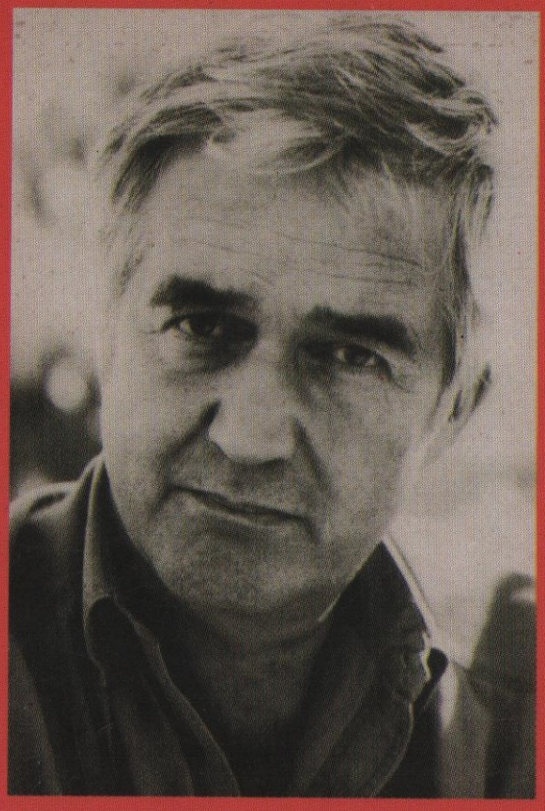
Akıl almaz şiddeti yine düşündü. Yeni zamanı, belki de yeni bir çeşit polis gerektiren zamanı.

İlmikler zamanında yaşıyoruz, diye düşündü. Dünyadaki korku daha da büyüyecek.

Sonra bu düşünceleri bastırmaya zorladı kendini ve rüyalarındaki zenci kadını aramaya koyuldu.

Soruşturma kapanmıştı.

İşte sonunda dinlenebilirdi.

İsveç edebiyatının yeni yıldızı **Henning Mankell** *polisiye türde kitaplar yazmasına rağmen Avrupa'nın bütün edebiyat çevrelerinde ilgiyle karşılandı.*

Almanya, İsveç, Fransa, Hollanda ve İtalya gibi Avrupa ülkelerinde beğeniyle okunan ve satış listelerinin başında yer alan yazarın Türkiye'de polisiye ve macera türünü sevenlerin bir numaralı yazarı olacağını umuyoruz.

Yaşlı bir çift, Ystad yakınlarındaki çiftliklerinde vahşi bir cinayete kurban gitmişlerdi.

Deneyimli polis şefi Kurt Wallender'in elinde olayla ilgili tek bir ipucu vardı. Yaşlı kadının ölmeden önce söylediği son söz olan: **Yabancılar**

ALTIN KİTAPLAR